

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ECZACILIK FAKÜLTESİ
YAYINLARI
Sayı : 63

MESLEKÎ LATİNCE

Dr. H. BRUNNER

Prof. Dr. Pharm. N. TANKER

70.615
RU

ANKARA - 1988

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ECZACILIK FAKÜLTESİ
YAYINLARI
Sayı : 63

470.615
CEM YÜCESOY BRU
14 Kasım 1988

Eczacılık, Botanik ve Tıp
Öğreniminde Yardımcı

MESLEKÎ LATİNCE

İkinci Baskı

Dr. H. BRUNNER
Graz, Avusturya
Türkçe Çevirmeni ve
Lâtince Okutmanı

Dr. Pharm. N. TANKER
Ankara Üniversitesi
Eczacılık Fakültesi
Farmakognozi Profesörü

ANKARA - 1988

Ö N S Ö Z

İlk basılan sayıların bitmesinden sonra da gerek Eczacılık Fakülte ve Yüksek Okulları ve gerekse diğer kuruluşlar tarafından çokça aranması, kitabın yeniden basılması gereğini doğurmuş ve aranan bir kitap olması da yazarlara büyük kıvanç vermiştir.

Ailevî nedenlerle yurduna dönmek zorunda kalan Dr. BRUNNER(*), ikinci vatani olarak benimsediği ve çok sevdiği Türkiye'deki gelişmeleri yakından izlediği ve Türkiye'de iken ders verdiği öğrencilerini, öğrencilikleri dışında insan olarak ta gururla hatırladığı için, ikinci baskının hazırlanmasını ve gerçekleştirilmesini büyük bir hevesle desteklemiştir.

Türkçeleştirilmiş bir dil, gerekli düzeltme ve eklerle düzenlenmiş olan bu baskının hazırlanmasında yardımcı olan Dr. Erendiz ÖZBAYOĞLU'na(**) ve baskı işini büyük bir titizlikle başarmış olan A. Ü. Basımevi mensuplarına bir kez daha teşekkür etmek isteriz.

N. TANKER ve H. BRUNNER
(Aralık 1977)

(*) Dr. H. BRUNNER, halen, Graz (Avusturya) Z.B.G'de diplomalı Türkçe çevirmeni ve Latince öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

(**) Dr. E. ÖZBAYOĞLU A. Ü. Eczacılık Fakültesi, Latince öğretim görevlisidir.

BİRİNCİ BASKININ ÖNSÖZÜ

Latince, Eczacılık öğreniminde yer alan Anatomi, Botanik, Kimya, Galenik, Farmakoloji ve Farmakognozi gibi fen bilimleri alanında önemli ve yardımcı bir dildir. Bu esas, kitabın hazırlanmasında daima ön planda tutularak, Latince'nin ancak eczacılık ile ilgili esaslarını öğreten bir ders kitabı olmasına çalışılmıştır. Bu çalışma klasik Latince yönünden çok eksik görülebilir; ancak amacımız öğrencinin, eczacılık öğrenimi sırasında karşılaşacağı terimlerin anlamını kavramasını sağlamak ve bu kelimelerden, kendi kendine bazı şekiller oluşturabilecek kadar gramer kuralı öğretmektir. Esasen Eczacılık Fakülte-lerindeki toplam 24 saatlik ders süresince, ancak bu esaslara değinilebilir.

Bu kitabın meslek hayatında da eczacıya ve botanikçiye bir anahtar vazifesi görebileceğini; mesleki terimlerin büyük çoğunluğunu içine alan geniş bir sözlük içermesi bakımından da, her zaman için bir tekrarlama ve bir danışma aracı olarak kitaptan yararlanılabileceğini ümit ve temenni ediyoruz.

Kitapta geçen tıbbi terimlerin, tıpta kullanılan Türkçe karşılıklarının büyük bir kısmı Doç. Dr. O. Altinkurt¹ ve Dr. Ö. Ağbaba² tarafından denetlenmiştir; gösterdikleri büyük ilgi ve yardımdan dolayı kendilerine burada da teşekkür etmek isteriz. Ayrıca değerli fikirlerinden yararlandığımız Dr. W. Ritter³ de müteşekkirimiz. Manüskrinin daktiloda yazılmasını kısa zamanda ve büyük bir titizlikle başarmış olan Bn. Leman Toprak ve Güvendi Matbaası sahip ve mensuplarına da teşekkür ederiz.

H. BRUNNER, N. TANKER
(1969)

- 1) Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmakoloji Kürsüsü
- 2) İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Mikrobiyoloji Kürsüsü
- 3) Braunschweig Teknik Üniversitesi, Farmasötik Kimya Enstitüsü

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
GİRİŞ	1
KISALTMALAR	3
I. LATİNCE'DE OKUNUŞ, VURGU VE YAZIM	5
II. İSM	
Giriş	7
I. GRUP (a çekimi)	8
Genetivus'un kullanılışı	9
İsim tamlaması	9
Miktar belirtilmesi	9
a çekimi'ne giren kelimeler	9
II. GRUP (o çekimi)	11
İsim tamlaması	12
Miktar belirtilmesi	13
A altgrubuna giren kelimeler	13
C altgrubuna giren kelimeler	14
III. GRUP (üçüncü çekim)	15
Üçüncü çekime giren kelimeler	17
IV. GRUP (u çekimi)	21
u çekimine giren kelimeler	21
V. GRUP (e çekimi)	22
YER GÖSTEREN ÖZEL İSİMLER	22
Anadolu'nun botanikte geçen bölgeleri	23
KÜÇÜKLÜK GÖSTEREN İÇTAKILI İSİMLER	23
III. SIFAT	
Giriş	26
I. GRUB'A GİREN SIFATLAR	27
A. Masculinum isimler yanında o çekiminin A alt- grubunda geçen takıları alan sıfatlar	27

	<u>Sayfa</u>
a. Yalın sıfatlar	29
b. İçtakılı sıfatlar	30
1. -aceus, -a, -um alan sıfatlar	30
2. -aeus, -a, -um alan sıfatlar	30
3. -anus, -a, -um alan sıfatlar	30
4. -arius, -a, -um alan sıfatlar	31
5. -aticus, a, -um alan sıfatlar	31
6. -atus, -a, -um alan sıfatlar	31
7. -bundus, -a, -um alan sıfatlar	33
8. -eus, -a, -um alan sıfatlar	33
9. -icius, -a, -um ve -itius, -a, -um alan sıfatlar ...	33
10. -icus, -a, -um alan sıfatlar	33
11. -idus, -a, -um alan sıfatlar	34
12. -inus, -a, -um alan sıfatlar	34
13. -orius, -a, -um alan sıfatlar	34
14. -osus, -a, -um alan sıfatlar	34
c. Bileşik sıfatlar	35
1. -folius, -a, -um ve -phyllus, -a, -um ile teşkil edilen sıfatlar	35
2. -florus, -a, -um ve -anthus, -a, -um ile teşkil edilen sıfatlar	36
3. -ideus, -a, -um ile teşkil edilen sıfatlar	36
d. Grup'landırılmayan sıfatlar	37
B. Masculinum isimler yanında o çekiminin B altgrubunda geçen takıları alan sıfatlar	37
-fer, -fera, -ferum ve -ger, -gera, -gerum ile teşkil edilen sıfatlar	37
II. GRUBA GİREN SIFATLAR	38
İki takı alan sıfatlar	42
a. Yalın sıfatlar	42
b. İçtakılı sıfatlar	42
c. Bileşik sıfatlar	43
Üç takı alan sıfatlar	44
Bir takı alan sıfatlar	44
Sıfat-fiiller	44

	<u>Sayfa</u>
SIFATLARIN ÜSTÜNLÜK DERECELERİ	45
Üstünlük derecesi (Comparativus)	45
En üstünlük derecesi (Superlativus)	46
Dereceleri kurallara uymayan sıfatlar	47
RENKLER	47
YER GÖSTEREN SIFATLAR	48
İLÂÇ ÇEŞİTLERİ	49
SAYILAR	50
1. Asıl sayılar	50
2. Sıra sayıları	52
3. Sayı zarfları	52
Sayı belirten önekler	52
Botanikte geçen bazı ölçü terimleri	53
IV. ZARF	
Sıfatlardan yapılan zarflar	55
Diğer bazı zarflar	56
V. EDAT	
Ablativus ile bağlanan edatlar	57
Accusativus ile bağlanan edatlar	57
Latince kelimelerde önek olarak kullanılan Latince edatlar (Praepositiones)	58
VI. GREKÇE'DEN GELEN KELİME GÖVDELERİ	61
VII. BİTKİ TANIMLARI (Descriptiones herbarum)	66
VIII. REÇETELERDE LATİNCE (Praescripta)	69
LİTERATÜR	71
SÖZLÜK	73

Giriş

Kitap, gramer ve sözlük olmak üzere iki kısımdan meydana gelmiştir.

Eczacılık öğreniminde geçen ve Meslekî Latince'yi öğrenip anlayabilmek için gerekli gramer bilgisi, birinci kısımda yer almıştır. Kurallar için verilen örnekler eczacılıkta ve botanikte geçen kelimelerden seçilmiştir; böylece öğrenci, Latince dersinin uygulamalarında yakından bildiği ve tanıdığı kelimeleri kullanabilecektir. Her gramer kuralından sonra o konu ile ilgili kelimelerden meydana gelmiş listeler verilmiştir; her ne kadar bu listelerin uzun olduğu düşünülebilirse de, gerçekte bunlar eczacılıkta geçen terimlerin ancak bir kısmıdır. Bu suretle öğrenim ve meslek hayatında çok geçen bu kelimelerin yazım ve söylenişinin kontrolü ve olabilecek yanlışların düzeltilmesi ders esnasında yapılabilecek, sonuçta da bu terimler anlamları ile birlikte, doğru olarak ezberlenmiş olacaktır. Listeler, ya anlamları birbirine yakın kelimelerden gruplar oluşturmak suretiyle, ya da alfabetik sıraya göre düzenlenmiştir. Örnek olarak geçen ve listelerde yer alan kelimelerin hepsi sözlüğe alınmıştır.

Gramer kısmında, klasik dilin öğretiminde kullanılan kitaplarda rastlanan sıra bir dereceye kadar izlenmiş olmakla beraber, fiillere yer verilmemiştir. Çünkü Meslekî Latince dersinin gayesi cümle kurmak değil, eczacılığın çeşitli alanlarında geçen Latince terimlerin kolaylıkla hatırdaki tutulmasını ve bu alanlarla ilgili makalelerin, Latince terimler yönünden, daha kolay anlaşılabilmesini sağlamaktır. Bu tip yazılarda da fiillere çok nadir rastlanır. Bunların ve bilhassa reçetelerde geçen fiillerin Türkçe karşılıkları da zaten sözlükte verilmiştir.

Botanik bakımdan, bitki tanımlarına (deskripsiyon'lara) da önem verilmiştir. Bu gün dahi, deskripsiyonların Latince yazılması tercih edilmektedir. Bu konuda bir fikir vermek amacıyla kita-

ba, Türkçe çevirisiyle birlikte bir deskripsiyon örneği alınmıştır. Hazırladığımız sözlük yardımıyla bir deskripsiyonun tercüme edilmesi kısmen kolaylaşacaktır, fakat kitap daha çok temel isteyen öğrenci için hazırlandığından, bu özel alanda ilerlemiş olanlara yeterli gelmiyebilir.

Kimyasal terimler, anlamı çok kolay fakat açıklaması bu kitapta olanaksız olan kelimelerdir, bu nedenle kitabımızda, en çok geçen terimlerden sadece bazı örnekler vermekle yetindik.

Grekçe'den Meslekî Latince'ye geçmiş bazı kelime gövdeleri ve örnekler vardır. Bunlardan yararlanılarak yapılmış kelimelerin çoğu önemli olduğundan, ayrı başlıklar altında ve örneklerle beraber, listeler halinde verilmiştir. Benzer şekilde, reçetelerde geçen Latince terimler ve en önemli ilaç çeşitlerinin isimleri de ayrı birer başlık altında, kitapta yer almıştır.

Kitabımızın ikinci kısmını sözlük oluşturur. Birinci kısımda geçen kelimelerin hepsi sözlükte bulunmaktadır. Bunlara ek olarak eczacılık öğreniminde geçen tıbbî terimler (ki bunlar sözlüğe T. harfi ile alınmıştır), histoloji dahil olmak üzere anatomi ve zooloji terimleri de A. ve Z. harfleriyle ifade edilerek sözlüğe alınmıştır. Sözlüğün sadece eczacılar için değil, botanik ve kısmen tıp alanında da yararlı olacağı düşünülmüştür ve ümit edilmektedir. Bu bakımdan bilhassa botanikte geçen terimlerin büyük çoğunluğunun bulundurulmasına çalışılmıştır. Sözlüğe alınan kelimelerin Türkçe karşılıkları ile esas anlamları arasında bir değişiklik varsa ve esas anlamın bilinmesi meslekteki anlamı kavramaya yararlı olabilecekse, Latince ve Grekçe'den gelen kelimelerin esas anlamları köşeli parantez içinde verilmiştir. Bunun dışında, yazılan Türkçe anlam birden fazla ya da değişik olursa, bu fark 1, 2, 3 gibi sayı ya da B. (botanik), Z. (zooloji) gibi harflerle belirtilmiştir.

Sözlüğe, sadece derse devam eden öğrenciye hitap etmeyeceğini düşünerek, genel kültür bakımından yararlı olacak kelimeler de alınmıştır. Teleskop gibi yabancı dillerde çok geçen ve Türkçe'ye alınmış kelimeler tk. kısaltması ile belirtilmiş ve temel kelimelerin yanında gösterilmeğe çalışılmıştır.

Kısaltmalar

A.	Anatomi (histoloji dahil)
Abl.,	Ablativus hali
Akk., (Acc.)	Accusativus hali
Ar.	Arapça
B.	Botanik
bkz.	bakınız
Cğr.	Coğrafya
cf.	confer, karşılaştırınız
Comp.	Comparativus, sıfatın üstünlük derecesi
çm.	çekilmez
D.	Dativus hali
e.	edat
f.	femininum isim
Fiz.	Fizik
G.	Genetivus hali
Gal.	Galenik
gen.	genellikle
Geom.	Geometri
Gr.	Grekçe'den gelen kelime ya da kelime gövdesi
İbr.	İbranice
İt.	İtalyanca
K.	Kimya
kıs.	kısaltma
Lat.	Latince'den gelen kelime ya da kelime gövdesi
m.	masculinum isim
N.	Nominativus hali

n.	neutrum isim
örn.	örneğin
öz.	özellikle
Pl.	Pluralis = çoğul
R.	Reçetelerde (özellikle) kullanılan
s.	sıfat
Sg.	Singularis = tekil
Sup.	Superlativus, sıfatın en üstünlük derecesi
T.	Tıp
tk.	Grekçe veya Latince gövdelerden türetilmiş ve Türkçeleşmiş yabancı kelime
T.K.	Türk kodeksi
Z.	Zooloji
z.	zarf
()	Açıklama, tanım ve bazan da ilâve edilebilecek kelime, takı ya da harfler.
[]	Klasik Latince ya da Grekçe'de kullanılan ve Meslekî Latince'deki anlamın kavranması için yardımcı mana ve bununla ilgili açıklamayı gösterir.
†	Terk edilmiş, fakat eski Meslekî Latince metinlerinde geçen kelimeleri gösterir.
~	Madde başı kullanılan kelime yerine kullanılır.

I. Latince'de Okunuş Vurgu ve Yazım

Latince'nin her yerde kabul edilip kullanılan belirli bir okunuşu yoktur. Eskiden konuşulan Latince asırlar boyunca değişikliğe uğramıştır, bugün klasik ve Meslekî Latince'nin okunuşu, her memlekette o memleketin dilinin özelliklerine göre farklıdır.

Bu kitapta, Türkiye'deki klasik filoloji kürsülerinde okutulan söyleniş (telâffuz) kuralları yerine, Eczacılık Fakültelerindeki öğretim üyelerinin alıştığı söyleniş şekillerine yakın kurallar verilmeğe çalışılmıştır. Bu, Türkiye'de fen bilimleri alanında en fazla benimsenmiş olan şekildir. Buna rağmen, herkes söyleniş şeklini seçmekte özgürdür, yeter ki seçilen bir tarza bağlı kalınsın.

1. Sesli harfler:

- a, e, i, o, u, y [ü veya i]'dir;
- ae ve oe bir tek harf gibi [e] ve [ö]: *anaemia, oedema*;
- au ve eu birbirine kaynaştırılarak, bir hece içinde, yani sürekli bir sesle okunur: *aurum, eucalyptus*;
- ei ve ie iki hece olarak okunur [ei] ve [ie]: *rei, dies*.

2. Sessiz harfler² ve okunuşları:

Sessiz harflerin çoğu Türkçe'deki gibi okunur, yalnız bazıları farklıdır.

- c sessiz harfler ve a, o, u, au önünde [k]: *icterus, caries*; e, i, y, ae, oe önünde [s] okunur: *cera, medicina, caelum*.
- g [g]: *gutta*; e ve i önünde [j] okunabilir: *gingiva*.

1) Köşeli parantez içinde, bu bölümde, harflerin okunuşu verilmiştir.

2) m, r, gibi harfler ses tellerinin katılmasıyla çıkartıldığı ve bu nedenle «sesli» olduğu halde, gramer kitaplarında geçen «sessiz» terimi burada da kullanılmıştır.

Çekim: Türkçe'den farklı olarak Latince'de birkaç çeşit çekim vardır. yani isimler birkaç gruba ayrılır ve her bir gruba ait isim kendine özgü hal takılarını alarak çekilir:

- I. Grup (a çekimi)
- II. Grup (o çekimi)
- III. Grup (üçüncü çekim)
- IV. Grup (u çekimi)
- V. Grup (e çekimi)

I. GRUP (a çekimi)

Örnek:

Sg. N.	ger.ma	konca [isim tamlamasında: koncası]
G.	gemmae	koncanın [koncasının]
D.	gemmae	koncaya [koncasına]
Acc.	gemmam	koncayı [koncasını]
Abl.	gemma	koncada(n) [koncasında(n)]
Pl. N.	gemmae	koncalar [koncaları]
G.	gemmarum	koncaların [koncalarının]
D.	gemmis	koncalara [koncalarına]
Acc.	gemmas	koncaları [koncalarını]
Abl.	gemmis	koncalarda(n) [koncalarından]

Burada *gemm-* gövde, bu gövdeye değişik hallerde takılan ekler (-a, -ae, -ae v. s.) t a k ı dır. "Gemma-konca" kelimesinin öğrenilmesi gereken sözlük şekli ise *gemma,-ae f. dir.*

KURAL: N. sg. takısı -a, G. sg. takısı -ae olan isimler a çekimine girer ve femininum'dur.

İstisna: *collega,-ae* "meslektaş" m. ve f. olarak kullanılır.

Not: Grekçe'den gelen ve a çekimine giren bazı isimler bazı hallerde farklı takılar alır:

- a) N. sg. -e, G. sg. -es takısı alan feminin isimler acc. sg.'da -en, abl. sg.'da -e takısı alırlar, örneğin:
aloe,-es f. sarısabır dyspnoe,-es f. nefesdarlığı, dispne
benzoe,-es f. benzoe perone, -es f. kamyş kemik, fibula
- b) N. sg.-es, G. sg.-ae takısı alan maskulin isimler acc. Sg.'da -en veya -am, abl. sg.'da -e veya -a takısı alırlar, örneğin:
diabetes, -ae m. şeker hastalığı
ascites,-ae m. asit

Genetivus'un kullanılışı

İsim tamlaması: Türkçe'deki isim tamlamaları hem yalın hal (gül koncası) hem de -in hali (gülün koncası) ile yapıldığı halde, Latince tamlamalarda her zaman genetivus hali (gemma rosae) kullanılır. örneğin:

	gemma,-ae f. konca,	rosa,-ae f. gül:	
gül koncası	[gülün koncası] ¹	gemma rosae	
	rosa,-ae f. gül	aqua,-ae f. su:	
gül suyu	[gülün suyu] ¹	aqua rosae	

Tamlamada (veya isim takımında) yalın halde bulunan ve yardımcı formada -in eki alan tamlıyan² Latince'de G. halindedir ve genellikle arkada bulunur.

Miktar göstermek için de G. hali kullanılır; genellikle miktarı belirtilen maddeyi gösteren kelime önde, ölçü gösteren kelime ise arkada bulunur, örneğin:

	aqua,-ae f. su,	phialia,-ae. f. şişe :	
bir şişe su	[suyun bir şişesi]	aquae phiala	
	aqua,-ae f. su,	gutta,-ae f. damla:	
bir damla su	[suyun bir damlası]	aquae gutta	

a çekimine giren kelimeler:

vita,-ae f.	nebula ³	capsula
natura	gelatina	scatula
cena	charta	lagna /lagoena
diaeta	mistura /mixtura	phiala
therapia	tinctura	essentia
vitamina	tab(u)letta	calcaria
medicina	pilula	magnesia
anatomia	ampulla	camphora
chirurgia	pasta	terebinthina
officina	lana	materia
pharmacia	cera	substantia
pharmacopoea	creta	

- 1) Doğru bir çeviri yapabilmek için, bu yardımcı forma göz önünde bulundurulabilir.
- 2) Türkçe gramerinde isim tamlamalarında önde bulunan kelimeye tamlıyan, arkada bulunana da tamlanan denir.
- 3) Gövdesi -ul- ya da -ol- harfleriyle biten, a ve o çekimlerine giren ve N. sg.'da üç veya üçten fazla heceden ibaret olan isimler, kelimenin sondan üçüncü hecesinde vurguludur (s. 24'e de bakınız).

massa
copia
terra
argilla
arena

figura
forma
formula

linea
signatura

flexura
arteria
vena
aorta
lympha
medulla
spina
vertebra
trachea
cochlea
conjunctiva
cornea
retina
pupilla
orbita
palpebra
lingua
gingiva
maxilla

mandibula
tonsilla
mamma
mamilla
tunica

palma
patella
placenta

coxa
urethra
vesica
prostata

urina
urea
saliva
pituita
lacrima

protuberantia
porta
fossa
fissura
pustula
fistula
causa
noxa
fractura
ruptura
inertia
sommelentia
insomnia

dementia
anaemia
leucaemia
colica
hernia
angina
influenza
pneumonia
urticaria
cholera
lepra
lyssa
struma
inertia

amoeba
spongia
formica
vipera
rana
taenia

sepia
balaena

flora
familia
silva
planta
herba
plumula
stipula
lamina
gemma
corolla
corona
anthera
glandula
cellula
membrana
fibra
testa
vagina
cepa
pulpa
drupa
bacca
siliqua

macula
nota
costa
carina
ala
columna
coma
seta (sacta)
squama
verruca
papilla
cupula
arista
spatha
inflorescentia
umbella
panicula
spica
acantha
axilla

barba	mentha	tilia
clava	senna	liquiritia
cauda	malva	amygdala
unda	scilla	ephedra
serra	china	jalapa
hasta	althaea	oryza
sagitta	gentiana	ipecacuanha
stella	valeriana	
luna	yucca	farina
flamma	melissa	resina
	chamomilla	galla
hora	belladonna	
hebdomada		

II. GRUP (o çekimi)

Bu çekime giren isimler üç altgrupta toplanır:

- A) Bu altgruba giren isimler N. sg.'de -us, G. sg. 'de -i takısını alır ve maskulinum'dur; ağaç isimleri ile *carbasus,-i* "gaz" ve *bolus,-i* "kil" femininum'dur.

Örnek:

Sg.	N.	succus	usare [isim tamlamasında: usaresi]
	G.	succi	usaren'in [usaresinin]
	D.	succo	usareye [usaresine]
	Acc.	succum	usareyi [usaresini]
	Abl.	succo	usarede(n) [usaresinde(n)]
Pl.	N.	succi	usareler [usareleri]
	G.	succorum	usarelerin [usarelerinin]
	D.	succis	usarelere [usarelerine]
	Acc.	succos	usareleri [usarelerini]
	Abl.	succis	usarelerde(n) [usarelerinde(n)]

Not: Grekçe'den gelen ve A altgrubuna giren maskulin isimlerde, N. sg. halinde -us yerine -os takısına da rastlanır, örneğin:

adelphos,-i m. kardeş
nephros,-i m. böbrek
strychnos,-i m. ve f. kargabüken

fungus
bacillus
coccus
chondrus

thymus
eucalyptus f.
pinus f.

citrus f.
amygdalus f.
ricinus f.

o çekiminin C altgrubuna giren isimler:

individuum,-i n.
praeceptum
praescriptum
vitrum
litrum
semilitrum
pauillum
criterium
experimentum
scalpellum
balneum
collyrium
collutorium
infusum
decoctum
extractum
fluidextractum
derivatum
acetum
vinum
oleum
sebum
vaselinum
lanolinum
linimentum
unguentum
oculentum
suppositorium
fomentum
emplastrum
depilatorium
ceratum
granum
granulum
granulatum
sedimentum
praecipitatum

segmentum
antrum
stratum
sceletum
sensorium
cranium
tympanum
cerebrum
brachium
peritoneum
intestinum
rectum

dumetum
haustorium
cambium
folium
capitulum
receptaculum
labium /labrum
labellum
petalum
sepalum
tepalum
filamentum
staminodium
sporangium
indusium
velum
pricarpium
tegmentum
integumentum
pistillum
carpellum
lomentum
saepium /septum
pigmentum

hilum
ovum
ovulum
ovarium
gynoecium

dorsum
flagellum
flabellum
peltum
cilium
tomentum
vexillum
amentum
rostrum
spirillum
bacterium
caelum
saxum
pratium

linum
cinnamomum
animum
colchicum
triticum
gossypium
balsamum
colophonium
amylum
gelatinum¹
morphinum¹
strychinum¹
opium
penicillinum
serum
vaccinum

1) İngilizce yazılmış kitaplarda bu kelimeler a çekimindedir: gelatina, morphina, strychnina. Aynı şekilde insulinum /a, pepsinum /a, atropinum /a, santoninum /a, chininum /a ve quininum /a, cocainum /a, coffeinum /caffaina, codeinum /a da rastlanır.

venenum	phenolum	glycerinum
talcum	chloroformium	ammonium
benzinum	alcoholatum	acidum
benzolum		oxydum ¹

Bütün kimyasal elementler de C altgrubuna girer. Bunların bellibaşlıları:

Al	Aluminium	H	Hydrogenium
Sb	Antimonium, Stibium	I	Jodum
Ag	Argentum	Li	Lithium
As	Arsenum	Mg	Magnesium
Au	Aurum	Mn	Manganum
Ba	Barium	Na	Natrium, Sodium
Bi	Bismuthum	N	Nitrogenium
Br	Bromum	O	Oxygenium
Cd	Cadmium	Pb	Plumbum
Ca	Calcium	K	Potassium, Kalium
C	Carboneum	Ra	Radium
Ce	Cerium	Sn	Stannum
Cl	Chlorum	Sr	Strontium
Cr	Chromium	Th	Thorium
Cu	Cuprum	Ti	Titanium
Fe	Ferrum	U	Uranium
He	Helium	V	Vanadium
Hg	Hydrargyrum	Zn	Zincum

III. GRUP (üçüncü çekim)

Bu gruba giren isimlerde N. sg. 'in yapılışı için kesin bir kural yoktur. N. sg. şeklinin bilinmesi, cinsin saptanmasına yarar, diğer halleri yapabilmek için zorunlu olan G. sg. şeklinin bilinmesidir.

Bu gruptaki G. sg. takısı daima -is tir. Bu takı kaldırılarak ismin gövdesi elde edilir ki, buna aşağıdaki cetvelde gösterilen takılar eklenerek diğer hüllere geçilir. (Burada klasik dil bakımından bütünlük düşünülmemiş ve açıklamalar, öğrencilerin kolayca anlayıp yararlanacağı biçimde kısaltılmış ve basitleştirilmiştir.)

Sg.		Pl.
N.		(m.f.) -es, (n.) -a(-ia)
G.	-is (-ios, -eos)	-um (-ium) ²
D.	-i	-ibus
Acc. (m.f.)	-em (-im,-in;-a), (n.)=N.	= N.
Abl.	-e (-i)	= D.

- 1) oxydum ferri; magnesii, zinci v. s. demir oksit, magnezyum oksit, çinko oksit
- 2) Gövdesinin sonunda (yani G. takısı olan -is'in önünde) iki veya üç sessiz harf bulunan isimlerde (örn. vent-, dent-, gland-); G ve H gruplarına giren isimlerde rastlanır.

Üçüncü çekimdeki isimler, çoğunlukla N. sg. ve G. sg. 'deki şekillerine ve cinslerine göre, birkaç altgrupta toplanabilir. Çekim bakımından en önemli fark, yukarıdaki cetvelde de görüldüğü gibi, masculinum ve femininum isimler ile neutrum isimler arasında olduğu halde, m. ve f. isimler ile n. isimler için sadece birer örnek vermekle yetinilmiyerek çeşitli gruplara ait birkaç örnek verilmesi daha uygun görülmüştür.

Örnekler :

		A grubu		C grubu	
Sg.	N.	liquor	çözelti ¹	regio	bölge
	G.	liquoris	çözeltinin	regionis	bölgenin
	D.	liquori	çözeltiyeye	regioni	bölgeye
	Acc.	liquorem	çözeltiyeyi	regionem	bölgeyi
	Abl.	liquore	çözeltide(n)	regione	bölgede(n)
Pl.	N.	liquores	çözeltiler	regiones	bölgeler
	G.	liquorum	çözeltilerin	regionum	bölgelerin
	D.	liquoribus	çözeltilere	regionibus	bölgelere
	Acc.	liquores	çözeltileri	regiones	bölgeleri
	Abl.	liquoribus	çözeltilerde(n)	regionibus	bölgelerde(n)

İsim gövdeleri: liquor-, region-

Sözlük şekilleri: liquor,-oris m.; regio,-onis f.

		Ç grubu		G grubu	
Sg.	N.	radix	kök	classis	sınıf
	G.	radicis	kökün	classis	sınıfın
	D.	radici	köke	classi	sınıfa
	Acc.	radicem	kökü	classem	sınıfı
	Abl.	radice	kökte(n)	classe	sınıfta(n)
Pl.	N.	radices	kökler	classes	sınıflar
	G.	radicum	köklerin	classium	sınıfların
	D.	radicibus	köklere	classibus	sınıflara
	Acc.	radices	kökleri	classes	sınıfları
	Abl.	radicibus	köklerde(n)	classibus	sınıflarda(n)

İsim gövdeleri: radic-, class-

Sözlük şekilleri: radix,-icis f.; classis,-is f.

1) Bundan önceki çekim örneklerinde verilen ve isim tamlamasında kullanılan şekiller bundan böyle verilmeyecektir.

	G grubu		H grubu	
Sg.	N. corpus	vücut	animal	hayvan
	G. corporis	vücudun	animalis	hayvanın
	D. corpori	vücuda	animali	hayvana
	Acc. corpus	vücudu	animal	hayvanı
	Abl. corpore	vücutta(n)	animali	hayvanda(n)
Pl.	N. corpora	vücutlar	animalia	hayvanlar
	G. corporum	vücutların	animalium	hayvanların
	D. corporibus	vücutlara	animalibus	hayvanlara
	Acc. corpora	vücutları	animalia	hayvanları
	Abl. corporibus	vücutlarda(n)	animalibus	hayvanlarda(n)

İsim gövdeleri: *corpor-*, *animali-*

Sözlük şekilleri: *corpus,-oris n.*; *animal,-alis n.*

- A) N. sg. 'i **-or**, G. sg.'i **-oris** ile biten isimler bu gruba girer ve bunlar **m. dir.** İstisna: *arbor,-oris f.* "ağaç".

levator	extensor	tumor
rotator	dilatator	vapor
supinator	constrictor	(h)umor
flexor	sopor	liquor
arrector	dolor	color
abductor	calor	odor
adductor	rubor	aequator

- B) N. sg.'i **-er**, G. sg.'i **-eris** ile biten isimler. Bunların bazıları **m.**, bazıları da **n. dur.**

cadaver,-eris n.	zingiber,-eris n.	aer ¹ , aeris m. ²
tuber,-eris n.	suber,-eris n.	aether,-eris m.
papaver,-eris n.	ver, veris n.	cancer,-eris m.
piper,-eris n.		ureter,-eris, m.

- C) N. sg. biçimi **-o** ile biten isimler bu gruba girer. Bunlardan N. sg. ve G. sg. biçimleri **-do,-dinis, -go,-ginis, -io,-ionis** olanlar **f.**, diğerleri ise **m. dir.** İstisna: *ordo,-inis m.* "takım"; *papilio,-onis m.* "kelebek"; *tendo,-inis m.* "kiriş"; *turio,-onis m.* "yeni açılmış tomurcuk"; *caro, carnis f.* "et".

abductio,-onis f.	flexio,-onis f.	praescriptio,-onis f.
adductio,-onis f.	arrectio,-onis f.	trituration,-onis f.
rotatio,-onis f.	dilatatio,-onis f.	extractio,-onis f.
supinatio,-onis f.	constrictio,-onis f.	maceratio,-onis f.

- 1) sayfa 5 teki kuraldan farklı olarak ae harfleri bu kelimedeki iki hece olarak okunur.
2) Acc. sg. -a.

emulsio,-onis f.
suspensio,-onis f.
granulatio,-onis f.
confectio,-onis f.
potio,-onis f.
lotio,-onis f.
solutio,-onis f.
mucilago,-inis f.
inhalatio,-onis f.
injectio,-onis f.
operatio,-onis f.
purgatio,-onis f.
unctio,-onis f.
transfusio,-onis f.
frictio,-onis f.

derivatio,-onis f.
praecipitatio,-onis f.
saturatio,-onis f.
sterilisatio,-onis f.
fumigatio,-onis f.

radiatio,-onis f.
reflectio,-onis f.
libido,-inis f.
emotio,-onis f.
commotio,-onis f.
relaxatio,-onis f.
inhibitio,-onis f.
stimulatio,-onis f.
inspiratio,-onis f.
expiratio,-onis f.
expectoratio,-onis f.
mictio,-onis f.
palpitatio,-onis f.
mutatio,-onis f.
digestio,-onis f.
assimilatio,-onis f.
dissimilatio,-onis f.
infectio,-onis f.
irritatio,-onis f.

inflammatio,-onis f.
constipatio,-onis f.
lumbago,-inis f.
prurigo,-inis f.
impetigo,-inis f.
luxatio,-onis f.
perforatio,-onis f.
sectio,-onis f.
regio,-onis f.
aberratio,-onis f.
margo,-inis f.
hirudo,-inis f.
cartilago,-inis f.
vibrio,-onis f.
homo,-inis m.
embryo,-onis m.
pulmo,-onis m.
sapo,-onis m.
carbo,-onis m.

Ç) N. sg.'de -x ile biten isimler bu gruba girer ve genellikle f. olup -x, -xy, -ynx ile biten isimlerle *thorax, -acis* "göğüs kafesi, toraks" m. dur.

crux, crucis f.
varices,-um f.¹
appendix,-icis f.
fauces, faucium f.²
faex, faecis f.
borax,-acis f.
nux, nucis f.
spadix,-icis f.

radix,-icis f.
pix, picis f.
filix, filicis f.
smilax,-acis f.
salix,-icis f.
larix,-icis f.
stryrax,-acis f.
index,-icis m.

frutex,-icis m.
suffrutex,-icis m.
cortex,-icis m.
apex,-icis m.
latex,-icis m.
calyx,-ycis m.
larynx,-yngis m.³
pharynx,-yngis m.³

D) N. sg.'de -as ile biten isimler. Bunlar genellikle f., yalnız kimyasal terimler m. dur.

gravitas,-atis f.
graviditas,-atis f.
varietas,-atis f.
sterilitas,-atis f.

fertilitas,-atis f.
summitates,-um f.⁴
quantitas,-atis f.
aestas,-atis f.
cavitas,-atis f.

carbonas,-atis m.
nitras,-atis m.
sulphas,-atis m.⁵

- 1) Sg. şekli varix,-icis f. çok nadiren kullanılır.
- 2) Sg. şekli faux, faucis kullanılmaz; G. Pl. teki -ium takısı kurala uymaz (bkz. s. 15 not 2)
- 3) Gövde sonunda 2 sessiz harf bulunduğu halde G. Pl. takısı -um dur.
- 4) Sg. summitas,-atis f. az kullanılır.
- 5) Acetas, arsenas, benzoas, boras, chloras, chromas, citras, gluconas, lactas, oleas, phosphas, salicylas, stercas, tannas, tartaras v. s. benzer kelimelerdir.

E) N. sg.'i sessiz bir harften sonra -s ile biten isimler. Bunlar genellikle f., bazıları da m. dir.

glans, glandis f.	dens, dentis m.
pars, partis f.	fons, fontis m.
lens, lentis f.	pons, pontis m.
frons, frontis f.	adeps, adipis m.
hiems, hiemis f.	infans,-ntis m. f.

F) N. sg.'i -es veya -is ile biten ve G. sg.'deki hece adedi N.'tekinden bir fazla olan isimler. Bunlardan -is,-idis ve -is,-itis ile biten isimler f., diğerleri m. dur. İstisna: *lapis,-idis* "taş" ve -is,-itis ile biten kimyasal terimler de m. dur.

fomes, fomitis m.	appendicitis,-idis f. ²
stipes, stipitis m. f.	hepatitis,-idis f.
paries, parietis m.	retinitis,-idis f.
pes, pedis m.	cystitis,-idis f.
sanguis,-inis m.	iris,-idis f.
pulvis,-eris m.	epidermis,-idis f.
cinis,-eris m.	berberis,-idis f.
sulphis,-itis m. ¹	mays, maydis f.
arsenis,-itis m.	adonis,-idis m. f.

G) N. sg.'i -es veya -is ile biten ve G. sg. 'deki hece adedi N.'tekine eşit olan isimler. Bunlar genellikle f., bazıları da m. dur. Bu grupta G. Pl. takısı -ium'dur.

sepes,-is f.	cutis,-is f. ⁴	crisis,-is f. ⁵
indoles,-is f.	diarthrosis,-is f. ³	phthisis,-is f. ⁵
axis,-is f.	naris,-is f. ⁴	tussis,-is f. ⁴
basis,-is f. ³	auris,-is f.	pertussis,-is f. ⁴
analysis,-is f. ³	pelvis,-isf.	sitis,-is f. ⁴
dosis,-is f. ³	cystis,-is f.	febris,-is f. ⁴
classis,-is f.	bilis,-is f.	orbis,-is m.
sinapis,-is f.	anamnesis,-is f. ³	finis,-is m.
hydrastis,-is f.	diagnosis,-is f. ⁵	collis,-is m.
avis,-is f.	narcosis,-is f. ⁵	ensis,-is m.

1) Bisulphis, hydrochloris, hypophosphis, nitris, phosphis ve diğer asit tuzları aynı şekilde yapılır.

2) N. sg.'de -itis ile biten isimler tıpta iltihap gösterir; diğre bazı örnekler: arthritis, carditis, gastritis, otitis v.s.

3) G. sg.'de -is takısı yerine -ios ve -eos takılarına da rastlanır. Acc. sg. -im, -in; Abl. sg. -i (-e).

4) Acc. sg. -im ve -em, Abl. sg. -i ve -e

5) G. sg.'de -is takısı yerine -ios ve -eos takılarına da rastlanır. Acc. sg. -im, -in; Abl. sg. -i (-e)

V. GRUP (e çekimi)

Bu gruba giren isimler N. sg.'de -es, G. sg.'de -ei takıların alır ve femininum'dur. yalnız *dies, diei* "gün" ve *meridies,-ei* "öğle" masculinum'dur.

Örnek:

Sg.	N.	species	tür
	G.	speciei	türün
	D.	speciei	türe
	Acc.	speciem	türü
	Abl.	specie	türde(n)
Pl.	N.	species	türler
	G.	specierum	türlerin
	D.	speciebus	türlere
	Acc.	species	türleri
	Abl.	speciebus	türlerde(n)

Sözlük şekli: **species,-ei f.**

Bu gruba giren bazı isimler:

dies	res
facies	glacies
caries	scabies
materies	

YER GÖSTEREN ÖZEL İSİMLER

Latince yazılmış botanik kitaplarında bitkilerin yayılış alanları, eski Latince bölge isimleri ile gösterilmiştir. Bu konuda botanikle ilgili Latince kitaplarında (örn. Stearn 215 - 234), tarih atlaslarından ve coğrafya sözlüklerinden¹ geniş ölçüde yararlanılabilir.

Botanik kitaplarında çok görülen ve kitabımızın sözlük kısmına alınmış bazı önemli yer ve bölge isimleri vardır. Bugünkü Türkiye sınırları içinde kalanlardan en çok geçen isimler buraya da alınmıştır.

Yer gösteren isimler Latince'de de büyük harfle yazılır. Eski Anadolu'daki bölgelerin isimleri ve Latince yazılmış botanik kitaplarında kabul edilen sınırları² şöyledir:

- 1) S. Öngör, Coğrafya Sözlüğü, İstanbul (1961); Webster's Geographical Dictionary, Springfield (1949)
- 2) Tarih boyunca Anadolu'daki bölgelerin sınırları, siyasi nedenlerden ötürü sık sık değişikliğe uğradığından burada verilen sınırlara farklı kitaplarda, farklı şekilde rastlanabilir.

- Armenia : (Türkiye sınırları içindeki kısmı) Kars – Erzurum–
Tunceli – Elazığ – Diyarbakır – Siirt – Bitlis – Van böl-
gesi.
- Bithynia : Bursa – İzmit – Bolu – Zonguldak bölgesi.
- Cappadocia : Sivas'ın güney kısmı – Yozgat'ın güney kısmı – Kır-
şehir – Niğde – Malatya'yı içine alan bölge.
- Caria : Muğla – Aydın çevresi.
- Cilicia : Toros dağlarıyla Akdeniz arasında kalan ve Ermenek'-
ten itibaren Mersin – Adana ovasını içine alan bölge
- Galatia : Ankara ve çevresi.
- Ionia : Gediz nehri ile Bodrum arasında İzmir – Söke çev-
resi.
- Isauria : Pisidia ile Cilicia arasında kalan (Beyşehir'den Alan-
ya'ya doğru uzanan) saha.
- Lycaonia : Konya ve çevresi.
- Lycia : Fethiye ile Antalya arasında kalan yarımada.
- Lydia : Manisa – Eşme çevresi.
- Mysia : Çanakkale – Balıkesir bölgesi.
- Pamphylia : Antalya – Alanya bölgesi.
- Paphlagonia : doğuda Kızılırmak'a kadar Çankırı – Kastamonu
bölgesi.
- Phrygia : Denizli – Uşak – Kütahya – Eskişehir – Afyon çevresi.
- Pisidia : güneyde Toroslar'a kadar Burdur – Isparta çevresi.
- Pontus : Bartın – İnebolu arası ile Sinop – Samsun – Amasya –
Tokat – Yozgat'ın kuzey kısmı – Sivas'ın kuzey kıs-
mı – Erzincan – Gümüşhane'yi içine alan ve Çoruh
nehrine kadar uzanan bölge.
- Amanus : Hatay çevresi.
- Taurus : Toros dağları.
- Antitaurus : Gülek Boğazının doğusunda, Toros dağlarının devamı.

KÜÇÜKLÜK GÖSTEREN İÇTAKILI İSİMLER

Latince'de genellikle isim gövdesi değişmeden eklenen **-ol-**,
-ul- ve bazan da **-el-** içtakıları Türkçe'de **-cik**, **-cık**, **-cuk** takıları gibi
çoğunlukla bir şeyin küçüğünü ifade eder¹.

1) Benzer şekilde, bu içtakılar sıfatlarda da kullanılır, örneğin:
parvus,-a,-um küçük, parvulus,-a,-um küçücük

a veya o çekim grubundaki bir isimden türetilen içtakılı yeni isimde cins ve çekim bakımından bir değişiklik görülmez; halbuki III., IV. ve V. nci isim gruplarına giren bir isimden türetilen ve küçüklük gösteren içtakılı yeni ismin cinsi aynı kaldığı halde grubu değiştirerek, f. olduğu takdirde a çekim grubuna, m. veya n. olduğu takdirde de o çekiminin A veya C grubuna girer.

arteria,-ae f.	arter	arteriola,-ae f.	küçük arter
bractea,-ae f.	brakte	bracteola,-ae f.	küçükbrakte,brakteol
fossa,-ae f.	çukur	fossula,-ae f.	küçük çukur
siliqua,-ae f.	B.silikva	silicula,-ae f.	B.küçük silikva
umbella,-ae f.	B. şemsiye	umbellula,-ae f.	B. küçük şemsiye
bulbus,-i m.	soğan	bulbulus,-i m.	küçük soğan
globus,-i m.	küre	globulus,-i m.	küçük küre
tubus,-i m.	boru, tüp	tubulus,-i m.	küçük boru, küçük tüp
granum,-i n.	tane	granulum,-i n.	küçük tane
cornu,-us n.	boynuz	corniculum,-i n.	küçük boynuz
calyx,-ycis m.	kaliks	calyculus,-i m.	küçük kaliks
dens, dentis m.	diş	denticulus,-i m.	küçük diş
unguis,-is m.	tırnak	unguiculus,-i m.	küçük tırnak
radix,-icis f.	kök	radicula,-ae f.	küçük kök
caput,-itis n.	baş	capitulum,-i n.	başçık
corpus,-oris n.	vücut	corpusculum,-i n.	küçük vücut
rete,-is n.	ağ	reticulum,-i n.	küçük ağ

Kelime yapısı kurallarına göre bazan ufak farklar görülebilir. Örneğin *corniculum,-i n.*, *denticulus,-i m.* sözcüklerinde olduğu gibi, ismin esas gövdesi ile küçüklük gösteren içtakı arasına **-ic - eki** girer.

Bazan esas isim ile içtakı alan isim anlamca, hem büyüklük hem de biçim bakımından ayrılık gösterir.

lingua,-ae f.	dil	lingula,-ae f.	dilcik
		ligula,-ae f.	gramine yaprağında dil şeklinde çıkıntı
pluma,-ae f.	tüy	plumula,-ae f.	bitki embriyonunda gövde
locus,-i m.	yer	loculus,-i m.	küçük boşluk, B. ovaryumun veya karpellerin gözlerinin her biri
cerebrum,-i n.	beyin	cerebellum,-i n.	A. beynin bir kısmı, beyincik
ovum,-i n.	yumurta	ovulum,-i n.	ovül, tohum taslağı

funis,-is m.	ip	funiculus,-i m.	ipçik, funikulus, A. kordon, küçük ipsi bir oluşum, B. ovülün plasentaya bağlandığı sap
pes, pedis m.	ayak	pedunculus,-i m.	çiçek sapı
auris,-is f.	kulak	auricula,-ae f.	kulak kepçesi, (kalpte) kulakçık

Bazan da Meslekî Latince'de esas sözcük ile içtakı almış sözcük arasında anlamca hiç bir ilişki yoktur.

forma,-ae f.	biçim	formula,-ae f.	formül
clavis,-is f.	anahtar	clavicula,-ae f.	köprücük kemiği

Küçüklük gösteren içtakılı isimlerden bazılarının yalnız takılı şekilleri kullanılır, takısız şekilleri kullanılmaz.

capsula,-ae f. ¹	kapsül	petiolus,-i m.	yaprak sapı. petiyol
cellula,-ae f. ¹	hücre	scrupulus,-i m.	ufacık parça
cupula,-ae f.	kubbe, kadeh	tumulus,-i m.	Cğr. A. tepecik
pilula,-ae f. ¹	hap		

1) Capsa, cella, pila v. s. Meslekî Latince'de kullanılmaz.

III. Sıfat

Giriş

Bir sıfatın görevi, yanında bulunduğu ismi nitelemektir. Nitelediği isimle ilgili olduğundan, Latince'de isimle beraber sıfat ta çekilir.

- KURAL :** 1. Bir sıfat, yanında bulunduğu isim ile beraber çekilir, yani ismin cinsine, haline ve sayısına (tekillik - çoğulluk) uyar.
2. Sıfat genel olarak isimden sonra gelir. Türkçe'ye çevirirken sıfat öne alınmalıdır.

Sıfatlar çekim bakımından iki gruba ayrılabilir:

- I. GRUP : I. ve II. isim grubunun takılarını alan sıfatlar,
II. GRUP : Genellikle III. isim grubunun takılarını alan sıfatlar.

Sıfatlar gövde yapısı bakımından da başlıca üç gruba ayrılabilir:

- a. Yalın sıfatlar, esas gövdelerine doğrudan doğruya hal takısı alan sıfatlardır.
- b. İçtakılı sıfatlar, ismin ve nadiren yalın sıfatın veya fiilin gövdesine bir içtaki eklenmesinden sonra hal takısı alan sıfatlardır. İsim, yalın sıfat ve fiil gövdesi ile içtakının anlamları biliniyorsa, meydana gelen sıfatın anlamı da, genellikle, tahmin edilebilir.
- c. Gövdesi iki kelimededen yapılmış bileşik sıfatlar.

I. GRUBA GİREN SIFATLAR

Bunlar, I. ve II. isim grubu'nun takılarını alır; bu gruba giren bir sıfat,

- a. masculinum isimler yanında o çekiminin A (nadiren B) grubunda geçen takıları alır, yani succus (nadiren ager, puer) gibi çekilir. (bkz. s. 12),
- b. femininum isimler yanında a çekiminde geçen takıları alır, yani gemma gibi çekilir (bkz. s. 8),
- c. neutrum isimler yanında o çekiminin C grubunda geçen takıları alır, yani folium gibi çekilir (bkz. s. 12).

Örnekler:

Gövdesi magn- olan sıfat (sözlük şekli: **magnus, -a, -um** "büyük") şu şekilde çekilir:

	m. isimler yanında	f. isimler yanında	n. isimler yanında
Sg.	N. magnus	magna	magnum
	G. magni	magnae	magni
	D. magno	magnae	magno
	Acc. magnum	magnam	magnum
	Abl. magno	magna	magno
Pl.	N. magni	magnae	magna
	G. magnorum	magnarum	magnorum
	D. magnis	magnis	magnis
	Acc. magnos	magnas	magna
	Abl. magnis	magnis	magnis

Gövdesi nigr- olan sıfat (sözlük şekli: **niger, nigra, nigrum**¹ "siyah") şu şekilde çekilir:

Sg.	N. niger	nigra	nigrum
	G. nigri	nigrae	nigri

Diğer haller de magnus, -a, -um'da olduğu gibi yapılıdır, yani fark sadece N. Sg. m.'dadır.

1) I. Grup sıfatların gövdesi -r ile biten bazı çekim biçimlerinde, -r'den önce bir e harfi bulunur. Bu e harfinin hangi sıfatlarda bulunacağı tayin edilemeyeceğinden sözlüğe, yanlışlık yapılmaması için, bu gibi sıfatların m., f. ve n. biçimlerinin tümünün yazılması uygun görülmüştür.

a. Birinci gruba giren sıfatların masculinum isimler ile beraber çekimi.

hortus,-i m. bahçe; magnus,-a,-um büyük

Sg.	N.	hortus magnus	büyük bahçe
	G.	horti magni	büyük bahçenin
	D.	horto magno	büyük bahçeye
	Acc.	hortum magnum	büyük bahçeyi
	Abl.	horto magno	büyük bahçede(n)
Pl.	N.	horti magni	büyük bahçeler
	G.	hortorum magnorum	büyük bahçelerin
	D.	hortis magnis	büyük bahçelere
	Acc.	hortos magnos	büyük bahçeleri
	Abl.	hortis magnis	büyük bahçelerde(n)

pulvis,-eris m'. toz; purus,-a,-um temiz

Sg.	N.	pulvis purus	temiz toz
	G.	pulveris puri	temiz tozun
	D.	pulvere puro	temiz toza
	Acc.	pulverem purum	temiz tozu
	Abl.	pulvere puro	temiz tozda(n)
Pl.	N.	pulveres puri	temiz tozlar
	G.	pulverum purorum	temiz tozların
	D.	pulveribus puris	temiz tozlara
	Acc.	pulveres puros	temiz tozları
	Abl.	pulveribus puris	temiz tozlarda(n)

b. Birinci gruba giren sıfatların femininum isimlerle beraber çekimi.

phiala,-ae f. şişe; magnus,-a,-um büyük

Sg.	N.	phiala magna	büyük şişe
	G.	phialae magnae	büyük şişenin
	D.	phialae magnae	büyük şişeye
	Acc.	phialam magnam	büyük şişeyi
	Abl.	phiala magna	büyük şişede(n)
Pl.	N.	phialae magnae	büyük şişeler
	G.	phialarum magnarum	büyük şişelerin
	D.	phialis magnis	büyük şişelere
	Acc.	phialas magnas	büyük şişeleri
	Abl.	phialis magnis	büyük şişelerde(n)

1) 3. çekim, F grubu, s. 19.

margo,-inis f'. kenar; rube, rubra, rubrum kırmızı

Sg.	N.	margo rubra	kırmızı kenar
	G.	marginis rubrae	kırmızı kenarın
	D.	margini rubrae	kırmızı kenara
	Acc.	marginem rubram	kırmızı kenarı
	Abl.	marginē rubra	kırmızı kenarda(n)
Pl.	N.	marginē rubrae	kırmızı kenarlar
	G.	marginum rubrarum	kırmızı kenarların
	D.	marginibus rubris	kırmızı kenarlara
	Acc.	marginē rubras	kırmızı kenarları
	Abl.	marginibus rubris	kırmızı kenarlarda(n)

c. Birinci gruba giren sıfatların neutrum isimlerle beraber çekimi.

folium,-i n. yaprak; magnus,-a,-um büyük

Sg.	N.	folium magnum	büyük yaprak
	G.	folii magni	büyük yaprağın
	D.	folio magno	büyük yaprağa
	Acc.	folium magnum	büyük yaprağı
	Abl.	folio magno	büyük yaprakta(n)
Pl.	N.	folia magna	büyük yapraklar
	G.	foliorum magnorum	büyük yaprakların
	D.	foliis magnis	büyük yapraklara
	Acc.	folia magna	büyük yaprakları
	Abl.	foliis magnis	büyük yapraklarda(n)

Birinci gruba giren sıfatlar, s. 27'de görüldüğü gibi, m. isimler yanında o çekiminin A (veya nadiren B) grubunda geçen takıları alır.

A. Masculinum isimler yanında o çekiminin A grubunda geçen takıları alan sıfatlar gövde yapısı bakımından aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir:

a. Yalın sıfatlar: Gövdesine doğrudan doğruya hal takısı alan sıfatlardır.

magnus,-a,-um	multus	siccus
altus	paucus	laevus
excelsus	totus ²	crudus
grossus	verus	purus

1) 3. çekim, C grubu, s. 17.

2) İstisna olarak her üç cinsten G. sg. totius, D. sg. toti'dir.

latus	nōvus	cavus
longus	rectus	vivus
oblongus	amarus	planus
angustus	alienus	crassus
parvus	clarus	laxus
nanus	aequus	densus
bonus	bellus	nudus
malus	varius	hirtus

b. İçtakılı sıfatlar: Gövdeye içtaki ilâvesinden sonra hal takısı alan sıfatlardır. Latince'de çok fazla rastlanan içtakılar, sıfatlara genellikle belirli bir anlam verirlerse de kuralara uymayan anlamdaki kelimelerin sayısı hiç te az değildir.

İçtakılı sıfatlar birkaç altgrupta toplanabilir:

1. **-aceus,-a,-um:** benzerlik gösterir, örneğin *herbaceus,-a,-um* (herba,-ae f.)¹ "otsu".

cretaceus (creta,-ae f.) ¹	rosaceus (rosa,-ae f.)
coriaceus (corium,-i n.)	setaceus (seta,-ae f.)
foliaceus (folium,-i n.)	violaceus (viola,-ae f.)
olivaceus (oliva,-ae f.)	vitaceus (vitis,-is f.)
membranaceus (membrana,-ae f.)	

Anlamca yukarıdaki kurala doğrudan doğruya uymayan sıfatlar da vardır:

amylaceus (amylum,-i n.)	nişasta içeren
oleaceus (oleum,-i n.)	yağa benzer; yağlı
oleraceus (olus,-eris n.)	sebzeye benzer; sebze olarak yetiştirilen
papyraceus (papyrus,-i m.)	1. papirüs bitkisine benzer; papirüs bitkisinden elde edilmiş
	2. kâğıt gibi ve opak
sebaceus (sebum,-i n.)	içyağına benzer; içyağından yapılmış, içyağlı

2. **-aeus,-a,-um:** bkz. yer gösteren sıfatlar s. 49.

3. **-anus,-a,-um:** durum (bkz. yer gösteren sıfatlar s. 49) ve ilgi gösterir.

montanus (mons, montis m.)	dağlarda bulunan
urbanus (urbs, urbis f.)	şehirlerde bulunan
humanus (homo,-inis m.)	insan ile ilgili

1) Parantez içinde bulunan sözcükler hem temel sözcüğü göstermek hem de evvelce geçmiş olan kelimeleri tekrarlamak amacıyla buraya alınmıştır ve bu sözcüklerin hepsi kitabın arkasındaki sözlükte bulunmaktadır. Parantez içinde bir sözcük verilmediyse, ya bir temel kelime mevcut değildir ya da var olan sözcük eczacı için önem taşımaz.

4. **-arius,-a,-um**: genellikle ilgi gösterir, örneğin *agrarius,-a,-um* (ager, agri m.) "tarla ile ilgili, tarlalarda yetişen".

arenarius (arena,-ae f.)	kum ile ilgili, kumlu toprakta yetişen
coriarius (corium,-i n.)	sepilme ile ilgili
veterinarius	veteriner, baytarlık ile ilgili

5. **-aticus,-a,-um**: yetişme yerini gösterir.

silvaticus/sylvaticus (silva,-ae f.)	ormanda yetişen
aquaticus (aqua,-ae f.)	suda yetişen

6. **-atus,-a,-um** : benzerlik, içirme, ait olma, ilişki ya da bir eylemin sonucunu belirtir.

Örnekler : <i>stellatus</i> (stella,-ae f.)	yıldızlı
<i>saponatus</i> (sapo,-onis m.)	sabun içeren
<i>lanatus</i> (lana,-ae f.)	yünlü
<i>siccatus</i> (siccare)	kurutulmuş

medicatus	bromatus (bromum,-i n.)
deresinatus (resina,-ae f.)	chloratus (chlorum,-i n.)
examaratus (amarus,-a,-um)	sulfuratus (sulfur,-uris n.)
exoleatus (oleum,-i n.)	jodatus (jodum,-i n.)
excorticatus (cortex,-icis m.)	benzoatus (benzoe,-es f.)
mundatus	ferratus (ferrum,-i n.)
depuratus (purus,-a,-um)	salicylatus
rectificatus (rectus,-a,-um)	oxydatus (oxydum,-i n.)
raffinatus	prostratus
exsiccatu (siccare)	resupinatus
granulatus (granulum,-i n.)	reclinatus
praeparatus	inclinatus
praecipitatus	declinatus
pulveratus (pulvis,-eris m.)	curvatus
hydrogenatus (hydrogenium,-i n.)	arcuatus (arcus,-us m.)
saccharatus (saccharum,-i n.)	carinatus (carina,-ae f.)
albuminatus (albumen,-inis n.)	circinnatus
anisatus (anisum,-i n.)	verticillatus (vertex,-icis m.)
opiatus (opium,-i n.)	decussatus
camphoratus (camphora,-ae f.)	perfoliatus (folium,-i n.)
glycerinatus (glycerinum,-i n.)	connatus
liberatus (liber, libera, liberum)	innatus
inspissatus	lanceolatus
concentratus	ovatus (ovium,-i n.)
crystallisatus (cristallus,-i m.)	cochleatus (cochlea,-ae f.)
destillatus (stilla,-ae f.)	

testiculatus (testiculus,-i m.)
 oblongatus (longus,-a,-um)
 palmatus (palma,-ae f.)
 sagittatus (sagitta,-ae, f.)
 hastatus (hasta,-ae f.)
 flabellatus (flabellum,-i n.)
 pennatus (penna,-ae f.)
 lunatus (luna,-ae f.)
 lunulatus (lunula,-ae f.)
 falcatus (falx, falcis f.)
 gladius (gladius,-i m.)
 cordatus (cor, cordis m.)
 peltatus (peltum,-i n.)
 rotatus (rota,-ae f.)
 rotundatus (rotundus,-a,-um)
 orbiculatus (orbis,-is m.,
 orbiculus,-i m.)
 angulatus (angulus,-i m.)
 quadratus
 deltatus
 obdeltatus
 spatulatus
 laciniatus (lacinia,-ae f.)
 aculeatus (acus,-us f.)
 aristatus (arista,-ae f.)
 apiculatus (apex,-icis m.,
 apiculus,-i m.)
 subulatus (subula,-ae f.)
 hamatus (hamus,-i m.)
 truncatus (trucus,-i m.)
 acuminatus (acumen,-inis n.)
 alatus (ala, -ae f.)
 caudatus (cauda,-ae f.)
 undatus (unda,-ae f.)
 undulatus (undula,-ae f.)
 serratus (serra,-ae f.)
 dentatus (dens, dentis m.)
 mucronatus
 ciliatus (cilium,-i n.)
 crenatus (crena,-ae f.)
 crenulatus (crenula,-ae f.)
 sinuatus (sinus,-us m.)
 lobatus (lobus,-i m.)
 emarginatus (margo,-inis f.)
 notatus (nota,-ae f.)
 maculatus (macula,-ae f.)
 punctatus (punctum,-i n.)
 striatus (stria,-ae f.)

squamatus (squama,-ae f.)
 imbricatus (imbrex,-icis m.)
 corticatus (cortex,-icis m.)
 bracteatus (bractea,-ae f.)
 glomeratus (glomus,-eris n.)
 agglomeratus
 aggregatus (grex, gregis m.)
 echinatus
 perforatus (foramen,-inis n.)
 rostratus (rostrum, -i n.)
 cristatus (crista,-ae f.)
 coronatus (corona,-ae f.)
 labiatus (labium,-i n.)
 flagellatus (flagellum,-i n.)
 capitatus (caput,-itis n.)
 clavatus (clava,-ae f.)
 foliatus (folium,-i n.)
 paniculatus (panicula,-ae f.)
 umbellatus (umbella,-ae f.)
 petiolatus (petiolus,-i m.)
 pedunculatus (pedunculus,-i m.)
 corollatus (corolla,-ae f.)
 barbatus (barba,-ae f.)
 jubatus (juba,-ae f.)
 capillatus (capillus,-i m.)
 penicillatus (penicillus,-i m.)
 virgatus (virga,-ae f.)
 plicatus (plica,-ae f.)
 sulcatus (sulcus,-i m.)
 reticulatus (rete,-is n.,
 reticulum,-i n.)
 canaliculatus (canalis,-is m.,
 canaliculus,-i m.)
 annulatus (annulus,-i m.)
 odoratus (odor,-oris m.)
 venenatus (venenum,-i n.)
 baccatus (bacca,-ae f.)
 spicatus (spica,-ae f.)
 campanulatus (campanula,-ae f.)
 urceolatus (urceolus,-i m.)
 coloratus (color,-oris m.)
 carminatus
 incarnatus (caro, carnis m.)
 purpuratus
 cupreatus (cumprum,-i n.)
 auratus (aurum,-i n.)

7. **-bundus,-a,-um**: bir işi yapanı gösterir.

floribundus (flos, floris m.)	çiçeklenen
ridibundus (ridere)	gülen

8. **-eus,-a,-um**: renk, şekil ve kalite bakımından benzerlik veya kullanılan materyeli belirtir, örneğin *vitreus,-a,-um*, (*vitrum, -i n.*) “camdan yapılmış”; *arboreus,-a,-um* (*arbor,-oris f.*) “ağaç şeklinde”. (Yer gösteren sıfatlar s. 49’a da bakınız.)

carneus (caro, carnis m.)	lapideus (lapis,-idis m.)
castaneus (castanea,-ae f.)	niveus (nix, nivis f.)
cinereus (cinis,-eris m.)	osseus (os, ossis n.)
corneus (cornu,-us n.)	piceus (pix, picis f.)
giganteus (gigas,-antis m.)	sulfureus (sulfur,-uris n.)

Anlamca yukarıdaki kurala doğrudan doğruya uymayan sıfatlar da vardır:

aereus (aer, aeris m.) ¹	hava içeren, B. havada bulunan
calcareus (calx, calcis f.)	kireçli, B. kireçli toprakta yetişen
cereus (cera,-ae f.)	balmumundan yapılmış, balmumu içeren; renk ve koku bakımından balmumuna benzer

9. **-icius,-a,-um ve -itius,-a,-um**: bir eylemin sonucunu ifade eder.

adventicus (advenire)	dışarıdan gelmiş, yabancı, normal dışı
factitius (facere)	[yapılmış] sunî, yapay, artifisyel
insiticius	(meyve ağaçlarına) aşılınmış

10. **-icus,-a,-um**: ilgi ifade eder, örneğin *diabeticus,-a,-um* (*diabetes,-is m.*) “şeker hastalığı ile ilgili”.

aromaticus	technicus
anhydricus	syntheticus
balsamicus (basamum,-i n.)	elasticus
proteinicus	domesticus (domus,-us f.)
physiologicus	rhombicus (rhombus,-i m.)
narcoticus (narcosis,-is f.)	cylindricus
gynaecologicus (gynaecologia,-ae f.)	ellipticus
hepaticus (hepar,-atis n.)	metallicus
urologicus	
catharticus	boricus
acusticus	nitricus
	sulfuricus

1) Söylenişi için s. 17, not 1’e bkz.

11. **-idus,-a,-um**: bir hali ifade eder, örneğin *humidus,-a,-um* (humor,-oris m.) “rutubetli”.

acidus	hybridus / hibridus
aridus	liquidus (liquor,-oris m.)
calidus (calor,-oris m.)	nitidus
fluidus (fluere)	pellucidus (lux, lucis f.)
floridus (flos, floris m.)	perliquidus
foetidus	splendidus
frigidus (frigor,-oris, m.)	subliquidus
gravidus	trepidus
hispidus	

12. **-inus,-a,-um**: ilgi, ilişki ya da hal, benzerlik veya biçim ifade eder, örneğin *nervinus,-a,-um* (nervus,-i m.) “sinirler ile ilgili, sinir teskin edici”; *amygdalinus,-a,-um* (amygdala,-ae f.) “bademe benzer”.

anthracinus (anthrax,-acis m.)	lupulinus
argentinus (argentum,-i n.)	marinus (mare,-is n.)
betulinus(betula,-ae f.)	masculus (mas, masculus)
cannabinus (cannabis,-is f.)	matutinus
corallinus	ovinus (ovis,-is f.)
femininus (femina,-ae f.)	palatinus (palatum-i n.)
fibrinus (febris,-is f.)	ursinus (ursus,-i m.)
intestinus	uterinus (uteris,-i m.)
kalinus (kali n.)	vitellinus (vitellus-i, m.)

13. **-orius,-a,-um**: bir eylem ile ilgiyi gösterir.

exploratorius (explorare)	araştırma yapmak ile ilgili
masticatorius	çiğneme (hareketi) ile ilgili
respiratorius (respirare)	nefes alma (hareketi) ile ilgili

14. **-osus,-a,-um**: bolluk¹, çokluk, birşeyce zenginlik gösterir; bir çok hallerde ise miktar kastedilmeyebilir. Örneğin *granulosus,-a,-um* (granulum,-i n.) “çok granüllü” veya “granüllü”; *ramosus,-a,-um* (ramus,-i m.) “çok dallı”; *vinosus,-a,-um* (vinum,-i n.) “çok şarap içeren” veya “şarap içeren”.

acetosus (acetum,-i n.)	bituminosus (bitumen,-inis n.)
adiposus (adeps, adipis m.)	calosus (callus,-i m.)
angulosus (angulus,-i m.)	capillosus (capillus,-i m.)
aquosus (aqua,-ae f.)	farinosus (farina,-ae f.)

1) Bu bolluk anlamı, çoğu kez kaybolur.

filamentosus (filamentum,-i n.)
foliosus (folium,-i n.)
frondosus (frons, frondis f.)
glandulosus (glandula,-ae f.)
gummosus (gummi n.)
maculosus (macula,-ae f.)
mamillosus (mamilla,-ae f.)
mucosus (mucus,-i m.)
nervosus (nervus,-i m.)
nodosus (nodus,-i m.)
oleosus (oleum,-i n.)
papillosus (papilla,-ae f.)

pilosus (pilus,-i m.)
pulposus (pulpa,-ae f.)
rugosus (rugae,-arum f.)
spinosus (spina,-ae f.)
spinulosus (spinula,-ae f.)
spirituosus (spiritus,-us m.)
succosus (succus,-i m.)
tomentosus (tomentum,-i n.)
venenosus (venenum,-i n.)
venosus (vena,-ae f.)
verrucosus (ve.ruca,-ae f.)
vesiculosus (vesicula,-ae f.)

Anlamca yukarıdaki kurala doğrudan doğruya uymayan sıfatlar da vardır:

bulbosus (bulbus,-i m.)
fruticosus (frutex,-icis m.)
racemosus (racemus,-i n.)
globosus (globus,-i m.)
spongiosus (spongia,-ae f.)
bracteosus (bractea,-ae f.)
paludosus (palus,-udis f.)
uliginosus (uligo,-inis f.)
nemorosus (nemus,-oris n.)
fumosus (fumus,-i m.)

çok bulb(us)lu; bulba benzer, bulb taşıyan
çalı şeklinde
rasem şeklinde
küre şeklinde
süngerimsi
brakteye benzer
bataklıkta yetişen
rutubetli toprakta (bataklıkta) yetişen
ormanda yetişen
duman renginde

c. Gövdesi iki sözcükten yapılmış bileşik sıfatlar: Bu sıfatlardaki ikinci sözcük birinci tarafından nitelenir. Burada, örnek olarak, öğrenciler için önemli üç altgrup veriyoruz.

1. **-folius,-a,-um; -phyllus,-a,-um (Gr.)** “... yapraklı” demektir.

Örnekler:

<i>acutifolus,-a,-um</i> (acutus,-a,-um)	[yaprakları sivri olan] sivri yapraklı
<i>gossypifolius,-a,-um</i> (gossypium,-i n.)	[yaprakları pamuğunki gibi]
<i>quadrifolius,-a,-um</i> (quattuor)	dört yapraklı
<i>cyclophyllus,-a,-um</i> (cyclo-)	daire biçiminde yapraklı
<i>stenophyllus,-a,-um</i> (steno-)	dar yapraklı
<i>aphyllus,-a,-um</i>	yapraksız

angustifolius (angustus,-a,-um)	lauri- (laurus,-i f.)
asper- (asper,-era,-erum)	mille- (mille)
castaneae- (castanea,-ae f.)	obtusi- (obtusus,-a,-um)
cere- (cera,-ae f.)	plani- (planus,-a,-um)
cordi- (cor, cordis n.)	pruni-
crenati- (crenatus,-a,-um)	aeterni-
crispi- (crispus,-a,-um)	pauci-
cunei- (cuneus,-i m.)	longi-
ensi- (ensis,-is m.)	amenti-
grandi- (grandis,-e)	micro-
integri- (integer,-ra,-rum)	

2. **florus,-a,-um; -anthus,-a,-um**: “.... çiçekli” demektir.

Örnekler:

<i>amentiflorus,-a,-um</i> (amentum,-i n.)	[çiçekleri tırtıla benzer] tırtıl çiçekli
<i>noctiflorus,-a,-um</i> (nox, noctis f.)	geceleyin çiçek açan
<i>dianthus,-a,-um</i> (di-)	iki çiçekli
<i>pyncanthus,-a,-um</i> (pync-)	sık çiçekli

cauliflorus- (caulis,-is f.)	pauci- (pauci,-ae,-a)
laxi- (laxus,-a,-um)	sessili- (sessilis,-e)
longi- (longus,-a,-um)	tubuli- (tubulus,-i m.)

3. **-ideus,-a,-um**¹: “.... şeklinde olan, benzer” demektir.

Örnekler:

<i>cephaloideus,-a,-um</i> (cephalo-)	[baş şeklinde] başa benzer
<i>conoideus,-a,-um</i> (conus,-i m.)	koniye benzer
<i>ovoideus,-a,-um</i> (ovum,-i n.)	yumurtaya benzer

amygdaloideus	disco-	rhombo-	sphaero-
bulbo-	ellipso-	scapho-	trapezo-
cubo-	lambdo-	sesamo-	trocho-
delto-	petalo-		

1) Grekçe'den gelen -id- gövdesi «biçim» demektir.

d. Gruplandırılmıyan sıfatlar: Bu sıfatlar A altgrubundaki takıları alır, fakat yukarıdaki grupların hiçbirine sokulmamıştır.

sectus,-a,-um	immaturus	arrectus	succulentus
fractus	hibernus	alternus	esculentus
transversus	nocturnus	oppositus	vinolentus
diffusus		appositus	
medius	obtusus	erectus	hirsutus
intermedius	retusus	compositus	minutus
apertus	rotundus	maritimus	dilutus
malignus	acutus	asepalus	absolutus
lotus	partitus	sensitivus	acutus
mixtus	repandus	adhaesivus	deciduus
expressus	extrorsus	aperativus	annuus
fixus	introrsus	carminativus	continuus
suillus	reflexus	aestivus	perpetuus
ustus	superus	sativus	vacuus
compactus	inferus		contiguus
adultus	externus	cornutus	fecundus
maturus	internus	nasutus	rotundus
			profundus

B. Masculinum isimler yanında o çekiminin B grubunda geçen takıları alan, yani *ager* veya *puer* gibi çekilen sıfatlar nispeten az olduğundan sınıflandırılmadan verilecektir. Yalnız burada, gövdenin sonundaki r'nin önünde bulunan e harfinin, bazı sıfatlarda bütün biçimlerde, bazılarında ise sadece m. N. sg. biçiminde var olduğuna dikkat edilmelidir.

asper,-era,-erum	pulcher,-ra,-rum	glaber,-ra,-rum
tener,-era,-erum	aeger,-ra,-rum	integer,-ra,-rum
liber,-era,-erum	ruber,-ra,-rum	scaber,-ra,-rum
dexter,-(e)ra,-(e)rum	niger,-ra,-rum	

Birleşik sıfatlarda geçen **-fer(us),-fera,-ferum** ve bazan **-ger,-gera,-gerum**, “. . . . taşıyan.” “. . . . getiren” demektir.

Örnekler:

<i>somnifer,-fera,-ferum</i> (somnus,-i m.)	uyku getiren, uyutucu
<i>sudorifer,-fera,-ferum</i> (sudor,-oris m.)	terletici
<i>spiciger,-gera,-gerum</i> (spica,-ae f.)	başak taşıyan

cerifer (cera,-ae f.)	dactyli- (dactylus,-i m.)
cruci- (crux, crucis f.)	ensi- (ensis,-is m.)
cupuli- (cupula,-ae f.)	foramini- (foramen,-inis n.)

fructi- (fructus,-us m.)
gemmi- (gemma,-ae f.)
globi- (globus,-i m.)
globuli- (globulus,-i m.)
grani- (granum,-i n.)
lacti- (lac, lactis n.)
margariti- (margarita,-ae f.)
nuci- (nux, nucis f.)
ovi- (ovum,-i n.)

pili-(pilus,-i m.)
pomi-(pomum,-i n.)
sebi- (sebum,-i n.)
semini- (semen,-inis n.)
subuli- (subula,-ae f.)
succini- (succinum,-i n.)
vini- (vinum,-i n.)
laniger,-gera,-gerum (lana, -ae f.)
pubiger,-gera,-gerum (pubes,-is f.)

II. GPUBA GİREN SIFATLAR

Bu gruba giren sıfatlar, III. isim grubunun hal takılarını, fakat Abl. sg.'de -i, N. Pl. n.'da -ia ve G. Pl.'de -ium alır.

Bu sıfatlar N. sg. 'deki takı sayısına göre üç bölüme ayrılır:

N. sg. de 2 takı alan sıfatlar

N. sg. de 3 takı alan sıfatlar

N. sg. de 1 takı alan sıfatlar

N. sg.'de 2 takı alan sıfatlar: N. sg. 'de m. ve f. için aynı , n. için ise farklı takı gösterenler, örneğin m. f. isim yanında similis, n. isim yanında simile "benzer".

Sözlük şekli: **similis,-e**

		m.f. isim yanında	n. isim yanında
Sg.	N.	similis	simile
	G.		similis
	D.		simili
	Acc.	similem	simile
	Abl.		simili
Pl.	N.	similes	similia
	G.		similium
	D.		similibus
	Acc.	similes	similia
	Abl.		similibus

N. sg.'de 3 takı alan sıfatlar: İki takı alan sıfatlar gibi çekilir, fakat N. sg'de üç cins için de farklı takı alırlar, örneğin m. isim yanında acer, f. isim yanında acris, n. isim yanında acre "keskin". Bu sıfatlar sözlüğe kısaltma yapılmadan alınır: **acer, acris, acre.**

		m. isim yanında	f. isim yanında	n. isim yanında
Sg.	N.	acer	acris	acre
	G.	acris	acris	acris
	D.	acri	acri	acri
	Acc.	acrem	acrem	acre
	Abl.	acri	acri	acri
Pl.	N.	acres	acres	acria
	G.	acrium	acrium	acrium
	D.	acribus	acribus	acribus
	Acc.	acres	acres	acria
	Abl.	acribus	acribus	acribus

Çekim örneğinde görüldüğü gibi 2 takılı sıfatlara kıyasla tek fark N. sg'dedir.

N. sg. 'de 1 takı alan sıfatlar ve -ns ile biten partisipler (sıfat fiiller): Bu bölüme giren sıfatların N. sg.'de m. f. n. cinsleri için bir tek şekil vardır, yalnız Acc. sg. ve N. Acc. pl'de cinsler bakımından fark görülür, örneğin m. f. n. isim yanında simplex, G. sg. simplicis "basit".

Sözlük şekli: **simplex,-icis.**

		m.f. isim yanında	n. isim yanında
Sg.	N.	simplex	
	G.	simlicis	
	D.	simplici	
	Acc.	simplicem	simplex
	Abl.	simplici	
Pl.	N.	simplices	simplicia
	G.	simplicium	
	D.	simplicibus	
	Acc.	simplices	simplicia
	Abl.	simplicibus	

Bu bölüme giren bazı örnekler:

Sözlük şekli:	par, paris <i>eşit</i>	sapiens,-ntis <i>akıllı</i>	repens,-ntis <i>sürünen (sıfat fiil)</i>
Sg.N. m.f. n.	par	sapiens	repens
G.	paris	sapientis	repentis
D.	pari	sapienti	repenti
	v.s.	v.s.	v.s. ¹

İki takı alan sıfatların isimler ile beraber çekimi:

		pulvis,-eris m. toz;	volatilis,-e uçucu
Sg.	N.	pulvis volatilis	uçucu toz
	G.	pulveris volatilis	uçucu tozun
	D.	pulveri volatili	uçucu toza
	Acc.	pulverem volatilem	uçucu tozu
	Abl.	pulvere volatili	uçucu tozda(n)
Pl.	N.	pulveres volatiles	uçucu tozlar
	G.	pulverum volatilium	uçucu tozların
	D.	pulveribus volatilibus	uçucu tozlara
	Acc.	pulveres volatiles	uçucu tozları
	Abl.	pulveribus volatilibus	uçucu tozlarda(n)
		os, ossis n. kemik;	brevis,-e kısa
Sg.	N.	os breve	kısa kemik
	G.	ossis brevis	kısa kemiğin
	D.	ossi brevi	kısa kemiğe
	Acc.	os breve	kısa kemiği
	Abl.	osse brevi	kısa kemikte(n)
Pl.	N.	ossa brevia	kısa kemikler
	G.	ossium brevium	kısa kemiklerin
	D.	ossibus brevibus	kısa kemiklere
	Acc.	ossa brevia	kısa kemikleri
	Abl.	ossibus brevibus	kısa kemiklerde(n)

1) İsim olarak kullanıldığı zaman Abl. sg. -e takısı alır. Fakat Meslekî Latince'de bu fark genellikle önemsenmez.

Üç takı alan sıfatların isimlerle beraber çekimi:

	planta,-ae f. bitki;	silvester, silvestris, silvestre	ormanda yetişen
Sg.	N. planta silvestris		ormanda yetişen bitki
	G. plantae silvestris		ormanda yetişen bitkinin
	D. plantae silvestri		ormanda yetişen bitkiye
	Acc. plantam silvestrem		ormanda yetişen bitkiyi
	Abl. planta silvestri		ormanda yetişen bitkide(n)
Pl.	N. plantae silvestres		ormanda yetişen bitkiler
	G. plantarum silvestrium		ormanda yetişen bitkilerin
	D. plantis silvestribus		ormanda yetişen bitkilere
	Acc. plantas silvestres		ormanda yetişen bitkileri
	Abl. plantis silvestribus		ormanda yetişen bitkilerde(n)

Bir takı alan sıfatların isimlerle beraber çekimi:

	potio,-onis f. posyon;	expectorans,-ntis	balgam söktürücü
Sg.	N. potio expectorans		balgam söktürücü posyon
	G. potionis expectorantis		balgam söktürücü posyonun
	D. potioni expectoranti		balgam söktürücü posyona
	Acc. potionem expectorantem		balgam söktürücü posyonu
	Abl. potione expectoranti		balgam söktürücü posyonda(n)
Pl.	N. potiones expectorantes		balgam söktürücü posyonlar
	G. potionum expectorantium		balgam söktürücü posyonların
	D. potionibus expectorantibus		balgam söktürücü posyonlara
	Acc. potiones expectorantes		balgam söktürücü posyonları
	Abl. potionibus expectoran- tibus		balgam söktürücü posyonlar- da(n)

	unguentum,-i n. pomat;	leniens,-ntis	yumuşatıcı
Sg.	N. unguentum leniens		yumuşatıcı pomat
	G. unguenti lenientis		yumuşatıcı pomadın
	D. unguento lenienti		yumuşatıcı pomada
	Acc. unguentum leniens		yumuşatıcı pomadı
	Abl. unguento lenienti		yumuşatıcı pomatta(n)
Pl.	N. unguenta lenientia		yumuşatıcı pomatlar
	G. unguentorum lenientium		yumuşatıcı pomatların
	D. unguentis lenientibus		yumuşatıcı pomatlara
	Acc. unguenta lenientia		yumuşatıcı pomatları
	Abl. unguentis lenientibus		yumuşatıcı pomatlarda(n)

İki takı alan sıfatlar da gövde yapısı bakımından sınıflandırılabilir.

a. Yalın sıfatlar:

gravis,-e	mollis
levis	dulcis
brevis	suavis
mitis	affinis (finis,-is m.)
fortis	pinguis
grandis	perennis
viridis	inermis (arma,-orum n.)
communis	edulis
tenuis	acaulis (caulis,-is m.)
omnis	

b. İçtakılı sıfatlar: Bu sıfatlar da içtakılarına göre gruplandırılmıştır, fakat bu içtakıların anlamını kesin olarak saptamak, her zaman olası değildir.

variabilis	hiemalis (hiems, hiemis f.)
flexibilis	majalis
spectabilis	viminalis
saxatilis (saxum,-i n.)	officinalis (officina,-ae f.)
volatilis	neutralis
	medicinalis (medicina,-ae f.)
normalis	abdominalis (abdomen,-inis n.)
terminalis (terminus,-i m.)	brachialis (brachium,-i n.)
axialis (axis,-is f.)	bronchialis (branchus,-i m.)
basalis (basis,-is f.)	buccalis (bucca,-ae f.)
centralis (centrum,-i n.)	caecalis (caecum,-i n.)
lateralis (latus,-eris n.)	caudalis (cauda,-ae f.)
bilateralis	cerebralis (cerebrum,-i n.)
collateralis	costalis (costa,-ae f.)
marginalis (margo,-inis f.)	corticalis (cortex,-icis m.)
radialis (radius,-i m.)	dentalis (dens, dentis m.)
	digialis (digitus,-i m.)
verticalis	dorsalis (dorsum,-i n.)
horizontalis	facialis (facies,-ci f.)
ovalis (ovum,-i n.)	fetalis (fetus,-us m.)
pyramidalis	frontalis (frons, frontis f.)
spiralis	genitalis (genus,-eris n.)
vegetalis	gingivalis (gingiva,-ae f.)
animalis (animal,-alis n.)	intestinalis (intestinum,-i n.)
cerealis	labialis (labium,-i n.)
	lacrimalis (lacrima,-ae f.)
vernalis (ver, veris n.)	lingualis (lingua,-ae f.)
aestivalis	
autumnalis (autumnus,-i m.)	

mentalis (mentum,-i n.)
nasalis (nasus,-i m.)
oralis (os, oris n.)
peroralis
orbitalis (orbita,-ae f.)
palpebralis (palpebra,-ae f.)
pectoralis (pectus,-oris n.)
pulmonalis (pulmo,-onis m.)
renalis (ren, renis m.)
seminalis (semen,-inis n.)
spinalis (spina,-ae f.)
squamalis (squama,-ae f.)
temporalis (tempus,-oris n.)
thoracalis (thorax,-acis m.)
trachealis (trachea,-ae f.)
urinalis (urina,-ae f.)
urogenitalis
vaginalis (vagina,-ae f.)
ventralis (venter,-tris m.)
vertebralis (vertebra,-ae f.)
vesicalis (vesica,-ae f.)
visceralis (viscera,-um n.)
zonalis (zona,-ae f.)

circularis¹
orbicularis (orbis,-is m.)
anularis (annulus,-i m.)
angularis (angulus,-i m.)
stellaris (stella,-ae f.)
acicularis (acicula,-ae f.)
navicularis (navicula,-ae f.)
cochlearis (cochlea,-ae f.,
cochlear,-arism.)
linearis (linea,-ae f.)
umbellaris (umbrella,-ae f.)
basilaris (basis,-is f.)
axillaris (axilla,-ae f.)
petiolaris (petiolus,-im.)
vulgaris (vulgus,-i n.)
singularis

alaris (ala,-ae f.)
auricularis (auricula,-ae f.)
capillaris (capillus,-i m.)
ciliaris (cilium,-i n.)
clavicularis (clavicula,-ae f.)
capsularis (capsula,-ae f.)
glandularis (glandula,-ae f.)
vascularis (vas, vasis n.)
granularis (granulum,-i n.)
lenticularis (lens, lentis f.,
lenticula,-ae f.)
lobaris (lobus,-i m.)
nuclearis (nucleus,-i m.)
papillaris (papilla,-ae f.)
palmaris (palma,-ae f.)
peduncularis (pedunculus,-i m.)
pupillaris (pupilla,-ae f.)
salivaris (saliva,-ae f.)
testicularis (testiculus,-i m.)

arvensis (arvum,-i n.)
hortensis (hortus,-i m.)
pratensis (pratium,-i n.)
caelestis (caelum,-i n.)
rupestris (rupes,-is f.)
lacustris (lacus,-us m.)
fertilis
fragilis
infantilıs (infans,-ntis m. f.)
nobilis
sessilis
solubilis
sterilis
subtilis
textilis
utilis
vegetabilis
virilis
volatilis
volubilis
versatilis

c. Bileşik sıfatlar: İki sözcükten yapılmış bileşik sıfatlarda geçen **-formis,-e** “..... şeklinde” demektir; örneğin *filiformis,-e* “iplik biçiminde, ipliksi”.

1) Gövdelerinde l harfi bulunan isimlere sıfat takısı olarak -alis yerine -aris eklenir.

arciformis (arcus,-us m.)
calcei- (calceus,-i m.)
carini- (carina,-ae f.)
clavi- (clavis,-is f.)
cochleari- (cochlear,-aris n.)
cordi- (cor, cordis n.)
cruci- (crux, crucis f.)
cunei- (cuneus,-i m.)
cupuli- (cupula,-ae f.)
cyathi- (cyathis,-i m.)
digitali- (digitus,-i m.)
ensi- (ensis,-is m.)
falci- (falx, falcis f.)
flabelli- (flabellum,-i n.)
flagelli- (flagellum,-i n.)

fungi- (fungus,-i m.)
fusi- (fusus,-i m.)
lingui- (lingua,-ae f.)
napi- (napus,-i m.)
pampini- (pampinus,-i m.)
papilli- (papilla,-ae f.)
pedi- (pes, pedis m.)
piri-,pyri- (pirum,-i n.)
reni- (ren, renis m.)
spici- (spica,-ae f.)
tubi- (tubus,-i m.; tuba,-ae f.)
tubuli- (tubulus,-i m.)
vermi- (vermis,-is m.)
vermiculi- (vermiculus,-i m.)

Üç takı alan sıfatlar:

acer, acris, acre
celer, celeris, celere
campester, campestris, campestre (campus,-i m.)
silvester, silvestris, silvestre (silva,-ae f.)
terrester, terrestris, terrestre (terra,-ae f.)

Bir takı alan sıfatlar: Bu başlık altında toplanan sıfatlar temel sözcükleri bakımından çok değişiktir. Bunları iç yapılarına göre düzenlemek yerine takılarına göre sıralamanın öğrenci için daha yararlı olacağı düşünülmüştür.

tenax,-acis	simplex,-icis	praecox,-ocis	-color,-coloris
fugax,-acis	duplex,-icis	ferox,-ocis	-ceps,-cipitis
capax,-acis	triplex,-icis	velox,-ocis	
fallax,-acis	multiplex,-icis	par, paris	
audax,-acis	helix,-icis	dispar, disparis	
efficax,-acis		mas, maris	

-ides ve -odes ekleri ile de (cf. s. 36 -ideus) benzerlik anlatan bileşik sıfatlar yapılır:

aloides,-is	fragariodes
circoides	iridiodes
pinoides	pulmonariodes

Sıfat-fiiller (ortaçlar)¹ ve gövdesi -nt- eki ile biten sıfatlar: Meslekî Latince'de fiiller çok az fakat buna karşılık sıfat-fiiller oldukça fazla geçtiği için bu kitapta fiiller anlatılmamıştır. (Özellikle

1) Latince gramerinde kullanılan deyim participium = partisip'tir.

reçetelerde geçen fiil şekilleri ise sözlük kısmında bulunmaktadır). Sıfat-fiiller şekil ve çekim bakımından bir takılı sıfatlara uyduğundan, öğrenmede kolaylık sağlaması düşüncesiyle, bu bölüme alınmıştır.

dilatans,-ntis	serpens	frutescens
fervens	adstringens	fruticans
bulliens	constringens	arborescens
fumans	urens	senescens
	fragrans	pubescens
decurrans	olens	acaulescens
descendens	deodorans	
ascendens	graveolens	sapiens
scandens	suaveolens	valens
eminens	succulens	bivalens
adhaerens	albescens	prudens
decumbens	canescens	ingens
(de)pendens	flavescens	vehemens
procumbens	lutescens	recens
repens	rubescens	frequens
reptans	rufescens	virulens
natans	virescens	
fluitans		

SIFATLARIN ÜSTÜNLÜK DERECELERİ

Sıfatların şimdiye kadar gösterilen temel şeklinden başka üstünlük ve en üstünlük şekilleri de vardır.

ÜSTÜNLÜK DERECEŞİ (Comparativus)

Üstünlük derecesi, sıfat gövdesine N. sg.'de m. ve f. cinsler için *-ior*, n. cinsi için de *-ius* eklenerek yapılır. üstünlük derecesinde bulunan her sıfat, isimlerin III. grubu gibi çekilir.¹

Örnekler: *longus,-a,-um* "uzun"; *longior* (m.f), *longius* (n.) (sözlük şekli: *longior,-ius*) "daha uzun"; *sapiens,-ntis* "akıllı", *sapientior,-ius* "daha akıllı"; *acer, acris. acre* "keskin", *acrior,-ius* "daha keskin."

		m. ve f. isim yanında	n. isim yanında
Sg.	N	acrior	acrius
	G.	acrioris	
	D.	acriori	
	Acc.	acriorem	acrius
	Abl.	acriore	

1) Diğer sözcüklerle, II gruba giren sıfatlardan Abl. sg. ve N. pl.n. hallerinde değişiktir (bkz. s. 38-39).

	m. ve f. isim yanında	n. isim yanında
Pl. N.	acriores	acriora
G.	acriorum	
D.	acrioribus	
Acc.	acriores	acriora
Abl.	acrioribus	

Bazı sıfatlar, eczacılıkta, yalnız üstünlük derecesinde kullanılırlar [Bunların temel şekli yoktur, en üstünlük derecesi ise Meslekî Latince'de geçmez] örneğin *superior,-ius* "(daha) üstte bulunan"; *inferior,-ius* "(daha) altta bulunan"; *exterior,-ius* "(daha) dışta bulunan"; *interior,-ius* "(daha) içte bulunan".

EN ÜSTÜNLÜK DERESESİ (Superlativus)

En üstünlük derecesinde bulunan bütün sıfatlar 'a ve o çekimlerine göre çekilir. Bunlar, sıfat gövdesi ile -us,-a,-um çekim takısı arasına giren ve en üstünlük durumunu belirten içtaki bakımından 3 gruba ayrılabilir:

- a. En üstünlük belirtisi olarak *-issim-* içtakısı alan sıfatlar. Bunlar çok fazla sayıdadır.

Örnekler:

longus,-a,-um	longissimus,-a,-um	en uzun , çok uzun
brevis,-e	brevissimus,-a,-um	en kısa, çok kısa
sapiens,-ntis	sapientissimus,-a,-um	en akıllı, çok akıllı

- b. En üstünlük şekillerinde *-errim-* hecelerini içeren sıfatlar:

1. N. sg. m. şekli -r ile biten ve I. sıfat grubuna girenler (bkz. s. 37)

Örnek:

pulcher, pulchra, pulchrum	pulcherrimus,-a,-um	en güzel, çok güzel
----------------------------	---------------------	---------------------

2. Gövdeleri -r ile biten ve II. sıfat bölümüne girenler:

Örnek:

acer, acris, acre	acerrimus,-a,-um	en keskin, çok keskin
-------------------	------------------	-----------------------

- c. -ilis ile biten ve en üstünlük şekillerinde *-illim-* hecelerini içeren sıfatlar şunlardır:

Örnekler:

facilis,-e	facillimus,-a,-um	en kolay, çok kolay
difficilis,-e	difficillimus,-a,-um	en zor, çok zor
similis,-e	simillimus,-a,-um	en benzer, çok benzer
dissimilis,-e	dissimillimus,-a,-um	en farklı, çok farklı
humilis,-e	humillimus,-a,-um	en alçak, çok alçak
gracilis,-e	gracillimus,-a,-um	en narin, çok narin

Dereceleri kuralara uymıyan sıfatlar:

bonus,-a,-um (iyi)	melior,-ius	optimus,-a,-um
malus,-a,-um (fena)	pejor,-jus	pessimus,-a,-um
parvus,-a,-um (küçük)	minor,-us	minimus,-a,-um
magnus,-a,-um (büyük)	major,-jus	maximus,-a,-um
multi,-ae,-a (çok)	plures,-a	plurimi,-ae,-a

RENKLER¹

albus (beyaz)	atratus
albescens, albicans, albidus	coracinus
leuco- ² , argo-	ebeneus
calcareus	fulgineus
candidus	piceus
canus, incan	pullus
cretaceus	
eburneus, eborinus	fuscus (kahverengi)
gypseus	badius
lacteus	castaneus
niveus	cupreatus, cupreus
	brun(n)eus, fuscatus, spadiceus,
	phaeo-
griseus (gri)	hepaticus
argentatus, argentinus, argureus	porphyreus
caesius	ferrugineus, rubiginosus
cineraceus	
cinereus	luteus (sarı)
fumeus, fumosus	alutaceus
lividus, plumbeus	armeniacus
murinus	auratus, aureus, chryso-
schistaceus	cerinus, cereus
	citreus, citrinus
niger (siyah)	croceus
anthracinus	flavidus, flavus, luteolus, lutescens
ater, mela-	

- 1) Daha uzun bir liste W. T. Stearn, Botanical Latin, 243'te verilmiştir.
- 2) Grekçe'den gelen renk terimleri genellikle tek başına değil, yalnız bileşik kelimelerin kısımları olarak kullanılır.

gilvus
xantho-
ochraceus, oc(h)reus
sulphureus
vitellinus

viridis (yeşil)
aeruginosus
olivaceus
prasinus, smaragdinus
chloro-

caeruleus (mavi)
azureus
cyan(a)eus
glaucescens
glaucus

lilacinus
lividus
violaceus

ruber (kırmızı)
carminatus, coccineus
carneus, incarnatus
corallinus
flammeus, igneus
phoeniceus, purpuratus, purpureus,
roseus, rhodo-
ruber, erythro-
rubens, rubescens, rubeus
ribudus, rubicundus
rufus
sanguineus
sclareus

Renklerle ilgili diğer bazı terimler:

coloratus
decoloratus
discolor
luminosus, splendidus
marmoratus
opacus

obscurus, phaeus
pallidus
pictus
variegatus
vernicosus
versicolor

YER GÖSTEREN SIFATLAR

Bitkiler isimlerini bazan yetiştikleri yer ve yöreden alırlar (örn. *Digitalis trojana*, *Cyclamen cilicicum*). Bu sözcükler çoğunlukla yer gösteren isimlerden (bkz. s. 22) oluşturulmuş sıfatlardı ve Mesleki Latince'de aslında hem küçük hem de büyük harfle başlayabilir, fakat botanikte tür ismi olarak hep küçük harfle başlar.

Örnek:

Turcicus, turcicus

Türk, Türkiye ile ilgili, Türkiye'de yetişen,
Türkiye'de bulunan, Türkiye'den gelen

Yer gösteren isimlerden oluşturulan sıfatların bir kısmı I. grup sıfatlara, bir kısmı da II. grup sıfatlara girer.

Not: Önek olarak kullanılan *sub* - «hemen hemen», *atro* - «koyu» demektir. Renk terimlerinin önünde bulunan *clare* kelimesi «açık» anlamına gelir: *subcaeruleus*, *atrosanguineus*, *clare roseus* gibi.

I. gruba giren sıfatlar: Bunlar genellikle şu ekleri alırlar.¹:

-icus,a,-um

cappadocicus,-a,-um
caricus,-a,-um
chalcedonicus,-a,-um
ponticus,-a,-um

Cappadocia'da yetişen²
Caria'da yetişen
İstanbul'un Kadıköy yakasında yetişen
Pontus'ta yetişen

-anus,-a,-um; -enus,-a,-um; -inus,-a,-um.

trojanus,-a,-um
peruvianus,-a,-um
damascenus,-a,-um
florentinus,-a,-um
alpinus,-a,-um

eski Truva yakınlarında yetişen
Peru'da yetişen
Şam yakınlarında yetişen
Floransa yakınlarında yetişen
Alplerde yetişen

-(a)eus,-a,-um; -ius,-a,-um

europaeus,-a,-um
smyrnaeus,-a,-um
phoeniceus,-a,-um
ionius (jonius),-a,-um
lycius,-a,-um
lydius,-a,-um
phrygius,-a,-um

Avrupa'da yetişen
İzmir yakınlarında yetişen
Finike'de yetişen
İonia'da yetişen
Lycia'da yetişen
Lydia'da yetişen
Phrygia'da yetişen

-iacus,-a,-um

armeniacus,-a,-um
austriacus,-a,-um
syriacus,-a,-um

Eski Ermenistan'da yetişen
Avusturya'da yetişen
Suriye'de yetişen

II. Gruba giren yer sıfatları:

-ensis,-e

halepensis,-e
sinensis,-e
chinensis,-e

Halep'te yetişen
Çin'de yetişen
Çin'de yetişen

İLÂÇ ÇEŞİTLERİ

Aşağıdaki sıfatların neutrum şekilleri, isim olarak kullanıldığı zaman ilâç çeşitlerini anlatır.

- 1) Daha uzun bir ek listesi W. T. Stearn, Botanical Latin, s. 213-214'te verilmiştir.
- 2) Yer gösteren sıfatlar çoğunlukla bitki isimlerinde kullanıldığından listelerimize yalnız «yetişen» çeviri biçimi alınmıştır. Fakat bazan örnekte verilen diğer çeviri biçimleri daha uygun olabilir.

Örnekler:

externus,-a,-um
externum,-i n.
externa.-orum n.(Pl.)
desinficiens,-ntis s.
desinficientia, -ium n. (Pl.)

dışta bulunan, dışarıdan kullanılan
dışarıdan (haricen) kullanılan ilaç
dışarıdan (haricen) kullanılan ilaç çeşitleri
dezenfektan ilaç
dezenfektan ilaç çeşitleri

anaestheticus,-a,-um
analepticus,-a,-um
analgeticus,-a,-um
antiasthmaticus,-a,-um
antemeticus,-a,-um
anthelminthicus,-a,-um
antiarthriticus,-a,-um
antibioticus,-a,-um
anticonvulsivus,-a,-um
antidiarrhoicus,-a,-um
antidiphthericus,-a,-um
antiepilepticus,-a,-um
antihidroticus,-a,-um
antimalaricus,-a,-um
antimycoticus,-a,-um
antiparasiticus,-a,-um
antiphlogisticus,-a,-um
antipyreticus,-a,-um
antirheumaticus,-a,-um

antisepticus,-a,-um
antisiphyliticus,-a,-um
antispasmodicus,-a,-um
cardiacus,-a,-um
cardiotonicus,-a,-um
carminativus,-a,-um
catharticus,-a,-um
cholagogus,-a,-um
dentifricius,-a,-um
diaphoreticus,-a,-um
diureticus,-a,-um
drasticus,-a,-um
emeticus,-a,-um
haemostaticus,-a,-um
hidroticus,-a,-um
hypnoticus,-a,-um
insecticidus,-a,-um
internus,-a,-um
ophthalmicus,-a,-um

prophylacticus,-a,-um
rhinologicus,-a,-um
sedativus,-a,-um
stomachicus,-a,-um
tonicus,-a,-um

absorbens,-ntis
anticoagulans,-ntis
aperiens,-ntis
demulcens,-ntis
desinficiens,-ntis
detergens,-ntis
effervescens,-ntis
emolliens,-ntis
expectorans,-ntis
laxans,-ntis
leniens,-ntis
purgans,-ntis
roborans,-ntis
stimulans,-ntis

SAYILAR!

Meslekî Latince'de sayılar genellikle sayıyla (Romen veya Arap sayısı), nadiren de, aşağıda verildiği şekilde, sözcük halinde yazılır.

1. ASIL SAYILAR (*bir, iki, on, yüz* gibi)

Sayılar, onluk dizilerdeki son iki sayı (8, 9) hariç, Türkçe'deki gibi yapılır (örn. 25 = viginti quinque, 36 = triginta sex)². Onluk dizilerin son iki sayısı ise kendisinden sonra gelen diziden 2 veya 1 çıkartmak suretiyle yapılır (örn. 38 = duodequadraginta, 59 = undesexaginta).

- 1) Bazı konular çok önemli olmadıkları düşüncesiyle tamamen kitabın dışında bırakılacak yerde, bunların esasları kısa bir şekilde verilmeğe çalışılmıştır. Sayılarla ilgili daha uzun bir liste J. W. Cooper., A. C. Mc Laren, Latin for Pharmaceutical Students, s. 19 ve 36'da bulunmaktadır.
- 2) Nadiren, Türkçe'den farklı olarak, quinque et viginti, sex et triginta şekli de kullanılır.

Bir, iki, üç ile yüzün ve binin katları çekilir, diğer asıl sayılar çekilmez.

	m. isim yanında	f. isim yanında	n. isim yanında	m. isim yanında	f. isim yanında	n. isim yanında
N.	unus	una	unum	duo	duae	duo
G.	unius	unius	unius	duorum	duarum	duorum
D.	uni	uni	uni	duobus	duabus	duobus
Acc.	unum	unam	unum	duos	duas	duo
Abl.	uno	una	uno	duobus	duabus	duobus

	m. isim yanında	f. isim yanında	n. isim yanında
N.	tres	tres	tria
G.	trium	trium	trium
D.	tribus	tribus	tribus
Acc.	tres	tres	tres
Abl.	tribus	tribus	tribus

CC N. m. ducenti f. ducentae, n. ducenta; G. m. ducentorum f. ducentarum n. ducentorum v. s. I. gruptaki sıfatlar gibi

MMM N. tria milia¹, G. trium milium, D. tribus milibus v. s.

IV quattuor, V quinque, VI sex, VII septem, VIII octo, IX novem, X decem,
XI undecim, XII duodecim, XIII tredecim, XIV quattuordecim, XV quindecim,
XVI sedecim, XVII septendecim, XVIII duodeviginti, XIX undeviginti, XX viginti

XXI viginti unus (-a,-um) = unus (-a,-um) et viginti; XXII viginti duo (-ae,-o) = duo (-ae,-o) et viginti v. s. . . . XXVIII duodetriginta, XXIX undetriginta, XXX triginta

XL quadraginta, L quinquaginta, LX sexaginta, LXX septuaginta, LXXX octoginta
XC nonaginta, C centum,

CC ducenti,-ae,-a, CCC trecenti,-ae,-a, CCCC quadingenti,-ae,-a, D quingenti,-ae,-a, DC sescenti,-ae,-a, DCC septingenti,-ae,-a, DCCC octingenti,-ae,-a, C Mnongenti,-ae,-a, M mille, MM duo milia.

Asıl sayılar reçetelerde iki şekilde kullanılır:

a. Adet göstermede:

capsula I = capsula (N. sg.) una
capsulae III = capsulae (N. pl.) tres

b. Ölçmede (ağırlık, uzunluk, miktar tayininde):

aquae litra II (aquae G. sg., litra N. pl. n., II = duo N. pl.)
unguenti gr. C (unguenti grammata centum)
foliorum lauri gr. XX (foliorum G. pl., lauri G. sg., XX = viginti)

1) Milia sözcüğü, 3. isim grubu'nun H altgrubuna giren sözcükler gibi çekilir.

2. SIRA SAYILARI (*birinci, ikinci, onuncu* gibi):

Sıra sayıları da I. gruptaki sıfatlar gibi çekilir ve sıfatlar gibi isimlerle beraber kullanılır.

I. primus,-a,-um', II. secundus,-a,-um', III. tertius,-a,-um, IV. quartus,-a,-um, V. quintus,-a,-um, VI. sextus,-a,-um, VII. septimus,-a,-um, VIII. octavus,-a,-um, IX. nonus,-a,-um, X. decimus,-a,-um.

XI. undecims,-a,-um, XII. duodecimus,-a,-um, XIII. tertius decimus,-a,-um, XVIII. duodevicesimus,-a,-um, XIX. undevicesimus,-a,-um, XX. vicesimus,-a,-um,

XXX. tricesimus,-a,-um, XC. quadragesimus,-a,-um, L. quinquagesimus,-a,-um, LX. sexagesimus,-a,-um, LXX. septuagesimus,-a,-um, LXXX. octogesimus,-a,-um, XC. nonagesimus,-a,-um,

C. centesimus,-a,-um, CC. ducentesimus,-a,-um, M. millesimus,-a,-um

Sıra sayıları reçetelerde en çok ilâcın alınacağı saati belirtmek için kullanılır.

Saat 1 - 11 a.m. = ante² meridiem = öğleden evvel

Saat 13 - 23 p.m. = post² meridiem = öğleden sonra

gece saat 3'de [üçüncü saatte öğleden evvel]
hora III. (=tertia) a.m.

akşam saat 7'de [yedinci saatte öğleden sonra]
hora VII. (= septima) p.m.

Not: meridiem «öğleyin», media nocte «gece yarısı» demektir.

3. SAYI ZARFLARI³ (*bir defa, iki defa* gibi):

semel-bir defa, bis-iki defa, ter-üç defa, quater-dört defa, quinquies-beş defa, sexies-altı defa, septies-yedi defa, octies-sekiz defa, novies-dokuz defa, decies-on defa, vicies-yirmi defa.

SAYI BELİRTEN ÖNEKLER:

Klâsik Latince'den gelen bazı sözcük gövdeleriyle eski Grekçe'den gelen sözcük gövdelerinde kullanılan ve sayı belirten önekler birbirinden farklıdır, örneğin Lat. biflorus,-a,-um, Gr. dianthus,-a,-um "iki çiçekli".

1) Kimyasal terimlerde geçen proto- ve deuto- önekleri aslında «ilk, birinci; çift, ikinci» demektir.

2) bkz. s. 79

3) Bu terim klasik Latince'nin gramerinden devralınmıştır.

Latince'den gelen önekler	Gerekçeden gelen önekler			
1 uni-	mon(o)-	bir, tek	unidentatus monanthus	tek dişli tek çiçekli
2 bi(s)- ¹	di-	iki (defa), çift	bialatus diantherus	iki kanatlı iki anterli
3 tri-	tri(cho)-	üç	tricolor trigonus	üç renkli üç köşeli
Latince	Grekçe			
4 quadr(i /u)-	tetr(a)-	dört		
5 quinqu(e)- quinci-	pent(a)-	beş		
6 sex	hex(a)-	altı		
7 septem-	hept(a)-	yedi		
8 octo-	oct(a /o)-	sekiz		
9 novem /n-	enne(a)-	dokuz		
10 decem-	dec(a)-	on		
100 cent(i)-	hekato(n)-	yüz		
1000 mille-	chili(o)-	bin		
semi-	hemi-	yarım	semiapertus hemisphaericus	yarı(m) açık yarım küre şeklinde
sesqui-		birbuçuk	sesquipedalis	birbuçuk ayak uzunluğunda
pauci-	olig(o)-	az	paucispinus oligocarpus	az dikenli az meyveli
mult(i)-	pleio- poly-	çok	multangulus polystichus	çok köşeli çok sıralı

BOTANİKTE GEÇEN BAZI ÖLÇÜ TERİMLERİ²:

linea,-ae f.	[çizgi] İngiliz sistemine göre 2. 1167 mm, Fransız sistemine göre 2.325 mm.
linearis,-e	linea uzunluğunda
pollex,-icis m.	[başparmak] aşağı-yukarı 2.54 cm (başparmağın ilk boğumunun uzunluğu)
pollicaris,-e	pollex uzunluğunda

- 1) bi- botanikte bazan da «ikinci derecede de» anlamına gelir, örneğin bipennatus «ikinci derecede de pennat».
- 2) Bitki tanımlarında geçen bu terimler, çoğunlukla acc. halinde bulunur.

uncia,-ae f. = pollex
uncialis = pollicaris
pes, pedis m. [ayak] İngiliz ölçü sistemine göre 30.5 cm, Fransız sistemine göre 32.5 cm.
pedalis,-e pes uzunluğunda
brachium,-i n. kol
brachialis,-e kol uzunluğunda
Ölçü gösteren sıfatlara sayı belirten önekler de takılır:

Örnekler:

duolinearis,-e	iki linea uzunluğunda
quinquepollicaris,-e	beş pollex uzunluğunda
triuncialis,-e	üç uncia uzunluğunda
sesquipedalis,-e	birbuçuk pes uzunluğunda

IV. Zarf

Zarflar, fiil ve sıfatları niteleyen ve çekilmeyen sözcüklerdir. Çoğunlukla sıfatlardan yapıldığı gibi diğer gövdelerden de türetilir ve hatta, doğrudan doğruya kendisi zarf olan sözcükler de vardır.

Sıfatlardan yapılan zarflarda, zarfın aldığı ekler türediği sıfatın eklerinden farklıdır. Bir sıfattan türetilen zarfın,

- temel şekli, I. grup sıfatlarda gövdeye *-e takısı*, II. gruba girenlerde sıfatın gövdesine genellikle *-iter takısı* ve gövdesi *-nt-* ile biten sıfatlara *-er takısı* ekleyerek;
- üstünlük derecesi, I. ve II. gruptaki sıfatların gövdelerine (dereceleri kurallara uymayan sıfatların ise üstünlük derecesindeki gövdelerine) *-ius takısı* ekleyerek;
- en üstünlük derecesi ise, I. ve II. gruptaki sıfatların en üstünlük derecesindeki gövdelerine *-e takısı* ekleyerek yapılır.

Örnekler:

a) Zarf'ın temel şekli:

	sıfat	sıfat gövdesi	zarf	Türkçe anlamı
I. grup sıfatlar	purus,-a,-um pulcher, pulchra, pulchrum	pur- pulchr-	pure pulchre	temiz (bir) şekilde güzel (bir) şekilde
İstisna:	bonus,-a,-um	oon-	bene	iyi (bir) şekilde
II. grup sıfatlar	acer, acris, acre sapiens,-ntis	acr- sapien-	acriter sapienter	keskin (bir) şekilde akıllı (bir) şekilde
İstisna:	facilis,-e	facil-	facile	kolay (bir) şekilde

b) Zarf'ın üstünlük derecesi:

Sıfat	sıfat gövdesi	zarf	Türkçe anlamı
purus,-a,-um	pur-	purius	daha temiz şekilde
acer, acris, acre	acr-	acrius	daha keskin şekilde
İstisna:	mel-	melius	daha iyi şekilde
bonus,-a,-um			

c) Zarf'ın en üstünlük derecesi:

sıfat	Sup. sıfat gövdesi	zarf	Türkçe anlamı
purus,-a,-um	purissim-	purissime	en temiz şekilde
acer, acris, acre	acerrim-	acerrime	en keskin şekilde
facillis,-e	facillim-	facillime	en kolay şekilde
İstisna:	optim-	optime	en iyi şekilde
bonus,-a,-um			

Diğer zarfların yapılışı hakkında kurallar yerine, çok geçen sözcüklerin alınması daha uygun görülmüştür. (Bu liste dışında kalan bazı zarflar sözlükte bulunmaktadır.)

alternatim	almaşık olarak
cochleatim	tek tek kaşık halinde, kaşık kaşık
guttatim	damla halinde, damla damla
statim	hemen
cot(t)idie, quotidie	hergün, günde
dein(de)	sonradan
fere	hemen hemen, takriben, yaklaşık
hodie	bugün
mane	sabahleyin, sabah
perinde	aynı şekilde
postridie	ertesi gün
c(a)eterum	bundan başka, ayrıca
demum	nihayet, sonunda
interdum	bazan
iam	daha, henüz
etiam	de (da), ayrıca
imprimis	her şeyden önce, özellikle
satis	yeterli, yeter miktarda; oldukça
cito	çabuk
illico	hemen
alibi	başka yerde
ibi	orada
nunc	şimdi
semper	daima
simul	aynı zamanda, beraber
vix	hemen hemen, (çok az, birazcık), ancak, hemen hemen değil

V. Edat

Bir cümlede kavramlar arasında anlam ilgisi kurmaya yarayan kelimelerden edatlar, diğer Avrupa dillerinde olduğu gibi, Latince'de de isim ile beraber kullanılır.

Bu sözcükler, bazan isme bir takı ekleyerek (-e,-a; -de,-da; -den, -dan) , bazan bir edat kullanarak (dolayı, için, ile, göre) ve bazan da takı almış bir isim yardımıyla (etrafında, yanında) Türkçe'ye çevrilir.

Latince'de edatlarla beraber kullanılan isimler, edatına göre, ya Acc. veya Abl. takısı alır. Bu kuralın istisnaları da vardır, örneğin *in* edatı bazan Acc. bazan da Abl. ile bağlanır. Türkçe'ye çevrilirken ismin sonundaki Acc. ve Abl. takılarının çekim cetvellerinde gösterilen Türkçe anlamı dikkate alınmaz.

Abl. ile bağlanan edatlar:

a, ab ¹	-dan, -den
cum	ile (beraber)
e, ex ¹	-den, içinden
in	-de (yer), içinde (yer, vakit) ²
pro	için, olarak kullanılan ³
sine	-sız, -siz, -suz, -süz

Acc. ile bağlanan edatlar:

ad ⁴	-e kadar (azamî miktar, yer) yanın(da)
adversus	-e karşı, -e doğru
ante	-den evvel

1) Sesli harf ile başlayan bir kelime önünde yalnız ikinci şekil kullanılır

2) *in phiala*, *in die*; fakat: *initio*.

3) *guttae pro oculis* [gözler için damlalar] göz damlası; *mixtura pro collyrio* [kolir olarak kullanılan karışım]

4) Bitki tayinlerinde bazen eş anlamda olan «ad Acc. usque» kullanılır.

apud	yanında
circa	etrafında, takriben, yaklaşık olarak
circum	etrafın(d)a
contra	-e karşı
in	içine
infra	altında, -den az
inter	arasın(d)a
intra	için(d)e, esnasında
iuxta	hemen yanında
per	sırasında, -den geçerek
post	-den sonra
praeter	-den başka , dışında
prope	-e yakın
propter	-den dolayı
secundum	-e göre
secus	boyunca
supra	üstünde, üzerinde
trans-	-den geçerek, karşı taraf(t)a, başka yere

LATİNCE KELİMELERDE ÖNEK OLARAK KULLANILAN LATİNCE EDATLAR (praepositiones)

Önek olarak bir edat kullanmak suretiyle türetilen sözcüklerde edatın esas anlamı çoğu zaman silikleşir. Her ne kadar bu yeni kelimelerde edat sık sık değişikliğe uğrarsa da, değişikliğe uğramayanlar yine de çoğunluğu oluşturduğundan, bu örnekleri öğrenmek, sözcüklerin anlaşılması için yararlı olacaktır.

önek	anlam	örnek
ab-	uzatma, uzak durum	abaxialis absconditus abstractus
abs- c, t önünde		
ad-	yakın(d)a, yakının(d)a yakınlaşma, yakın durum	adhaerens accretus affinis agglomeratus allatus annexus appendix arrectus assimilatio attenuatus
ac- c önünde		
af- f önünde		
ag- g önünde		
al- l önünde		
an- n önünde		
ap- p önünde		
ar- r önünde		
as- s önünde		
at- t önünde		

örnek	anlam	örnek
ante-	önceden, ön	antebrachium antecedens
circum- (cum-)	etrafta, etrafında birbirine yaklaşma, beraber, yanyana	circumanalis
co- sesli harf ve h önünde		coagulum
col- l önünde		collateralis
com- b, m, p önünde		compositus
con- c, d, f, g, j, n, qu s, t, v önünde		connatus
cor- r önünde		corrigenis
de-	aşağıya doğru hareket, ayrılma	depressus
des- sesli harf önünde		desinficiens
di(s)-	birbirinden hareket, olumsuzluk	dilatator dissimilis
e- veya ex-	dışarıya hareket, dışardaki durum; yoksunluk, -sız; tamamen	edentatus exsertus exsiccatus
ex- sesli harf ve h önünde (muhakkak) ef- f önünde		examaratus effusus
extr(a)-	dışarıda, dışarıya	extraordinarius extrorsus
in-	1. içe doğru hareket, içerisinde olma	injectabile
il- l önünde		illustris
im- b, p, m önünde		immersus
ir- r önünde		irradiatio
	2. -sız (yoksunluk), olumsuzluk	illegitimus immaturus irregularis
infra-	altta	infranodalis
inter-	arası	intercostalis
intra-	içeri(de)	intramuscularis
ob-	ters, aşağıya, karşı	obovatus occidentalis offere oppositus
oc- c önünde		
of- f önünde		
op- p önünde		
per-	1. arasından,-den,-den ge- çerck	perfoliatus
pel- l önünde	2. çok	pellucidus
	3. sonuna kadar, tamamen	percalefactus perfectus

prae-	evvel, önce; önde	praecox praemorsus
pro-	dışarıya, öne doğru; önce	procumbens proangiosperma
re- retro-	geri; tekrar	recurvatus retrorsus
se-	ayırılma	segregatus
sub- suc- c önünde suf- f önünde sug- g önünde	1. altında, altta bulunan 2. hemen hemen, âdeta, biraz	submersus succubus suffrutescens suggerere subserratus subacaulis subfuscus subrotundus subliquidus
super-, supra-	üstte, üstünde	superficialis suprarenalis
trans-	-den geçerek başka taraf(t)a, başka yere	transfusio

VI. Grekçe'den Gelen ve Mesleki Latince'de Çok Geçen Kelime Gövdeleri

Grekçe'den gelen kelime gövdeleri¹, meslekî Latince'de çoğunlukla bileşik kelimelerde geçer ve Latince'nin takılarını alır. Bir birleşik kelimedede, kural olarak, Latince ve Grekçe'den gelen gövdeler yanyana bulunamaz. Klasik dilde bulunmayan pyrolignosus gibi istisnalar ise, meslekî ihtiyaçlar karşısında oluşturulmuştur. Diğer modern dillerde olduğu gibi, Türkçe'de de bu gövdelerden türetilmiş çok sayıda kelime vardır.

Grekçe gövde	Türkçesi	Mesleki Latince'de geçen örnekler	Türkçe'de kullanılan yabancı sözcükler
acanth-	diken	brachyacanthus	
aem-, haema(to)- haemo-	kan	anaemia, haematoma	hemostatik
aer(o)- ²	hava	aereus	anaerop
aetio-	neden	aetiologia	etiyojoloji
-alg-, -algia	ağrı	analgeticum, myalgia	nevralji
amphi-	etrafta; çift, iki	amphicarpus	anfiteatr
a(n)-	-sız	aphyllus, anhydricus	anemi
ana-	yukarıya, yukarıda	anatropus	analiz
andr(os)-	erkek, insan; B.stamen	androceum	androfobi
anemo-	rüzgâr	anemophilus	anemogam
anth(o)-	çiçek	polyanthus	antoloji
anthrop(o)-	insan	anthropomorphus	antropoloji

1) Grekçe'den gelen gövdeler Gr. kısaltması ile kitabın sözlük kısmında bulunmaktadır. Bu listeye alınanlar ise ezbere bilinmesi en çok gerekli olan gövdelerdir. Grekçe'den gelen gövdelere ait daha etraflı bilgi E.C. Jaeger, «A Source book...» ve C.I.F. Werner, «Wortelemente...» isimli kitaplardan sağlanabilir.

2) ae harfleri iki hece olarak okunur.

ant(i)- ¹	karşı	antibioticum	antipati
apo-	[ayrılma]	apopetalus	apokarp
arthr(o)-	eklem	arthrologia	artrit
ast(e)r(o)-	yıldız	geaster	astronomi
auto-	kendi	autotrophus	otomobil
bi(o)-	hayat	amphibius	simbiyoz
brachy-	kısa	brachyphyllus	brakisefal
brady-	yavaş	bradygenesis	bradikardi
compyl(o)- ²	eğik, eğilmiş	campylacanthus	kampilotrop
card(io)-	kalp	cardiotonicum	kardiyografi
carp-	meyve	polycarpus	karpel
cathar-	temiz	catharticus	
centr-	1. diken, B. mahmuz 2. merkez, orta	centranthus	santral
cephal(o)-	baş	centrum	makrosefal
chlamyd-	[manto] B. örtü	cephaloideus	aklamideik
chlor(o)-	yeşil	monochlamydeus	kloroform
chori-	ayrı, ayrılmış, serbest	chlorophyllum	koripetal
chori-		choriphyllus	
chrom(ato)-	renk	chromatophorus	kromozom
chron(o)-	vakit	chronometer	kronik
chrys(o)-	altın	chrysogonus	krizantem
crypt(o)-	saklanmış, saklı	cryptanthus	kriptogam
cycl(o)-	daire	cyclophyllus	bisiklet, siklon
dactylo-	parmak	dactylis	daktiloskopi
dec(a)-	on	decandrus	dekatlon
derm(ato)-	deri	epidermis	dermatoloji
di-	iki (defa), çift	diacanthus	dikotiledon
dia-	birbirinden, arada, -den geçerek	dialysis	diyafram
diplo-	çift, iki misli	diplotaxis	diplofaz
disc(i /o)-	yuvarlak levha	discoglossus	disk
dynam-	kuvvet	dynamicus	dinamit
dys-	normalden ayrı; fena	dyspnoe	dizanteri
ecto-	dış(arıda)	ectoderma	
em-, en-	iç(inde, -ine)	encephalum	amboli
endo-	iç	endocarpus	endoderma
epi-, eph-	üstünde	epicalyx	epitel
erythr(o)-, ereutho- eruthro-	kırmızı	erythrophyllus	eritrosit
exo-	dış, dışarıya, dışarıda	exorrhizus	eksoterm
gast(e)r(o)-	mide	epigastricus	gastrit

1) Bu öneke Latince gövdeleriyle beraber sık sık rastlanır, örneğin anticoagulans «kanın pıhtılaşmasını önliyen».

2) c harfi Grekçe'de yoktur; Grekçe'de κ (kappa) yazılan ve [k] okunan harf, Mesleki Latince'de genellikle c olarak yazılır

gae(o)-, ge(o)- gen-	dünya, toprak gelişme, cins, men- şe, aile	hypogaeus amphigenus	coğrafya genetik
gloss(o)-, glott(o)- glyc(o /y)- gon- graph- gymno- gyn(aeco)- haem(ato)-, bk. aem-	dil tatlı köşe yazma, tarif, anlatma çıplak kadın	glossopodium glycophyllus tetragonus cardiographia gymnospermus gynaecium	epiglot glikoz poligon grafik; coğrafya jimnastik jinekoloji
heli(o)- hemi- hept(a)- hetero- hex(a)- hidr(ot)- hippo- histo- homo(io)- hydr(o)- hygr(o)- hyper-	güneş yarım yedi diğer, çeşitli, farklı altı ter at doku benzer, eşit, aynı su yaş, ıslak, nem(li) üst(ünde); (normal- den) fazla	helianthus hemisphaera heptagonus heterophyllus hexandrus hidroticum hippocastanum histologia homocellularis hydrogamus hygroskopius hypertrophia	helyografi hemisellüloz heterogen heksan hipodrom histolitik homogen hidrofil higrometre hiperbol
hypn(o)- hypo-, hyph-	uyku (altında), aşağı; (normalden) az	hypnoticus hypogaeus	ipnotizma hipotansiyon
-id- iso- leuc(o)- log-	resim, şekil eşit beyaz kelime, konuşma(k); toplama(k)	scaphoideus isodiametricus leucaemia homologus	elipsoit izomer lökosit filoloji
-logia ly(o /s)-, lyt- macr(o)-, meg(a)-, megal(o)- mei- mer- mes(o)- meta-	bilim eritme, çöz(ün)me büyük (daha) küçük kısım orta(da) sonradan, arkada; değişik (değişme); sırada, arası, ortada	biologia dialysis macropodus megastigmus megalophyllus meifolius isomerus mesentericum metatarsus metazoa metastasis	jeoloji hidroliz makrosefal megafon megalomani meyozis polimerizasyon mezokarp metafaz metafizik metamorföz
met(e)r- micr(o)- mon(o)- morph- my-	ölçme, ölçü küçük tek, bir şekil göz kırpma	diameter microcarpus monochromus heteromorphus myops	termometre mikrop monolog morfoloji miyopi

my(o)-, myos-	[fare] kas	myologia	miyokard
neo-	yeni, taze, körpe	neotypus	neolitik
neur(o)-	sinir	neuralgia	nöroloji, nevralsi
nom-	kanun	astronomia	otonomi
oct(a /o)-	sekiz	octandrus	oktan, oktaedre, oktagon
odon(to)-	diş	macrodontus	ortodonti
oec(o)-, oic(o)-	ev	androeceum, monoicus	ekonomi
oligo-	az	oligosporus	oligosakarit
op-	görme, göz	myops	optik
ophthalmo-	göz	ophthalmicus	oftalmoloji
orth(o)-	düz, doğru dik	orthotropus	ortografi
osteo-	kemik	periosteum	osteolodi
p(a)ed(io)-	çocuk, kukla	paediatrica	pedagog
pan(to)-	hep, tam, bütün	pantropicus	panteon
para- ¹	boyunca, yanında, yakın	paracorolla	paralel
path(o)-	hastalık	pathologia	psikopat
pent(a)-	beş	pentandrus	pentan
peri-	etrafta, etrafında	perigynus	periskop
phaeo-	kahverengi	phaeophyceae	polifaji
phag-	yemek	oesophagus	fanerogam
phaner(o)-	görülebilin, görünür	phaneranthus	farmakoloji
pharmaco-	ilâç	pharmacia	hemofili
phil(o)-	sevme; dost	hygrophilus	fobi
phob-, phobia	korkma, korku	hydrophobus	fosfor
-phor-	taşyan	trichophorus	fotograf
phos-, phot (o)-	ışık	phosphorus	klorofil
phyll-	yaprak	monophyllus	fizik
physi(o)-	tabiat	physiologia	fitopatoloji
phyt-	bitki	spermatophyta	platform
platy-	yassı	platyphyllus	
pl(e)io-	[daha çok] birkaç çok sayıda	pleiochasium	
pneum(ato)-, pno-	nefes	pneumaticus	pnömoni
pod-	ayak	dyspnoe	antipot
poly-	çok	macropodus	polimerizasyon
pros-	-e doğru;yanın(da)a, yakın, üstelik,ön (tafta bulunan)	polyanthus	prostat
prot(o)-	ön tarafta, ön(d)e; önce, ilk, birinci; ilkel	prosencephalon	
pseud(o)-	yalancı, yanlış, benzer	protophloema	prototip
		protoplasma	
		protozoa	
		pseudanthus	psödoparenkima

1) Bu öneke Latince gövdelerle beraber sık sık rastlanır, örneğin paranasalis, paracorolla

psych(o)-	ruh	psychologia	psikanaliz
pyncn(o)-	sık, yoğun	pyncnanthus	piknometre
pyr(o)-	ateş	antipyreticum	pirosfer
rhiz(o)-	kök	exorrhizus	rizom
rhodo-	gül; kırmızı	rhodophyceae	
schiz(o)-	yarma	schizocarpus	şizofreni
scop-, scep-	bakma	hygroscopicus	mikroskop
sperm(ato)-	tohum	microspermus	sperma
sphaer(o)-	küre	sphaericus	atmosfer
stat-	dur(dur)ma	haemostaticus	statik
sten(o)-	dar	stenopetalus	stenografi
sthen(o)-	kuvvet	asthenia	nevrazeni
stom(ato)-	ağız	stomatitis	anastomoz
syl-sym-,	beraber, ortak	sympetalus	simbiyoz,
syn-		synanthus	sentez
tachy-	çabuk	tachygenesis	taşikardi
tele-	uzak; son, hedef	telencephalon	teleskop
tetr(a)-	dört	tetragonus	tetraedr
therap(eu)-	tedavi	therapeuticus	terapi
therm(o)-	sıcak, ılık	isothermus	termofor
tom-	kesme	dichotomus	mikrotom,
			anatomi
ton-	[gerilim], kuvvet	cardiotonicus	tonik
tri(cho)-	üç	triandrus	trigonometri
		trichotomus	
tricho-	kıl, saç	trichostylus	trişin
trop-	dönme	amphitropus	tropik
troph-	besle(n)me	autotrophus	hipotrofi
typ(o)-	cins, çeşit	neotypus	tip
xyl(o)-	odun	xylosteus	ksilofon
zo(o)-	canlı	zootherapia	zooloji
zyg(o)-	[boyunduruk]	zygomorphus	
	B. iki eşit parça ile ilgili		

VII. Bitki Tanımları

(Descriptiones herbarum)

Geçen yüzyıllarda botanikçiler, bitki tanımlarının (deskripsiyonlarının) her ülkede anlaşılabilmesini sağlamak amacıyla, bunları Latince yazmayı uygun görmüşler ve buna alışmışlardır. Örneğin 1867 – 1888 yıllarında, İsviçreli botanikçi E. Boissier tarafından yayımlanmış olan ve Türkiye florasını geniş ölçüde içine alan ilk eser, «Flora Orientalis¹», Latince yazılmıştır. Bugün bile, yeni bitkilerin tanımlarının «International Code of botanical Nomenclature»'ye göre Latince yazılması zorunludur².

Bu gibi tanımları anlayıp dilden dile çevirerek bitkileri tayin etmek, daha ziyade, botanikçilerin görevi olduğundan, meslekî Latince'nin ancak temelini öğretmek gayesiyle yazılmış bir kitapta (ve verilen bir derste) bu tanımlara geniş ölçüde yer verilemez. Fakat bu kitapta gösterilen gramer ve sözlükteki kelimeler yardımıyla tayinler üzerinde çalışmaya başlanabilir. Aslında, gramer bilen bir kimse için tayin, sadece sözlük ve alışkanlık meselesidir.

Tanımlardaki ilk adımları kolaylaştırmak amacıyla, aşağıda Türkçe çevirili bir örnek verilmiştir:

C. libanoticum Hildebr³.

Tuber parvum vel mediocre, vix ultra 4 cm Ø, paulum compressum, initio puberulum mox glabrum et suberoso-corticatum, in facie inferiore-deinde saepe ± lateraliter-fasciculato-radigerum.

Tüber küçük veya orta büyüklükte, çapı 4 cm'den ancak fazla, az basık, başlangıçta ince tüylü, az sonra tüysüz ve mantar yapısında kabuklu, alt yüzde (daha sonraları da az çok yan taraflarda) demet şeklinde köklü.

1) E. Boissier, Flora Orientalis, 5 cilt, Geneva (1867-1888)

2) W. T. Stearn, Botanical Latin, s. 156 (1973).

3) O. Schwarz, Systematische Monographie der Gattung Cyclamen L., Teil I., Feddes Rep. 58, 255 (1955)

Folia synanthia, ovato-reniformia, rotundata margine leviter angulato-subintegra vel paucidentata argenteo zo-nata petiolis geniculato-ascendendibus.

Flores vernaes, odorati, sat magni vel mediocres, geniculatim pedunculati; calycis lacinae ovato-lanceolatae acutatae 3-5 nerviae;

corollae tubus urceolatus ore lato; corollae lobi ovato- el oblongo-lanceolati, obtusi vel apiculato-acutati vel acutiusculi, clare rosei vel purpurascens basi minus colorati macula lata atro-purpurea notati, usque ad 30 mm. longi;

filamenta distincta; antherae luteae dorso saepe purpurascens;

stylus paulum exsertus; capsula subglobosa; pollinis granula¹ ca. 15 μ \varnothing ; chromosomata maiuscula 2n = 30.

Yapraklar (çiçeklerle) aynı zamanda çimlenir (açılır), ovat-reniform, rotundat, kenarları hafifçe köşeli-tama yakın, veya seyrek dişli, gümüşü kuşaklı, yaprak sapları (dirsek şeklinde kıvrılan) eklemli ve yükselici.

Çiçekler ilkbaharda açar, kokulu, oldukça büyük veya orta büyüklükte, eklemli saplı, kaliks lobları ovat-lanseolat, sivri uçlu, 3-5 damarlı;

korolla tübü urseolat (testi şeklinde), ağzı geniş; korolla lobları ovat veya oblong-lanseolat, küt veya birdenbire küçük ince bir uçla biten, ya da az sivri, açık kırmızı veya erguvanî, tabana doğru renk daha açık ve tabanda siyah-erguvanî geniş bir nokta ile işaretli (işaretlenmiş), 30 mm kadar uzun;

filamentler belli, anterler sarı, sırtta ekseriya erguvanî

stylus biraz dışarı çıkmış (açıkta); kapsül hemen hemen küremsi, polen taneleri takriben 15 μ çapında; kromozomlar büyükçe 2n = 30.

Latince yazılmış tariflerden çeviriler yapmak zorunda kalan eczacı ve botanikçilere bir dereceye kadar faydalı olabilir düşüncesiyle, tariflerde rastlanan kelimelerin ve kısaltmaların çoğu, bu kitaptaki sözlüğe alınmıştır. Bulunmayanlar ise şu kaynaklarda aranabilir:

BISCHOFF, G. W., Wörterbuch der beschreibenden Botanik, 2. Auflage, Schweizerbart'sche Verlagshandlung und Druckerei, Stuttgart (1857)

COSTE, H., Flore descriptive et illustrée de la France, Vol. 1. Seconde tirage, Librairie des sciences et des art, Paris (1937)

JACKSON, B. D., A Glossary of Botanic Terms, Forth edition, G. Duckworth and Co., London (1928, yeni baskı 1965)

KENNETH, J. H., Henderson's Dictionary of Biological Terms, Eighth edition, Oliver and Boyd, Edinburgh (1963)

LAWRENCE, G. H. M., Taxonomy of Vascular Plants, Eighth printing, The Macmillan Company, New York (1969)

1) Schwarz'da yanlış olarak «granulae» dir.

Latince sözcük, sözlükteki başka bir sözcükten yararlanılarak daha iyi anlaşılacaksa o sözcüğe bkz. kısaltması ile bakılması salık verilmiştir. Anlamı tamamen aynı olan sözcükler ise = işaretiyle bağlanmıştır. Ayrıca sözlüğün yanlış kullanılmaması için s. 3'teki kısaltma listesini de dikkate almak yararlı olur.

Folia synanthia, ovato-reniformia, rotundata margine leviter angulato-subintegra vel paucidentata argenteo-zo-nata petiolis geniculato-ascendendibus.

Flores vernaes, odorati, sat magni vel mediocres, geniculatim pedunculati; calycis lacinae ovato-lanceolatae acutatae 3-5 nerviae;

corollae tubus urceolatus ore lato; corollae lobi ovato- el oblongo-lanceolati, obtusi vel apiculato-acutati vel acutiusculi, clare rosei vel purpurascens basi minus colorati macula lata atro-purpurea notati, usque ad 30 mm. longi;

filamenta distincta; antherae luteae dorso saepe purpurascens;

stylus paulum exsertus; capsula subglobosa; pollinis granula¹ ca. 15 μ \varnothing ; chromosomata maiuscula 2n = 30.

Yapraklar (çiçeklerle) aynı zamanda çimlenir (açılır), ovat-reniform, rotundat, kenarları hafifçe köşeli-tama yakın, veya seyrek dişli, gümüşü kuşaklı, yaprak sapları (dirsek şeklinde kıvrılan) eklemli ve yükselici.

Çiçekler ilkbaharda açar, kokulu, oldukça büyük veya orta büyüklükte, eklemli saplı, kaliks lobları ovat-lanseolat, sivri uçlu, 3-5 damarlı;

korolla tübü urseolat (testi şeklinde), ağzı geniş; korolla lobları ovat veya oblong-lanseolat, küt veya birdenbire küçük ince bir uçla biten, ya da az sivri, açık kırmızı veya erguvanî, tabana doğru renk daha açık ve tabanda siyah-erguvanî geniş bir nokta ile işaretli (işaretlenmiş), 30 mm kadar uzun;

filamentler belli, anterler sarı, sırta ekseriya erguvanî

stylus biraz dışarı çıkmış (açıkta); kapsül hemen hemen küremsi, polen taneleri takriben 15 μ çapında; kromozomlar büyükçe 2n = 30.

Latince yazılmış tariflerden çeviriler yapmak zorunda kalan eczacı ve botanikçilere bir dereceye kadar faydalı olabilir düşüncesiyle, tariflerde rastlanan kelimelerin ve kısaltmaların çoğu, bu kitaptaki sözlüğe alınmıştır. Bulunmayanlar ise şu kaynaklarda aranabilir:

BISCHOFF, G. W., Wörterbuch der beschreibenden Botanik, 2. Auflage, Schweizerbart'sche Verlagshandlung und Druckerei, Stuttgart (1857)

COSTE, H., Flore descriptive et illustrée de la France, Vol. 1. Seconde tirage, Librairie des sciences et des art, Paris (1937)

JACKSON, B. D., A Glossary of Botanic Terms, Forth edition, G. Duckworth and Co., London (1928, yeni baskı 1965)

KENNETH, J. H., Henderson's Dictionary of Biological Terms, Eighth edition, Oliver and Boyd, Edinburgh (1963)

LAWRENCE, G. H. M., Taxonomy of Vascular Plants, Eighth printing, The Macmillan Company, New York (1969)

1) Schwarz'da yanlış olarak «granulae» dir.

STEARNS, W. T., *Botanical Latin*, David and Charles, Devon (1973)

STEINMETZ, E. F. *Vocabularium Botanicum*, İkinci baskı E. F. Steinmetz, Amsterdam (1953)

ZANDER, R., ENCKE, F., BUCHHEIM, G., *Handwörterbuch der Pflanzennamen*, 9. Auflage, Eugen Ulmer, Stuttgart (1964)

VIII. Reçetelerde Latince

(Praescripta)

Klasik dillerden Latince, bazı alanlarda eskiden sahip olduğu anlaşma aracı özelliğini koruduğu halde, bazı alanlarda ise eski önemini kaybetmiştir. Bu gün botanik terimlerde Latince hâlâ kullanılır ve bu, dilleri farklı memleketlerdeki botanikçilerin de anlaşmasını kolaylaştırır; reçete'de kullanılışı ise hemen hemen tamamen bırakılmıştır.

Reçete, bir hasta hakkında ve hastanın yararına, o ülkedeki hekim ile eczacının anlaşmasını sağlayan bir araçtır.

Türkiye'de hekim reçeteyi Fransızca ve Türkçe yazar, Latince'den alınmış terimler ise nispeten çok azdır. Şu halde öğrenciye Latince reçete yazmasını öğretmek, hiç bir yarar sağlamıyacaktır. Bu düşünceyle kitabımızda bu konuya geniş yer verilmemiştir. Diğer taraftan Türkiye'de yazılmış reçetelerde her zaman rastlanan Latince terimleri ve bunların kısaltılmış şekillerini bir eczacının kesinlikle bilmesi gerekir. Bunlardan en önemlileri şunlardır:

aa	ana	herbirinden
ad	ad	-e kadar
bol.	bolus	büyük hap, bol
decoct.	decoctum	dekoksasyon
D.P.	directione propria	tarif üzere
gtt.	gutta, guttae	damla(lar)
inf.	infusum	infüsyon
inj., inject.	injectio	enjeksiyon
lin.	linimentum	liniment
pro usu ex.	pro usu externo	haricen (dışarıdan) kullanılmak üzere

q. s.	quantum satis (sufficit, sufficient)	yeteri kadar
R., Rp., rp.	recipe	alınız (eczacıya hitaben)
sum.	sume, sumat	al, alsın (hastaya emir)
us. ex.	usus externus	haricen (dışarıdan) kullanılır.

Reçetelerde nisbeten daha az rastlanan terimler R. kısaltması ile kitabın sözlük kısmına alınmıştır. Bu konuda daha fazla bilgi almak isteyenler literatürde (s. 71) kayıtlı olan AHRENS, COOPER-McLAREN, YALVAÇ'ın kitaplarına bakabilirler. Aynı amaçla yararlanılabilecek şu kitaplar da vardır:

JENKINS, G. L., FRANÇHE, E., BRECHT, E. A., SPERANDIO, G. J., Scoville's The Art of Compounding, New York (1957)

REUTER, F., Formulae magistrales Berolinenses, Weidmann, Berlin (1966)

YARAR, N. R., Reçete nasıl yazılır, Dördüncü baskı İstanbul (1948)

BİBLİYOGRAFYA

- AHRENS, G., *Naturwissenschaftliches und medizinisches Latein*, 3. Auflage, Barth Verlag, Leipzig (1963)
- AKSEL, İ. Ş., *Psikiyatri*, 2. baskı, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul (1959)
- BAILEY, L. H., *Manual of Cultivated Plants*, Sixth printing, The Macmillan Company, New York (1961)
- BAYTOP, A., *Farmasötik Botanik*, İstanbul Üniv. Yay. No. 2311, Ecz. Fak. Yay. No. 25, Baha Matbaası, İstanbul (1977)
- BAYTOP, T., *Türkiye'nin Tıbbi ve Zehirli Bitkileri*, İstanbul Üniv. Yay. No. 1039, Tıp Fak. Yay. No. 59, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul (1963)
- BEDEVIAN, A. K. *Illustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names*, Argus and Papiarian Presses, Cairo (1936)
- BERKOL, N. A., ZEREN, Z., *Bir ciltte anatomi*, Filiz Kitabevi, İstanbul (1966)
- BOISSIERE, G., *Larousse Médical Illustré*, Librairie Larousse, Paris (1952)
- BERGER, F., *Handbuch der Drogenkunde*, 7 cilt, Verlag W. Mandrich, Wien (1949-1967)
- BISCHOFF, G. W., *Wörterbuch der beschreibenden Botanik*, 2. Auflage, Schweizerbart'sche Verlagshandlung und Druckerei, Stuttgart (1857)
- COOPER, J. W., McLAREN, A. C., *Latin for Pharmaceutical Students*, Sixth edition, Pitman Medical Publishing Co., London (1957, yeni baskı 1964).
- COSTE, H., *Flore descriptive et illustrée de la France*, Vol. I, Second tirage, Librairie des sciences et des arts, Paris (1937)
- DAVIS, P. H., *Flora of Turkey and the East Aegean Island*, Vol. 1, 2, 3, 4, 5, University Press, Edinburgh (1963, 1966, 1970, 1972, 1975)
- DEMİRİZ, H., *Farmakobotanik*, 4. baskı, İstanbul (1965) (teksir)
- Dorlann's *Illustrated Medical Dictionary*, 24th edition, W. B. Saunders Company, Philadelphia (1965)
- FEATHERLY, H. I., *Taxonomic Terminology of the Higher Plants*, 2. edition, Hafner Publishing Company, New York (1965)
- HENSS, D., CIBA, W., GLOTZBACH, H., *Fremdwörterbuch naturwissenschaftlicher Begriffe*, Aulis Verlag, Deubner und Co., Köln (1966)
- HUNNUIS, L., *Pharmazeutisches Wörterbuch*, W. de Gruyter, Berlin (1955)
- JACKSON, B. D., *A Glossary of Botanic Terms*, Forth edition, G. Duckworth and Co., London (1928, yeni baskı 1965)

- JAEGER, E. C., A. Source-book of Biological Names and Terms, Third edition, Charles C. Thomas, Springfield U. S. A. (1955)
- KENNETH, J. H., Henderson's Dictionary of Biological Terms, Eighth edition, Oliver and Boyd, Edinburg (1963)
- LAWRENCE, G. H. M., Taxonomy of Vascular Plants, Eighth printing, The Macmillan Company, New York (1969)
- MULDOON, H. C., Lessons in Pharmaceutical Latin, Fourth edition, Chapman and Hall Ltd., London (1947)
- NOYAN, F., İnsan anatomisi, İstanbul Üniv. Yay. No. 1232, Ecz. Fak. Yay. No. 5, İstanbul (1965)
- ÖNGÖR, S., Coğrafya sözlüğü, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul (1961)
- PSCHYREMBEL, W. Medizinisches Wörterbuch, W. de Gruyter, 185, 250. Auflage, Berlin (1969)
- SCHNEIDER, I., Lingua Latina medicinalis, 4 Auflage, Max Hueber Verlag, München (1970)
- SCHULZ, K. -H., Fachlatein, 4 Auflage, VEB Fachbuchverlag, Leipzig (1968)
- STEARNS, W. T., Botanical Latin, David and Charles, Devon (1973)
- STEINBICHLER, E., Lexikon für die Apothekerpraxis in sieben Sprachen, Govi Verlag, Frankfurt a. M. (1963)
- STEINMETZ, E. F., Vocabularium Botanicum 2. baskı. E. F. Steinmetz, Amsterdam (1953)
- TAYLOR, N. B., TAYLOR, A. E., Stedman's Medical Dictionary, 19th edition, The Williams and Wilkins Comp., Baltimore (1957)
- Webster's Geographical Dictionary, G. and C. Merriam Co., Springfield U. S. A. (1949)
- WEHRHAHN, H. R., STÖTZEL, P., Die botanischen Pflanzennamen, 6. Auflage, Pfanneberg und Co., Giessen (1955)
- WERNER, Cl. F., Wortelemente lateinisch-griechischer Fachausdrücke in den biologischen Wissenschaften, 2. Auflage, Akad. Verlagsgesellschaft Geest und Portig K.-G., Leipzig (1961)
- YALVAÇ, C., Eczacılıkta Latince, (üçüncü baskı). Güzel İstanbul Matbaası, Ankara (1971)
- ZANDER, R., ENCKE, F., BUCHHEIM, G., Handwörterbuch der Pflanzennamen, 9. Auflage, Eugen Ulmer, Stuttgart (1964)
- ZEREN, Z., Anatomi sözlüğü, İstanbul Üniv. Yay. No. 838, Tıp Fak. Yay. No. 36, Çelikcilt Matbaası, İstanbul (1959)
- ZEREN, Z., ERALP, İ., Kısa topoğrafik anatomi, Nurettin Uycan Matbaası, İstanbul (1965)

S Ö Z L Ü K

Latince sözcük, sözlükteki başka bir sözcükten yararlanılarak daha iyi anlaşılacaksa o sözcüğe bkz. kısaltması ile bakılması salık verilmiştir. Anlamı tamamen aynı olan sözcükler ise = işaretiyle bağlanmıştır. Ayrıca sözlüğün yanlış kullanılmaması için s. 3'teki kısaltma listesini de dikkate almak yararlı olur.

A

a, sesli harf ile başlayan kelime önünde ab e. + Abl. den, dan
a-, sesli harf ve h önünde an- Gr. [yoksunluk] -sız
a., **aa**. T. bkz. arteria
aa kıs. R. = ana herbirinden
ab-, c ve t önünde abs- [uzatma, uzak durma]
abaxialis,-e [eksenden uzak] eksantrik
abbreviatura,-ae f. kısaltma
abbreviatus,-a,-um kısaltılmış
abdomen,-inis n. karın, abdomen
abdominalis,-e karın ile ilgili
abductor,-onis f. uzaklaştırma
abductor,-oris m. uzaklaştırıcı kas
aberratio,-onis f. sapma, inhiraf (sistematikte istisna)
abiens, abeuntis [uzaklaşan] B. nihayetlenen, son bulan, sonuçlanan
abies,-etis f. göknar, köknar
ablutio,-onis f. yıkama, yıkamak için kullanılan ilaçlı su
abnormis,-e anormal
abortivus,-a,-um çocuk düşürmeye neden olan
abortus,-us m. düşük (yavrunun yaşayabilecek hale gelmeden doğması)
abruptus,-a,-um [kırılıp ayrılmış] B. birdenbire biten
abs- bkz. ab-
abscessus,-us m. apse
absconditus,-a,-um saklanmış
absinthium,-i n. absent (bir içki)
absolutus,-a,-um mutlak, absolu, salt
absorbens,-ntis absorbe edici
absorbens,-ntis n. absorbe edici ilaç
abstractus,-a,-um [bir yerden çekip alınmış] abstrakt

abusus,-us m. [kötüye kullanma] kötü alışkanlık
absyssinicus,-a,-um Habeşistan ile ilgili ac ve
acanth(o)- Gr. diken
acantha,-ae f. diken
acanthocarpus,-a,-um meyveleri dikenli olan
acaulescens,-ntis [gövdeyi teşkil etmeyen] B. gövdesiz
acaulis,-e B. gövdesiz
accisus,-a,-um (emarginat yaprağa kıyasla) girintisi akut (sivri); bkz. emarginatus
accretus,-a,-um [Gelişme sonucu yapışmış] yapışık, B. başka bir bitkiye yapışık ve onunla beraber büyüyen
accuratus,-a,-um dikkatli
acephalus,-a,-um başı olmayan, asefal
acer,-eris n. isfendan (bitki)
acer, acris, acre keskin, T. hâd
acerbus,-a,-um acı
acerosus,-a,-um iğne biçiminde (şerit şeklinde, uca doğru çok incelen, sert)
acervatus,-a,-um yığın biçiminde toplanmış
acervus,-i m. yığın
acetas,-atis m. asetat
acetosus,-a,-um (çok) sirkeli; ekşi
acetum,-i n. sirke
-aceus,-a,-um benzerlik ifade eder bkz. s. 30
achillea,-ae f. civanperçemi (bitki)
achlamydeus,-a,-um örtüsüz, (çiçeğin) kaliksi ve korollası bulunmayan, aklamideik

achylia,-ae f. mide usaresinin yokluğu
 acicula,-ae f. [küçük iğne]
 acicularis,-e küçük iğne şeklinde, küçük iğnemi
 aciculatus,-a,-um B. yüzeyi iğne ile çizilmiş gibi
 acidum,-i n. asit
 acidus,-a,-um ekşi
 aconitum,-i n. kaplanboğan (bitki)
 acrior,-ius (acer'den Comp.) daha keskin
 acro- Gr. uç, uçlu, sivri
 acrocarpus,-a,-um meyveleri sivri olan
 acrodynia,-ae f. T. akrodinya, akrodini (el ve ayak parmak uçlarının ağrısı)
 actinacanthus,-a,-um dikenleri ışınsal dizilmiş
 actin(o)- Gr. ışın
 actinomorpus,-a,-um ışınsal
 acu- Gr. iştme
 aculeatus,-a,-um B. Z. dikenli
 acumen,-inis n. uç
 acuminatus,-a,-um (akut yaprağa kıyasla) ucu uzamış ve sivrilmiş, uçlu; bkz. acutus
 acus,-us f. iğne
 acusticus,-a,-um iştmeye özgü
 acutangulus,-a,-um köşeleri sivri olan
 acutatus,-a,-um sivri uçlu
 acutifolius,-a,-um sivri yapraklı
 acutilobus,-a,-um lobları sivri olan
 acutiusculus,-a,-um az sivri
 acutus,-a,-um sivri, T. hâd, akut. B. sivri (yaprağın) kenarları hemen hemen düz ve 90 dereceden küçük bir açı meydana getirmiş
 ad e. + Acc. -e kadar (azamî miktar; yer), yanın(d)a; için
 ad¹ [yaklaşma, yakın durum], yanın(d)a, yakının(d)a
 adamantinus,-a,-um çelik gibi sert; bkz. substantia
 addere ilâve etmek, katmak
 adductio,-onis f. yaklaştırma (vücutun orta eksenine yaklaştırma)

adductor,-oris m. yakınlaştırıcı
 adelp- Gr. kardeş (bkz. monadelphus)
 adenitis,-idis f. lenf bezlerinin (gud-delerinin) iltihabı, adenit
 aden(o)- Gr. salgı
 adenophorus,-a,-um salgı taşıyan
 adeps, adipis m. yağ
 adhaerens,-ntis yapışıp kalan
 adhaesivus,-a,-um yapışkan, yapışan
 adhibere R. kullanmak
 adiposus,-a,-um (çok) yağ içeren
 aditus,-us m. giriş yeri, A. organın ağzı
 adjecens,-ntis bitişik
 adjantum,-i n. baldırıkara (bitki)
 adlatus,-a,-um getirilmiş
 ad libitum R. isteği kadar
 admirabilis,-e çok güzel, şayanı takdir
 adnatus,-a,-um birşeyin yüzeyine yapışık
 adonis,-idis m. f. kanavcıotu
 adscendens,-ntis = ascendens
 adstringens,-ntis daraltıcı, büzücü, bu-ruşturucu
 adstringens,-ntis n. dokuların, küçük damarların ve bazı açıklıkların (orifislerin) büzülmesini sağlayan ilâç
 adsurgens,-ntis yükselen
 adulterinus,-a,-um [sahte] karışmış, tağ-şış edilmiş, katıştırılmış
 adultus,-a,-um olgunlaşmış
 aduncus,-a,-um çengel şeklinde
 adustus,-a,-um [hafif yanmış, kısmen yanmış]
 advenire varmak
 adventicius,-a,-um dışardan gelmiş, yabancı, normal dışı
 adversus e. + Acc. -e karşı, -e doğru
 adversus,-a,-um (belli) bir yere yönelmiş
 aeg- Gr. keçi
 aeger, aegra, aegrum hasta
 aegrotus,-a,-um hasta
 aegypti(a)cus,-a,-um Mısır ile ilgili
 aem- Gr. kan; -tk. anemi
 aequalis,-e eşit, denk, aynı yaşta
 aequator,-oris m. birşeyi iki eşit parçaya ayıran çizgi; ekvator

1) Bu önek kendisinden sonra gelen harfe göre değişir (bkz. s. 58).

aequatus,-a,-um düz, düzgün, B. (yap-
rağın) her iki yarısı da eşit
aequi- eşit
aequilobus,-a,-um köbleri aynı büyük-
lükte olan
aequus,-a,-um eşit
aer, aeris m. hava
aer(o)'- Gr. hava
aereus,-a,-um¹ [hava içeren] B. havada
bulunan
aerobius,-a,-um¹ [aero-, bi-] havada
yaşayan, aerop
aerophobia,-ae f. aerofobi (havadan,
hava akımlarından korkma)
aeruginosus,-a,-um bakır pası renginde,
koyu yeşil
aerugo,-inis f. bakır pası
Aesculapius,-i m. Asclepius'un Latince
ismi, Eskülap
aestas,-atis f. yaz
aestivalis,-e yaz ile ilgili, yazın yetişen
veya çiçek açan
aestivatio,-onis f. çiçek tomurcuğunda
kaliks ve korollanın durumu
aestivus,-a,-um = aestivalis
aether,-eris m. eter
aethereus,-a,-um eter içeren
aethiopicus,-a,-um abyssinicus
aetiologia,-ae f. [neden bilgisi, sebep
bilgisi] etiyoloji
-aeus,-a,-um yer gösterir; bkz. 49
afer, afra, afrum Afrika ile ilgili
affectus,-a,-um müteessir, etkilenmiş
affinis,-e [yanında bulunan] yakın,
ilgili
affixus,-a,-um yapış(tırıl)mış
africanus,-a,-um = afer
afrodisiacum,-i n. = aphrodisiacum
afrodisiacus,-a,-um = aphrodisiacus
agavoides,-is B. agave (bir bitki)'ye
benzer
ager, agri m. tarla
agglomeratus,-a,-um birleşmiş, yığılmış
aggregatus,-a,-um toplanmış, toplu
vaziyette
agitare R. çalkalamak

agnatus,-a,-um aynı familyaya bağlı
agnus,-i m. kuzu
ag(og)- Gr. getirmek, götürmek, sev-
ketmek; tk. pedagog, kolagog
agora- Gr. meydan, alan
agoraphobia,-ae f. açık yer(ler)den,
alan(lar)dan korkma
agr(o)- Gr. 1. tarla; toprak 2. vahşi
(ehlî olmaya), yabancı
agrarius,-a,-um = agrestis
agrestis,-e tarla ile ilgili
agricultura,-ae f. ziraat, tarım
agrio- Gr. yabancı, yabancı
ai- Gr. daima
aiti(o)- Gr. sebep; tk. etiyoloji, neden
Ajax, Ajacis m. Homeros'un İlyada'-
sında bir kahraman
ala-ae f. kanat
alaris,-e kanat ile ilgili, kanat şek-
linde; † = axillaris
alatus,-a,-um kanatlı
albescens,-ntis beyazımsı
alb(i/o)- beyaz
albicans,-ntis = albescens
albidus,-a,-um beyazımsı, beyaza ba-
kan
albifrons,-ndis yaprakları beyaz olan
albulus,-a,-um beyazımsı
albumen,-inis n. yumurta akı, albü-
min
albuminatus,-a,-um albüminli
albus,-a,-um beyaz
alcohol,-olis n. (m.) alkol
alcoholatum,-i n. alkola, alkoolat (Gal.
alkol ile distile edilerek hazırlanan
preparat)
algeriensis,-e Cezayir ile ilgili
-alg,-algia Gr. ağrı
algor,-oris m. soğuk hissi, üşüme hissi,
ürperti
alibi z. başka yerde
alienus,-a,-um yabancı
alimentarius,-a,-um gıda, besî, besle(n)-
me ile ilgili
alimentum,-i n. gıda
aliquot R. birkaç

1) ae harfleri bu sözcükte iki hece olarak okunur.

antecedens,-ntis [daha önce geçen]; tk. antesedan
 antemeticum,-i antemetik ilaç
 antemeticus,-a,-um kusmayı önleyici, antemetik
 anterior,-ius Comp. daha önde bulunan
 anterolateralis,-e önde ve yanda bulunan
 anhelix,-icis m. [karşı kıvrım] A. (kulakta) anteliks
 anthelmint(h)icum,-i n. solucan ilacı
 anthelmint(h)icus,-a,-um barsak solucanlarına karşı kullanılan, vermifüj, vermisid
 anthem(at)- Gr. 1. = antho- 2. infloresans, çiçek durumu
 anthema,-atis n. infloresans, çiçek durumu
 anthemium,-i n. = inflorescentia
 anthera,-ae f. B. anter
 anth(o)- Gr. çiçek ; tk. antoloji bkz. anthologia
 anthologia,-ae f. [G. antho-, log-: çiçek topluluğu] «çiçek demeti», antoloji
 anthracinus,-a,-um kömüre benzer, kömür gibi siyah (biraz maviyeye bakan)
 anthrax,-acis m. kömür, T. 1 = carbunculus 2. şarbon hastalığı
 anthrop(o)- Gr. insan
 anthropologia,-ae f. [insan bilimi] antropoloji
 anthropomorphus,-a,-um insan şeklinde olan
 anthropophobia,-ae gf. insanlardan, cemiyetten korku
 -anthus,-a,-um çiçekli; bkz. s. 36
 anti- Gr. karşı; tk. antipati
 antianthraxicus,-a,-um şarbon hastalığına karşı kullanılan
 antiarthriticum,-i n. artrit ilacı, artritte kullanılan ilaç
 antiarthriticus,-a,-um artrite (eklem iltihabına) karşı kullanılan, ant-artritik
 antiasthmaticum,-i n. astım ilacı, astımda kullanılan ilaç

antiasthmaticus,-a,-um nefes darlığına (astıma) karşı kullanılan
 antibioticum,-i n. antibiyotik ilaç
 antibioticus,-a,-um antibiyotik (mikroorganizmaların üremesine engel olan)
 antice z. önde
 anticoagulans,-ntis kanın pıhtılaşmasını önleyen, antikoagulan
 anticoagulans,-ntis n. antikoagulan ilaç
 anticonvulsivum,-i n. konvülsiyona karşı kullanılan ilaç
 anticonvulsivus,-a,-um konvülsiyona karşı kullanılan
 anticus,-a,-um = introrsus
 antiarrhoicum,-i n. ishal (diyare) ilacı, diyarede kullanılan ilaç
 antiarrhoicus,-a,-um diyare'ye (ishale) karşı kullanılan, antidiyareik
 antidiphthericum,-i n. difteriye karşı kullanılan ilaç
 antidiphthericus,-a,-um difteriye karşı kullanılan, antidiyareik
 antidotum,-i n. panzehir, antidot
 antidyentericum,-i n. dizanteri ilacı, dizanteride kullanılan ilaç
 antidyentericus,-a,-um dizanteriye karşı kullanılan
 antiepilepticum,-i n. epilepsi ilacı, epilepside kullanılan ilaç
 antiepilepticus,-a,-um epilepsiye (sara'ya) karşı kullanılan
 antifebrile,-is n. ateş düşürücü ilaç
 antifebrilis,-e ateşe karşı kullanılan, ateş düşürücü
 antihemorrhoidalis,-e basura karşı kullanılan
 antihidroticum,-i n. terlemeyi önleyici ilaç
 antihidroticus,-a,-um ter kesici, terlemeyi önleyici
 antimalaricum,-i n. sıtma'ya karşı kullanılan ilaç, sıtma ilacı
 antimalaricus,-a,-um sıtma'ya karşı kullanılan
 antimonium,-i n. antimon, antimuan (Sb)
 antimycoticum,-i n. mantar hastalıklarına karşı kullanılan ilaç

antimycoticus,-a,-um mantarlara karşı kullanılan, mantar hastalıklarına karşı kullanılan

antinephriticum,-i n. nefrit ilacı, nefritte kullanılan ilaç

antinephriticus,-a,-um böbrek iltihabına (nefrit'e) karşı kullanılan

antineuralgicum,-i n. nevralsi ilacı, nevralside kullanılan ilaç

antineuralgicus,-a,-um sinir ağrısına karşı kullanılan, antinevraljik

antiophidicus,-a,-um yılan zehirine karşı kullanılan, antiofidik

antiparasiticum,-i n. parazit ilacı

antiparasiticus,-a,-um parazitlere karşı kullanılan

antiphlogisticum,-i n. iltihabı azaltan ilaç

antiphlogisticus,-a,-um iltihaba karşı kullanılan, antiflojistik

antipyreticum,-i n. ateş düşürücü ilaç

antipyreticus,-a,-um ateşe karşı kullanılan, ateş düşürücü, antipiretik

antiquus,-a,-um antik, antik zamanlarda yaşayan (geçmiş bir zamana özgü)

antirachiticum,-i n. raşitizm, ilacı

antirachiticus,-a,-um raşitizme karşı kullanılan

antirheumaticum,-i n. romatizma ilacı

antirheumaticus,-a,-um romatizmaya karşı kullanılan

antiscarlaticus,-a,-um kızıl hastalığına karşı kullanılan

antiscrophulosus,-a,-um antiskrofüloz, sıracaya karşı kullanılan

antisepticum,-i n. antiseptik ilaç

antisepticus,-a,-um patojen mikroorganizmaların gelişmesini önleyici, antiseptik

antisiphyliticum,-i n. frengi ilacı, frengiye karşı kullanılan ilaç

antisiphyliticus,-a,-um frengiye karşı kullanılan

antispasmodicum,-i n. spazm çözücü ilaç

antispasmodicus,-a,-um spazma karşı kullanılan, spazm çözücü

Antitaurus,-i m. Gülek Boğazı'nın doğusunda Toros dağları'nın devamı

antitetanicus,-a,-um tetanoz'a karşı kullanılan

antitropus,-a,-um [karşı yöne dönmüş]

antrum,-i n. [mağara] A. 1. özellikle kemikli çeperi olan ve hemen hemen tamamıyla kapanmış boşluk 2. midenin pilora en yakın kısmı

anularis-e halka biçiminde

anulatus,-a,-um (küçük) halka şeklinde, (küçük) halka(lar) taşıyan

anulus,-i m. [küçük halka] A. B. halka, yüzük şeklinde oluşum

anuria,-ae f. idrar çıkaramama, anüri

anus,-i m. [halka] A. anus

-anus,-a,-um durum ve ilgi gösterir; bkz. s. 30 ve 49

aorta,-ae f. aort

aorticus,-a,-um aort ile ilgili

aortitis,-idis f. aort iltihabı

aparine [Gr. *apairo* = almak, tutup çekmek; *Galium aparine*'nin (tırmanıcı yoğurtotunun) eski ismi]

aperativus,-a,-um müshil laksatif

aperiens,-ntis [açan] laksatif, (en hafif) dışkı kıvamını yumuşatıcı müshil

aperiens,-ntis n. laksatif ilaç

aperire açmak

aperitivus,-a,-um [açan] iştah açıcı, aperitif

apertura,-ae f. delik, açıklık

apertus,-a,-um açık

apex,-icis m. A. B. uç, tepe

aphonia,-ae f. sesin çıkmaz oluşu

aphrodisiacum,-i n. cinsel duyguları kamçılayan ilaç, afrodiyak

aphrodisiacus,-a,-um cinsel duyguları kamçılayan, afrodiyak

Aphrodite,-es f. Afrodite, Grek dininde güzellik ve aşk ilâhesi

aphthae,-arum f. T. aft, ateşli seyreden ve ağızda olan inflamasyonlu hastalık

aphyllus,-a,-um yapraksız

apicalis,-e B. uçta bulunan

astraphobia,-ae f. yıldırımdan korkma
astriectus,-a,-um sertleşmiş
astrologia,-ae f. [yıldız bilimi] münecimlik ilmi, astroloji
astronomia,-ae f. yıldız bilimi, astronomi
ataxiophobia,-ae f. [Gr. a-,taxi-, phob-] düzensizlikten korkma
ater, atra, atrum siyah
athl(o)- sporcuların yarışması; tk. dekatlon
-aticus,-a,-um yetiştirme yerini gösterir; bkz. s. 31
atratus,-a,-um siyahımsı, siyaha bakan
atricapillus,-a,-um siyah saçlı
atro- koyu
atrophia,-ae f. beslenme bozukluğu dolayısıyla bir veya birçok organın hacim ve ağırlık bakımından küçülmesi
atropina,-ae f., atropinum,-i m. atropin
attenuatus,-a,-um [ad-, tenuis: ince hale dönmüş] gittikçe daralan; basit, basitleşen
-atus,-a,-um benzerlik, ihtiva etme, özgü olmayı gösterir; bkz. s. 31
aucuparius,-a,-um [avis, capere] kuş tutmak ile ilgili
audax,-acis cüretli
audire işitmek
auditus,-us m. işitme duygusu
aurantiacus,-a,-um portakal kırmızısı
aurantium,-i n. portakal
auratus,-a,-um [altunî] sarı; altın benekli, yaldızlanmış
aureus,-a,-um altın sarısı rengine
auricula,-ae f. kulakçık
auricularis,-e kulakçık şeklinde, kulak kepçesi şeklinde, kulak kepçesi ile ilgili
auriculatus,-a,-um B. kulakçıklı (tabanda iki küçük yuvarlak lop taşıyan)

auris,-is f. kulak
aurum,-i n. altın (Au), altın para
auster,-austri m. güneyden esen rüzgâr, güney rüzgârı
austerus,-a,-um buruk, mayhoş, sek
australiensis,-e Avustralya'da yetişen, Avustralya'ya ait
australis,-e güneyde bulunan
austriacus,-a,-um Avusturya ile ilgili, Avusturya'da yetişen
aut veyahut
autem fakat
auto- Gr. kendi kendine; tk. otomobil
autonomia,-ae [kendi kendine kanun hazırlama] muhtariyet, özerklik, otonomi
autophobia,-ae f. kendi kendinden, benliğinden korkma
autotrophus,-a,-um kendi kendini besleyen
autumnalis,-e sonbahar ile ilgili, sonbaharda çiçek açan
autumnus,-i m. sonbahar
auxilium,-i n. yardım
avena,-ae f. yulaf (bitki)
aversus,-a,-um diğer yana dönmüş
Avicenna,-ae m. İbnisina, filozof
avicula,-ae f. küçük kuş
avicularis,-e [küçük kuş ile ilgili] B. kuş yemi olarak kullanılan
avis,-is f. kuş
axialis,-e eksen ile ilgili, eksende bulunan
axilla,-ae f. A. koltuk, B. yaprak koltuğu
axillaris,-e A. koltuğa ait, koltuk altına ait, B. yaprak koltuğunda oturan
axis,-is f. Geom. A. B. Z. eksen
azureus,-a,-um [gök mavisi] açık parlak mavi
azygos s. [Gr. a-, zyg-] çift durumda olmayan, tek

aequatus,-a,-um düz, düzgün, B. (yap-
rağın) her iki yarısı da eşit
aequi- eşit
aequilobus,-a,-um lobları aynı büyük-
lükte olan
aequus,-a,-um eşit
aer, aeris m. hava
aer(o)'- Gr. hava
aereus,-a,-um' [hava içeren] B. havada
bulunan
aerobius,-a,-um' [aero-, bi-] havada
yaşayan, aerop
aerophobia,-ae f.' aerofobi (havadan,
hava akımlarından korkma)
aeruginosus,-a,-um bakır pası renginde,
koyu yeşil
aerugo,-inis f. bakır pası
Aesculapius,-i m. Asclepius'un Latince
ismi, Eskülap
aestas,-atis f. yaz
aestivalis,-e yaz ile ilgili, yazın yetişen
veya çiçek açan
aestivatio,-onis f. çiçek tomurcuğunda
kaliks ve korollanın durumu
aestivus,-a,-um = aestivalis
aether,-eris m. eter
aethereus,-a,-um eter içeren
aethiop(ic)us,-a,-um abyssinicus
aetiologia,-ae f. [neden bilgisi, sebep
bilgisi] etiyoloji
-aeus,-a,-um yer gösterir; bkz. 49
afer, afra, afrum Afrika ile ilgili
affectus,-a,-um müteessir, etkilenmiş
affinis,-e [yanında bulunan] yakın,
ilgili
affixus,-a,-um yapış(tırıl)mış
africanus,-a,-um = afer
afrodisiacum,-i n. = aphrodisiacum
afrodisiacus,-a,-um = aphrodisiacus
agavoides,-is B. agave (bir bitki)'ye
benzer
ager, agri m. tarla
agglomeratus,-a,-um birleşmiş, yığılmış
aggregatus,-a,-um toplanmış, toplu
vaziyette
agitare R. çalkalamak

agnatus,-a,-um aynı familyaya bağlı
agnus,-i m. kuzu
ag(og)- Gr. getirmek, götürmek, sev-
ketmek; tk. pedagog, kolagog
agora- Gr. meydan, alan
agoraphobia,-ae f. açık yer(ler)den,
alan(lar)dan korkma
agr(o)- Gr. 1. tarla; toprak 2. vahşi
(ehli olmaya), yabancı
agrarius,-a,-um = agrestis
agrestis,-e tarla ile ilgili
agricultura,-ae f. ziraat, tarım
agrio- Gr. yabancı, yabancı
ai- Gr. daima
aiti(o)- Gr. sebep; tk. etiyoloji, neden
Ajax, Ajacis m. Homeros'un İlyada'-
sında bir kahraman
ala-ae f. kanat
alaris,-e kanat ile ilgili, kanat şek-
linde; † = axillaris
alatus,-a,-um kanatlı
albescens,-ntis beyazımsı
alb(i/o)- beyaz
albicans,-ntis = albescens
albidus,-a,-um beyazımsı, beyaza ba-
kan
albifrons,-ndis yaprakları beyaz olan
albulus,-a,-um beyazımsı
albumen,-inis n. yumurta akı, albü-
min
albuminatus,-a,-um albüminli
albus,-a,-um beyaz
alcohol,-olis n. (m.) alkol
alcoholatum,-i n. alkola, alkolat (Gal.
alkol ile distile edilerek hazırlanan
preparat)
algeriensis,-e Cezayir ile ilgili
-alg,-algia Gr. ağrı
algor,-oris m. soğuk hissi, üşüme hissi,
ürperti
alibi z. başka yerde
alienus,-a,-um yabancı
alimentarius,-a,-um gıda, besi, besle(n)-
me ile ilgili
alimentum,-i n. gıda
aliquot R. birkaç

1) ae harfleri bu sözcükte iki hece olarak okunur.

alius, alia, aliud başka
 allatus,-a,-um [ad-, latus : bir yere getirilmiş] yaklaşı(tırıl)mış
 allo- Gr. başka
 allotropicus,-a,-um besinini başka organizmalardan sağlayan
 alnus,-i f kızılağaç
 aloe,-es f. sarısabır (bitki)
 aloeticus,-a,-um aloe içeren
 aloides,-is aloe'ye benzer
 alpestris,-e Alpler'de yetişen
 alpigenus,-a,-um = alpestris
 alter, altera, alterum ikisinden biri
 alternans,-ntis almasıık olarak dizilmiş
 alternatim z. almasıık olarak
 alternativus,-a,-um B. (tomurcukta) yapraklar iki sıra üzerine dizilmiş (iç ve dış), ve iç sıradaki yapraklardan iki tanesinin birbirine komşu olan yarımaları, dıştaki bir yaprak tarafından örtülmüş olan
 alternatus,-a,-um = alternus
 alternifolius,-a,-um yaprakları almasıık durumda olan
 alternus,-a,-um alternan, almasıık
 althaea,-ae f. hatmi (bitki)
 altus,-a,-um yüksek
 alumen,-inis n. şap
 aluminium,-i n. alüminyum (Al)
 aluta,-ae f. sepilenmiş hayvan derisi
 alutaceus,-a,-um [sepilenmiş deri sarısı] beyaza bakan sarı
 alveolaris,-e alveol ile ilgili
 alveolatus,-a,-um [küçük oyuklu] B. bal peteği şeklinde oyulmuş
 alveolus,-i m. küçük oyuk, A. alveol
 alveus,-i m. oyuk
 alypum,-i n. [Gr. a-, lyp- : ağrısız] globularia (bitki)'nin eski ismi
 a. m. = ante meridiem (bkz. meridies)
 Amanus,-i m. Cgr. Hatay çevresi
 amarellus,-a,-um (bir)az acı
 amarus,-a,-um acı, kekre
 amax(o)- Gr. vasita, araç
 ambi- iki, çift
 ambiguus,-a,-um şüpheli, kuşkulu
 ambilateralis,-e her iki tarafı ile ilgili
 ambivalens,-ntis iki değerli

ambo (m., n.), ambae f. her iki
 ambra,-ae f. Ak amber [kaşalot balıklarından (*Physeter macrocephalus*) elde edilen bir madde]
 amellus,-i n. bugün *Aster amellus* denilen bitki, İtalya'nın Mellus deresinin kenarında yetiştiği için
 amentiflorus,-a,-um tırtıl çiçekli
 amentum,-i n. B. tırtıl, kedıcık
 americanus,-a,-um Amerika'da yetişen, Amerika'ya ait
 ammoniatus,-a,-um amonyaklı
 ammonium,-i n. amonyum
 amnion,-i n. A. fetusu kaplıyan zar
 amoeba,-ae f. amip
 amoenus,-a,-um hoş, latif
 amorphus,-a,-um şekilsiz, amorf
 amphi- Gr. etrafında, etrafta; çift, iki; tk. anfiteatr
 amphiarthrosis,-is f. A. yarı oynak
 amphibius,-a,-um karada ve suda yaşayan
 ampicarpus,-a,-um iki çeşit meyvası olan
 amphigenus,-a,-um birşeyin bütün çevresinde gelişmiş
 amphitropus,-a,-um [etrafında dönmüş]
 amphoter- Gr. her ikisinde(n) de
 amplexicaulis,-e (yaprakta), laminanın tabanı göveyi sarar biçimde
 amplifolius,-a,-um geniş yapraklı
 amplus,-a,-um geniş, büyük
 ampulla,-ae f. B. A. Gal. ampul
 ampullaris,-e A. ampul ile ilgili
 amputatio,-onis f. A. amputasyon
 amygdala,-ae f. B. badem, A. amigdal, bademcik
 amygdalinus,-a,-um bademe benzer, badem ile ilgili
 amygdaloideus,-a,-um badem'e benzer
 amygdalus,-i f. badem ağacı
 amylaceus,-a,-um nişasta içeren
 amyllum,-i n. nişasta
 an- Gr. bkz. a-
 ana bkz. aa
 ana- Gr. yukarıda, yukarıya
 anaemia,-ae f. [Gr. an-, aem-] anemi, kansızlık
 anaerobius,-a,-um havasız (oksijensiz) yerde yaşayan, anaerop

anaestheticum,-i n. duyu giderici ilaç, anestetik ilaç
anaestheticus,-a,-um duyu (his) giderici, uyuşturucu, anestetik
analectus,-a,-um Gr. toplanmış
analecticum,-i n. uyarıcı (stimülan) ilaç
analepticus,-a,-um güç ve canlılık verici, öz. solunum ve dolaşım sistemi merkezlerini uyarıcı (stimülan)
analgeticum,-i n. ağrı dindirici ilaç
analgeticus,-a,-um ağrı dindirici
analıs,-e anus ile ilgili
analysis,-is f. analiz, tahlil
anamnesıs,-is f. bir olayın oluş hikâyesi, T. hastalığın hikâyesi, anamnez
anastomosis,-is f. B. damarların birbirine değdikleri yerde birleşmesi, B. ağızlaşma, anastomoz
anastomotıcus,-a,-um anastomoz ile ilgili
anatomia,-ae f. anatomi (canlı varlığın yapısını araştıran ilim), teşrih
anotropus,-a,-um [yukarıya dönmüş] B. ovül funikulus'a nazaran 180 derece aşağıya dönmüş
anceps,-cipıtıs iki taşlı, B. öz. her iki tarafı veya kenarı keskin
anchi- Gr. yakın
anchylosıs,-is f. T. eklemın yapışıklık veya bünye değışmesi neticesi hareketsiz hale gelmesi
ancyra,-ae f. Ankara'nın Roma devrindeki ismi
ancon(a)eus,-i m. dirsek kası
andr(os)- Gr. erkek, insan, B. öz. stamen
androeceum,-i n. [Gr. andr-, oic-: erkek organların evi] erkek organların topluluğu; cf. gynoeceum
androphobia,-ae f. erkeklerden korku, androfobi
androsaemum,-i n. [Gr. andros,- aem-: (insan) kan(ı) renginde]
anemo- Gr. rüzgâr
anemogamus,-a,-um rüzgârla tozlaşan, anemogan
anemophilus,-a,-um rüzgârı seven, anemofil

aneurysma,-atıs n. T. arterlerin bölgesel genişlemesi
anfractuosus,-a,-um = spiralis
ang(e)io- Gr. [kap] A. damar
angelica,-ae f, melekotu (bitki)
angina,-ae f. anjin
angio- Gr. dar
angiologia,-ae f. damar bilimi
angioma,-atıs n. damarın selim tümörü
angiospermus,-a,-um tohumları kapalı olan
angiotıcus,-a,-um † damar(lar) ile ilgili
anguilla,-ae f. yılan balığı
anguineus,-a,-um yılan'a benzer
anguis,-is m. f. yılan
angularis,-e köşeli
angulatus,-a,-um köşeli
angulosus,-a,-um (çok) köşeli
angulus,-i m. köşe, aç
angustus,-a,-um daralmış
angustus,-a,-um dar
anhidricus,-a,-um susuz (suyu bitmiş), anhidr(ik), anhidrit
anhidrosis,-is f. su içermeme hali
anima,-ae f. ruh
animal,-alis n. hayvan
animalis,-e hayvandan gelen, hayvana ait, hayvansal
animus,-i m. ruh, akıl
anisatus,-a,-um anason içeren, anason gibi kokan
anisum,-i anason
annexus,-a,-um [ad-, nexus: bir yere bağlanmış] B. = adnatus
annulatus,-a,-um = anulatus
annulus,-i m. = anulus
annis,-i m. sene, yıl
annuus,-a,-um bir yıllık, her sene çıkan
anopheles,-is m. anofel, sivrisinek
anorexia,-ae f. iştahsızlık
ansa,-ae f. A. halka, kangal
anser,-erıs m. kaz
ante e. + Acc. -den evvel; **ante meridiem** bkz. meridies
ante- önceden, ön
antea z. daha önce
antebrachium,-i n. önkol

antecedens,-ntis [daha önce geçen]; tk. antesedan
 antemeticum,-i antemetik ilaç
 antemeticus,-a,-um kusmayı önleyici, antemetik
 anterior,-ius Comp. daha önde bulunan
 anterolateralis,-e önde ve yanda bulunan
 anhelix,-icis m. [karşı kıvrım] A. (kulakta) anteliks
 anthelmint(h)icum,-i n. solucan ilacı
 anthelmint(h)icus,-a,-um barsak solucanlarına karşı kullanılan, vermifüj, vermisid
 anthem(at)- Gr. 1. = antho- 2. infloresans, çiçek durumu
 anthema,-atis n. infloresans, çiçek durumu
 anthemium,-i n. = inflorescentia
 anthera,-ae f. B. anter
 anth(o)- Gr. çiçek ; tk. antoloji bkz. anthologia
 anthologia,-ae f. [G. antho-, log-: çiçek topluluğu] «çiçek demeti», antoloji
 anthracinus,-a,-um kömüre benzer, kömür gibi siyah (biraz maviye bakan)
 anthrax,-acis m. kömür, T. 1 = carbunculus 2. şarbon hastalığı
 anthrop(o)- Gr. insan
 anthropologia,-ae f. [insan bilimi] antropoloji
 anthropomorphus,-a,-um insan şeklinde olan
 anthropophobia,-ae gf. insanlardan, cemiyetten korku
 -anthus,-a,-um çiçekli; bkz. s. 36
 anti- Gr. karşı; tk. antipati
 antianthracticus,-a,-um şarbon hastalığına karşı kullanılan
 antiarthriticum,-i n. artrit ilacı, artritte kullanılan ilaç
 antiarthriticus,-a,-um artrit (eklem iltihabına) karşı kullanılan, ant-artritik
 antiasthmaticum,-i n. astım ilacı, astımda kullanılan ilaç

antiasthmaticus,-a,-um nefes darlığına (astıma) karşı kullanılan
 antibioticum,-i n. antibiyotik ilaç
 antibioticus,-a,-um antibiyotik (mikroorganizmaların üremesine engel olan)
 antice z. önde
 anticoagulans,-ntis kanın pıhtılaşmasını önleyen, antikoagulan
 anticoagulans,-ntis n. antikoagulan ilaç
 anticonvulsivum,-i n. konvülsiyona karşı kullanılan ilaç
 anticonvulsivus,-a,-um konvülsiyona karşı kullanılan
 anticus,-a,-um = introrsus
 antidiarrhoicum,-i n. ishal (diyare) ilacı, diyarede kullanılan ilaç
 antidiarrhoicus,-a,-um diyare'ye (ishale) karşı kullanılan, antidiyareik
 antidiphthericum,-i n. difteriye karşı kullanılan ilaç
 antidiphthericus,-a,-um difteriye karşı kullanılan, antidifterik
 antidotum,-i n. panzehir, antidot
 antidysentericum,-i n. dizanteri ilacı, dizanteride kullanılan ilaç
 antidysentericus,-a,-um dizanteriye karşı kullanılan
 antiepilepticum,-i n. epilepsi ilacı, epilepside kullanılan ilaç
 antiepilepticus,-a,-um epilepsiye (sara'ya) karşı kullanılan
 antifebrile,-is n. ateş düşürücü ilaç
 antifebrilis,-e ateşe karşı kullanılan, ateş düşürücü
 antihemorrhoidalis,-e basura karşı kullanılan
 antihidroticum,-i n. terlemeyi önleyici ilaç
 antihidroticus,-a,-um ter kesici, terlemeyi önleyici
 antimalaricum,-i n. sıtma'ya karşı kullanılan ilaç, sıtma ilacı
 antimalaricus,-a,-um sıtma'ya karşı kullanılan
 antimonium,-i n. antimon, antimuan (Sb)
 antimycoticum,-i n. mantar hastalıklarına karşı kullanılan ilaç

antimycoticus,-a,-um mantarlara karşı kullanılan, mantar hastalıklarına karşı kullanılan

antinephriticum,-i n. nefrit ilacı, nefritte kullanılan ilaç

antinephriticus,-a,-um böbrek iltihabına (nefrit'e) karşı kullanılan

antineuralgicum,-i n. nevralsi ilacı, nevralside kullanılan ilaç

antineuralgicus,-a,-um sinir ağrısına karşı kullanılan, antinevraljik

antiophidicus,-a,-um yılan zehirine karşı kullanılan, antiöfidik

antiparasiticum,-i n. parazit ilacı

antiparasiticus,-a,-um parazitlere karşı kullanılan

antiphlogisticum,-i n. iltihabı azaltan ilaç

antiphlogisticus,-a,-um iltihaba karşı kullanılan, antiflojistik

antipyreticum,-i n. ateş düşürücü ilaç

antipyreticus,-a,-um ateşe karşı kullanılan, ateş düşürücü, antipiretik

antiquus,-a,-um antik, antik zamanlarda yaşayan (geçmiş bir zamana özgü)

antirachiticum,-i n. raşitizm, ilacı

antirachiticus,-a,-um raşitizme karşı kullanılan

antirheumaticum,-i n. romatizma ilacı

antirheumaticus,-a,-um romatizmayakarı karşı kullanılan

antiscarlasticus,-a,-um kızıl hastalığına karşı kullanılan

antiscrophulosus,-a,-um antiskrofüloz, sıracaya karşı kullanılan

antisepticum,-i n. antiseptik ilaç

antisepticus,-a,-um patojen mikroorganizmaların gelişmesini önleyici, antiseptik

antisiphyliticum,-i n. frengi ilacı, frengiye karşı kullanılan ilaç

antisiphyliticus,-a,-um frengiye karşı kullanılan

antispasmodicum,-i n. spazm çözücü ilaç

antispasmodicus,-a,-um spazma karşı kullanılan, spazm çözücü

Antitaurus,-i m. Gülek Boğazı'nın doğusunda Toros dağları'nın devamı

antitetanicus,-a,-um tetanoz'a karşı kullanılan

antitropus,-a,-um [karşı yöne dönmüş]

antrum,-i n. [mağara] A. 1. özellikle kemikli çeperi olan ve hemen hemen tamamiyle kapanmış boşluk 2. midenin pilora en yakın kısmı

anularis-e halka biçiminde

anulatus,-a,-um (küçük) halka şeklinde, (küçük) halka(lar) taşıyan

anulus,-i m. [küçük halka] A. B. halka, yüzük şeklinde oluşum

anuria,-ae f. idrar çıkaramama, anüri

anus,-i m. [halka] A. anus

-anus,-a,-um durum ve ilgi gösterir; bkz. s. 30 ve 49

aorta,-ae f. aort

aorticus,-a,-um aort ile ilgili

aortitis,-idis f. aort iltihabı

aparine [Gr. apairo = almak, tutup çekmek; *Galium aparine*'nin (tırmanıcı yoğurtotunun) eski ismi]

aperativus,-a,-um müshil laksatif

aperiens,-ntis [açan] laksatif, (en hafif) dışkı kıvamını yumuşatıcı müshil

aperiens,-ntis n. laksatif ilaç

aperire açmak

aperitivus,-a,-um [açan] iştah açısı, aperitif

apertura,-ae f. delik, açıklık

apertus,-a,-um açık

apex,-icis m. A. B. uç, tepe

aphonia,-ae f. sesin çıkmaz oluşu

aphrodisiacum,-i n. cinsel duyguları kamçılayan ilaç, afrodiyak

aphrodisiacus,-a,-um cinsel duyguları kamçılayan, afrodiyak

Aphrodite,-es f. Afrodite, Grek dininde güzellik ve aşk ilâhesi

aphthae,-arum f. T. aft, ateşli seyreden ve ağızda olan inflamasyonlu hastalık

aphyllus,-a,-um yapraksız

apicalis,-e B. uçta bulunan

apicula,-ae f., apiculum,-i n. ince, sivri uç
apiculatus,-a,-um iñce uçlu, B. birden-bire küçük bir uçla biten, apikulat
apiculus,-i m. [küçük ince uç]
apis,-is f. arı
apivorus,-a,-um [arıları yiyen]
apo- Gr. [ayırılma ifade eder]
apocarpus,-a,-um B. karpelleri serbest (ayrı) olan, apokarp
apocrinus,-a,-um salgılayan, ifraz eden
apoptetalus,-a,-um B. petalleri serbest (ayrı) olan, apopetal
apophysis,-is f. bir çeşit kemik çıkıntısı, apofiz
apoplexia,-ae f. T. apopleksi, bir beyin damarının tıkanması veya kanamasına bağlı olarak ve beyin hücrelerinin beslenememesi sonucu birden bilinç kaybı ve beyindeki sinirlerin zararlanma derecesine göre felç hali
apostema,-atis n. apse
apparatus,-us m. cihaz, aparey, aygıt
appendicitis,-idis f. apendiks iltihabı, apandisit
appendix,-icis f. [ad-, pendere] katkı, ek, ilave (Örn. kitabın sonunda), A. organ eki, öz. apendiks (kör bağırsak)
appositus,-a,-um [ad-, positus: yanına konmuş] yanyana bulunan
aptus,-a,-um uygun
apud e. + Acc. yanında
aqua,-ae f. su
aquaeductus,-us m. [su kemeri] A. kanal, boru
aquaticus,-a,-um suyu seven, suda yetişen
aqueus,-a,-um sudan yapılmış, sulu
aquifolius,-a,-um [acus, folium] yaprakları batıcı olan
aquila,-ae f. kartal
aquosus,-a,-um (çok) sulu
arabicus,-a,-um Arabistan'da bulunan, Arabistan'da yaşayan
arachis,-idis f. yerfıstığı (bitki)
arachn- Gr. örümcek

arachnoides,-is örümceğe veya örümcek ağına benzer
arachnoideus,-a,-um = arachnoides
araneosus,-a,-um örümcek ağlarıyla dolu
araneus,-i m. örümcek
arbitrium,-i n. karar, hüküm
arbor,-oris f. ağaç
arborescens,-ntis ağacimsı, ağaçsı
arboreus,-a,-um ağaç şeklinde
arbuscula,-ae f. [küçük ağaç]
arbustum,-i n. çalı, funda
arbustus,-a,-um çalı şeklinde
arcanum,-i n. sır
arche- Gr. eski
archi- Gr. en mühim
arcticus,-a,-um arktik
arct(o)- Gr. ayı; kuzey
arctostaphylos [Gr. arcto-, staphyl-] ayı üzümü (bitki)
arcuatus,-a,-um ark şeklinde, yay şeklinde
arcus,-us m. ark, yay, kavis
arduus,-a,-um dik yokuşlu, sarp
arena,-ae f. kum
arenarius,-a,-um [kum ile ilgili] kumlu toprakta yetişen
arenosus,-a,-um kumlu
argentatus,-a,-um gümüş ile örtülü, gümüşe benzer, gümüşü, gümüş renginde
argenteus,-a,-um = argentinus
argentinus,-a,-um gümüş renginde
argentum,-i n. gümüş (Ag)
argilla,-ae f. balçık, kil
argo- Gr. beyaz
argureius,-a,-um = argentatus
arhythmia,-ae f. T. kalbin çalışmasındaki düzensizlik, aritmi
aridus,-a,-um kuru
arillus,-i m. B. bazı tohumları saran etli zar
arista,-ae f. B. kılçık (arista genellikle bir çosta'nın devamıdır ve bazan apeks'in aşağısında lamina'dan ayrılır)
aristatus,-a,-um kılçıklı (değişik uzunlukta, düz, sert ve batıcı bir uç ile birdenbire biten) kılçık taşıyan, B. aristalı

arithm(o)- Gr. sayı, rakam; tk. aritmetik

-arius,-a,-um ilgi gösterir, bkz. s. 31

arma,-orum n. silâhlar

armenia,-ae f. (Türkiye sınırları içindeki kısmı) Kars - Erzurum -Tunceli - Elazığ - Diyarbakır-Siirt - Bitlis - Van bölgesi

armeniacus,-a,-um 1. kayısı rengi, biraz kırmızıya bakan sarı 2. eski Armenia'da yetişen

arnica,-ae f. dağ tütünü (bitki)

aromaticus,-a,-um aromatik, aromalı, güzel kokulu, itri

arrectio,-onis f. dikleştirme

arrector,-oris m. dik durduran kas, örn. **musculus arrector pilorum** kolları dikleştiren kas

arrectus,-a,-um [ad-, rectus] dik, yatık olmayan, bir eksenle 30 dereceden küçük açı oluşturan

arrhizus,-a,-um köksüz

ars, artis f. sanat

arsenas,-atis m. arsenat, arseniat

arsenicus,-a,-um arsenik içeren

arsenis,-itis m. arsenit

arsenum,-i n. arsenik (As)

arteria,-ae f. atardamar, arter, kalpten kanı gönderen damar; T. a. = arteria N. Sg. , aa. = arteriae N. Pl.

arteriola,-ae f. T. arteriyol, küçük ince arter

arteriosus,-a,-um T. arterce zengin

arteriovenosus,-a,-um T. arter ile ven arasında bulunan

arthritis,-idis f. eklem iltihabı, artrit

arthr(o)- Gr. eklem, mafsalsal, oynak

arthrodiá,-ae f. çok az ve yüzeyleri bir-biri üzerinde kayarak oynayan eklem

arthrodynia,-ae f. eklem ağrısı artrodini

arthrologia,-ae f. eklem bilimi, artroloji

arthropathia,-ae f. eklem hastalığı

articulatio,-onis f. oynak, eklem

articulatus,-a,-um [eklemlerle birleşmiş]

articulus,-i m. diyardroz, oynak, eklem

artificialis,-e suni, yapma, yapay

artus,-us m. mafsalsal, eklem

arundinaceus,-a,-um saza, kamışa benzer

arundo,-inis f. saz, kamış

arvensis,-e tarlalarda bulunan

arvum,-i n. ağaçsız, bakımlı ve tarıma elverişli toprak; tarla

ascendens,-ntis B. K. yükselen

ascites,-ae f. T. bazı hastalıklar dolayısıyla periton boşluğundan sıvı toplanması hali, asit

asclepiadeus,-a,-um *Asclepias* bitkisine benzer

asclepias,-adis f. [eskiden hekimlikte kullanıldığı için; bkz. *Asclepius*] bir bitki adı

Asclepius,-i m. Eskülap, Yunan mitolojisinde bir şifa tanrısı; bkz. *Aesculapius*

ascorbicus,-a,-um K. askorbik

asepalus,-a,-um sepalsiz

asepsis,-is f. mikroorganizmalardan tamamen kurtarılmış durum

asiaticus,-a,-um Asya'da yetişen

aspectus,-us m. görünüş, aspekt

asper, aspera, asperum sert, kaba, B. düz olmayan, pürüzlü

aspergillus,-i m. bir çeşit fırça

aspergilliformis,-e B. fırça şeklinde

asperulus,-a,-um biraz sert, biraz kaba

asphyxia,-ae f. oksijen yokluğundan ileri gelen boğulma, nefes kesilmesi, asfiksi

aspidiodes,-is eğrelituna benzer

aspidium,-i n. eğrelitotu

assimilatio,-onis f. [A.d., similis: benzer hale gelme ve getirme] B. özümleme, Z. hazım yoluyla aldığı besini kendi cismine benzetme, asimilasyon

assurgens,-ntis B. = ascendens

asterias Gr. Z. deniz yıldızı

ast(er)(o)- Gr. yıldız

asthenia,-ae f. [Gr. a-, sthen-] kuvvetsizlik

asthma,-atis n. astım

astragalus,-i m. f. geven (bitki)

astraphobia, -ae f. yıldırımdan korkma
astriectus, -a, -um sertleşmiş
astrologia, -ae f. [yıldız bilimi] münecimlik ilmi, astroloji
astronomia, -ae f. yıldız bilimi, astronomi
ataxiophobia, -ae f. [Gr. a-, taxi-, phob-] düzensizlikten korkma
ater, **atra**, **atrum** siyah
athl(o)- sporcuların yarışması; tk. dekatlon
-aticus, -a, -um yetişme yerini gösterir; bkz. s. 31
atratus, -a, -um siyahımsı, siyaha bakan
atricapillus, -a, -um siyah saçlı
atro- koyu
atrophia, -ae f. beslenme bozukluğu dolayısıyla bir veya birçok organın hacim ve ağırlık bakımından küçülmesi
atropina, -ae f., **atropinum**, -i m. atropin
attenuatus, -a, -um [ad-, tenuis: ince hale dönmüş] gittikçe daralan; basit, basitleşen
-atus, -a, -um benzerlik, ihtiva etme, özgü olmayı gösterir; bkz. s. 31
aucuparius, -a, -um [avis, capere] kuş tutmak ile ilgili
audax, -acis cüetli
audire işitmek
auditus, -us m. işitme duygusu
aurantiacus, -a, -um portakal kırmızısı
aurantium, -i n. portakal
auratus, -a, -um [altuni] sarı; altın benekli, yaldızlanmış
aureus, -a, -um altın sarısı rengine
auricula, -ae f. kulakçık
auricularis, -e kulakçık şeklinde, kulak kepçesi şeklinde, kulak kepçesi ile ilgili
auriculatus, -a, -um B. kulakçıklı (tabanda iki küçük yuvarlak lop taşıyan)

auris, -is f. kulak
aurum, -i n. altın (Au), altın para
auster, -austri m. güneyden esen rüzgâr, güney rüzgârı
austerus, -a, -um buruk, mayhoş, sek
australiensis, -e Avustralya'da yetişen, Avustralya'ya ait
australis, -e güneyde bulunan
austriacus, -a, -um Avusturya ile ilgili, Avusturya'da yetişen
aut veyahut
autem fakat
auto- Gr. kendi kendine; tk. otomobil
autonomia, -ae [kendi kendine kanun hazırlama] muhtariyet, özerklik, otonomi
autophobia, -ae f. kendi kendinden, benliğinden korkma
autotrophus, -a, -um kendi kendini besleyen
autumnalis, -e sonbahar ile ilgili, sonbaharda çiçek açan
autumnus, -i m. sonbahar
auxilium, -i n. yardım
avena, -ae f. yulaf (bitki)
aversus, -a, -um diğer yana dönmüş
Avicenna, -ae m. İbnisina, filozof
avicula, -ae f. küçük kuş
avicularis, -e [küçük kuş ile ilgili] B. kuş yemi olarak kullanılan
avis, -is f. kuş
axialis, -e eksen ile ilgili, ekseninde bulunan
axilla, -ae f. A. koltuk, B. yaprak koltuğu
axillaris, -e A. koltuğa ait, koltuk altına ait, B. yaprak koltuğunda oturan
axis, -is f. Geom A. B. Z. eksen
azureus, -a, -um [gök mavisi] açık parlak mavi
azygos s. [Gr. a-, zyg-] çift durumda olmayan, tek

B

babylonicus,-a,-um Babil çevresinde yetişen

bacca,-ae f. B. üzümü meyva

baccatus,-a,-um üzümü meyva taşıyan, dokusu üzümünkü gibi etli ve sulu olan

bacillaris,-e çubuk biçiminde

bacillum,-i n. küçük değnek, çubuk

bacillus,-i m. basil (çubuk şeklinde bakteri), Gal. devaî kalem (T.K.), kalem şeklinde preparat

bactericidus,-a,-um bakteri öldürücü

bacterium,-i n. bakteri

badius,-a,-um biraz kırmızıya bakan kahverengi

balaena,-ae f. balina

balcanicus,-a,-um Balkan'larda yetişen, Balkan yarımadasında yetişen

balneum,-i n. banyo (tedavi amacıyla hazırlanan ilaçlı su)

balsamicus,-a,-um balsam içeren

balsamum,-i n. balsam

barba,-ae f. sakal

barbadensis,-e Batı Hint adalarından Barbados'ta yetişen

barbarus,-a,-um yabancı

barbatus,-a,-um [sakallı] uzun yumuşak tüylerle kaplı, B. yüzeyin bazı noktalarında uzun tüy demetleri taşıyan

barbitalum,-i n. K. barbital, veronal

barbula,-ae f. sakalcık; **barbula hirci** = hirci, **barbula tragi** = tragi

barbulatus,-a,-um [sakalcıklı]

barium,-i n. baryum (Ba)

basalis,-e A. B. tabanda bulunan **basilaris,-e** taban (temel) ile ilgili, tabanda bulunan

basilicus,-a,-um [krala ait] bkz. vena

basis,-is f. [temel] taban, K. baz

bechicus,-a,-um öksürük ile ilgili

belladonna,-ae f. güzelavratotu; **bella-**
don

bellus,-a,-um güzel

bene [bonus sıfatından zarf] iyice, iyi bir şekilde

benedictus,-a,-um [takdis olunmuş] şifa kudretine sahip

benignus,-a,-um selim, iyi tabiatlı

benzinum,-i n. benzin

benzoas,-atis m. benzoat

benzoatus,-a,-um benzoe içeren, benzoik asit içeren

benzoe,-es f. benzoe (bir cins reçine)

benzolum,-i n. benzol, benzen

berberis,-idis f. kadın tuzluğu (bitki)

betula,-ae f. huş ağacı

betulinus,-a,-um huş ağacına benzer

betulus,-a,-um = betulinus

bi- 1. Lat. bkz. bis- 2. Gr. bkz. bio-

bialatus,-a,-um iki kanatlı

bibere içmek

bibulus,-a,-um bkz. charta

bicalicatus,-a,-um iki kaliksi olan

biceps, bicipitis iki başlı

bicolor,-oris iki renkli

biconjugatus,-a,-um ikinci derecedeki petiollerin herbiri bir çift yaprakçık ile biten

bicornis,-e iki boynuzlu

bicornutus,-a,-um = bicornis,-e

bicostatus,-a,-um B. = binervis,-e

bicrenatus,-a,-um (yaprağın kenarındaki) oymaların herbiri yine oymalı, ikinci derecede de krenat

bicuspidatus,-a,-um iki tane sivri ucu olan

bidens,-ntis iki dişli

bidentatus,-a,-um (yaprağın kenarındaki) dişlerin kendisi de dişli, ikinci derecede de dişli

bidestillatus,-a,-um iki kez distillenmiş

biduum,-i n. iki günlük süre

biduus,-a,-um iki günlük

biennis,-e iki senelik

biennium,-i n. iki senelik süre

bifacialis,-e [iki yüzlü] B. (yaprakta) iki yüzü birbirinden farklı olan (=dorsiventralis)

bifariam z. iki sıra halinde (aynı şekilde trifariam v.s. yapılır)
bifarius,-a,-um = distichus
bifer,-a,-um senede iki defa çiçeklenen veya meyva veren
bifidus,-a,-um hemen hemen yüzeyin yarısına kadar ikiye bölünmüş, iki çatallı; bkz. fissus
biflorus,-a,-um (basit yaprağın sapının) ucunda, aynı noktadan iki yaprak (çık) çıkan
bifolius,-a,-um iki yapraklı
biformis,-e iki şekli olan
bifurcatus,-a,-um = bifurcus
bifurcus,-a,-um iki defa çatallanmış, çift çatallı
bigeminatus,-a,-um B. = biconjugatus, T. ikili
bigeminus,-a,-um çift, iki misli
bijugus,-a,-um (pennat yaprağın) sapı iki çift yaprakçık taşıyan (trijugus v.s. aynı şekilde yapılır)
bilabiatus,-a,-um iki dudaklı
bilateralis,-e iki yanda bulunan, iki taraflı
bilis,-is f. safra
bilobatus,-a,-um = bilobus
bilobus,-a,-um iki loblu
bilocularis,-e iki gözlü
bimestris,-e [bi-, mensis] iki ay yaşayan, iki ay çiçek taşıyan
binatus,-a,-um = bifoliatus
binervatus,-a,-um iki damarlı, çift damarlı
binervis,-e = binervatus
bini,-ae,-a ikişer
bi(ont)- Gr. hayat, canlı, tk. biyoloji
biologia,-ae f. [hayat bilgisi] biyoloji
bipartitus,-a,-um iki parçaya ayrılmış
bipennis,-e çift tüysü
bipennatus,-a,-um [ikinci derecede de pennat] pennat yaprağın yaprakları da pennat (aynı şekilde tripennatus v.s. yapılır)
bipunctatus,-a,-um çift noktalı
biradiatus,-a,-um iki ışınlı
bis iki defa
bi(s)- iki, çift, iki defa, B. öz. ikinci derecede de

biserialis,-e iki sıra üzerine dizilmiş (aynı şekilde triserialis v.s. yapılır)
biseriatus,-a,-um = biserialis
biserratus,-a,-um ikinci derecede de serrat (cf. serratus)
bisexualis,-e erkek ve dişi organlara sahip, hermafrodit, hünsa, erselek, erdişi
bismuthum,-i n. bizmut (Bi)
bispinosus,-a,-um iki dikenli
bistorsus,-a,-um iki defa çevrilmiş
bisulphis,-itis m. bisülfid
biternatus,-a,-um [ikinci derecede de ternat] ternat yaprağın yaprakçıkları da ternat (aynı şekilde triternatus v. s. yapılır)
bithynia,-ae f. Bursa - İzmit - Bolu - Zonguldak arasındaki bölge
bithynicus,-a,-um Bithynia'da yetişen
bitumen,-inis n. bitüm, sakız, zift
bituminosus,-a,-um bitümce zengin
bivalens,-ntis K. iki değerli
bivalvis,-e iki kapaklı
bivittatus,-a,-um iki şeritli
blandus,-a,-um hoş
blattaria,-ae f. [*Blatta orientalis* = hamam böceği: hamam böceği ile ilgili bitki v.s.]
blepharadenitis,-idis f. gözkapasının ve dolayısıyla bezlerinin iltihabı
blepharitis,-idis f. gözkapasının iltihabı
bol- Gr. atmak
bol. bkz. bolus
boletus,-i m. bir cins mantar
bolus,-i f. kil
bolus,-i m., R. kıs. bol. büyük hap, bol
bonus,-a,-um iyi
boras,-atis m. borat
borax,-acis f. boraks, sodyum borat
borealis,-e kuzeyde bulunan, kuzey ile ilgili
boricus,-a,-um bor içeren, borlu, borik
borum,-i n. bor
bos, bovis m. f. sığır
botanicus,-a,-um botanik ile ilgili
botryoides,-is üzüm salkımına benzer

botulus,-i m. sucuk
brachi- kol
brachialis,-e kol ile ilgili; B. kol (bkz. brachium) uzunluğunda olan
brachiatus,-a,-um dalları dekusat (bkz. decussatus) ve yayılmış (açık) olan
brachio- = brachi-
brachiocephalicus,-a,-um kol ve baş ile ilgili
brachium,-i n. kol; B. kol uzunluğu, ortalama 65 cm.
brachy- Gr. kısa
brachyacanthus,-a,-um kısa dikenli
brachycarpus,-a,-um meyveleri kısa olan
brachycephalus,-a,-um [Gr. brachy-, cephal-] kısa başlı, brakisefal
brachyphyllus,-a,-um kısa yapraklı
bractea,-ae f. brakte, çiçek sapının tabanında bulunan yaprakçık
bracteatus,-a,-um brakteli
bracteola,-ae f. brakteol
bracteosus,-a,-um çok brakteye sahip, çok brakteli; brakteye benzer
brady- Gr. yavaş
bradycardia,-ae f. [kalbin yavaş hareketi] bradikardi, kalp ritminin normalden yavaş oluşu
bradygenesis,-is f. yavaşla(tıl)mış gelişme
brasiliensis,-e Brezilya'da yetişen, Brezilya'ya ait
bregma,-atis n. kafatasının alın ve yan kemikleri arasına kalan eklem noktası
brevirostris,-e kısa gagalı
brevis,-e kısa
britannicus,-a,-um Büyük Britanya'da yetişen

bromatum,-i n. bromat
bromatus,-a,-um brom içeren, bromlu, hidrobromik asit ihtiva eden
bromidum,-i n. bromür
bromoformium,-i n. bromoform
bromum,-i n. brom (Br)
bronchialis,-e nefes borusu ile ilgili
bronchitis,-idis f. bronş iltihabı
bronchus,-i m. bronş, nefes borusu, akciğer borusu
bruma,-ae f. kış
brumalis,-e kışın bulunan, kış ile ilgili
brun(n)eus,-a,-um kahverengi
bucca,-ae f. yanak
buccalis,-e 1. yanak ile ilgili 2. (= oralis) ağız ile ilgili
bucinator,-oris m. [boru çalan] A. yanak adalesi, üfürücü kas
bulbiformis,-e soğan (bulb) şeklinde
bulboideus,-a,-um bulbus'a benzer, soğana benzer
bulbosus,-a,-um çok bulb(us)lu, bulb taşıyan; bulba benzer
bulbulosus,-a,-um ufak bulb'lu (soğanlı)
bulbus,-i m. toprak altında bulunan soğan, A. bulbus (beynin kısmı)
bullae,-ae f. A. B. bül, kabarcık
bulliens,-ntis kaynayan, kaynar
-bundus,-a,-um bir işi yapmanı gösterir; bkz. s. 33
bursa,-ae f. çanta
butyraceus,-a,-um tereyağına benzer
butyrum,-i n. tereyağ
buxus,-i m. şimşir (bitki)
byzantinus,-a,-um İstanbul bölgesinde yetişen
Byzantium,-i n. İstanbul (eski Bizans)

C

Ca. T. (= carcinoma) kanser
ca. bkz. circa
cacao,-onis m., cacao çm. kakao
cadaver,-eris n. ceset, kadavra

cadere düşmek
cadmium,-i n. kadmiyum (Cd)
caducus,-a,-um erken düşen, zamansız düşen, düşücü

caecalis,-e kör bağırsak (apendiks,bkz. appendix) ile ilgili
caecum,-i n. kör bağırsak, apendiks, çekum
caecus,-a,-um kör
caedere kesmek
caelestis,-e gökten gelen, gök mavisii
caelum,-i n. gök, hava
caeruleus,-a,-um gök mavisii
caesius,-a,-um gri mavi
caespes,-itis m. çimen, çim, B. küme, demet
caespitosus,-a,-um çim gibi sık dizi'miş
caeteri,-ae,-a = ceteri,-ae,-a
c(a)eterum z. bundan başka, ayrıca
caffeina,-ae f. kafein
calaber, calabra, calabrum İtalya'nın Kalabrya yarımadasında yetişen
calaminum,-i n. kalamın, içinde az miktarda demir oksit bulunan çinko oksit
calamus,-i m. kamış, boru; yazı kalemi
calcanearis,-e topuk kemiği ile ilgili
calcaneus,-i m. topuk kemiği
calcar,-aris n. mahmuz
calcareus,-a,-um kireçli, kireç gibi beyaz, B. kireçli toprakta yetişen
calcaria,-ae f. kireç
calcarinus,-a,-um mahmuz ile ilgili
calceiformis,-e ayakkabı biçiminde
calceolarius,-a,-um (küçük) ayakkabı veya terliğe benzer
calceolus,-i m. küçük ayakkabı, küçük terlik
calceus,-i m. ayakkabı, terlik
calcicus,-a,-um kireç içeren
calcinosis,-is f. T. yaygın kireç birikmesi, kalsinoz
calcitrapa,-ae f. ayak tuzluğu, ayak kapanı
calcium,-i n. kalsiyum (Ca)
calefactus,-a,-um ısınmış
calidus,-a,-um ılık; tk. kalori
callosus,-a,-um nasırlı
callus,-i m. 1. nasır 2. T. kallus (kırıldıktan sonra meydana gelen kemik dokusu) 3. B. zedeleme sonunda

meydana gelen ince cidarlı, parenkimatik doku
calomel, calomellis n. cıva klorür, merkürklorür, kalomel
calor,-oris m. ısı
calvaria,-ae f. kafatası
calvus,-a,-um saçsız, kılsız, tüysüz
calx, calcis f. 1. kireç 2. topuk
calycinus,-a,-um kaliks'e benzer
calycuius,-i m. küçük kaliks, kalikül
calyptra,-ae f. [takke] B. kaliptra, yüksük, örn. kökün genç ucunu saran yüksük şeklinde bir kılıf
calyx,-ycis m. kaliks, çanak
cambium,-i n. B. kambiyum, kök ve ve gövdede ikinci büyümeyi sağlayan doku, büyütken doku
camelus,-i m. deve
campanula,-ae f. küçük çan, B. çançeği
campanulatus,-a,-um çan biçiminde
campester, campestris, campestre tarlalarda yetişen
camphora,-ae f. kâfur
camphoratus,-a,-um Gal. kâfurlu, B. kâfur gibi kokulu, kâfura benzer
campylacanthus,-a,-um eğik dikenli
campyl(o)- eğik, eğilmiş
campylopus,-a,-um ayağı eğilmiş, bükülmüş
campylotropus,-a,-um B. ovül kıvrılmış ve mikropil hilum'a yaklaşmış, kampilotrop
canadensis,-e Kanada'da yetişen
canaliculatus,-a,-um küçük kanala sahip; boyuna oluklu
canaliculus,-i m. küçük kanal
canalis,-is m. kanal
cancellatus,-a,-um B. parankiması (bkz. parenchyma B.) yok olmuş, yalnız damarları kalmış ve bunlar ağzlaşarak bir çeşit ağ meydana getirmiş
cancer,-eris m. kanser, T. karsinom
cancerophobia,-ae f. = carcinomatophobia
candidus,-a,-um parlak beyaz
candescens,-ntis grimsi
caniater, caniatra, caniatrum gri, siyah

caninus,-a,-um [köpeğe özgü] B. sık sık rastlanan
caninus,-i m. köpek dişi (insanda)
canis,-is m. f. köpek
cannabinus,-a,-um kenevire benzer
cannabis,-is f. kenevir (bitki)
cantharidatus,-a,-um kantarid içeren
cantharis,-idis f. kuduz böceği, kantarid
canthus,-i m. göz kapağı birleştiği (göz kapaklarının birleştiği yer), gözün köşesi
canus,-a,-um grimsi beyaz
capax,-acis [içine alan, alabilen] geniş
capere yakalamak, tutmak, almak
capillaris,-e saça benzer, saç gibi ince
capillatus,-a,-um saçlı
capillosus,-a,-um çok saçlı, B. çok kıllı
capillus,-i m. saç teli
capitatus,-a,-um baş şeklinde
capitulatus,-a,-um başçık şeklinde
capitulum,-i n. başçık
Cappadocia,-ae f. Sivas'ın güney kısmı - Yozgat'ın güney kısmı - Kırşehir - Niğde - Malatya'yı içine alan bölge
cappadocius,-a,-um Cappadocia'da yetişen
capra,-ae f. keçi
caprifolium,-i n. [keçiler tarafından yendiği için]
capsicum,-i n. kırmızı biber (bitki)
capsula,-ae f. A. B. Gal. kapsül
capsularis,-e kapsül ile ilgili
caput, capitis n. baş, A. kemiğin başı, B. bazı mantarların peridiyumu (bkz. peridium)
carbasus,-i f. gazlı bez, gaz
carbo,-onis m. kömür
carbonas,-atis m. karbonat
carboneum,-i n. karbon (C)
carbunculus,-i m. kömür gibi siyah renkli tehlikeli kan çıbanı, şirpençe, atraks (bkz. anthrax)
carcinoma,-atis n. T. kıs. Ca. kanser, habis (kötü tabiatlı) ur, karsinom
carcinomatophobia,-ae f. kanserden korkma

cardia,-ae f. A. mide ağzı, kardiya
cardiacum,-i kalp ilacı
cardiacus,-a,-um 1. kalp şeklinde, kalp ile ilgili, kalpte kullanılan 2. mide ağzı ile ilgili
cardinalis,-e (en) önemli, bellibaşlı, kardinal
card(io)- Gr. kalp
cardiographia,-ae f. [Gr. cardio-,graph-: kalbin yazısı] kalp hareketlerini gösteren çizgi, kardiyografi
cardiophobia,-ae f. kalp hastalığından korkma
cardiotonicum,-i n. miyokardı (kalp adalesini) kuvvetlendirici ilaç
cardiotonicus,-a,-um miyokardı kuvvetlendiren
carditis,-idis f. kalp iltihabı
carduchus,-i m. Kürt
cardunculus,-i m. [küçük carduus]
carduus,-i m. devedikeni (bitki)
Caria,-ae f. Muğla-Aydın çevresi
caricus,-a,-um Caria'da yetişen
caries,-ei f. çürüme, öz. diş çürümesi
carina,-ae f. [gemi omurgası] A. ortasında çıkıntılı bir sırt taşıyan yapı, B. omurga şeklindeki kısım, «kayık»
carinatus,-a,-um omurga şeklinde
carminativum,-i n. karminatif ilaç
carminativus,-a,-um karminatif, mide ve barsaklarda gazların oluşumunu önleyici ya da mevcut olanları absorbe ederek giderici
carminatus,-a,-um lâl renginde
carneus,-a,-um et rengi, açık kırmızı
carnivorus,-a,-um et yiyen
carnosus,-a,-um etli, etsi dokulu
caro,-carnis f. et
caroticus,-a,-um carotis ile ilgili
carotis,-idis f. karotis (baş kanını aort'a götüren en önemli atardamar)
carp- Gr. meyve
carpellum,-i n. B. karpel, meyva yaprağı
carpicus,-a,-um el bileği ile ilgili
carpinus,-i f. gürgen ağacı
carpus,-i m. el bileği

cartilagineus,-a,-um kıkırdığımsı
cartilagosus,-a,-um çok kıkırdaklı
cartilago,-inis f. kıkırdak
Carum carvi [Ar. karviya = kimyon]
kimyon (bitki)
caruncula,-ae f. [etçik] küçük etsi
çıkıntı
carus,-a,-um sevgili
caryophyllatus,-a,-um karanfile benzer;
Eugenia caryophyllata ağacının
çiçek tomurcukları karanfil adı
altında drog ve baharat olarak
kullanılır.
caryophyllus bkz. dianthus, caryophylla-
tus
castanea,-ae f. kestane (bitki)
castaneus,-a,-um kestane rengi
castor,-oris m. kunduz
castus,-a,-um iffetli
casus,-us m. [düşme] T. vak'a; (gra-
merde) hal
cat(a)- Gr. aşağıya, aşağıda
cataclitum,-i n. yastık
catarius,-a,-um [catus,-i m. erkek kedi]
kedilere tesirli
catena,-ae f. zincir
cathar- Gr. temiz
catharsis,-is f. [temizleme] 1. psiki-
yatride Freud'un tedavi metodu.
2. ishal 3. ıslah
catharticum,-i n. müşhil ilaç
catharticus,-a,-um [temizleyici] gen. müs-
hil; † kan temizleyici
catheter,-eris m. idrar yolu, damar içi
veya başka bir boşluğu muayene
veya tedavi maksadıyla kullanılan
sonda, kateter
caucasicus,-a,-um Kafkas dağlarında
yetişen
cauda,-ae f. kuyruk
caudalis,-e 1. kuyruk veya ona benzeyen
anatomik yapı ile ilgili 2. alt (iki
ayaklılar için), arka (dört ayak-
lılar için)
caudatus,-a,-um kuyruklu
caudicula,-ae f. [kuyrukçuk] B. po-
linyum'a bağlı sapçık (bkz. pol-
linium)

cauliflorus,-a,-um çiçekleri gövdede otu-
ran
caulinus,-a,-um B. gövdede bulunan,
gövdeye özgülü
caulis,-is m. B. gövde
causa,-ae f. neden
causticus,-a,-um kostik, yakıcı
cautus,-a,-um dikkatli
cavere dikkatli olmak, bir şeyden çekin-
mek
cavernosus,-a,-um çok sayıda boşluk
içeren
cavitas,-atis f. boşluk
cavum,-i n. A. kavite, boşluk
cavus,-a,-um kovuk, oyuk, içinde bir
boşluk bulunan
cedrus,-i f. sedir ağacı
celer, celeris, celere çabuk, hızlı
cellula,-ae f. hücre
cena,-ae f. yemek, yemek zamanı
centaureum,-i n., **centaurium,-i** n. (bkz.
centum, aurum)
centesimus,-a,-um yüzüncü
cent(i)- yüz. B. çok
centifolius,-a,-um çok yapraklı
centr- Gr. 1. diken, B. mahmuz 2. mer-
kez, orta; tk. santral
centralis,-e ortada bulunan
centranthus,-a,-um çiçekleri mahmuzlu
centrum,-i n. merkez, orta noktası
centum yüz
cepa,-ae f. soğan
cephal(o)- Gr. baş
cephaloideus,-a,-um başa benzer
-ceps,-cipitis -başlı
cera,-ae f. balmumu
ceraceus,-a,-um = cereus
cerasum,-i n. kiraz meyvesi
cerasis,-i f. (*Prunus cerasus*) kiraz ağacı
cer(ato)- Gr. boynuz
ceratonia,-ae f. keçiboynuzu (bitki)
ceratum,-i n. Gal. çera (balmumu, yağ,
parafin ve benzerlerinden hazırlanan
preparat)
ceratus,-a,-um mümlü; bkz. charta
ceraunophobia,-ae f. yıldırım, gök
gürlemesinden korkma
cerealis,-e hububat veren, hububat ile
ilgili

cerebellaris,-e cerebellum ile ilgili
 cerebellum,-i n. beyincik
 cerebralis,-e beyin ile ilgili
 cerebrum,-i n. beyin; bkz. commotio
 cerefolius,-a,-um yaprakları mumla kaplanmış gibi
 cereiformis,-e mum şeklinde
 cereolus,-i m. [küçük mum] † Gal. kalem şeklinde preparat
 cereus,-a,-um balmumundan yapılmış, balmumu içeren ; renk veya koku bakımından balmumuna benzer
 cereus,-i m. mum
 cerifer,-fera,-ferum mum taşıyan
 cerinus,-a,-um balmumu renginde, balmumu sarısı
 cerium,-i n. seryum(Ce)
 certus,-a,-um emin, sağlam
 cerumen,-inis, n. kulak kiri
 cervicalis,-e boyun ile ilgili
 cervicula,-ae f. boyuncuk
 cervinus,-a,-um geyiğe ait , geyik renginde
 cervix,-icis f. A. boyun
 cervus,-i m. geyik
 cessatio,-onis f. kesilme, durma, fasıla, ara
 cetaceum,-i n. balıknefsi, kaşalot balığının (*Physeter macrocephalus*) kafa boşluklarında bulunan yağlı maddenin temizlenmiş şekli
 ceteri,-ae,-a diğerleri, etc. = et cetera [ve diğerleri] ve saire
 ceylanicus,-a,-um Seylan adasında yetişen
 cf. bkz. conferre
 chalaza,-ae f. B. bir ovülde nusellus'un (bkz. nucellus) tabanı, kalaza, şalaza
 Chalcedon,-onis f. eski çağdaki İstanbul'un Kadıköy yakasının ismi
 chalcidonicus,-a,-um Chalcedon çevresinde yetişen
 chamae- Gr. alçak, basık
 chamaecerasus,-a,-um küçük kiraz ağacı gibi
 chamaedrys s. alçak ve meşeye benzer (yapraklı)
 chamaepitys s. alçak *Pinus* gibi

chamomilla,-ae f., *Matricaria chamomilla* (mayıs papatyası)'nın drog olarak kullanılan çiçeği
 charta,-ae f. kâğıt; ~ *bibula* sünger kâğıdı; ; ~ *cerata* mumlu kâğıt; ~ *densata* mukavva; ~ *exploratoria* turnsol kâğıdı ; ~ *stannata* kurşun kâğıdı
 chartaceus,-a,-um kâğıda benzer
 chartophyllus,-a,-um yaprakları kâğıt gibi olan
 chas- Gr. bölünme
 ch(e)ilo- Gr. dudak
 chiasma,-atis m. A. çaprazlama
 chili(o)- Gr. bin
 china,-ae f. kınakına (bitki)
 chinensis,-e Çin'de yetişen, Çin'e özgü
 chinina,-ae f., *chininum*,-i n. kinin
 chirurgia,-ae f. [Gr. chir- = el, urg- = yapmak] cerrahlık, operatörlük
 chirurgus,-i m. cerrah, operatör
 chlamyd- Gr. [bir çeşit manto] (cf. *dichlamydeus*)
 chloras,-atis m. klorat
 chloratum,-i n. klorat
 chloratus,-a,-um klor içeren, hidroklorik asit içeren
 chloridum,-i n. klorür
 chlor(o)- Gr. yeşil
 chloroform(i)um,-i n. klorofom
 chlorophyllum,-i n. bitkilere yeşil renk veren madde, klorofil
 chlorum,-i n. klor (Cl)
 choana,-ae f. koana, burnun arka boşluğu
 chol- Gr. safra
 cholagogum,-i n. safra salgısını artıran ilaç
 cholagogus,-a,-um safra salgısını (ifrazını) artıran
 cholangitis,-idis f. safra yollarının iltihabı
 choledochus,-a,-um [safra ihtiva eden] koledok, *ductus choledochus* bkz. *ductus*
 cholera,-ae f. kolera (pirinç suyu renginde ishalle seyreden bağırsak hastalığı)

chondritis,-idis f. kıkırdak iltihabı
chondrus,-i m. bir çeşit kırmızı alg
chorditis,-idis f. ses tellerinin iltihabı
chori- Gr. ayrı, ayrılmış, serbest
choripetalus,-a,-um petalleri serbest olan, koripetal
choriphyllus,-a,-um yaprakları serbest olan
chorisepalus,-a,-um sepalleri serbest olan, korisepal
chrom(ato)- Gr. renk
chromas,-atis m. kromat
chromatophorus,-a,-um renk taşıyan, kromatofor
chromium,-i n. krom (Cr)
chromosoma,-atis n. [renk taşıyan cisim] kromozom
chron(o)- Gr. vakit; tk. sinkronizasyon, senkronize, kronik
chronicus,-a,-um T. müzmin, kronik, süreğen
chronometer,-metri m. [vakit ölçer] kronometre
chrys(o)- Gr. altın
chrysanthemum,-i n. [Gr. chrys-, anthem-: altın renginde çiçek] kızılcık (bitki)
chrysogonus,-a,-um altın köşeli
chylus,-i m. bağırsak lenfası, şilüs
chymus,-i m. mideden bağırsağa geçen ve kısmen sindirilmiş (hazımlanmış) yarı sıvı besin, kimus
cibus,-i m. yemek, yiyecek
cicatrix,-icis f. T. yara nişanı (izi), nedbe
ciconia,-ae f. leylek
-cid- öldürücü; örn. bactericidus
ciliaris,-e kirpikler ile ilgili
ciliatus,-a,-um kirpikli
Cilicia,-ae f. Ermenek - Amanos dağlarına kadar Adana ovası çevresi
cilicicus,-a,-um Cilicia'da yetişen
cilium,-i n. A. B. kirpik
cimex,-icis m. tahtakurusu
cinchona,-ae f. kınakına (bitki)
cineraceus,-a,-um kül rengine bakan
cinereus,-a,-um kül rengi
cingulum,-i n. A. kemer, kuşak

cinis,-eris m. kül
cinnamomeus,-a,-um tarçın renginde (sarı ve kırmızıyla karışmış parlak kahverengi)
cinnamomum,-i n. tarçın
circa, kıs. ca. 1. z. takriben, etrafta 2. e. + Acc. etraftan, takriben, yaklaşık olarak
circinalis,-e = circinatus
circin(n)atus,-a,-um zemberek, spiral şeklinde
circoides,-is halkaya benzer
circularis,-e daire biçiminde, yuvarlak
circulus,-i m. (küçük) daire
circum e. + Acc. etrafta, etrafında
circum- etrafta, etrafında
circumanalis,-e anus'un etrafında bulunan
cirrh- Gr. sarı
cirrhosis,-is f. T. siroz, bir organın yağlı dejenerasyonu
cirrus,-i m. (yanlılıkla cirrus yerine kullanılır)
cirrosus,-a,-um († cirrhosus)
 1. yaprağın tepesi esnek, iplik şeklinde ve helisel uzantı (sülük) ile biten 2. (pennat yaprağın sapı) bir sülük ile biten
cirrus,-i m. kıvrım, iplik şeklindeki oluşum, saçak, B. sülük; tek hücrelilerde dokunma organı ödevi gören kalın bir kirpik
cito z. çabuk
citras,-atis m. sitrat
citrellus,-a,-um sarımsı
citreus,-a,-um = citrinus
citrinus,-a,-um (açık) limon sarısı
citriodorus,-a,-um limon kokulu
citrus,-i f. limon ağacı
clad(o)- Gr. dal
clare z. (renk terimlerinde) açık
clarus,-a,-um parlak, açık; ünlü
classis,-is f. sınıf
claustrophobia,-ae f. kapalı yerlerden korkma
clausus,-a,-um kapatılmış
clava,-ae f. topuz
clavatus,-a,-um topuz şeklinde

clavicula,-ae f. A. köprücük kemiği, B. (küçük) sülük
clavicularis,-e köprücük kemiği ile ilgili
claviformis,-e topuz şeklinde
clavis,-is f. [anahtar] (sistemikte) tayin anahtarı; B. sülük
clavus,-i m. [çivi] nasır
cllematis,-idis f. akasma (bitki)
clepto- Gr. çalma
cleptomania,-ae f. çalma tutkusu, çalma alışkanlığı, kleptomani
clinoideus,-a,-um [yatağa benzer]
clinopodium [Gr. cline = yatak; podium = ayakçık]
clithrophobia,-ae f. = claustrophobia
clipeatus,-a,-um kalkan biçiminde
clipeus,-i m. kalkan (silah)
clymenus,-a,-um B. turmanan
clypeatus,-a,-um = clipeatus
coacervatus,-a,-um = aggregatus
coadnatus,-a,-um = cohaerens
coaetaneus,-a,-um aynı yaşta, aynı zamanda mevcut olan
coagulans,-ntis pıhtılaştırıcı
coagulatio,-onis f. pıhtılaşma
coagulum,-i n. pıhtı
coalitus,-a,-um = cohaerens
cocaina,-ae f., cocaineum,-i n. kokain
coccineus,-a,-um = carminatus
coccus,-i m. 1. yumurta kabuğu 2. ceviz vs. kabuğu 3. böcek kozası 4. yuvarlak bakteri
cochlea,-ae f. [salyangoz] A. koklea, içkulağın salyangoz biçimindeki bölümü
cochlear(e)-is n. kaşık, kaşık dolusu
cochleariformis,-e kaşık şeklinde
cochlearis,-e 1. kaşık şeklinde 2. koklea ile ilgili; vida şeklinde, A. koklea ile ilgili, salyangoza benzer, B. kaşık şeklinde; çiçek tomurcuğunda diğerlerini saran dış petal kaşık şeklinde
cochleatim z. tek tek kaşık halinde, kaşık kaşık
cochleatus,-a,-um salyangoz şeklinde
codeina,-ae f., codeinum,-i n. kodein

coeliacus,-a,-um karın boşluğu ile ilgili
coeruleus,-a,-um = caeruleus
coffeinum,-i n. kafein
cohaerens,-ntis yapışık (genellikle benzer kısımlarda)
coitophobia,-ae f. cinsel ilişkiden korkma
coitus,-us m. çiftleşme
colchicum,-i n. çiğdem (bitki)
colica,-ae f. kolik, sancı
colitis,-idis f. kalın bağırsağın iltihabı
collapsus,-us m. kollaps (damar içindeki kanın yetersiz hissedilmesine bağlı ve bilinç kaybıyla beraber görülen halsizlik ve baygınlık)
collateralis,-e [yanları beraber olan] yanyana bulunan; yan(lar)da bulunan
collega,-ae m. f. meslektaş
collempastrum,-i n. kauçuk yakısı
colliculus,-i m. tepelik
collis,-is m. tepe
collodium,-i n. kolodyum
colloidalis,-e koloidal
colloquium,-i n. görüşme
collum,-i n. A. B. boyun
collunarium,-i n. burun banyosu
collutorium,-i n. gargara, kolutuar
collyrium,-i n. göz banyosu, kolir
colon,-i n. A. kolon (kalın bağırsak)
colophonium,-i n. kolofan
color,-oris m. renk
-color,-coloris -renkli
coloratus,-a,-um renkli, boyanmış
columba,-ae f. güvercin
columbarius,-a,-um güvercine benzer
columella,-ae f. [küçük sütun]
columna,-ae f. sütun, kolon
coma,-ae f. [yele, bir tutam saç] B. bir tohumun ucundaki tüy topluluğu
coma,-atis n. bilinç kaybı, koma
comatus,-a,-um yeleli
commilito,-onis m. [cum-, miles] arkadaş, öz. aynı zamanda ve aynı fakülte veya Üniversitede öğrenim yapan öğrenci

commiscere karıştırmak
commissura,-ae f. B. birleşme (bağlanma) yeri, dikiş, A. birleşek
commotio,-onis f. sarsıntı, sarsılma; ~ cerebri beyin sarsılması; ~ retinae retina'nın sarsılması
communicans,-ntis birleştirici
communis,-e müşterek; adi
commutatus,-a,-um değiştirilmiş
comosus,-a,-um B. [bir tutam saç şeklinde]
compactus,-a,-um tıkız
comparare mukayese etmek, karşılaştırmak
complures,-a birkaç
compositus,-a,-um Gal. kıs. comp. [yan yana konmuş] birleşik, B. değişik bölümleri veya dallanmaları olan
compressus,-a,-um boyuna basık
conamen,-inis n. deneme
concauus,-a,-um içbükey, konkav
concentratus,-a,-um kesif, yoğun, konsantre, derişik
concha,-ae f. [midye, istiridye] kulak kepçesi çukuru veya burundaki kıvrımlı kemikler gibi deniz minaresine benzer biçimde oluşum
conchiflorus,-a,-um çiçekleri midye şeklinde
concisus,-a,-um kesilmiş, kesilerek parçalanmış
concussus,-a,-um çalkalanmış, çalkalanarak karıştırılmış
condensus,-a,-um sık, kesif, yoğun
conditio,-onis f. şart
condylus,-i m. A. bir kemiğin ucundaki yuvarlak eklem yüzü, kondil
confectio,-onis f. şeker veya bal ile hazırlanan ilaç
conferre bir araya getirmek; karşılaştırmak; cf. kıs. = confer karşılaştır
confertus,-a,-um [bir araya getirilmiş] birbirine çok yaklaşmış
confluens,-ntis (akarak bir yerde birleşen)
congerere bir yere getirmek, yığın haline getirmek

congestus,-a,-um bir yere getirilmiş, yığın haline getirilmiş
conglomeratus,-a,-um = glomeratus
conicus,-a,-um koni biçiminde
conium,-i n. baldıran (bitki)
conjugalis,-e evlilik ile ilgili
conjugatus,-a,-um 1. (pennat yaprağın) sapı bir çift yaprakçık taşıyan 2. = bifoliat
conjunctiva,-ae f. bağdoku, öz. göz küresinin ön kısmı ile göz kapaklarının iç yüzünü kaplayan mukoz tabaka, konjonktif
conjunctivalis,-e konjonktif ile ilgili
conjunctivitis,-idis f. konjonktif iltihabı
connatus,-a,-um [beraber doğmuş, doğuştan yapışık] B. konnat (yapraklar karşılıklı ve tabanda birleşmiş)
connectivum,-i n. anterin iki tekasını (bkz. theca) birleştiren doku
connivens,-ntis (tedricen) birbirine yaklaşan, toplanan
conoideus,-a,-um koniye benzer
consensus,-us m. oybirliği, A. organların uyumlu işemesi
consilium,-i n. konsültasyon (birkaç hekimin birlikte karar vermek üzere toplanması)
consolidus,-a,-um [içinde boşluk olmayan] sağlam, dayanıklı
consperegere serpmek, ekmek, saçmak
constipatio,-onis f. kabızlık
constrictio,-onis f. daraltma
constrictor,-oris m. daraltıcı
constringens,-ntis daraltıcı, büzücü
constringere daraltmak, büzmek
consuetudo,-inis f. alışkanlık
contactus,-a,-um değinmiş
contactus,-us m. temas, dokunum, dokunma; (elektrikte) devrenin kapanması, kontak
contagiosus,-a,-um bulaşık
contentus,-a,-um memnun
contiguus,-a,-um birbirine değen
continuus,-a,-um devamlı, sürekli
contortus,-a,-um döndürülmüş, vida gibi burulmuş

contra e. + Acc. -e karşı
contractilis,-e kasılabilen, kasıcı
contractus,-a,-um çekilmiş, kasılmış
contusus,-a,-um döğülmüş, ezilmiş
conus,-i m. Geom. koni, A. koni şek-
 linde oluşum, B. kozalak
convallaria,-ae f. inci çiçeği
convallariodes,-is convallaria'ya benzer
conventus,-us m. toplantı
convexus,-a,-um dışbükey, konveks
convolutus,-a,-um tomar haline geti-
 rilmiş, biri tamamıyla diğerinin
 içine kıvrılmış
convulsio,-onis f. T. santral etkili ve
 istem dışı adale kasılması ve
 çirpınma; tk. konvülsiyon, istem
 dışı çirpınma
copaiva,-ae f. kopahu (bir cins oleo-
 resin)
copia,-ae f. miktar
copiosus,-a,-um bol (miktarda mevcut),
 mebzul
coquere kaynatmak
cor, cordis n. kalp, yürek
coracideus,-a,-um kargaya benzer, kar-
 ga gagasına benzer
coracinus,-a,-um kuzgunî siyah, par-
 lak siyah
corallinus,-a,-um mercana benzer, mer-
 can kırmızısı, koray
corax,-acis m. karga
cordatus,-a,-um kalp şeklinde, yüreksi
cordiformis,-e = cordatus
coriaceus,-a,-um derimsi
coriarius,-a,-um sepileme ile ilgili
corium,-i n. sepilenmiş deri, A. deri,
 derma
cormus,-i m. B. zarımsı yapraklarla
 çevrilmiş, etli, dik bir toprakaltı
 gövdesi; gövde yumrusu, kormus
cornea,-ae f. gözde saydam tabaka,
 kornea
cornealis,-e kornea ile ilgili
corneus,-a,-um boynuz gibi, boynuzsu;
 bkz. stratum
corniculatus,-a,-um küçük boynuz taşı-
 yan

corniculum,-i n. küçük boynuz
corniger,-a,-um boynuz taşıyan
cornu,-us n. boynuz
cornutus,-a,-um boynuz taşıyan
corolla,-ae f. [taç] B. korolla (çiçek-
 te petallerden oluşan tabaka)
corollaceus,-a,-um korollaya benzer
corollatus,-a,-um korolla'ya sahip, ko-
 rolla şeklinde
corollinus,-a,-um = corollaceus
corona,-ae f. [taç] B. korolladaki (bkz.
 corolla) bazı ekler, A. öz. dışın
 dış etlerinden çıkan kısmı, diş
 kronu, diş kapağı
coronalis,-e taç ile ilgili
coronans,-ntis bir şeyin üstünde bulu-
 nan, B. apekte bulunan
coronarius,-a,-um taç veya çelenk şek-
 linde; daire biçiminde dizilmiş
coronatus,-a,-um corona'ya sahip
coronopus [Gr. corone = karga,
 pus = ayak]
corpus,-oris n. vücut, cisim
corpusculum,-i n. [küçük cisim] kor-
 puskül
corr. bkz. corrigere
corrigens,-ntis [yanyana koyarak düzene
 sokan] düzelten, öz. koku ve tad
 düzeltici, korijjan
corrigere düzeltmek; **corr.** kıs. 1. =
correctum düzeltilmiş 2. = **correx**
 düzelttim
corrugator,-oris m. kırıştırıcı
cortex,-icis A. B. kabuk, korteks,
 örtü, A. öz. beynin dış zarı
corticalis,-e korteks ile ilgili
corticatus,-a,-um dış dokusu içtekinden
 daha sert olan; kabuklu
corticosus,-a,-um kahlı kabuklu
corvus,-i m. karga
corymbus,-i m. [uç; çiçek demeti] B.
 koremb, yalancı şemsiye
cosme(to)- Gr. tanzim etmek, düzeltmek,
 süslemek
cosmetologia,-ae f. [süsleme bilimi]
 kosmetoloji
cosmo- Gr. düzen; (Allah tarafından
 düzenlenmiş) evren; süs, güzel

cosmologia,-ae f. [evren bilimi] kos-
 moloji
 cosmophyllus,-a,-um güzel yapraklı
 costa,-ae, f. A. kaburga, B. bitkilerde
 kaburgaya benzer kısım
 costalis,-e kaburga ile ilgili
 costatus,-a,-um B. = uninervis
 cot(t)idie z. R. hergün, günde
 cotula,-ae f. [tasçık, çanakçık]
 cotyl- Gr. oyuk, kap
 cotyledon,-onis f. B. bitki taslağında
 yaprakçık
 cotylicus,-a,-um kap şeklinde
 coxa,-ae f. [kalça] A. kalça kemiği,
 koksa
 coxitis,-idis f. kalça kemiği (koksa)
 iltihabı
 crampus,-i m. T. kas krampı
 cranialis,-e kafa ile ilgili
 cranium,-i n. kafa iskeleti
 cras z. yarın
 crassitudo,-inis f. kalınlık
 crassiusculus,-a,-um biraz etli
 crassus,-a,-um semiz, şişman, B. etli
 crataegus,-i f. alıç (bitki)
 creber, crebra, crebrum sık, bol miktarda
 mevcut
 cremor,-oris m. † hayvansal ve bitkisel
 maddelerden elde edilen bulamaç
 crena,-ae f. kertik, çentik, B. oyma
 crenatus,-a,-um kertikli, B. oymalı, kon-
 veks dişli
 crenula,-ae f. küçük kertik, küçük çen-
 tik, küçük oyma
 crenulatus,-a,-um B. ince oymalı, kü-
 çük oymalı
 Creta,-ae f. Girit adası
 creta,-ae f. tebeşir
 cretaceus,-a,-um tebeşire benzer, tebe-
 şir gibi beyaz
 creticus,-a,-um Girit'te yetişen
 cribriformis,-e süzgeç şeklinde
 cribrum,-i n. süzgeç
 crinalis,-e saç ile ilgili, saç benzer
 crinis,-is m. saç
 crinitus,-a,-um B. = barbatus

crisis,-is f. kriz
 crispus,-a,-um buruşuk, kıvrıkcık
 crista,-ae f. A. B. ibik
 crystallinus,-a,-um kristal şeklinde
 crystallisatus,-a,-um kristallenmiş
 crystallus,-i m. kristal, billür
 cristatus,-a,-um ibik şeklinde
 criterium,-i n. kıstas, kriter, T. araz,
 semptom, hastalık belirtisi
 croceus,-a,-um safran rengi
 crocus,-i m. safran (bitki)
 cruciatus,-a,-um haç şeklinde
 crucifer,-fera,-ferum haç taşıyan
 cruciformis,-e haç biçiminde
 crudus,-a,-um çiğ, işlenmemiş, ham
 cruralis,-e bacak ile ilgili
 crus, cruris n. bacak
 crux, crucis f. haç
 cyrptanthus,-a,-um çiçekleri saklı olan
 crypt(o)- Gr. saklı, saklanmış
 cryptogamus,-a,-um B. üreme organ-
 ları saklı olan, kriptogam
 crystallus,-i m. = cristallus
 eton- Gr. öldürme
 cubare yatmak
 cubeba,-ae f. kübaba (*Piper cubeba*
 bitkisinin drog olarak kullanılan
 meyvaları)
 cubitus,-i m. dirsek
 cuboideus,-a,-um küpe benzer
 cubus,-i m. Geom. kúp
 cucullatus,-a,-um kukuleteli
 culex, culicis m. sivrisinek
 culpa,-ae f. suç, kabahat
 cum e. + Abl. ile: (beraber) yanyana
 cum-' birbirine yaklaşma, beraber, yan-
 yana
 cumulus,-i m. yığın, höyük
 cuneatus,-a,-um = cuneiformis
 cuneiformis,-e [kama şeklinde] B. kö-
 şeleri yuvarlak ters üçgen şek-
 linde
 cuneoides,-is kamaya benzer
 cuneus,-i m. kama
 cupreatus,-a,-um bakır renğinde
 cupressus,-i f. servi (bitki)

1) Bu öneğin sadece türevleri kullanılır bkz. s. 59

cupreus,-a,-um = cupreatus
cuprum,-i n. bakır (Cu)
cupula,-ae f. [kubbe] B. kadeh, kupula, A. kupula, tepe
cupularis,-e cupula ile ilgili
cupulifer,-fera,-ferum B. kupula (bkz. cupula) taşıyan
cura,-ae f. endişe, tasa, ihtimam, özen
curatio,-onis f. hekimsel kıyafet
curtus,-a,-um kısa
curvatus,-a,-um eğri, eğrilmiş
curv(l)- eğik
curvispinus,-a,-um diken(ler)i eğik olan
cuspidatus,-a,-um [cirit şeklinde] 1. azar azar daralarak sivri uçla biten 2. B. yaprağın tepesi sert uzantılı
cuspis,-idis m. cirit
custos,-odis m. bekçi
cutaneus,-a,-um deri ile ilgili
cutis,-is f. deri
cyaneus,-a,-um [peygamber çiçeği gibi mavi]
cyathus,-i m. bardak
cycl(o)- Gr. daire; tk. siklon, bisiklet
cyclophyllus,-a,-um daire biçiminde yapraklı
cyclus,-i m. Geom. daire; siklik devir
cydonia,-ae f. ayva (bitki)
cygnus,-i m. = cygnus

cygnus,-i m. kuğu
cylindricus,-a,-um silindrik
cyma,-atis n. B. yalancı şemsiye
cymbiformis,-e sandal şeklinde
cyminum,-i n. [kimyon bitkisinin eski ismi] (Ar. kamoun, İbr. kammon)
cymosus,-a,-um yalancı şemsiyeye benzer
cyn(o)- Gr. köpek
cynoglossum [Gr. cyn(o)-, gloss-: köpek dili gibi]
cynophobia,-ae f. köpekten korkma
cypariss- Gr. sedir
cypridophobia,-ae f. [«Cypris» Afrodit'in bir ismi] 1. = coitophobia 2. = venereophobia
Cyprus,-i f. Kıbrıs
cysticus,-a,-um kese ile ilgili
cystis,-is f. A. kese, T. kist (sıvı, gaz veya yarı katı madde içeren anormal kese)
cystitis,-idis f. idrar kesesi (mesane) iltihabı
cystoma,-atis n. T. kistli tümör (kistlerden yapılmış bir neoplazma)
cyto- Gr. hücre
cytologia,-ae f. hücre bilimi, sitoloji
cytoplasma,-atis n. sitoplazma, hücre zarı

D

dactylifer,-fera,-ferum [parmak taşıyan] B. hurma taşıyan
dactyl(o)- Gr. parmak; tk. daktiloskopi
d(a)emon(o)- Gr. cin, şeytan
damascenus,-a,-um Şam yakınlarında yetişen
Damascus,-i f. Şam
daphnoides,-is dafne'ye (mezeryon'a) benzer
dare vermek
davisanus,-a,-um Davis'e (bir botanikçi) ait

de-, sesli harf önünde **des-** [aşağıya doğru hareket; ayrılma]
deaurare yaldızlamak
debilis,-e zayıf, takatsız, güçsüz
debilitas,-atis f. takatsızlık, güçsüzlük
debitus,-a,-um gerekli, uygun
dec(a)- Gr. on
decandrus,-a,-um on stamenli
decapsulatio,-onis f. bir kapsülün teşekkülü
decathlon,-i n. on çeşit oyundan oluşan spor yarışması, dekatlon

decem(-) on
decemplex,-plicis on misli
decidere düşmek
deciduus,-a,-um B. olgunlaşma tamamlandıktan sonra düşen, düşücü
deciduus,-i m. süt dişi
decies on defa
decimus,-a,-um onuncu
decipiens,-ntis aldatan, aldatıcı
declinatus,-a,-um aşağıya doğru eğilmiş
declive,-is n. yamaç
declivis,-e eğik, meyilli
decoctum,-i n., R. kıs. **decoct.** Gal. dekoksiyon
decoloratus,-a,-um rengi giderilmiş
decompositus,-a,-um B. compositus'a kıyasla, bölümler veya dallanmalar bileşik
decorticatus,-a,-um kabuğu çıkarılmış
decrescens,-ntis azalan; bkz. **decrescen-**
te(r) pinnatus
decubitus,-us m. uzun süre yatmaktan meydana gelen yara
decumbens,-ntis yatıcı, sürünücü ve ucu yükselen
decurrens,-ntis [aşağıya koşan] B. (örn. lamina'nın tabanı) dekurent, gövdeye yapışık olarak aşağıya doğru uzanmış, aşağıya inen (uzanan)
decursivus,-a,-um = **decurrens**
decursus,-us m. seyir (örn. hastalığın seyri)
decussatus,-a,-um haç biçiminde dizilmiş, B. karşılıklı-çapraz, dekusat
defaecatio,-onis f. defekasyon, dışkı yapma
deferens,-ntis aşağıya götüren; bkz. **ductus**
deflexus,-a,-um = **declinatus**
defluvium,-i n. [aşağıya akma] saçların (ve kılların) dökülmesi
degener,-eris orijininin uzaklaşmış, dejenere
degeneratio,-onis f. soysuzlaşma, yozlaşma, dejenerasyon
dehiscens,-ntis açılan, yarılan
dehiscencia,-ae f. açılma
dein(de) z. sonradan

dejectio,-onis f. [aşağıya atma] T.
 1. mantal depresyon, melankoli
 2. = defaecatio
deliquescent,-ntis [eriyen buz gibi yayılan] B. yan dallar öyle gelişmiş ve bölünmüş ki ana eksen kaybolmuş
delirium,-i n. bilinç kaybı
deltatus,-a,-um delta (bkz. **deltoides**) şeklinde, deltat, deltamsı, eşkenar üçgen şeklinde
deltoides,-is 1. Grekçe'deki Δ (delta = "D") harfine benzer, üçgene benzer. 2. geometrideki deltoid şeklinde
deltoides,-a,-um = **deltoides**
dementia,-ae f. demans, bunama; ~ **praecox** [erken bunama] † = **hebephrenia**
demersus,-a,-um = **submersus**
demulcens,-ntis [yumuşatıcı] (öz. mukozaların) tahrişini (iritasyonunu) önleyici veya giderici
demulcens,-ntis n. (mukozanın) tahrişini önleyici veya giderici ilaç
demum z. nihayet, sonunda
denaturatus,-a,-um denatüre edilmiş, doğal halini kaybetmiş
dendr(o) - Gr. ağaç
dendroideus,-a,-um ağaca benzeyen, tepede birkaç dala ayrılarak ağacın tepesine benzemiş
dens, dentis m. diş; ~ **caninus** = caninus (isim); ~ **incisivus** = incisivus; ~ **molaris** = molaris
densatus,-a,-um [sık olmuş] bkz. **charta**
densus,-a,-um sık, kesif, yoğun
dentalis,-e A. diş(ler) ile ilgili
dentatus,-a,-um dişli
denticulatus,-a,-um küçük dişli
denticulus,-i m. dişçik
dentifricium,-i n. diş temizleyici madde
dentifricius,-a,-um dişleri temizlemek amacıyla kullanılan
dentitio,-onis f. (çocukta) süt dişlerinin dişetiden çıkması
denudatus,-a,-um [çıplak olmuş]

deodorans,-ntis koku giderici
deontologia,-ae f. [Gr. deonta = gerekli olanlar] ödev bilimi, deontoloji
dep. bkz. depuratus
depauperatus,-a,-um [fakirleşmiş] az gelişmiş
dependens,-ntis sarkık
depilatorium,-i n. kıl düşürücü ; tk. depilasyon
depressio,-onis f. depresyon, ruhsal ve bedensel baskı ile husule gelen düşkünlük
depressor,-oris m. fonksiyonu baskı ile engelliyen ya da geciktiren şey
depressus,-a,-um 1. dikey olarak basılmış 2. kısa ve enine gelişmiş
depurativus,-a,-um temizleyici, † kan temizleyici
depuratus,-a,-um R. kıs. dep. temizlenmiş
deresinatus,-a,-um reçinesi çıkarılmış
derivatio,-onis f. türeme
derivatum,-i n. türev
derma,-atis n. deri
dermaticum,-i n. deri hastalıklarında kullanılan ilaç
dermaticus,-a,-um deri ile ilgili, öz. deri hastalıklarına karşı kullanılan
dermatitis,-idis f. deri iltihabı
derm(ato)- Gr. deri
dermatologia,-ae f. deri bilimi, dermatoloji
dermatosiophobia,-ae f. deri hastalıklarının korkma
des- bkz. de-
descendens,-ntis B. K. inen
descensus,-us m. aşağıya inme
describere tarif etmek, tanımlamak;
describit tarif eder; **descripsi** tarif ettim; **descripsit** tarif etti
descriptio,-onis f. B. bitki tarifi (tanımı)
desenzymatus,-a,-um [enzimi ayrılmış] fermenti tahrip edilmiş
desertus,-a,-um terkedilmiş, bırakılmış

desinfectio,-onis f. enfeksiyon yapan mikroorganizmalardan kurtar(ıl)ma
desinficiens,-ntis s. dezenfektan, patojen mikroorganizmaları öldürücü
desinficiens,-ntis n. dezenfektan ilaç
destillatus,-a,-um destillenmiş, damıtılmış
det. bkz. determinare
detergens,-ntis deterjan, temizleyici
detergens,-ntis n. temizleyici ilaç
deterior,-ius Comp. kalitesi daha düşük olan
determinare tayin etmek, teşhis etmek;
det. = **determinavit** tayin veya teşhis etti
detrinimus,-a,-um kalitesi en düşük olan
detruncatus,-a,-um kütük gibi kesilmiş vaziyette, detrunkat
deuto- K. çift, ikinci
deviatio,-onis f. yolundan sapma
dexter, detxt(e)ra, dext(e)rum sağ tarafta olan
dextrinum,-i n. desktrin
dextrodeviatio,-onis f. yolundan sağa sapma
dextrorsus,-a,-um soldan sağa doğru dönen
di- Gr. iki (defa), çift
dia- Gr. birinden; arada ; -den geçerek
diabetes,-is m. şeker hastalığı
diabeticus,-a,-um şeker hastalığıyla ilgili
diacanthus,-a,-um iki dikenli
diachylos (m.f),-on(n.) Gr. çok sıvı içeren
diadelphus,-a,-um [iki kardeşe sahip]
 B. diadelf, stamenleri iki grup halinde toplanmış
diadematus,-a,-um süslü
diaeta,-ae f. perhiz, diyet
diagnosis,-is f. teşhis, diagnoz
dialypetalus,-a,-um ayrı petalli, petalleri ayrı olan
dialysatus,-a,-um diyalize edilmiş
dialysepalus,-a,-um ayrı sepalı, sepalleri ayrı olan
dialysis,-is f. [dia-,lys-] diyaliz (yarı geçirgen bir zardan geçirerek ayırma)

- diameter,-metri m.** çap
- diandrus,-a,-um** [iki erkekli] iki stamenli
- dianthus,-a,-um** iki anterli
- dianthus,-a,-um** iki çiçekli, çift çiçekli;
Dianthus caryophyllus karanfil çiçeği
- diaphanus,-a,-um** Gr. şeffaf, saydam
- diaphoresis,-is f.** terleme, ter ifrazı, diyaforez
- diaphoreticum,-i n.** terletici, ter artırıcı ilaç
- diaphoreticus,-a,-um** terlemeyi kamçılayan, terletici, diyaforetik
- diaphragma,-atis n.** [Gr. dia-,phragm-] diyafram
- diaphysis,-is f.** kemik gövdesi, diyafiz
- diarrhoe,-es f.** ishal
- diarthrosis,-is f.** bir oynak (eklem) çesidi: arasında kırıldak bulunmayan kemik eklemi, tamoynak (eklem), di(y)artroz
- dicarpus,-a,-um** iki meyveli
- dichasium,-i n.** B. terminal çiçeğin altında ve karşılıklı olan iki dalı aynı şekilde gelişmiş infloresans, dikasium
- dichlamydeus,-a,-um** [iki örtülü] B. hem kaliks hem de korallası olan (çiçek)
- dicho-** Gr. çift, iki
- dichotomus,-a,-um** [ikiye kesilmiş] B. ikiye ayrılmış, (dal ve damarlar) daima ve birçok defalar ikiye ayrılmış, dikotom
- diclinus,-a,-um** [iki yataklı] B. tek eşeyli, erkek ve dişi organları ayrı çiçeklerde olan
- dicotyledoneus,-a,-um** iki kotiledonlu, çift çenekli, dikotil
- dictus,-a,-um** söylenmiş, emredilmiş
- didigitato-pinnatus,-a,-um** her iki tarafında yaprakçıklar bulunan ikinci derecedeki petioller çift çift esas petiolun ucunda toplanmış (aynı şekilde tridigitato-pinnatus v.s. yapılır)
- didym-** Gr. [ikiz] çift
- didynamus,-a,-um** [çift kuvvetli] B. erkek organları ikiye ikiye aynı olan
- dies, diei m.** gün; **diebus alternis R.** her ikinci gün, iki günde bir
- differe** farklı olmak; **differt** farklıdır
- difficilis,-e zor**
- diffusus,-a,-um** dağılmış, dağıtılmış, yayılmış
- digerere** sindirmek, hazmetmek
- digestio,-onis f.** sindirim
- digestivum,-i n.** sindirim kolaylaştırıcı, hazmettirici ilaç, dijestif
- digestivus,-a,-um** sindirim ile ilgili
- digestorius,-a,-um** sindirim (sindirme) ile ilgili
- digitalis,-e** parmak ile ilgili, B. parmak (bkz. digitus) uzunluğunda olan
- digitalis,-is f.** yüksükotu (bitki)
- digitatus,-a,-um** [parmaklı] B. (palmatus'a kıyasla) loblar daha az ve dar
- digitus,-i m.** parmak; B. parmak uzunluğu, ortalama 8 cm.
- digynus,-a,-um** B. iki pistilli
- dilatans,-ntis** genişletici (s.)
- dilatate** genişletmek
- dilatatio,-onis f.** genişletme
- dilatator,-oris i.** dilatasyon yapıcı, genişletici kas
- dilatatus,-a,-um** genişletilmiş
- diligens,-ntis** itinalı, özenli
- dilutus,-a,-um** sulandırılmış, dilüe, seyreltilmiş
- dimidiatus,-a,-um** [yarıya bölünmüş] yarım, B. yarısı gelişmiş
- dimidium,-i n.** yarı
- dimidius,-a,-um** yarım
- dimorphus,-a,-um** iki şekilli
- dioecus,-a,-um** = dioicus
- dioicus,-a,-um** [iki evli] B. iki evcikli, dioik
- dipetalus,-a,-um** iki petalli
- diphyllus,-a,-um** iki yapraklı
- diplo-** Gr. çift, iki misli
- diploe,-es f.** kafa kemiklerinin iki laminası (kutbu) arasındaki süngerimsi doku
- diploicus,-a,-um** diploe ile ilgili
- diploideus,-a,-um** çift, diploid; bkz. -ploideus

diplophasis,-is f. [gelişmenin ikili fazı]
diplofaz, bir canlının gelişmesinde
nukleus'un diploid olduğu faz
diplotaxis,-is f. [iki sıra halindeki dizgi]
dipterus,-a,-um [Gr. pter-] iki kanatlı
directio,-onis f. istikamet, yön; emir;
directione propria, R. kıs. D.P.
[özel emire göre] tarif üzere
di(s)- [biribirinden hareket; fark; o-
lumsuzluk]
disc(i)- Gr. yuvarlak levha, disk
disciformis,-e disk şeklinde
discipulus,-i m. öğrenci
disc(o)- = disci-
discoglossus,-a,-um dili disk şeklinde
olan
discoidalis,-e = disciformis
discoides,-is = disciformis
discoideus,-a,-um = disciformis
discolor,-oris alaca, çeşitli renkli; öz.
(yaprığın) iki yüzü değişik renk-
te olan
discophorus,-a,-um [yuvarlak levha taşı-
yan]
discretus,-a,-um ayrılmış
discus,-i m. [kalın, yuvarlak levha]
disk, B. tabla, disk
dispar,-paris eşit olmayan
dispermus,-a,-um iki tohumlu
dispersio,-onis f. yayılma
dispnea,-ae f. = dyspnoe
dissectio,-onis f. diseke etme, açıklama
(teşrih)
dissectus,-a,-um kesilmiş, yarılmış
disseminatus,-a,-um yaygın, yayılmış
(ekilerek yayılmış)
dissimilatio,-onis f. farklı hale gelme,
disimilasyon
dissimilis,-e birbirinden değişik
distachys s. iki başaklı
distalis,-e merkezden uzak durumda olan
(karşıtı: proximalis)
distans,-ntis seyrek, birbirinden uzak
durumda
distichus,-a,-um iki (karşılıklı) sıra üze-
rine dizilmiş (sıralanmış), distik
distinctus,-a,-um ayrı, değişik, fark edi-
lebilen, belli

distorsio,-onis f. burkulma
ditio,-onis f. bölge, mıntıka; **dit. medit. =**
ditio mediterranea Akdeniz böl-
gesi
diu z. uzun bir süre
diuresis,-is f. idrar salgısı, diürez
diureticum,-i n. diüretik (idrar söktürü-
cü) ilaç
diureticus,-a,-um idrar söktürücü, diüre-
tik, müdrir
diurnus,-a,-um [dies] bir günlük; çiçek-
leri bir gün yaşayan; gündüz çi-
çek açan, gündüz rastlanan
diutius z. Comp. daha uzun bir süre
divaricatus,-a,-um düzensiz olarak sap-
mış, dağılık
divergens,-ntis birbirinden uzaklaşan
diverticulum,-i n. [yol sapması] A. diver-
tikül (anatomik bir oluşumla ba-
ğıntısı olan ve bir çıkmaz şek-
linde biten anormal boşluk)
dives, divitis zengin
dividere bölmek
divisio,-onis f. bölüm
divulsio,-onis f. yırtılma
doctor,-oris m., kıs. Dr. doktor; ~
juris, kıs. Dr. jur. hukuk doktoru;
~ **medicinae, kıs. Dr. med.** tıp
doktoru; ~ **pharmaciae, kıs. Dr.**
pharm. eczacılık doktoru; ~ **phi-
losophiae, kıs. Dr. phil.** felsefe
doktoru; ~ **rerum naturalium,**
kıs. **Dr. rer. nat.** [tıbbî şeylerin
doktoru] fen doktoru; ~ **scien-
tiarum naturalium, kıs. Dr. sc. nat.**
tabii ilimler doktoru; ~ **theolo-
giae, kıs. Dr. theol.** din bilimi
doktoru
dodeca Gr. oniki
dolabratus,-a,-um iki ucu sivri kazma
şeklinde
dolabriformis,-e = dolabratus
dolicho- Gr. uzunca
dolichocephalus,-a,-um uzun kafalı, do-
likosefal
dolor,-oris m. ağrı
domesticus,-a,-um [ev ile ilgili] B.
bahçede yetiştirilen, bostan bit-

kisi olarak yetiştirilen, Z. ehli, evcil
domus,-us f. ev
donec -incaya kadar
dorsalis,-e sırt ile ilgili, sırt tarafında bulunan
dorsifixus,-a,-um sırta takılmış
dorsiventralis,-e A. sırttan karına doğru, arkadan öne doğru, B. = bifacialis
dorsum,-i n. A. B. sırt
dosis,-is f. R. kıs. dos. doz
d. p. bkz. **directio**
Dr., Dr. jur., Dr. med., Dr. phil., Dr. rer. nat., Dr. sc. nat., Dr. theol., bkz. **doctor**
draco,-onis m. ejder
dracunculus,-i m. yılanyastığı (bitki)
drasticum,-i n. çok kuvvetli müshil ilâç
drasticus,-a,-um çok kuvvetli müshil (önce fekaloid sonra su gibi defekasyona neden olan müshil)
drom(o)- Gr. koşma
drupa,-ae f. eriksi meyva
-dry(o)-, -drys meşe
dubiosus,-a,-um şüpheli
ducentesimus,-a,-um iki yüzüncü
ducenti,-ae,-a iki yüz
ductulus,-i m. kanalcık, borucuk
ductus,-us m. A. kanal, boru, iç salgıları boşaltmaya yarıyan bir boru; **ductus choledochus** (bkz. **choledochus**) koledok kanalı; **ductus deferens** (bkz. **deferens**) sperma kanalı; **ductus resinifer** (bkz. **resinifer**) reçine kanalı
dulcamarus,-a,-um tatlı-acı
dulcis,-e tatlı
dumetum,-i n. çalılık

dumosus,-a,-um çalimsı, çalı ile dolu
duo, (m.n.), duae (f.) iki (bkz. s. 51)
duodecim oniki
duodecimus,-a,-um onikinci
duodenalis,-e onikiparmak bağırsağı ile ilgili
duodeni,-ae,-a onikişer
duodenum,-i n. onikiparmak bağırsağı
duodeviginti onsekiz
duo-linearis,-e iki linea uzunluğunda (bkz. **linea**)
duplex,-plicis iki misli
duplicato-pinnatus,-a,-um = **bipinnatus**
duplicato-ternatus,-a,-um = **biternatus**
duplicatus,-a,-um çift
dura,-ae f., **dura mater** = **pachymeninx**
durities,-ei f. sertlik
durus,-a,-um sert
dynam- Gr. kuvvet; tk. dinamik
dynamicus,-a,-um kuvvet ile ilgili, dinamik
-dyni-, -dynia Gr. ağrı, örn. **arthrodynia**; tk. -dini
dys- normalden ayrı; fena; zor
dysbasia,-ae f. yürüyememek hali
dysenteria,-ae f. [barsakların anormal çalışması] ishal, dizanteri
dysentericus,-a,-um dizanteriye neden olan; dizanteride kullanılan
dyskinesia,-ae f. bir organın zor ve anormal fonksiyonu, diskinezi
dyspepsia,-ae f. [Gr. **dys-,peps-,pess-** = sindirme] sindirim bozukluğu, dispepsi
dysphagia,-ae f. yutmada zorluk çekme, yutma güçlüğü
dysphrenia,-ae f. ruh düzensizliği
dyspnoe,-es f., **dyspnoea,-ae** f. nefes darlığı, solunum güçlüğü, dispne
dysuria,-ae f. ağrılı ve zor idrar yapma

E

e (sesli harfle başlayan kelime önünde **ex**) **e. + Abl. -den, içinden**
e- veya **ex-** (sesli harf ve h önünde muhakkak **ex-**) f önünde **ef-** dışarıya hareket ; yoksunluk, -sız

ebeneus,-a,-um abanoz gibi siyah
eborinus,-a,-um fildişi renginde
ebulus,-i m. bodur mürver'in (*Sambucus ebulus*'un) eski ismi
ebur,-oris n. fildişi

eburneatio,-onis f. A. kemiğin fildişine benzer katı ve tıkHz bir madde şekline dejenere oluşu
eburneus,-a,-um fildişi renginde
eccrinus,-a,-um ifraz eden, salgılayan
echinatus,-a,-um [kirpi gibi dikenli] B. sert kıl veya düz dikenlerle kaplı
echinus,-i m. kirpi
eco- = oico-; tk. ekonomi
ecto- dış(arıda)
ectoderma,-atis n. = ectodermis
ectodermis,-itis f. A. B. dış deri, ektodermis, ektoderma
ectoplasma,-atis n. hücrede protoplazmanın dış tabakası
eczema,-atis n. ekzama, mayasıl
edentatus,-a,-um dişsiz
edentulus,-a,-um = edentatus
editio,-onis f. baskı
edulis,-e yenir, yenilebilir
ef- bkz. e-
efferens,-ntis dışarıya götüren
effervescens,-ntis köpüren, köpürücü, efervesan
effervescens,-ntis n. efervesan ilaç
efficax,-ntis tesirli
effusus,-a,-um [ex-, fusus: dışarıya dökülmüş] çok yaygın
e. g. bkz. exemplum
ejaculatio,-onis f. fıskırtma
ejaculatorius,-a,-um fıskırtıcı, fıskırttıran
elasticus,-a,-um elastikî
elaterius,-a,-um fırlatan
elatineus,-a,-um [Gr. elate = göknar: göknar'a benzer] yaprakları göknarınki gibi olan
elatus,-a,-um yüksek
electro- Gr. kehribar; elektrik
electrophobia,-ae f. elektrikten korkma
electruarium,-i n. lapa veya hamur halinde galenik preparat
electus,-a,-um seçkin
elephas,-antis m. fil
elevare kaldırmak, hafifletmek
elixir n. çm. T. K. iksir (alkol, kompoze tentür, şeker veya gliserin ihtiva eden preparat)
ellipsoides,-is elips şeklinde

ellipticus,-a,-um elips biçiminde, B. her iki ucu sivri elips şeklinde
em- Gr. bkz. en-
emaciatio,-onis f. aşırı zayıflama
emansio,-onis f. [gelmeme]
emarcidus,-a,-um gevşek (olmuş), zayıf (olmuş); beyazlaşmış
emarginatus,-a,-um B. ortada az derin ve yayık girintili
embolia,-ae f. embolus nedeniyle bir damarın tıkanması, amboli
emboliformis,-e tıkaç şeklinde
embolus,-i m. pıhtı, T. bakteri, yağ, hava veya başka cins maddelerden oluşan ve bir kan damarını tıkayan tıkaç
embryo-onis m. embriyon, cenin, dölüt
B. gelişme neticesinde yeni bitkiyi meydana getirecek olan bitki taslağı
embryologia,-ae f. embriyoloji, oluşum (teşekkül) anatomisi
emenagogum,-i n. âdet söktürücü ilaç
emenagogus,-a,-um âdet söktürücü
emendare düzeltmek
emesis,-is f. kusma
emeticum,-i n. kusturucu ilaç
emeticus,-a,-um kusturucu
emeto- Gr. kusma
eminens,-ntis etrafındakilerden yüksek
eminentia,-ae f. çıkıntı
emissarium,-i n. çıkartıcı kanal
emittere dışarıya göndermek
emolliens,-ntis [yumuşatıcı] deri veya mukozanın tahrişini azaltıcı veya giderici
emolliens,-ntis n. deri veya mukoza tahrişini azaltıcı veya giderici ilaç
emotio,-onis f. heyecan
emplastrum,-i n. yaki
empyema,-atis n. T. plevra boşluğunda cerahat toplanması, ampiyem
emulsificans,-ntis emülsiyon yapıcı
emulsio,-onis f. emülsiyon
en-,p ve b önünde em- Gr. içinde, içine
enamelum,-i n. dişin minesini
enarthrosis,-is f. yuvarlak eklem
encephal- Gr. beyin

encephalicus,-a,-um beyin ile ilgili
encephalon,-i n. beyin
encephalum,-i n. = encephalon
endemius,-a,-um yerli
endivia,-ae f. [Gr. end(on) = içinde;
 Lat. via: yollarda yetiştiği için
 (?)]
endo- Gr. iç
endocarditis,-idis f. kalp içzarının iltihabı
endocardium,-i n. kalbin içzarı, endo-
 kard
endocarpium,-i n. B. meyve kabuğunun
 iç tabakası, endokarp
endodermis,-itis f. B. A. içderi, endoder-
 mis, endoderma
endolympa,-ae f. iç kulak zarının
 labyrinthus'un içindeki sıvı, iç-
 lenfa, endolenfa
endometricus,-a,-um uterus'un içindeki
 doku ile ilgili
endothelium,-i n. A. seroz boşlukları, kan
 damarları ve lenf yollarının iç
 yüzündeki yassı hücre tabakası,
 endotel
endothoracicus,-a,-um toraks'ın (göğüs
 kafesinin) içinde olan
enema,-atis n. lavman
enervis,-e B. damarsız
enne(a)- Gr. dokuz
enormis,-e normalden büyük, çok bü-
 yük
ensifer,-fera,-ferum kılıç taşıyan
ensifolius,-a,-um yaprakları kılıç bi-
 çiminde
ensiformis,-e kılıç şeklinde (oldukça
 düz, tepesi sivri)
-ensis,-e yer gösterir; bkz. s. 49
ensis,-is m. kılıç
entemo- Gr. böcek
entemogamus,-a,-um B. polenleri böcek-
 ler tarafından taşınarak tozlaşan,
 entemogam
enter(o)- iç; iç organ
entericus,-a,-um iç organlar ile ilgili
enteritis,-idis (ince) bağırsak iltihabı
enuresis,-is f. irade dışı işeme; **enuresis**
nocturna gece işemesi
-enus,-a,-um yer gösterir; bkz. s. 49

epenchyma,-atis n. beyin boşluğunun
 içini döşiyen hücre tabakası
eph- Gr. bkz. epi-
ephedra,-ae f. denizüzümü (bitki)
ephelis,-idis f. çil
ephemerus,-a,-um bir günlük
epi- sesli harf ve h önünde **eph-** Gr.
 üst (ünde)
epicalyx,-ycis m. B. kaliks'in üstünde
 bulunan tabaka
epicarpium,-i n. = exocarpium
epicranius,-a,-um kafaüstü
epidermicus,-a,-um üstderi tabakasıyla
 ilgili
epidermis,-idis f. A. B. üstderi, epidermis,
 epiderma
epig(a)eus,-a,-um toprağın (hemen) üs-
 tünde bulunan
epigastricus,-a,-um karın ya da mide
 üstünde bulunan
epigastrium,-i n. karının iki kaburga
 kavsi arasında kalan bölgesi, epi-
 gastr
epiglotticus,-a,-um epiglot ile ilgili
epiglottis,-idis f. dilin kökünde bulunan
 ve yutkunma sırasında nefes bo-
 rusunu kapatan yassı kıkırdak,
 epiglot
epigynus,-a,-um B. ovaryumun üstünde
 bulunan
epilepsia,-ae f. epilepsi, sara illeti
epiphyllus,-a,-um yaprak üstünde bulu-
 nan veya yetişen
epiphysis,-is f. uzun kemiklerin ucu,
 epifiz
epiphyticus,-a,-um başka bitkiler üze-
 rinde yaşayan fakat parazit ol-
 mayan, epifit
epiploon,-i n. bağırsakları tutan askı,
 epiplon
epistropheus,-i m. [döndüren] ikinci
 boyun omuru
epithelium,-i n. vücudun bütün serbest
 yüzeylerini kaplayan damarsız hü-
 cre tabakası, epitel
epithymus,-a,-um kekik bitkisi üstünde
 yetişen
equisetum,-i n. atkuyruğu (bitki)

equus,-i m. at
 erectio,-onis f. dik durum
 erectus,-a,-um (dim)dik, dikduran
 erem(io)- Gr. yalnız
 ereuth(o)- = erythro-
 ereuthophobia,-ae f. yüzünün kızarmasından korkma
 ergasiophobia,-ae f. işten korkma; ameliyattan korkma
 erinaceus,-a,-um [kirpiye benzer]
 erinaceus,-i m. kirpi
 erosio,-onis f. Cğr. aşınma
 erostris,-e gagasız
 erosus,-a,-um B. kenarı düzensiz girintili çıkıntılı
 erot(o)- Gr. fizik anlamıyla aşk
 erotophobia,-ae f. fizik anlamıyla aşktan, cinsi sevgiden korkma
 erratum,-i n. hata, yanlışlık
 eructatio,-onis f. geçirme
 eruthro- = erythro-
 erythema,-atis n. eritem, kızartı
 erythematosus,-a,-um eritem ile ilgili
 erythro- Gr. kırmızı
 erythrocytus,-i m. kandaki alyuvar, eritrosit
 erythrophyllus,-a,-um kırmızı yapraklı
 esculentus,-a,-um = edulis
 esse imek; est -dir; sunt -dirler; sit olsun
 essentia,-ae f. esans (uçucu yağ)
 est bkz. esse
 esuries,-ei f. iştah
 et ve; et - et hem - hemde
 etc. bkz. ceteri
 etesi- Gr. sene
 ethmoides,-is kalbura benzer
 etiam z. da (de), ayrıca
 eu- Gr. iyi
 eucalyptus,-i f. ökalıptus (bitki)
 eucephalus,-a,-um başı iyi gelişmiş
 euphorbia,-ae f. sütlegan (bitki)
 Europa,-ae f. Avrupa
 europaeus,-a,-um Avrupa'da yetişen
 -eus,-a,-um renk, şekil ve kalite bakımından benzerlik veya kullanılan materyeli belirtir; bkz. s. 33
 eventratio,-onis f. karın boşluğundaki organların bir delik veya yırtıktan

dışarı çıkması, fırlaması, eventrasyon
 ex e. + Abl. bkz. e
 ex- bkz. e-
 exacerbatio,-onis f. hastalığın yeniden alevlenmesi, eksaserebasyon
 exaltatus,-a,-um yüksek (olmuş), yükseltilmiş
 exanthema,-atis n. yaygın deri döküntüsü
 examaratus,-a,-um acılığı giderilmiş
 exasperatus,-a,-um sert noktalardan dolayı pürüzlü
 excellens,-ntis kendini belirten
 excelsus,-a,-um yüksek
 excitans,-ntis T.=stimulans
 excorticatus,-a,-um kabuğu çıkarılmış
 excretum,-i n. çıkartı, ifrazat, salgı
 excurrans,-ntis [dışarıya koşan] B. ana eksen uzamış
 exemplum,-i n. misal; **exempli gratia**, kıs. e. g. örneğin
 exertus,-a,-um = exsertus
 exiguus,-a,-um çok küçük, küçücük
 exitus,-us m. ölüm, eksitüs
 exo- Gr. dış(arıya, -arıda)
 exocarpium,-i n. B. meyva kabuğunun dış kısmı, eksokarp
 exoleatus,-a,-um yağı çıkarılmış
 exorrhizus,-a,-um kökleri dışarıda olan
 exothermus,-a,-um [ısıyı dışarıya veren] ısı verici, eksoterm
 expectorans,-ntis [göğüs temizleyici] balgam söktürücü, ekspektoran
 expectorans,-ntis n. ekspektoran ilaç
 expectoratio,-onis f. göğsün (akciğerin) temizlenmesi
 expeditio,-onis f. R. teslim etme
 experimentum,-i n. deney, tecrübe
 explere doldurmak
 explorare araştırma yapmak
 exploratorius,-a,-um araştırma yapmak ile ilgili
 expressus,-a,-um suyu çıkarılmış
 ex(s)ertus,-a,-um çevresindekilerden daha uzun veya yüksek, açıkta kalan
 exsicans,-ntis kurutucu
 exsiccatus,-a,-um tamamen kurutulmuş

exspiratio,-onis f. nefes verme
 extendere yaymak, genişletmek, uzatmak
 extensor,-oris m. ekstansiyon yapıcı kas
 extensus,-a,-um uzatılmış
 extentio,-onis f. [uzatma]
 exterior,-ius Comp. (daha) dışta bulunan
 externum,-i n. dışarıdan (haricen) kullanılacak ilaç
 externus,-a,-um dış, dışarda bulunan, dışarıda kullanılan

extra e. + Acc. -in dışında
 extra- dışarıda, dışarıya
 extractio,-onis f. tüketme
 extractum,-i n. [dışarıya çekilmiş] ekstre, hulâsa
 extraordinarius,-a,-um [kural dışı olan]
 extremitas,-atis f. kol, bacak, kanat yüzgeç gibi organ
 extrorsus,-a,-um [extr-, versus] dışarıya dönmüş, dışarıya bakan, dışarıya doğru
 exulceratio,-onis f. ülserin oluşması

F

facere yapmak; fac yap, fiat yapılsınlar, fiat yapılsın, fit yapılır
 facialis,-e yüz ile ilgili
 facies,-ei f. yüz, surat, çehre; yüzey
 facilis,-e kolay
 factitius,-a,-um [yapılmış] yapay, artifisiel
 factus,-a,-um yapılmış
 facultas,-atis f. imkân, olanak
 faenum,-i n. = foenum
 faex, faecis f. maya
 fagus,-i f. kaynağacı
 falcatus,-a,-um = falciformis
 falciformis,-e orak şeklinde, oraksı
 fallax,-acis aldatıcı
 falsinervis,-e B. yalancı damarlı, iletim dokusu bulunmayan ve fakat damar görünüşünde yapılı
 falsus,-a,-um yanlış, yalancı
 falx, falcis orak
 famas,-is f. açlık
 familia,-ae f. aile, B. Z. familya
 farfara,-ae f. [far = kepek, un;-fara = -fera: unla kaplanmış gibi]
 -fariam z. bkz. bifariam
 farina,-ae f. un
 farinosus,-a,-um [çok unlu] B. un ile kaplanmış gibi

fascia,-ae f. sargı, şerit, kolan, A. fasya, (örn. adaleleri) örten tabaka;
 fascia bulbi göz küresini örten zar
 fascialis,-e demet haline gelmiş
 fasciarius,-a,-um şerit şeklinde (dar ve çok uzun)
 fasciatus,-a,-um = fascialis
 fasciculatus,-a,-um demet (çik) şeklinde
 fasciculus,-i m. demetçik
 fasciola,-ae f. küçük şerit
 fascis,-is m. demet
 fastidium,-i n. nefret
 fastigium,-i n. [çatı tepesi]
 fauces, faucium f. A. boğaz (ağız boşluğu ile yemek borusu arasındaki bölüm) B. çiçeklerin boğazı
 fauna,-ae f. bir bölgeye veya kıt'aya ait hayvanların tümü
 faux, faucis f. † boğaz
 favosus,-a,-um = alveolatus
 favus,-i m. kellik, kel hastalığı
 febrilis,-e ateşli, ateş ile ilgili
 febris,-is f. (hastada) ateş, hararet
 fecundus,-a,-um verimli
 fel, fellis n. öd, safra
 felix,-icis mutlu
 felleus,-a,-um safra ile ilgili

femina,-ae f. [bayan] dişi
femininus,-a,-um dişi
femorialis,-e uyluk kemiği ile ilgili
femur,-oris n. A. uyluk kemiği
fenum,-i n. =foenum
fere z. hemen hemen, takriben
-fer(us),-fera,-ferum taşıyan, getiren;
 bkz. s. 37
ferox,-ocis yabani, vahşi
ferratus,-a,-um demir içeren
ferrugineus,-a,-um pas rengi
ferrugo,-inis f. pas
ferrum,-i n. demir (Fe)
fertilis,-e verimli, fertil
fertilitas,-atis f. verimlilik
fervens,-ntis (kor halinde) sıcak
fervere, kor halinde olmak
fetalis,-e fetus (embriyon, cenin) ile ilgili
fetus,-us m. embriyon (cenin)
fiat, fiant bkz. *facere*
fibra,-ae f. lif
fibrinus,-a,-um ateş ile ilgili, ateşe karşı kullanılan
fibrosus,-a,-um dokusu çok lifli
fibula,-ae f. A. fibula, kamaş kemik (bacak iskeletinin bir kemiği)
-ficatio,-onis f. yapıma, gelişme, örn. bkz. *ossificatio*
fictile,-is n. † toprak vazo
ficus,-i f. incir ağacı
-ficus,-a,-um yapan
-fidus,-a,-um bkz. *fissus*
figura,-ae f. endam, şekil, Geom. cisim
filamentum,-i n. [tel, lif] B. filament, stamenin sap kısmı
filamentosus,-a,-um [(çok) lifli veya filamentli] filamentlerden veya liflerden meydana gelmiş; ipliksi
filiformis,-e iplik şeklinde
filipendula,-ae f. [filum, pendulus: sarkık lifli]
filtrare süzmek
filtrum,-i n. süzgeç, filtre
filum,-i n. lif
fimbria,-ae f. saçak
fimbriatus,-a,-um saçaklı

finis,-is m. hudut, hedef, son
firmus,-a,-um sert, sağlam
fissura,-ae f. yarık
fissus,-a,-um [çatlamış] B. (yaprağın) çatlakları yaklaşık olarak ortaya kadar uzanan; bileşik sınıflarda «fidus,-a,-um» kullanılır, örn. *pennatifidus*, *palmatifidus*
fistula,-ae f. [boru] T. fistül (normalde bulunmayan ve vücut içindeki ce- rahat veya salgıyı başka bir yere akıtan kanal), B. iki ucu kapalı boru
fistulosus,-a,-um boru şeklinde
fit bkz. *facere*
fixus,-a,-um takılmış, sabit
flabellatus,-a,-um yelpaze biçiminde, yelpazemsi
flabellum,-i n. A. B. yelpaze
flaccidus,-a,-um soluk
flagellatus,-a,-um kamçılı
flagellatum,-i n. Z. kamçılı
flagellum,-i n. A. B. kamçı, kamçı şeklinde uzantı
flamma,-ae f. alev
flammeus,-a,-um ateş kırmızısı
flammula,-ae f. küçük alev
flavescens,-ntis sarımsı
flavidus,-a,-um = flavus
flavus,-a,-um sarı, sarımsak
flexibilis,-e [dönebilen, bükülebilen] B. esnek
flexio,-onis f. kendi üstüne bükülme,
flexor,-oris m. fleksiyon yapan, bükücü, katlıyan kas
flexuosus,-a,-um çok zikzaklı
flexura,-ae f. [eğilme yeri] A. dirsek
flexus,-us m. bükülme (öz. eklemler için)
flora,-ae f. flora, bir bölgede yetişen bitkiler
floralis,-e çiçeğe ait
Florentia,-ae f. Floransa
florentinus,-a,-um Floransa yakınlarında yetişen
floribundus,-a,-um çiçeklenen
floridus,-a,-um çok çiçekli
-florus,-a,-um çiçekli; bkz. s. 36

flos, floris m. çiçek
flosculum,-i n. küçük çiçek
fluere akmak
fluidextractum,-i n. [sıvı ekstre] mayi hulâsa, T. K. seyyal hulâsa
fluidus,-a,-um sıvı, mayi (katı olmayan)
fluitans,-ntis akan suyun içinde duran
-fluus,-a,-um [akan]
focus,-i m. [ocak] Fiz. T. odak, fokus (T. hastalığın çıktığı yer)
foeniculum,-i n. rezene (bitki)
foenum,-i n. kuru ot
foetidus,-a,-um fena kokulu
foetor,-oris m. fena koku
foliaceus,-a,-um yaprağa benzer
foliaris,-e yaprak ile ilgili; yapraksı, yaprağa benzer; yaprağa sokulmuş veya eklenmiş
foliatus,-a,-um yapraklı, yaprak taşıyan
-foliatus,-a,-um bkz. bifoliatus, trifoliatus
foliolum,-i n. yaprakçık
foliosus,-a,-um (çok) yapraklı
folium,-i n. B. yaprak, Gal. varak (incecik madeni yaprak)
-folius,-a,-um ... -yapraklı; bkz. s. 35
folliculitis,-idis f. folikül iltihabı
folliculus,-i n. A B. folikül (B. bir karpelden yapılmış ve karpelin dikeşi boyunca açılan meyva), T. çok küçük iç ve dış salgı bezi ve keşesi
fomentatio,-onis f. tedavi amacıyla sıcak bir sıvı ile ıslatılmış pansumanın uygulandığı
fomentum,-i n. pansuman
fomes, fomitis m. kav
fons, fontis m. memba, kaynak
fonticulus,-i m. A. bingıldak, fontanel
foramen,-inis n. delik
foraminifer,-fera,-ferum [delik taşıyan] delikli
foraminosus,-a,-um çok delikli
forma,-ae f. şekil, biçim
formatio,-onis f. şekil verme, şekillendirme
formica,-ae f. karınca
formicatio,-onis f. vücutta karıncalanma

-formis,-e şekilli, -e benzer; bkz. s. 43.
formula,-ae f. formül
fornicatus,-a,-um kubbeli
fornix,-icis m. kubbe, A. formiks, çıkmaz
fortis,-e cesur, kuvvetli
fortitudo,-inis f. cesaret
fossa,-ae f. [hendek] A. kemik üzerinde girinti halinde çukur, fossa
fossula,-ae f. A. küçük fossa
fovea,-ae f. çukür
foveatus,-a,-um çukurlu
foveola,-ae f. küçük çukur
fractio,-onis f. kırılma; (matematikte) kesir
fractura,-ae f. kırık, fraktür
fractus,-a,-um kırılmış
frag- kırma, kıran
fragaria,-ae f. çilek (bitki)
fragariodes,-is çilek bitkisine benzer
fragilis,-e kırılabilir, kırılır, gevrek
fragmentum,-i n. [bir şeyden kırılıp ayrılan parça] kısım, fragman
fragrans,-ntis güzel kokulu
frangere kırmak
fraxinus,-i f. dışbudak (bitki)
frenulum,-i n. [gemcik] A. sabit yerden hareketli yere doğru geçen bir mukoza zarı, frenulum
frenum,-i n. gem
fremitus,-us m. hırıltı, fremisman
frequens,-ntis sık sık olan; tk. frekans
fricare ovmak, oğmak
frictio,-onis f. friksiyon
frigidus,-a,-um soğuk
frigor (frigus)-oris m. soğuk
frondosus,-a,-um yaprak taşıyan, yapraklı, yaprak dolu
frons, frondis f. ağacın yaprakları
frons, frontis f. alın
frontalis,-e 1. alın ile ilgili 2. vücudun ön kısmı ile ilgili
fructifer,-fera,-ferum meyva taşıyan
fructus,-us m. meyva
frugilegus,-a,-um meyveleri toplayan
frustum,-i n. parça
frutescens,-ntis çalimsı

frutex,-icis m. çalı, funda, ağaççık
fruticans,-ntis çalımsı
fruticosus,-a,-um çalı, funda şeklinde
fuchsia,-ae f. küpe çiçeği (bitki)
fuga,-ae f. kaçış
fugax,-acis [kaçmaya eğilimli, kaçabilir,
 kaçan] B. çok çabuk ölen, düşen
 veya bozulan
fulgineus,-a,-um is karası
fulgor,-oris m. şimşek
fulgur,-oris n. = fulgor
fuligo,-inis f. is
fumans,-ntis gaz, buhar, duman çıkar-
 tan, dumanlı
fumaria,-ae f. şahtere (bitki)
fumeus,-a,-um = fumosus
fumigatio,-onis f. (dezenfektan) buhar
 veya dumanlara maruz bırakma
fumosus,-a,-um duman rengi(nde)
fumus,-i m. duman
funda,-ae f. sapan

fundiformis,-e sapan şeklinde
fundus,-i m. dip
fungicidus,-a,-um mantar öldürücü
fungiformis,-e mantar şeklinde
fungus,-i m. mantar
funiculus,-i m. [ipçik] A. (sinir sis-
 teminde, spermatik kordonda, gö-
 bek kordonunda) küçük ipsi bir
 oluşum, B. ovülü plasentaya bağ-
 lıyan sap, funikulus
funus,-eris n. ip
furcatus,-a,-um çatal şeklinde
furor,-oris m. hiddet
furunculus,-i m. kan çıbanı (cf. carbuncu-
 lus)
furfur, furfuris m. kepek
fuscatus,-a,-um kahverengi
fuscus,-a,-um = fuscatus
fusiformis,-e iğ şeklinde
fusus,-a,-um dökülmüş
fusus,-i m. iğ

G

gae(o)- Gr. dünya, toprak; tk. coğrafya,
 jeoloji
galact(o)- Gr. süt
Galatia,-ae f. Ankara ve dolayları
galaticus,-a,-um Galatia'da yetişen
galeobdolon [Gr. gale = gelincik (hay-
 van), kedi; bdolos = fena koku:
 toz haline getirilmiş yaprakları
 fena koku çıkartan]
galla,-ae f. mazi
Gallia,-ae f. Fransa
gallicus,-a,-um Fransa'da yetişen, Fran-
 sa'ya özgü
gallus,-i m. horoz
gam(o)- Gr. [evlenme] birleşme (cf.
 anemogamus); birleşik, bitişik (cf.
 gamopetalus)
gamopetalus,-a,-um = sympetalus
gamophobia,-ae f. evlilikten korkma

ganglion,-i n. gangliyon: 1. sinir hü-
 crelerinin meydana getirdiği bir çeşit
 topluluk 2. lenf düğümü
gangliosus,-a,-um çok gangliyon taşı-
 yan
garganicus,-a,-um İtalya'nın Apulya böl-
 gesindeki Garganus dağlarında
 yetişen
gargarisma,-atis n. gargara ilacı
gaster, gastris f. mide (nadiren karın)
gast(e)r(o)- Gr. mide
gastricus,-a,-um mide ile ilgili
gastritis,-idis f. [mide iltihabı] mide
 bozukluğu, gastrit
gastrointestinalis,-e mide ve bağırsak-
 larla ilgili
gaudium,-i n. sevinç
geaster, geastri m. yeryıldızı (bitki)
gelatina,-ae f., gelatinum,-i n. jelatin

gelatinosus,-a,-um jelatinimsi, doku ve görünüş bakımından jelatine benzeyen

gelidus,-a,-um soğuk

gelu,-us n. buz tutması, don

geminatus,-a,-um çift

gemellus,-a,-um çift; ikizlerden biri olan

gemma,-ae f. konca, dal tomurcuğu

gemmifer,-fera,-ferum konca, dal tomurcuğu taşıyan

gen- Gr. gelişme; cins, aile, menşe

genesis,-is f. gelişme

genetica,-orum n. [gelişme ile ilgili olan bilimler] genetik

geniculatum z. diz şeklinde kıvrılmış tarzda, eklemli biçimde

geniculatus,-a,-um diz şeklinde kıvrılmış, eklemli

genitalis,-e cinsiyet organları ile ilgili

genitofemoralis,-e cinsiyet organları ve uyluk ile ilgili

genitoinguinalis,-e cinsiyet organları ve kasık ile ilgili

gentiana,-ae f. centiyane (bitki)

genu,-us n. diz

genuinus,-a,-um hakiki, gerçek

genus,-eris n. cins, nevi, (sistematikte) cins

ge(o)- Gr. = gaeo-

geographia,-ae f. [dünya tarifi] coğrafya

geologia,-ae f. [dünya bilimi] jeoloji

geometria,-ae f. [toprak ölçme bilimi geometri]

gephyr(o)- Gr. köprü

-ger,-gera,-gerum taşıyan, getiren, bkz. s. 37

geranium,-i n. turnagagası (bitki)

gerere getirmek, çıkarmak

geriatria,-ae f. [ger- = ihtiyar(lık) jatr-] ihtiyarlık hastalıkları bilimi

Germania,-ae f. Almanya

germanicus,-a,-um Almanya'da yetişen, Almanya'ya özgü

gibberosus,-a,-um = gibbosus

gibbosus,-a,-um şişkinleşmiş, kambur şeklinde tümsekli

gibbus,-a,-um = gibbosus

giganteus,-a,-um dev gibi büyük

gigant(o)- Gr. dev

gilvus,-a,-um koyu grimsi sarı

gingiva,-ae f. dişeti

gingivalis,-e dişetleri ile ilgili

gingivitis,-idis f. dişeti iltihabı

ginglymus,-i m. A. reze eklem, ginglymus

glabella,-ae f. A. kaş arası, glabella

glaber, glabra, glabrum [saçları dökülmüş] kılsız, tüysüz, çıplak

glacialis,-e buz ile ilgili, buza benzer, buzlu

glacies,-ei f. buz

gladius,-a,-um kılıç şeklinde

gladiolus,-i m. [küçük kılıç] glayol (bitki)

gladius,-i m. kılıç

glandula,-ae f. B. salgı tüyü, A. bez, gudde

glandularis,-e gudde ile ilgili

glandulosus,-a,-um guddeler ile dolu, (çok) guddeli

glans, glandis f. B. palamut

glaucescens,-ntis mavimsi

glaucoma,-atis n. göziçi tansiyonunun yüksek olmasından ileri gelen hastalık, glokom

glaucus,-a,-um gri yeşil, çam gibi yeşil; (dokunulmamış meyva gibi) du-manlı tabakayla kaplı

globifer,-fera,-ferum [küre taşıyan]

globosus,-a,-um küre şeklinde

globularia,-ae f. [çiçekleri küçük küre şeklinde olan] türbit (bitki)

globulifer,-fera,-ferum [küçük küre taşıyan]

globulus,-i m. A. B. küçük küremsi cisim; globulus vaginalis Gal. = ovulum

globus,-i m. küre

glochidiatus,-a,-um [sakallarla donatılmış] B. sakal gibi tüylerle örtülü

glomeratus,-a,-um yumak şeklinde, yumaklaşmış

1) İlk defa arazi ölçmede kullanılmıştır.

glomerulosus,-a,-um yumakçıklı
glomerulum,-i n., glomerulus,-i m. [yumakçık] T. böbreklerin süzme fonksiyonu yapan damar yumakçığı, glomerül, B. bir involukrumla beraber kapitulum yıldızları
glomiformis,-e yumak biçiminde
glomus,-eris n. yumak
gloria,-ae f. ün
gloriosus,-a,-um ünlü
gloss(o)- Gr. dil
glossopharyngeus,-a,-um dil ve farenks ile ilgili
glossopodium,-i n. [dil şeklinde yaprak tabanı]
glott(o)- Gr. = glosso-
glotticus,-a,-um dil ile ilgili
gluconas,-atis m. glukonat
gluma,-ae f. graminelerde zarımsı brakte (bkz. bractea)
glumella,-ae f. graminelerde, spikula ekseninde, çiçekle beraber bulunan brakteol
glutaeus,-i m. kabaet, but
glutinosus,-a,-um zamlı, zamlı bir salgı ile örtülü
glycerinatus,-a,-um gliserin içeren
glycerinum,-i n. gliserin
glyc(o)- Gr. tatlı
glycophyllus,-a,-um tatlı yapraklı
glycosis,-is f. tatlı şeker, glikoz
glycy- Gr. = glyco-
glycyrrhiza,-ae f. [Gr. glycy-, rhiz-] meyan (bitki)
gomphosis,-is f. kakılmış eklem, gomfoz (örn. dişin alveol içindeki durumu)
gon- Gr. köşe; tk. poligon
gossypifolius,-a,-um yaprakları pamukgunki gibi
gossypium,-i n. B. Gal. pamuk
gracilis,-e narin, zarif
gradatim z. R. azar azar, tedricen
graecus,-a,-um Yunan, Yunanistan'da yetişen

gramen,-inis n. gramine
graminosus,-a,-um çok otlu
gramma,-atis n. gram
grandis,-e büyük
granifer,-fera,-ferum tane taşıyan
granularis,-e granüle şeklinde
granulatio,-onis f. granülasyon
granulatum,-i n. granül(den oluşan madde), çok küçük tanecik şeklinde madde
granulatus,-a,-um = granularis
granulosus,-a,-um (çok) granüllü
granulum,-i n. [tanecik] granül
granum,-i n. tane
graph-,graphia Gr. yazma, yazı, tarif, anlatma; tk. grafik, grafoloji
graphologia,-ae f. [yazı bilimi] grafoloji
gratis z. bedava
gratus,-a,-um minnettar; hoş
gravedo,-inis f. nezle
graveolens,-ntis çok kokulu
gravida,-ae f. gebe kadın; **gravida I.** = primigravida; **garvida II.** = secundigravida
graviditas,-atis f. gebelik, gravidite
gravidus,-a,-um gebe
gravis,-e ağır
gravitas,-atis f. ağırlık
grex, gregis m. sürü, küme, B. tür veya hibrid grubu
griseus,-a,-um gri
grossularius,-a,-um ham incire benzer
grossulus,-i m. ham incir
grossus,-a,-um kaba, hantal
gubernaculum,-i n. [yöneten şey, gemi dümeni]
gummi n. çm. zambak
gummosus,-a,-um zambak içeren, zamlı
gustatorius,-a,-um tada yardımcı, tat verici
gustus,-us m. tat duygusu
gutta,-ae f. damla R. kıs. gtt. damlalar
guttatim z. R. damla damla, damla halinde
guttur,-uris n. boğaz, gırtlak
gymn(o)- Gr. çıplak; tk. jimnastik¹

1) Eski Yunanistan ve Roma'da kültürel fizik mayosuz yapıldı.

gymnophobia, -ae f. çıplaklıktan korkma
gymnospermus, -a, -um tohumları açıkta olan
gynaecium, -i n. gineceum, çiçeğin dişi organlarının topluluğu; cf. androecium
gyn(aeco)- Gr. kadın; B. pistil
gynaecologia, -ae f. [kadın bilimi] kadın

hastalıkları bilimi, ginekoloji, jinekoloji

gynaecologicus, -a, -um kadın hastalıkları ile ilgili

gynaephobia, -ae f. kadın(lar)dan korkma

gynoecium, -i n. = gynaecium

gypseus, -a, -um alçı gibi beyaz

gyratus, -a, -um = circinnatus

H

hab. bkz. habitare
habere sahip olmak
habitare ikâmet etmek, oturmak; **hab.**, **habitat** [oturuyor] (bitkinin yetiştiği yeri gösteriyor)
habitus, -us m. vücudun dış görünüşü
hadro- Gr. kaba, kuvvetli
hadrocentricus, -a, -um [kuvvetli kısmı ortada bulunan] B. ksilemi ortada bulunan
haematicus, -a, -um T. kan ile ilgili
haematiticus, -a, -um kan kırmızısı
haem(ato)- Gr. = aem-
haematoma, -atis n. [kan kesmesi] damarın vücut içinde kopması nedeniyle meydana gelen kan toplanması
haematophobia, -ae f. kandan korkma
haematuria, -ae f. idrarda kan bulunması, hematüri
haem(o)- Gr. = aem-
haemocatharticus, -a, -um † kan temizleyici
haemophilia, -ae f. [kanamayı sevme] kanın pıhtılaşmaması (anneden gelen ve erkek çocukta görülen ve kan pıhtılaşma faktörü noksanlığından dolayı kanın durmaması), hemofili
haemophthalmus, -i m. gözde kanama, gözün kanlanması

haemorrhagia, -ae f. [Gr. haemorrhag-] kanama, hemoraji

haemorrhoidalis, -e kalın bağırsak ile ilgili

haemorrhoides, -um m. basur, hemoroid

haemostaticum, -i n. hemostatik ilaç

haemostaticus, -a, -um kan(ama) dindirici, hemostatik

Haemus, -i m. Balkan dağları

haerere asılı bulunmak

halensis, -e Halep yakınlarında yetişen

Halicarnasus, -i f. Bodrum

halimifolius, -a, -um yaprakları karapazınıniki gibi

halimus, -i m. karapazının (bir bitki) eski ismi

hallux, -ucis m. ayak başparmağı

hama- Gr. aynı zamanda, beraber

hamamelis, -idis f. cadıfındığı, hamamelis (bitki)

hamatus, -a, -um çengel şeklinde

hamulus, -a, -um A. çengelcik

hamus, -i m. çengel, kanca, olta

hapax z. Gr. bir defa

hapaxanthus, -a, -um bir tek defa çiçeklenen ; cf. monocarpus

haplo- Gr. tek, basit

haploideus, -a, -um tek, haploid; bkz. -ploideus

haplophysis, -is f. [gelişmenin tekli fazı]

haplofaz, bir canlının gelişmesinde nukleus'un haploid olduğu faz

hasta,-ae f. cirit

hastatus,-a,-um cirit ucu şeklinde, yaprağın tabanındaki loplar birden genişleyerek orta eksenden uzaklaşmış

haustorium,-i n. emeç, emici kök

hastrum,-i n. kalın bağırsağın boğumu

haustus,-us m. [yudum] içilecek ilâç

hebdomada,-ae f. hafta

hebephrenia,-ae f. [gençlikte bunama] şizofreninin bir şekli

hebeticus,-a,-um erginlik ile ilgili

hec(a)to(n)- Gr. yüz(sayı); tk. hektolitire

hedera,-ae f. sarmaşık (bitki)

hederaceus,-a,-um sarmaşığa benzer

helianthus,-i m. [güneş çiçeği] ay çiçeği

helic(o)- Gr. salyangoz, helezon şekli; tk. helisel

heli(o)- Gr. güneş

helioscopius,-a,-um güneşe bakan

helium,-i n. helyum (He)

helix,-icis helisel

helleborus,-i m. noelgülü (bitki)

hellebrifolius,-a,-um yaprakları noelgülü'nünkü gibi

helmins, helminthis f. bir cins solucan; cf. anthelminthicum

helminthiasis,-is f. barsaklarda parazit bulunmasından dolayı hastalıklı hal, bağırsak kurtları hastalığı

helmintho- Gr. solucan

Helvetia,-ae f. İsviçre

helveticus,-a,-um İsviçre'de yetişen, İsviçre'ye ait

hemer- Gr. gün

hemeralopia,-ae f. [gündüz görme] gece körlüğü

hemeranthus,-a,-um gündüz çiçek açan

hemi- Gr. yarım; tk. hemiselüloz

hemicrania,-ae f. yarım baş ağrısı, migren, ekseriyetle başın bir tarafında sürekli ve şiddetli baş ağrısı

hemisphaera,-ae f. yarımküre, hemisfer

hemisphaericus,-a,-um yarımküre şeklinde

hemisphaerium,-i n. beynin yarım kürelerinden biri

hepar,-atis n. karaciğer

hepaticus,-a,-um karaciğer ile ilgili [karaciğer renginde] çok az sarıya bakan kahverengi

hepatitis,-idis f. karaciğer iltihabı

hept(a)- Gr. yedi

heptagonus,-a,-um yedi köşeli

heptapetalus,-a,-um yedi petalli

Heracles,-is m. Herkül

heracleum,-i n. [Herkül'e ait; Herkül tarafından tedavi amacıyla kullanılan bitki]

herba,-ae f. ot (otsu bitkinin topraküstü kısmı)

herbaceus,-a,-um otsu, zarımsı yapraklar gibi ince, yeşil ve hücreli

herbarium,-i n. kurutulmuş bitki koleksiyonu

Hercules,-is m. = Heracles

heri z. R. dün

hermaphroditus,-a,-um erdişi, hermafrodit

Hermes,-is m. Grek dininde ticaret ilâhi ve ilâhların habercisi

Hermus,-i m. Gediz nehri

hernia,-ae f. fitik, herni

heter(o)- Gr. diğer, çeşitli, farklı [örn. heteromorphus: çeşitli şekilli]

heterocarpus,-a,-um çeşitli meyvalı

heterogenus,-a,-um [menşei farklı] farklı, heterogen

heterolepis Gr. s. [çeşitli pullu]

heteromorphus,-a,-um farklı şekilli, çeşitli şekilli

heterophyllus,-a,-um çeşitli yapraklı, farklı yapraklı

hex(a)- Gr. altı; tk. heksan (altı karbonlu hidrokarbür)

hexagonus,-a,-um altı köşeli

hexandrus,-a,-um altı erkek organı olan, altı stamenli, heksandr

hiatus,-us m. adaleler arası yarık, çatlak (örn. doğumda bazı adalelerin birbirinden ayrılması)

hibernus,-a,-um kış ile ilgili

hibridus,-a,-um = hybridus

hidr(o)- Gr. ter

hidroticum,-i n. = diaphoreticum

hidroticus,-a,-um = diaphoreticus
hiemalis,-e kış ile ilgili, kışın çiçek açan
hiems, hiemis f. kış
hier- Gr. kutsal
hilum,-i z. [göbek] B. hilum (funiculus-un ovül ile birleştiği yer; nişastanın oluşum merkezi)
hinc z. buradan; **hinc inde** buradan da oradan da, her taraftan
hippo- Gr. at; tk. hipodrom
hippocampus,-i m. Z. denizaygırı, A. beynin bir kısmı
hippocastanum,-i n. atkestanesi (bitki)
hippopotamus,-i m. su aygırı, hippopotam
hirci,-orum m. (= barbula hirci) A. koltuk(altı) kılları
hircus,-i m. keçinin erkeği
hirsutus,-a,-um kılları sert ve dik, fakat batıcı değil
hirtus,-a,-um kısa kıllı, kılları kısa sert
hirudo,-inis f. Z. sülük
Hispania,-ae f. İspanya
hispanicus,-a,-um İspanya'ya ait, İspanya'da yetişen, bulunan
hispidus,-a,-um (domuz kılı gibi) kılları uzun-sert ve bazan batıcı
hist(o)- Gr. doku
histologia,-ae f. doku bilimi, histoloji
histolysis,-is f. doku erimesi, histoliz
histolyticus,-a,-um doku eritici
hodie z. bugün
holo- Gr. tam; tk. holozit
holocrinus,-a,-um [tamamiyle ayıran]
holosericeus,-a,-um B. ince ipeksi tüylerle kaplanmış
homo,-inis m. insan
homocellularis,-e benzer hücreli, eş-hücreli
homogenus,-a,-um kökeni aynı olan, homogen, homojen
homo(io)- Gr. benzer, eşit, aynı
homologus,-a,-um eş anlamda, eşit, homolog
homotropus,-a,-um [aynı yöne dönmüş]
hoplo- Gr. silâh
hora,-ae f. saat; vakit
hordeolum,-i n. T. (gözde) arpacık, blepharitis'in (bkz. blepharitis) bir şekli

hordeum,-i n. arpa (bitki)
horizontalis,-e yatay
hortensis,-e bahçelerde yetişen
hortus,-i m. bahçe
hostis,-is m. düşman
humanus,-a,-um insan ile ilgili
humeralis,-e pazı kemiği ile ilgili
humerus,-i m. pazı kemiği
humidus,-a,-um rutubetli
humifusus,-a,-um = procumbens
humilis,-e alçak
(h)umor,-oris m. rutubet
hyalinus,-a,-um cam gibi renksiz ve şeffaf (geçirgen)
hybridus,-a,-um çaprazlamayla meydana gelmiş, melez, hibrit
hydrargyrum,-i n. civa (Hg)
hydrastis,-is f. hidrastis (bitki)
hydratus,-a,-um K. su içeren
hydr(o)- Gr. su
hydrogenatus,-a,-um hidrojenlenmiş
hydrogenium,-i n. hidrojen (H)
hydrolysis,-is f. [eriterek birbirinden ayırma] su ile ayırma, hidroliz
hydrogamus,-a,-um B. polenleri su aracılığıyla taşınarak tozlaşan
hydrophilus,-a,-um suyu seven, hidrofil
hydrophobia,-ae f. sudan korkma
hydrophobus,-a,-um sudan çekinen
hydrops,-opis m. dokuda veya bedenin her hangi bir boşluğunda su toplanması; **hydrops peritoneae** = ascites
hygr(o)- Gr. yaş, ıslak, nem(li)
hygrophilus,-a,-um [rutubeti seven] rutubetli yerde yaşayan
hygrophobia,-ae f. rutubetten, ıslaklıktan korkma
hygroscopus,-a,-um [neme bakan] nem çekici, nemlenen
hymen,-inis n. kızlık zarı
hyoscyamus,-i m. banotu
hyarterialis,-e arterin altında bulunan
hyper- Gr. üst(ünde), (normalden) fazla tk. hiperbol
hyperemesis,-is f. aşırı derecede kusma
hypericum,-i n. binbirdelikotu
hypertonicus,-a,-um yüksek basınçlı, osmotik

hypertrophia,-ae f. T. hipertrofi: 1. tümöral olmayan aşırı büyüme 2. doku elemanlarının sayıca değil boyca büyümesi 3. artan fonksiyona bir cevap olarak bazı organların büyümesi

hyph- Gr. = hypo-

hypn(o) - Gr. uyku; tk. ipnotizma

hypnoticum,-i n. uyku ilâcı

hypnoticus,-a,-um uyku ile ilgili, uyutucu

hyp(o)- sesli harf önünde **hyph-** Gr. alt (ında), aşağı; (normalden) az; tk. hipotansiyon, hipotonik

hypocholia,-ae f. mide usaresi salgısının noksanlığı, hipokoli

hypochondrium,-i n. epigastrium'un yanında bulunan üstkarın bölgesi, geçrek, hipokondr(iyum)

hypocotyledon,-onis f. [kotiledon altında bulunan] bitki taşığında sapçık

hypodermicus,-a,-um altderi tabakası ile ilgili

hypogaeus,-a,-um = subterraneus

hypogastricus,-a,-um midenin altında bulunan

hypogastrium,-i n. alt karın, karnın en alt bölgesi, hipogastr(iyum)

hypoglossus,-a,-um dilin altında bulunan

hypogynus,-a,-um B. ovaryumun altında bulunan

hypoleucus,-a,-um alt tarafı beyaz

hypophosphis,-itis m. hipofosfit

hypophysis,-is f. hipofiz (beynin tabanında bulunan ve hayat için en önemli fonksiyonlara etkili salgıları düzenliyen bez)

hypopithys s. Gr. Pinus (çam) altında yetişen

hyposmia,-ae f. koku alma duyusunun azalması

hypotrophia,-ae f. bazı hücre ve dokuların beslenme yetersizliği sonucu fonksiyonunu ve gelişimini kaybetmesi, hipotrofi

hypsiophobia,-ae f. yükseklikten korkma

-iacus,-a,-um yer gösterir bkz. s. 49
ibi z. orada

ibidem z. aynı yerde

ichthy(o)- Gr. balık

-icius,-a,-um bir eylemin sonucunu ifade eder; bkz. s. 33

Iconium,-i n. Konya ve çevresi

icterus,-i m. sarılık (hastalık)

ictus,-us m. felç

-icus,-a,-um ilgi ifade eder; bkz. s. 33 ve 49

-id- Gr. resim, şekil, biçim

-ides,-is = -ideus

i. e. bkz. id est

id est, kıs. i.e. yani

-ideus,-a,-um Gr. benzerlik ifade eder; bkz. s. 36

idio- özel, has, hususi

idoneus,-a,-um uygun

-idus,-a,-um bir hali ifade eder; bkz. s. 34

ignavia,-ae f. meşgalesizlik, işsizlik, tembellik

igneus,-a,-um = flammeus

ignis,-is m. ateş

ignotus,-a,-um bilinmeyen, meçhul

il- bkz. in-

ile, **ilis n.** böğür

ileum,-i n. ince bağırsağın alt kısmı

ileus,-u m. bağırsak boğulması, düğümlenmesi

illegitimus,-a,-um [in-, lex] yasaya uymayan, kanunun aksine olan

illico z. R. hemen

interruptio-onis f. inkıta, kesilme, arası kesilme

interruptus,-a,-um fasıla verilmiş, arası kesilmiş; bkz. interrupte pinnatus

interstitium,-i n. aralık, mesafe

intervallum,-i n. aralık

interventricularis,-e ventriküller arasında bulunan

intestinalis,-e bağırsak kanalına özgü

intestinum,-i n. bağırsak; **intestinum jejunum** = jejunum

intestinus,-a,-um bir şeyin içinde bulunan, iç

intra e. + Acc. içinde, esnasında

intra- içeri(de); tk. intravenöz

intraalveolaris,-e alveoller içinde bulunan

intramolecularis,-e molekül içinde

intramuscularis,-e adale içine

intricatus,-a,-um birbiriyle çok karışmış

intr(o)- içeriye doğru

introcurvus,-a,-um = inflexus

introflexus,-a,-um = inflexus

introitus,-a,-um giriş (yeri)

intromissio,-onis f. [içeriye sokma]

introrsus,-a,-um [intro-, versus] içeriye doğru, içeriye dönmüş, içe bakan

intus z. iç taraf(t)a

-inus,-a,-um ilgi veya hal; benzerlik veya şekil ifade eder bkz. s. 34 ve 49

inversus,-a,-um ters

invocellum,-i n. çiçek durumunda ikinci derecede bir yer işgal eden bir involukrum, involusel

involucrum,-i n. aynı noçus'ta çevrel olarak dizilmiş braktelerin oluşturduğu halka, involukrum

involutus,-a,-um (her iki) kenarı içe doğru kıvrılmış

Ionia,-ae f. Gediz nehri ile Bodrum arasında - İzmir - Söke çevresi

ionius,-a,-um Ionia'da yetişen

ir- bkz. in-

ira,-ae f. öfke

iracundus,-a,-um kızgın, öfkeli

iridicus,-a,-um gözün iris'i ile ilgili

iridiodes,-is İris'e (süsençiğeğine) benzer

iris,-idis f. A. iris (gözde pigment tabakası), B. iris, süsen (bitki)

iritis,-idis f. iris iltihabı

irradiatio,-onis f. [bir şeyin içerisine doğru ışın gönderme]

irregularis,-e kural dışı, kurala aykırı, düzensiz

irritans,-ntis tahriş edici, muharriş, iritan (dalama yapan)

irritatio,-onis f. tahriş, dalama

Isauria,-ae f. Pisidia ile Cilicia arasında kalan (Beyşehir'den Alanya'ya doğru uzanan) alan

isauricus,-a,-um Isauria'da yetişen

islandicus,-a,-um İslanda'da yetişen

iso- Gr. eşit

isodiametricus,-a,-um çapları eşit olan

isomerus,-a,-um [Gr. iso-, mer-] kı-sımları eşit olan, izomer

isothermus,-a,-um eşit sıcaklıkta olan

isthmicus,-a,-um isthmus ile ilgili

isthmus,-i m [Çgr. berzah, kıstak] A. iki organın arasındaki dar boğum veya boğaz

ita şöyle

iter, itineris n. yol

iterare R. tekrarlamak (tekrar vermek)

iterum z. tekrar

-itius,-a,-um bir eylemin sonucunu ifade eder; bkz. s. 33

-itis,-itidis f. iltihap; örn. aortitis aort iltihabı; **appendicitis** apendisk iltihabı

-ius,-a,-um yer gösterir; bkz. s. 49

J

jalapa,-ae f. calapa (bitki)

jam z. daha, henüz

jatr(o)- Gr. hekim, doktor; tk. psikiyatri

jatrogenia,-ae f. bir hastada tedavi sonucu meydana gelen anormal durum

hypertrophia,-ae f. T. hipertrofi: 1. tümöral olmayan aşırı büyüme 2. doku elemanlarının sayıca değil boyca büyümesi 3. artan fonksiyona bir cevap olarak bazı organların büyümesi

hyph- Gr. = hypo-

hypn(o) - Gr. uyku; tk. ipnotizma

hypnoticum,-i n. uyku ilâcı

hypnoticus,-a,-um uyku ile ilgili, uyutucu

hyp(o)- sesli harf önünde **hyph-** Gr. alt (ında), aşağı; (normalden) az; tk. hipotansiyon, hipotonik

hypocholia,-ae f. mide usaresi salgısının noksanlığı, hipokoli

hypochondrium,-i n. epigastrium'un yanında bulunan üstkarın bölgesi, geğrek, hipokondr(iyum)

hypocotyledon,-onis f. [kotiledon altında bulunan] bitki taşığında sapçık

hypodermicus,-a,-um altderi tabakası ile ilgili

hypogaeus,-a,-um = subterraneus

hypogastricus,-a,-um midenin altında bulunan

hypogastrium,-i n. alt karın, karnın en alt bölgesi, hipogastr(iyum)

hypoglossus,-a,-um dilin altında bulunan

hypogynus,-a,-um B. ovaryumun altında bulunan

hypoleucus,-a,-um alt tarafı beyaz

hypophosphis,-itis m. hipofosfit

hypophysis,-is f. hipofiz (beynin tabanında bulunan ve hayat için en önemli fonksiyonlara etkili salgıları düzenliyen bez)

hypopithys s. Gr. *Pinus* (çam) altında yetişen

hyposmia,-ae f. koku alma duyusunun azalması

hypotrophia,-ae f. bazı hücre ve dokuların beslenme yetersizliği sonucu fonksiyonunu ve gelişimini kaybetmesi, hipotrofi

hypsiophobia,-ae f. yükseklikten korkma

-iacus,-a,-um yer gösterir bkz. s. 49
ibi z. orada

ibidem z. aynı yerde

ichthy(o)- Gr. balık

-icius,-a,-um bir eylemin sonucunu ifade eder; bkz. s. 33

Iconium,-i n. Konya ve çevresi

icterus,-i m. sarılık (hastalık)

ictus,-us m. felç

-icus,-a,-um ilgi ifade eder; bkz. s. 33 ve 49

-id- Gr. resim, şekil, biçim

-ides,-is = -ideus

i. e. bkz. id est

id est, kıs. i.e. yani

-ideus,-a,-um Gr. benzerlik ifade eder; bkz. s. 36

idio- özel, has, hususi

idoneus,-a,-um uygun

-idus,-a,-um bir hali ifade eder; bkz. s. 34

ignavia,-ae f. meşgalesizlik, işsizlik, tembellik

igneus,-a,-um = flammeus

ignis,-is m. ateş

ignotus,-a,-um bilinmeyen, meçhul

il- bkz. in-

ile, ilis n. böğür

ileum,-i n. ince bağırsağın alt kısmı

ileus,-u m. bağırsak boğulması, düğüm-
lenmesi

illegitimus,-a,-um [in-, lex] yasaya uymayan, kanunun aksine olan

illico z. R. hemen

illustriis,-e [ışığın içinde bulunan] göz kamaştıran, göze çarpan; meşhur
im- bkz. in-
imago,-inis f. resim
imbecillus,-a,-um takatsız, kuvvetsiz, güçsüz
imber, imbris m. şiddetli yağmur
imberbis,-e [in-, barbā: sakalsız] B. tüysüz
imbrex,-icis m. kiremit
imbricatus,-a,-um kiremit şeklinde dizili
immaturus,-a,-um olgunlaşmamış, olmamış, ham
immersus,-a,-um (içine) batırılmış
immobilis,-e kımıldanamaz, kımıldatılmaz; hareketsiz
immortalis,-e ölmez, ölümsüz
immutatus,-a,-um değişmemiş
imparipinnatus,-a,-um (pennat yaprak sapı) tek bir yaprakçık veya bir sülük ile biten
imperfectus,-a,-um tamamlanmamış
impetigo,-inis f. kaşıntılı kızarıklık
impetus,-us m. hücum
impiger, impigra, impigrum çalışkan
impressio,-onis f. başka bir oluşumun, bir kemik veya organın yüzeyinde meydana getirdiği çukur
imprimis z. her şeyden önce, özellikle
impurus,-a,-um temiz olmayan
imus,-a,-um en alta bulunan
in e. + Acc. içine
in e. + Abl. -de (yer), içinde (yer,vakit)
in-, l önünde il-, b, p, m. önünde im-, r önünde ir- 1. içe doğru hareket, içerisinde olma 2. -siz (yoksunluk), olumsuzluk (= Gr. a-, an-)
inaequalis,-e [eşit olmıyan] B. (yaprığın) iki tarafı eşit olmayan
incanus,-a,-um grimsi beyaz; çok kısa ve sık tüylerle örtülü
incarnatus,-a,-um et renginde; etlenmiş, etrafında et gelişmiş
incisivus,-a,-um kesen, kesici
incisivus,-i m. kesici diş
incisura,-ae f. A. çentik
incisus,-a,-um derin kesik(ler)le (düzenli) bölünmüş

inclinatio,-onis f. eğilim
inclinatus,-a,-um eğilmiş
includens,-ntis saran
inclusus,-a,-um kapatılmış, sarılmış, mahsur kalmış
incompletus,-a,-um tam olmayan, tamamlanmamış
incretum,-i n. bir guddenin ya da başka organın, kan içine salgıladığı madde, iç salgı
incultus,-a,-um işlenmemiş, tımar edilmemiş (örn. bir arazi)
incus, incudis f. örs
indehiscens,-ntis açılmayan, yarılmayan
index,-icis m. 1. indeks (kitabın içindekiler); 2. indis, örn. kırılma indisi
India,-ae f. Hindistan
indicans,-ntis gösteren
indicatio,-onis f. hastalıkta uygun tedavi şeklini gösterme
indicus,-a,-um Hindistan'da yetişen, Hindistan'a özgü, Hint
indirectus,-a,-um [direkt olmayan] dolaylı, indirekt
individuum,-i n. [in-, dividere: bölünemeyen] fert, birey
indoctus,-a,-um okumamış
indoles,-is f. hüner, istidat, yetenek
indumentum,-i n. B. bitkiyi kaplıyan her türlü (örtü tüyü, salgı tüyü, mumlu tabaka gibi) örtü
indusium,-i n. [peçe] B. eğretti otunda spor kümelerini örten ince zar, örtü
industria,-ae f. gayret
inedia,-ae f. aç kalma, oruç
ineptus,-a,-um [in-, aptus] uygun olmayan
inermis,-e [in-, arma] silâhsız, B. diken-siz
inertia,-ae f. bir organın veya kasın işlemez hale gelmiş olması, örn. inertia uteri
infans,-ntis m. f. çocuk
infantilis,-e çocuğa özgü, çocuğa uygun
infectio,-onis f. bulaşma, enfeksiyon
infectorius,-a,-um boya veren, boyacı tarafından kullanılan

inferior,-ius Comp. (daha) altta bulunan

inferus,-a,-um altta, aşağıda bulunan

inficere bulaştırmak, zehirlemek

infimus,-a,-um en altta bulunan

infirmitas,-atis f. takatsızlık, güçsüzlük

infirmus,-a,-um takatsız, zayıf, güçsüz

inflammatio,-onis f. iltihap

inflatus,-a,-um [hava ile] şişmiş

inflexus,-a,-um (birdenbire) içeriye doğru dönmüş

inflorescentia,-ae f. çiçek durumu, infloresans

influenza,-ae f. grip

informis,-e biçimsiz, şekilsiz

infra e. + Acc. -in altında, -den az

infra- altta; tk. infraruj (dalga boyu kırmızının altında olan)

infraclavicularis,-e köprücük kemiğinin altında bulunan

infractus,-a,-um B. = inflexus

infranodalis,-e bir nodus'un altında bulunan

infraorbitalis,-e göz çukurunun altında bulunan

infrascapularis,-e kürek kemiğinin altında bulunan

infrasternalis,-e sternum'un altında bulunan, bkz. sternum

infratemporalis,-e şakağın altında bulunan

infundibularis,-e huni şeklinde

infundibuliformis,-e = infundibularis

infundibulum,-i n. huni

infusum,-i n., R. kıs. inf. infüsyon

ingens,-ntis iri, cesim

inguen, inguinis n. kasık

inguinalis,-e kasık ile ilgili

inhalatio,-onis f. inhalasyon (nefes yoluyla ilaç alma)

inhibere [engel olmak] inhibe etmek, yavaşlatmak

inhibitio,-onis f. frenleme, inhibisyon, tesirini azaltma

initium,-i, n. başlangıç

injectabile,-is n. enjektabl (enjekte edilen) ilaç

injectabilis,-e enjekte edilebilen

injectio,-onis f., R. kıs. inj., inject. enjeksiyon

injacere [içeriye atmak] şiringa etmek, enjekte etmek

innatus,-a,-um 1. irsi, yaradılıştan var olan 2. bir şeyin ucuna yapışık

inodorus,-a,-um kokusuz

insanabilis,-e tedavi edilemez

insecticidum,-i n. böcek öldürücü ilaç, insektisit

insecticidus,-a,-um böcek öldüren

inseminatio,-onis f. 1. tohumlama 2. yapay tohumlama 3. bir spermium'un, ovum'un içine girmesi

insertus,-a,-um içeriye sokulmuş

insipidus,-a,-um tatsız, tadı olmayan

insiticius,-a,-um (meyva ağaçlarında) aşılınmış

insomnia,-ae f. uykusuzluk

inspiratio,-onis f. nefes alma

inspissatio,-onis f. yoğunlaştırılma

inspissatus,-a,-um yoğunlaştırılmış

insufflatio,-onis f. yapay solunum

insula,-ae f. ada

insulina,-ae f., **insulinum,-i** n. ensülin (insülin)

insuper z. bundan başka

integer, integra, integrum tam

integumentum,-i n. A. vücudu örten lifli bir doku, B. ovülün dış örtüsü

inter e. + Acc. -in arasin(da)

inter- arası

interclavicularis,-e köprücük kemikleri arasında bulunan

intercostalis,-e kaburgalar arasında bulunan

interdictus,-a,-um yasaklanmış, yasak edilmiş

interdum z. bazan

interior,-ius Comp. (daha) içte bulunan

interlobaris,-e loplarda bulunan

intermedius,-a,-um arada bulunan, ortada bulunan

internationalis,-e milletlerarası, uluslararası

internum,-i n. içeriden (dahilen) kullanılan; içerde bulunan

interradicularis,-e kökler arasında bulunan

interruptio-onis f. inkıta, kesilme, arası kesilme
interruptus,-a,-um fasıla verilmiş, arası kesilmiş; bkz. interrupte pinnatus
interstitium,-i n. aralık, mesafe
intervallum,-i n. aralık
interventricularis,-e ventriküller arasında bulunan
intestinalis,-e bağırsak kanalına özgü
intestinum,-i n. bağırsak; **intestinum jejunum** = jejunum
intestinus,-a,-um bir şeyin içinde bulunan, iç
intra e. + **Acc.** içinde, esnasında
intra- içeri(de); tk. intravenöz
intraalveolaris,-e alveoller içinde bulunan
intramoleularis,-e molekül içinde
intramuscularis,-e adale içine
intricatus,-a,-um birbiriyle çok karışmış
intr(o)- içeriye doğru
introcurvus,-a,-um = inflexus
intreflexus,-a,-um = inflexus
introitus,-a,-um giriş (yeri)
intromissio,-onis f. [içeriye sokma]
introsus,-a,-um [intro-, versus] içeriye doğru, içeriye dönmüş, içe bakan
intus z. iç taraf(t)a
-inus,-a,-um ilgi veya hal; benzerlik veya şekil ifade eder bkz. s. 34 ve 49
inversus,-a,-um ters
invocellum,-i n. çiçek durumunda ikinci derecede bir yer işgal eden bir involukrum, involusel
involucrum,-i n. aynı nodus'ta çevrel olarak dizilmiş braktelerin oluşturduğu halka, involukrum
involutus,-a,-um (her iki) kenarı içe doğru kıvrılmış
Ionia,-ae f. Gediz nehri ile Bodrum arasında - İzmir - Söke çevresi

ionius,-a,-um Ionia'da yetişen
ir- bkz. in-
ira,-ae f. öfke
iracundus,-a,-um kızgın, öfkeli
iridicus,-a,-um gözün iris'i ile ilgili
iridiodes,-is İris'e (süsençeğine) benzer
iris,-idis f. A. iris (gözde pigment tabakası), B. iris, süsen (bitki)
iritis,-idis f. iris iltihabı
irradiatio,-onis f. [bir şeyin içerisine doğru ışın gönderme]
irregularis,-e kural dışı, kurala aykırı, düzensiz
irritans,-ntis tahriş edici, muharriş, iritan (dalama yapan)
irritatio,-onis f. tahriş, dalama
Isauria,-ae f. Pisidia ile Cilicia arasında kalan (Beyşehir'den Alanya'ya doğru uzanan) alan
isauricus,-a,-um Isauria'da yetişen
islandicus,-a,-um İslanda'da yetişen
iso- Gr. eşit
isodiametricus,-a,-um çapları eşit olan
isomerus,-a,-um [Gr. iso-, mer-] kısımları eşit olan, izomer
isothermus,-a,-um eşit sıcaklıkta olan
isthmicus,-a,-um isthmus ile ilgili
isthmus,-i m [Cğr. berzah, kıstak] A. iki organın arasındaki dar boğum veya boğaz
ita şöyle
iter, itineris n. yol
iterare R. tekrarlamak (tekrar vermek)
iterum z. tekrar
-itius,-a,-um bir eylemin sonucunu ifade eder; bkz. s. 33
-itis,-itidis f. iltihap; örn. aortitis aort iltihabı; **appendicitis** apendisk iltihabı
-ius,-a,-um yer gösterir; bkz. s. 49

J

jalapa,-ae f. calapa (bitki)
jam z. daha, henüz
jatr(o)- Gr. hekim, doktor; tk. psikiyatri

jatrogenia,-ae f. bir hastada tedavi sonucu meydana gelen anormal durum

jatrorrhiza,-ae f. [hekimin kökü] bir bitki adı
jecus,-oris n. karaciğer
jejunalis,-e jejunum ile ilgili
jejunitis,-idis f. jejunum iltihabı
jejunum,-i n. duodenum'dan sonra gelen ince bağırsağın ikinci kısmı
jejunus,-a,-um aç karnına
jentaculum,-i n. kahvaltı
jodatium,-i n. iyodat
jodatus,-a,-um iyodat içeren, hidro-iyodik asit içeren
jodium,-i n. iyodür
jodoformium,-i n. iyodoform
jodum,-i iyot (I)
Jonia = Ionia
jonius = ionius

juba,-ae f. yele
jubatus,-a,-um yeleli
jucundus,-a,-um hoş
juglans,-ndis f. ceviz (bitki)
jugum,-i n. [boyunduruk] A. organ kabartısı, B. bir tek petiyol'a bağlı yaprakçık çiftçi
juncus,-i m. saz, hasır
juniperus,-i f. ardıç (bitki)
jus, juris n. hukuk
justitia,-ae f. adalet
juvans,-ntis yardımcı
juvare yardım etmek
juvenis,-is m. delikanlı
juxta e. + Acc. -e yakın, **-in** hemen yanında

K

kali n. çm. potas
kalinus,-a,-um potas içeren, **sapo kalinus** potas sabunu
kalium,-i n. potasyum (K)
kardiographia,-ae f. = cardiographia
karduchus,-i m. = carduchus
keratitis,-idis f. kornea iltihabı (bkz. cornea)

klimakterium,-i n. hormonal fonksiyonların yetersizliği ile meydana gelen dengesizlik, örn. kadında adet kesilmesi, klimakter
klyasma,-atis n. lavman
kolpitis,-idis f. vajen iltihabı

L

labellum,-i n. [küçük dudak] B. dudak (dudak şeklinde petal)
labialis,-e A. dudak ile ilgili, B. dudaga benzer
labiatus,-a,-um dudaklı
labium,-i n. A. dudak, kenar, B. dudak
labor,-oris m. iş
labrum,-i n. = labium
labyrinthus,-i m. dehliz, labirent (yolların çokluğu ve karışıklığı sebe-

biyle içinden kolayca çıkılamayan yer), A. iç kulağın bir kısmı

lac, lactis, n. süt
lacerta,-ae f. kertenkele
lacertus,-i m. [kol]
lacer(us), lacera, lacerum [yırtılmış] derin kesiklerle düzensiz bölünmüş
lacinia,-ae f. saçak şeklinde lob
laciniatus,-a,-um düzensiz derin kesilmiş ve lobları dar ve sivri uçlu olan

locomotivus,-a,-um hareket ile ilgili
loculicidus,-a,-um [loculus, caedere] B. karpelleri sırtından açılan
loculus,-i m. [küçük yer] küçük boşluk, B. ovaryumun veya karpellerin gözlerinin her biri
locus,-i m. yer
log- Gr. kelime konuşma(k), toplama(k); tk. filoloji, monolog, dialog, antoloji (bkz. anthologia)
-logia Gr. talimat, bilim; tk. jeoloji
lomentum,-i n. her bölümünde bir tohum bulunan kuru meyva
longi- uzun
longibracteatus,-a,-um brakteleri uzun olan
longiflorus,-a,-um uzun çiçekli
longifolius,-a,-um uzun yapraklı
longitudinalis,-e uzunluğuna, boyuna
longitudo,-inis f. uzunluk
longus,-a,-um uzun
lotio,-onis f. [yıkama] losyon
lotus,-a,-um yıkanmış
lucidus,-a,-um parlayan
lucius,-i m. turna balığı
ludus,-i m. oyun
lumbago,-inis f. lumbago, romatizmal bel adalesi ağrısı
lumbricalis,-e solucana benzer
lumbricoides,-is = lumbricalis
lumbus,-i m. bel
lumen,-inis n. [ışık] B. bitki hücrelerinin merkezindeki boşluk, A. boru şeklinde olan bir organın boşluğu
luminosus,-a,-um parlak
luna,-ae f. ay
lunatus,-a,-um ay biçiminde
lunulatus,-a,-um küçük ay şeklinde
lupulinus,-a,-um şerbetçiotu'na (*Humulus lupulus*) benzer

lupus,-i m. Z. kurt (köpekgillerden), T. 1. deri tüberkülozu (1. vulgaris) 2. etioloji ve tedavisi tam bilinmeyen kollajen doku hastalığı
luscinia,-ae f. bülbül
luteolus,-a,-um açık sarı, sarımsı
lutescens,-ntis = luteolus
luteus,-a,-um sarı
lux, lucis f. ışık
luxatio,-onis f. çıkık, lüksasyon
Lycaonia,-ae f. Konya ve dolayları
lycaonicus,-a,-um Lycaonia'da yetişen
Lycia,-ae f. Fethiye ile Antalya arasında kalan yarımada
lycius,-a,-um Lycia'da yetişen
Lydia,-ae f. Manisa - Eşme çevresi
lydius,-a,-um Lydia'da yetişen
lyco- Gr. kurt (köpekgillerden)
lycoctonus,-a,-um [Gr. lyco-, cton.: kurdu öldüren]; *Aconitum lycoctonum* kurtboğan bitkisi
lycopodium,-i n. [Gr. lyco-, pod-]
lympha,-ae f. lenf
lymphaceus,-a,-um lenf ile ilgili, lenfatik
lymphaticus,-a,-um lenfa(lar) ile ilgili, lenfatik
lymphonodus,-i m. lenf düğümü
ly(o)- Gr. çöz(ün) me
lyophilus,-a,-um çözünmeye hevesli; tk. liyofil
lyp- Gr. ağrı, ıstırap
lyratus,-a,-um her iki kenarda tabana doğru gittikçe küçülen birkaç körfez bulunan
lys- Gr. = lyo-; tk. hidroliz
lyssa,-ae f. kuduz hastalığı
lyssophobia,-ae f. kuduzdan korkma
lyt- Gr. = lyo-

M

m. bkz. musculus
macer, macera, macerum zayıf, cılız
macerare masere etmek

maceratio,-onis f. Gal. maserasyon (alkol veya suyla bitkilerden bazı maddelerin çıkartılması)

machina, -ae f. makine, alet, cihaz
macies, -ei f. zayıflık
macis, **macidis** f. küçük hindistancevizi'nin arillus'u; bkz. arillus
macr(o)- Gr. büyük
macrocarpus, -a, -um büyük meyveli
macrocephalus, -a, -um büyük başlı
macrodontus, -a, -um büyük dişli
macrolepis Gr. s. büyük pullu
macropodus, -a, -um büyük ayaklı
macula, -ae f. (büyük) leke, benek
maculatus, -a, -um lekeli, benekli
maculosus, -a, -um çok lekeli, çok benekli
madescens, -ntis akan
magis z. daha çok, daha büyük ölçüde
magister, **magistrri** m. [usta, öğretmen]
magistratus, -us m. memur, makam
magnesia, -ae f. magnezyum oksit
magnesium, -i n. magnezyum (Mg)
magnitudo, -inis f. büyüklük
magnus, -a, -um büyük
majalis, -e mayıs ayında çiçek açan
major, -jus (magnus'tan Comp.) daha büyük
majusculus, -a, -um oldukça büyük
mala, -ae f. yanak
malaria, -ae f. sıtma hastalığı
malaris, -e yanak ile ilgili
maledicus, -a, -um tahkir eden
malignus, -a, -um habis, kötü tabiatlı; malin, vahim
malleus, -i m. [çekiç] A. kulakta çekiç kemiği
maltum, -i n. malt
malus, -a, -um fena
malva, -ae f. ebgümece (bitki)
mamilla, -ae f. [memecik] meme başı
mamillaris, -e A. memebaşına ait, B. memebaşı şeklinde çıkıntı
mamillatus, -a, -um B. = mamillaris
mamillosus, -a, -um memebaşına benzer çıkıntılara sahip, çok papilli
mamma, -ae f. meme
mammalis, -e dişinin memesine ait
mammosus, -a, -um memeye benzer, memelere benzer çıkıntılı, (büyük) memeli
mandibula, -ae f. alt çene

mandibularis, -e altçeneye ait
mane z. R. sabah, sabahleyin
manganeseum, -i n. = manganum
manganum, -i n. mangan(ez) (Mn)
mania, -ae f. aşırı sinirlilik, düşüncelerin çabuklukla geçişi, heyecan ve dikkatin sabit tutulamayışı eşliğinde ruhsal düzensizlik, tutku, örn. **megalomania** büyüklük tutkusu
manifestus, -a, -um belli
manna, -ae f. kudret helvası
manubrium, -i n. [sap]
manus, -us f. el
mare, **maris** n. deniz
margarita, -ae f. inci
margaritifer, -fera, -ferum inci taşıyan
marginalis, -e kenarda bulunan
margo, -inis f. kenar
marianus, -a, -um Meryemana'ya ait
marinus, -a, -um deniz ile ilgili, denizde yaşayan, denizden gelen
maritimus, -a, -um denizde veya deniz kenarında bulunan, denize ait
marmor, -oris n. mermer
marmoratus, -a, -um (mermer gibi)
 B. değişik renkte damarları olan
mas, **maris** m. hayvanın veya bitkinin erkeği, erkek
masculus, -a, -um erkek, eril
masculus, -a, -um = masculinus
massa, -ae f. külçe, yığın, kütle, topak
masseter, -eris m. çiğneme kası, maseter
massetericus, -a, -um çiğneme kası ile ilgili
masticatio, -onis f. çiğneme
masticatorius, -a, -um çinmekte yardımcı, çiğneme ile ilgili
mastiche, -es f. sakız
mastitis, -idis f. meme iltihabı
mast(o)- Gr. memebaşı, meme
mastoides, -is memebaşına benzer, meme(başı) şeklinde
mastoideus, -a, -um = mastoides
mater, **matris** f. anne; **dura mater** = pachymeninx
materia, -ae f. madde
materies, -ei f. madde
maternus, -a, -um anne ile ilgili

Matricaria chamamilla bkz. chamomilla
matronalis,-e yaşlı hanımla ilgili
maturitas,-atis f. olgunluk
maturus,-a,-um olgun
matutinus,-a,-um sabah ile ilgili, sabah-
 leyin görünen, B. öğleden evvel
 çiçek açan
maurus,-i m. berberi (kuzey Afrika
 Arabı)
mays, maydis, f. mısır bitkisinden
 (*Zea mays*) elde edilen bir drog
 (*Stylus Maydis*)
maxilla,-ae f. üst çene
maxillaris,-e üst çeneye ait
maximus,-a,-um (magnus'tan Sup.) en
 büyük
meatus,-us m. A. yol
medialis,-e vücudun orta çizgisine yakın
 bulunan
madianus,-a,-um ortada bulunan, A. göv-
 denin tam ortasından ve önden
 arkaya dikey olarak geçen plân
 ile ilgili
medicamentum,-i n. ilaç
medicatus,-a,-um ilaç içeren, tıbbi
medicine,-ae f. 1. tıp, hekimlik 2. ilaç
medicinalis,-e tıpta kullanılan, tıbbi
medicus,-a,-um tıbbi
medicus,-i m. hekim, doktor
mediocris,-e orta büyüklükte, orta ka-
 litede
mediterraneus,-a,-um Akdeniz ile ilgili
medius,-a,-um ortada bulunan, orta
medulla,-ae f. ilik ; **medulla spinalis** o-
 murilik
medullaris,-e ilik ile ilgili, ilik yapısında
 olan
medusa,-ae f. Z. denizanası, medusa
 (hayvan)
meg(a)- Gr = macro-; tk. megafon
megal(o)- Gr. = macro-
megalomania,-ae f. büyüklük tutkusu
megalophyllus,-a,-um büyük yapraklı
megalopsia,-ae f. normalden büyük gör-
 me
megastigmus,-a,-um stıgması büyük
mei- Gr. Comp. (daha) küçük, daha az

meiacanthus,-a,-um küçük dikenli
meifolius,-a,-um [daha küçük yapraklı]
 küçük yapraklı
meiosis,-is f. [küçülme] Z. bölünerek
 çoğalma, meyozis
mel, mellis n. bal
mela- Gr. siyah
melaleucus,-a,-um siyah-beyaz
melancholia,-ae f. [safranın siyah oluşu]
 T. mantal depresyon, melankoli
melandraceus,-a,-um yel değirmenin
 kolunun şekli
melaninum,-i n. siyah veya koyu kah-
 verengi pigment
mela(no)- Gr. = mela-
melanospermus,-a,-um tohumları siyah
 olan
melior,-ius (bonus'tan Comp.) daha iyi
melissa,-ae f. [Gr. arı] oğulotu, melisa
 (bitki)
melit(o)- Gr. bal
mellificus,-a,-um bal yapıcı
mellitus,-a,-um ballı, bal gibi tatlı
melo,-onis m. [Gr. mel- = elma] ka-
 vun
meloniformis,-e kavun biçiminde
membrana,-ae f. A. B. zar, membran
membranaceus,-a,-um zarımsı, ince ve
 yarı geçirgen dokulu
memoria,-ae f. hafıza, bellek
meninges,-um f. beyin ve omurilik boş-
 luklarını döşeyen zarlar
meningicus,-a,-um meninks ile ilgili bkz.
 meninx
meningitis,-idis f. beyin zarı ve omurilik
 zarı iltihabı
meningoencephalitis,-idis f. beyin ve
 beyin zarlarının iltihabı, menen-
 goensefalit
meninx,-ingis f. beyin ve omurilik zarı,
 meninks
meniscus,-i m. [küçük ay] A. bazı
 eklemlerde bulunan ay şeklinde
 kıkırdak levha
mens, mentis f. akıl
menses,-(i)um m. aybaşı (ginekolojide)
mensis,-is m. ay
menstrualis,-e ay ile ilgili; aybaşı ile
 ilgili

menstruatio,-onis f. âdet, aybaşı
mensura,-ae f. ölçü
mentalis,-e 1. [mentum,-i n.] çene ile ilgili 2. [mens, mentis f.] akıl ile ilgili
mentha,-ae f. nane (bitki)
mentholum,-i n. mentol, mantol
mentum,-i n. [çene] A. çeneucu
mercator,-oris m. tüccar
meridianus,-a,-um öğle ile ilgili
meridies,-ei m. öğle; ante meridiem, kıs. a.m. öğleden evvel; post meridiem, kıs. p.m. öğleden sonra; meridiem öğleyin, öğle vakti
mer(o)- Gr. bölüm, kısım; tk. izomer, polimerizasyon
mesencephalon,-i n. orta beyin, mesencefal
mesentericus,-a,-um mesenterium ile ilgili
mesenterium,-i n. bağırsakları karın duvarına bağlayan zar, ince bağırsak askısı, mesanter
mes(o)- Gr. ortada bulunan
mesocarpium,-i n. meyva kabuğunun orta kısmı, mezokarp
meta- Gr. sonradan, arkada; değişik, değişme; sırada, ortada, arası
metabolisma,-atis n. [değişik şekle sokma] canlı organizmada vukubulan, yıkıcı ve yapıcı kimyasal değişiklik, metabolizma
metacarpus,-i m. el tarağı
metallicus,-a,-um madensel, maden gibi parlıyan
metamorphosis,-is f. [değişik şekil alma] metamorfoz
metaphasis,-is f. bir canlının gelişmesinde ikinci, faz, arafaz, metafaz
metaphysica,-orum n. [fizik ötesi] metafizik
metastasis,-is f. [başka yere yerleşme] metastaz
metatarsus,-i m. ayak tarağı
metazoon,-i n. [daha sonra yaşayan]
meteorismus,-i m. mide ve bağırsak içinde fazla gaz, meteorizm, gaz
met(e)r- Gr. ölçme, ölçü; tk. termometre, geometri (bkz. geometria)

metritis,-idis f. uterus iltihabı
metus,-us m. korku
meus,-a,-um benim (ki)
mexicanus,-a,-um Meksika'da yetişen, Meksika'ya ait
miasma,-atis n. † hastalığa neden olan madde
micranthus,-a,-um [Gr. micr-, anth-] küçük çiçekli
micr(o)- Gr. küçük
microbium,-i n. [küçük canlı] mikrop
microcarpus,-a,-um küçük meyveli
microorganisma,-atis n. [küçük canlı] mikroorganizma
microphyllus,-a,-um Gr. ufak yapraklı
microspermus,-a,-um küçük tohumlu
mictio,-onis f. idrarın çıkarılması
miles, militis m. asker
miliaceus,-a,-um darı'ya benzer
milium,-i n. darı'nın eski ismi
mille(-) bin, B. çok
millefolius,-a,-um [bin yapraklı] B. çok yapraklı
millesimus,-a,-um bininci
minimus,-a,-um (parvus'tan Sup.) en küçük
minium,-i n. K. kırmızı kurşun oksit, minyum
minor,-us (parvus'tan Comp.) daha küçük
minus z. daha az; plus minus bkz. plus
minutus,-a,-um çok küçük
miosis,-is f. pupilla'nın daralması, miyozis
miscere karıştırmak
misericordia,-ae f. merhamet
missio,-onis f. gönderme
mistura,-ae f. = mixtura
mitella,-ae f. a kol askısı
mitis,-e mutedil, ılıman, hafif, Gal. dilüe, seyreltik
mitra,-ae f. baş sargısı
mittere göndermek
mixtum,-i n. karışım
mixtura,-ae f. karışım, karışık ilaç
mixtus,-a,-um karıştırılmış
mm. bkz. musculus
mobilis,-e kımıldanabilen, kımıldatılabilen; tk. otomobil

modulus,-i m. ölçü
modus,-i m. ölçü
molaris,-is m. azı dişi
moles,-is f. yük
molimen,-inis n. ıstırap, rahatsızlık
mollis,-e yumuşak
mollities,-ei f. yumuşama
mollugo [mollis'ten türetilmiş] çm. yumuşakça
molluscus,-a,-um yumuşak
monadelphus,-a,-um [tek kardeşli] monadelf, stamenlerin filamentleri bir tek tüp halinde birleşmiş
monandrus,-a,-um B. tek stamenli
monanthus,-a,-um tek çiçekli
moniliformis,-e gerdanlık şeklinde, tesbih biçiminde
mon(o)- Gr. bir, tek; tk. monolog [bkz. log-]
monocarpus,-a,-um bir tek defa meyva veren ve sonra ölen; cf. hapaxanthus
monorephalus,-a,-um tek başlı
monochasium,-i n. B. dallanması alternan ve birer dalı daima ana eksen durumunda olan infloresans, monokazyum
monochlamydeus,-a,-um tek örtülü, B. çiçekte yalnız kaliks veya yalnız korolla bulunan, monoklamideik
monochromus,-a,-um tek renkli
monoclinus,-a,-um [tek yataklı] B. erdişi
monocotyledoneus,-a,-um tek kotiledonlu, tek çenekli, monokotil
monogynus,-a,-um tek pistilli
monoicus,-a,-um [tek evli] B. tek evcikli, monoik
monopetalus,-a,-um tek petalli
monophobia,-ae yalnızlıktan korkma
monophyllus,-a,-um tek yapraklı
monosepalus,-a,-um tek sepalli
monospermus,-a,-um tek tohumlu
monostachys tek başaklı
monostichus,-a,-um tek sıra üzerine dizilmiş
mons,-montis m. dağ
montanus,-a,-um dağlarda bulunan

monticolus,-a,-um dağda yaşayan, dağda yetişen
monticulus,-i m. dağcık
mora,-ae f. gecikme; tereddüt, bekleme; sine mora R. beklemeksizin, tereddüt etmeden
morbili,-orum m. kızamık hastalığı
morbis,-i m. hastalık
morio,-onis m. [soyтары, maskara]
morph- Gr. şekil
morphina,-ae f., morphinum,-i n. morfin
morphologia,-ae f. [şekil bilimi] morfoloji
mors, mortis f. ölüm
morsus,-us m. ısırma
mortalis,-e ölümlü, fani, ölümle ilgili
morus,-i f. dut ağacı
mos,moris m. örf, adet, tarz; more dicto R. söylendiği (emredilmiş) tarzda
moschatus,-a,-um misk gibi kokan
motus,-us m. hareket
mox z. yakında, az sonra, kısa bir zaman içinde
mucilaginosus,-a,-um müsilaj içeren, müsilajlı
mucilago,-inis f. B. müsilaj (bitkilerdeki etken maddelerden biri), Gal. müsilaz (bir çeşit gelenik preparat)
mucosa,-ae f. ağızdan rektuma kadar boşluğun yüzeyini örten ince, zarımsı tabaka, mukoza
mucosus,-a,-um sümüklü; mukoza ile ilgili
mucro,-onis m. sivri uç
mucronatus,-a,-um B. mukronat, ortada küçük ve sivri bir dişi olan
mucus,-i m. müküs, sümüksü sıvı
muliebris,-e dişi
mulier, mulieris f. hanım
multangulus,-a,-um çok köşeli
mult(i)- çok
multi,-ae,-a çok
multibulbosus,-a,-um çok yumrulu
multicapsularis,-e çok kapsüllü
multicaulis,-e B. çok gövdeli
multiceps,-cipitis B. çok başlıklı, çok kapitulumlu (bkz. capitulum)

multicolor,-oris çok renkli
multidigitato,-pinnatus bkz. didigitato-pinnatus
multifidus,-a,-um B. hemen hemen yüzeyin yarısına kadar ve çok parçaya bölünmüş (yarılmış)
multiflorus,-a,-um çok çiçekli
multifolius,-a,-um çok yapraklı
multiformis,-e çok şekilli
multijugus,-a,-um bkz. bijugus
multilobus,-a,-um çok loblu
multilocularis,-e B. çok gözlü; bkz. loculus
multinervis,-e çok damarlı
multipartitus,-a,-um çok parçaya ayrılmış
multipetalus,-a,-um çok petalli
multipinnatus,-a,-um bkz. bipinnatus
multiplex,-plicis çok misli
multiserialis,-e çok sıralı
multiternatus,-a,-um bkz. biternatus
multitudo,-inis f. çokluk, kalabalık
multivalvis,-e çok kapaklı
multus,-a,-um çok
mundare temizlemek
mundatus,-a,-um [temizlenmiş] meyva kabuğu çıkarılmış
mundities,-ei f. temizlik
mundus,-a,-um temiz
mundus,-i m. dünya
muralis,-e duvarda yetişen
murarius,-a,-um = muralis
murinus,-a,-um [fare renginde] kırmızıya bakan gri
murus,-i m. duvar
mus,-uris m. fare
muscularis,-e kas ile ilgili

musculus,-i m. [küçük fare] A. kas; m. = musculus N. sg.; mm. = musculi N. pl.
mutare değiştirmek
mutatio,-onis f. [değişme] B. mutasyon, kalıtım faktörlerinin değişmesi, T. erkek çocukta ses kalınlaşması
muticus,-a,-um B. uçta uzantısı bulunmayan, dikensiz, kılçıksız
mutilatio,-onis f. sakat etme, kötürüm etme
my- Gr. 1. Göz kırpması 2. = myo-
myalgia,-ae f. kas ağrısı
mydriasis,-is f. pupilla'nın genişlemesi
myel(o) - Gr. ilik
myi- Gr. sinek
myiodes,-is s. sineğe benzer
my(o) - Gr. [fare] kas
myocarditis,-idis f. kalp adalesi iltihabı
myocardium,-i n. kalp kası, miyokard
myologia,-ae f. kas bilimi, miyoloji
myometrium,-i n. uterus'un kas tabakası
myopia,-ae f. [gözün kırılması] uzağı iyi görememe, miyopi
myops, myopis [gözlerini kırpan] miyop
myos- Gr. = myo-
myosis,-is f. (yanlışlıkla miosis yerine kullanılır)
myositis,-idis f. kas iltihabı
myring- Gr. kulak zarı, timpan zarı
myringa,-ae f. kulak zarı, timpan zarı, timpanum
myringitis,-idis f. kulak zarı iltihabı
myrrha,-ae f. müra
myrtus,-i m. mersin (bitki)
Mysia,-ae f. Çanakkale-Balıkesir bölgesi
mysicus,-a,-um Mysia'da yetişen

N

n. bkz. nervus
naevus,-i m. ben
nanus,-a,-um çok küçük, cüce gibi küçük, bodur
napiformis,-e [şalgam şeklinde] B. ba-

sık küre biçiminde
narcosis,-is f. narkoz
narcoticus,-a,-um uyuşturucu, bayıltıcı, narkotik
naris,-is f. burun deliği

nasalis,-e burun ile ilgili
 nasus,-i m. burun
 nasutus,-a,-um burun taşıyan
 natans,-ntis [yüzen] suyun yüzeyinde
 duran
 natate yüzmek
 natio,-onis f. millet
 natrium,-i n. sodyum (Na)
 natura,-ae f. tabiat, yaratılış, doğal
 özellik
 naturalis,-e doğa ile ilgili, doğal
 natus,-a,-um doğmuş
 nausea,-ae f. nozea (bulantı ve bulantı
 hissi)
 navicula,-ae f. küçük sandal, küçük gemi
 navicularis,-e (küçük) sandal şeklinde
 navis,-is f. sandal, gemi
 Neapolis,-is f. Napoli
 neapolitanus,-a,-um Napoli yakınlarında
 yetişen
 nebula,-ae f. [küçük bulut, sis] Gal. püs-
 kürtülen (yağlı) ilaç, T. gözün
 korneasında (bkz. cornea) bir bu-
 lanlılık
 necessarius,-a,-um gerekli
 necro- Gr. ölü
 necrophilia,-ae ölülerden hoşlanma,
 cinsel arzusunu ölümler üzerinde
 tatmin etme
 necrophobia,-ae f. cesetten korkma
 nectar,-aris n. [mitolojide ilâhların içece-
 ği] B. bazı yaprak veya çiçeklerde,
 özel bezler tarafından salgılanan
 tatlı madde, balözü, nektar
 nectariferus,-a,-um nektar taşıyan, ba-
 lözü salgılayan
 nectarium,-i n. balözü salgılayan gud-
 de (bez), nektaryum
 nectere bağlamak
 neglectus,-a,-um ihmal edilmiş
 nemoralis,-e orman ve korularda yeti-
 şen
 nemorosus,-a,-um = nemoralis
 nemus,-oris n. ormancık, koru
 neo- Gr. yeni, taze, körpe
 neonatus,-a,-um yeni doğmuş
 neotypus,-a,-um [yeni tipten olan] ne-
 otip

nephritis,-idis f. böbrek iltihabı, nefrit
 nephros,-i m. böbrek
 nervatus,-a,-um B. damarlı
 nervinus,-a,-um sinirler ile ilgili
 -nervius,-a,-um -sinirli
 nervosus,-a,-um B. çok damarlı; damar-
 ları çıkık, T. çok sinire sahip; sinir
 (ler) ile ilgili
 nervus,-i m. A. sinir, B. yaprak damarı;
 A. n. = nervus
 nes(o)- Gr. ada
 neuralgia,-ae f. Gr. [sinir ağrısı] nö-
 ralji, nevrâlji
 neurilemma,-atis n. sinir zarı
 neuritis,-idis f. sinir iltihabı, nevrit
 neur(o)- Gr. sinir
 neuroglia,-ae f. sinir lifleri arasındaki
 doku
 neurologia,-ae f. sinir bilimi, nöroloji
 neurosis,-is f. T. nevroz, nöroz (bir
 çeşit sinir hastalığı)
 neutralis,-e nötr(al), tarafsız
 nexus,-a,-um [nectere'den partisip] bağ-
 lanmış
 niccolum,-i n. nikel (Ni)
 nicotiana,-ae f. tütün (bitki)
 nidus,-i m. yuva
 nigella,-ae f. çörekotu
 niger, nigra, nigrum siyah (biraz griye
 bakan)
 nigricans,-ntis siyaha bakan
 nihil hiç bir şey
 nisi değil ise, yok ise
 nitens,-ntis parlayan
 nitidus,-a,-um parlak, düz ve cilalı
 nitras,-atis m. nitrat
 nitricus,-a,-um azotlu, nitrik
 nitrogenium,-i n. nitrojen, azot (N)
 nivalis,-e kar ile ilgili
 niveus,-a,-um kar beyazı
 nix, nivis f. kar
 nobilis,-e asil, soylu
 noctiflorus,-a,-um geceleyin çiçek açan
 noctu z. geceleyin
 nocturnus,-a,-um gece ile ilgili, yalnız bir
 gece devam eden
 nodiflorus,-a,-um çiçekleri düğümlerde
 bulunan
 nodosus,-a,-um (çok) düğümlü

nodulus,-i m. düğümcük
nodus,-i n. düğüm, B. gövde üzerinde yaprakların bağlandığı veya dalların çıktığı yer.
noli tangere dokunma !
nom- Gr. yasa ; tk. astronomi
nomen,-inis n. isim
non değil
nonagesimus,-a,-um doksanıncı
nonaginta doksan
nongenti,-ae,-a dokuzyüz
nonus,-a,-um dokuzuncu
normalis,-e düzenli
noso- Gr. hastalık
nosoconium,-i n. hastane
nosophobia,-ae f. hastalıklardan korkma
noster, nostra, nostrum bizim(ki)
nota,-ae f. işaret, benek, (yazıda) not
notatus,-a,-um benekli
notus,-a,-um bilinmiş, tanınmış
novem dokuz
novies dokuz defa
novus,-a,-um yeni
nox, noctis f. gece; R. **media nocte** [gece yarısında] gece yarısı
noxa,-ae f. [zarar] hastalık nedeni

noxia,-ae f. = noxa
noxius,-a,-um zararlı
nubecula,-ae f. [küçük bulut]
nubes,-is f. bulut
nucellus,-im. [küçük nux] B. ovülde embriyon kesesini taşıyan bir kısım
nucha,-ae f. ense
nuchalis,-e ense ile ilgili
nuclearis,-e nukleus ile ilgili
nucleus,-i m. A. B. nukleus, çekirdek
nudus,-a,-um çıplak
nullinervis,-e = enervis
nullus,-a,-um hiç kimse, hiç (bir şey)
numerosus,-a,-um bol sayıda mevcut
numerus,-i m. rakam, sayı
nummularius,-a,-um madensel paraya benzer
nummus,-i m. madensel para
nunc z. şimdi
nutans,-ntis [başını eğen] B. aşağıya doğru eğilmiş
nutare başını eğmek
nutricius,-a,-um [besleme ile ilgili] besleyen, besleyici, gıda veren
nux, nucis f. ceviz, fındıksı meyva, nuks
nyct(o)- Gr. gece
nyctophobia,-ae f. geceden korkma

0

ob e. + Acc. -den dolayı
ob-, c önünde **oc-, f** önünde **of-, p** önünde **op-** ters; aşağıya; karşı
obcordatus,-a,-um ters kalp şeklinde
obdeltatus,-a,-um ters delta şeklinde; bkz. deltatus
obducere örtmek, kaplamak
obductus,-a,-um kaplanmış
obesitas,-atis f. şişmanlık
obliquus,-a,-um [eğik, eğri] B. (yaprağın) iki tarafı hemen hemen eşit
oblongifolius,-a,-um oblong yapraklı
oblongus,-a,-um uzunca B. oblong, köşeleri yuvarlak dikdörtgen şeklinde

obovatus,-a,-um ters yumurta şeklinde, ters ovat, obovat
obscurus,-a,-um koyu renkli
obserere tohum ekmek, kaplamak
obsitus,-a,-um örtülü
obsoletus,-a,-um artık kullanılmayan, modası geçmiş
obstetricius,-a,-um doğumda yardımcı
obstetrix,-icis f. ebe
obstipatio,-onis f. [sıkışıklık] T. kabızlık
obstipus,-a,-um eğri
obturatus,-a,-um tıkaç (tıpa) ile kapatılmış
obtusus,-a,-um küt, ucu az yuvarlak

oc- bkz. ob-
occasio,-onis f. fırsat
occidentalis,-e [ob-, cadere: güneşin batışı ile ilgili] batıda bulunan
occipitalis,-e artkafa ile ilgili
occiput,-itis n. artkafa, başın arkası
occlusio,-onis f. [kapatma] T. tıkanma
occlusus,-a,-um sarılmış, saklanmış, muhafaza edilmiş
occultus,-a,-um saklanmış, gizli
ochraceus,-a,-um toprak rengi, hâki, biraz kahverengine bakan sarı
oc(h)reus,-a,-um = ochraceus
oct(a)- Lat. Gr. sekiz
octandrus,-a,-um sekiz stamenli
octangulus,-a,-um sekiz köşeli
octavus,-a,-um sekizinci; tk. oktav
octies sekiz defa
octingenti,-ae,-a sekizyüz
octo(-) Lat. Gr. sekiz
octogesimus,-a,-um sekseninci
octoginta seksen
oculentum,-i n. göze sürülecek pomat
oculus,-i m. göz
odon(to)- Gr. diş
odontologia,-ae f. [diş bilimi] odonto-
 loji
odor,-oris m. koku
odoratus,-a,-um güzel kokulu
-odorus,-a,-um -kokulu
oec(o)- Gr. ev; tk. ekonomi
oedema-atıs n. ödem; vücutta (dokularda) su toplanması
oesophagicus,-a,-um yemek borusu ile ilgili
oesophagus,-i m. [Gr. oiso- = getirme, götürme; phag-] yemek borusu
oestrifer,-fera,-ferum [oestrus = atsineği sığır sineği: at veya sığır sineği taşıyan]
 of- bkz. ob-
offerre [bir kimsenin karşısına çıkarmak, götürmek] sunmak
officina,-ae f. [iş odası] eczane
officinalis,-e eczanede kullanılan, ilaç kodeksinde kayıtlı
officium,-i n. vazife
oic(o)- (modern kelimelerde bazan eco-) Gr. = oeco-

olea,-ae f. zeytin (bitki)
oleaceus,-a,-um yağa benzer, yağlı
oleaginosus,-a,-um yağlı, yağ veren
oleas,-atis m. oleat
olens,-ntis kokan, kokulu
oleosus,-a,-um yağlı
oleraceus,-a,-um sebze benzer, sebze olarak yetiştirilen
olere kokmak
oleum,-i n. yağ, (uçucu olduğu zaman) esans
olfactorius,-a,-um koku almada yardımcı
olfactus,-us m. koku duygusu
oliganthus,-a,-um az çiçekli
olig(o)- Gr. az; tk. oligosakkarit
oligocarpus,-a,-um az meyvalı
oligosporus,-a,-um az sporlu
oliguria,-ae f. idrar çıkarmanın azalması
olitor,-oris m. sebze yetiştirici
olitorius,-a,-um sebze olarak kullanılabilen
oliva,-ae f. zeytin; A. zeytin biçiminde oluşum
olivaceus,-a,-um zeytinî, zeytin yeşili
olivaris,-e zeytin ile ilgili
olus,-eris n. sebze
olusatrum,-i n. [olus, ater: sebze olarak kullanılan ve yaprakları hemen hemen siyah olan]
omentalis,-e omentum ile ilgili
omentum,-i n. mideden diğer karın organlarına geçen tek ya da iki katlı karın zarı, peritoneum'un bir kısmı
ommato- Gr. göz
omnino z. tamamiyle
omnis,-e herbir, hepsi, bütün
onom(ato)- Gr. isim; tk. taksonomi, anonim
ontogenesis,-is f. bir bireyin gelişme ve büyüme dizisi, ontogenez
ontogeneticus,-a,-um ontogenez ile ilgili
onus, oneris n. yük
 oo- Gr. yumurta
oogenesis,-is f. yumurtanın gelişmesi
oolemma,-atis n. yumurtayı saran zar
oophoron,-i n. A. B. ovaryum, yumurtalık

oophorus,-a,-um yumurta taşıyan
op- 1. Gr. görme; göz 2. Lat. bkz. **ob-**
opacus,-a,-um mat, donuk, opak, say-
dam olmayan
operatio,-onis f. ameliyat
operculum,-i n. [kapatan kısım] Z.
balığın solungacı
ophid(io)- Gr. yılan
ophthalm(o)- Gr. göz
ophthalmicum,-i n. göz ilacı, gözde kul-
lanılan ilaç
ophthalmicus,-a,-um göz ile ilgili, göz
hekimliğine dair, gözde kullanılan,
göz hastalıklarını iyileştirici
ophthalmologia,-ae f. göz bilimi, oftal-
moloji
opiatu,-a,-um afyon içeren
opinio,-onis f. kanı, görüş
opistho- Gr. arkada
opium,-i n. afyon
oppositum,-i n., kıs. **opp.** zıt, karşıt
oppositus,-a,-um karşı karşıya bulunan
oppressio,-onis f. sıkıntı duygusu, sı-
kışma, nefes tutulması, daralma
duygusu
opticus,-a,-um görme ile ilgili; tk. op-
tik
optimus,-a,-um (bonus'tan Sup.) en iyi
opus,-eris n. eser (meydana getirilen
değerli şey)
opusculum,-i n. küçük eser
ora,-ae f. kenar
oralis,-e ağız ile ilgili
orbicularis,-e daire biçiminde, yuvar-
lak
orbiculatus,-a,-um dairensi, tamamen
yuvarlak şekilde
orbiculus,-i m. küçük daire
orbis,-is m. daire
orbita,-ae f. göz çukuru
orbitalis,-e göz çukuru ile ilgili
orchiodes,-is orkide'ye benzer, orkide'ye
benzer
orchis,-idis f. salep (bitki), orkide
orchitis,-idis f. testis iltihabı
ordinarius,-a,-um normal, adı
ordo,-inis m. [sıra] (sistematikte) ta-
kım

organon,-i n., **organum,-i** n. organ
orientalis,-e doğuda bulunan
orificium,-i n. A. açıklık, vücuttaki delik
veya yarık, orifis, B. spor vs.'nin
çıktığı açıklık
origanifolius,-a,-um yaprakları mercan-
köşke benzer
origanum,-i n. mercanköşk (bitki)
origo,-inis f. asıl, menşe, köken
-orius,-a,-um bir eylem ile ilgiyi gös-
terir; bkz. s. 34
ornith(o)- Gr. kuş
ornithogamus,-a,-um kuşların yardımıyla
tozlaşan
ornus,-a,-um [dağlarda yetişen veya
süslü]
orth(o)- Gr. düz, doğru, dik; tk. or-
tografi
orthodontia,-ae f. [dişleri düzene koy-
ma] ortodonti
orthopedia,-ae f. [ayağın düzeltilmesi]
ortopedi
orthotropus,-a,-um aynı (düz) yöne dön-
müş, B. ovülde, mikropil ve hilum
karşılıklı kutuplarda olan
ortus,-a,-um [doğmuş] bir şeyden çı-
kan veya olagen
oryza,-ae f. pirinç (bitki)
os, oris n. ağız
os, ossis, n. kemik; **os sacrum** = sac-
rum
oscillatorius,-a,-um = versatilis
osculum,-i n. [küçük ağız]
osseus,-a,-um kemiksi
ossiculum,-i n. kemikçik
ossificatio,-onis f. kemikleşme
osteo- Gr. kemik
osteologia,-ae f. kemik bilimi, osteo-
loji
ostitis,-idis f. kemik iltihabı
ostium,-i n. T. ağız, delik, giriş
-osus,-a,-um gen. bolluk, çokluk ve bir
şeyce zenginliği ifade eder; bkz.
s. 34
ot- Gr. kulak; tk. mikroti (kulak kep-
çesinin doğuştan küçük oluşu)
oticus,-a,-um kulak ile ilgili
otitis,-idis f. kulak iltihabı

otologicum,-i n. kulağa uygulanacak ilaç, kulak ilâcı
otologicus,-a,-um kulakta kullanılan
ovalifolius,-a,-um oval yapraklı
ovalis,-e yumurta şeklinde, oval
ovarius,-a,-um ovaryum ile ilgili
ovarium,-i n. A. B. yumurtalık, over, ovaryum (dişi üreme hücrelerini veren organ)
ovatus,-a,-um ovat, yumurtanın boyuna kesiti şeklinde
ovifer,-fera,-ferum yumurta taşıyan
ovilis,-e koyundan gelen
ovinus,-a,-um koyun ile ilgili, koyuna uygun, koyuna özgü

ovis,-is f. koyun
ovoideus,-a,-um yumurtaya benzer
ovulum,-i n. B. ovül, tohum taslağı, Gal. ovül, vajinal olarak kullanılan preparat
ovum,-i n. yumurta
oxy- Gr. keskin, batıcı
oxyacanthus,-a,-um sivri dikenli
oxydatus,-a,-um oksitlenmiş
oxydum,-i n. oksit; **oxydum ferri** demir oksit
oxygenium,-i n. oksijen (O)
oxymel,-mellis n. Gal. içinde bal çözülmüş sirkeli preparat
oxyphyllus,-a,-um sivri yapraklı

P

pabulum,-i n. yem
pachy,- Gr. şişman
pachymeninx,-ingis f. beyin ve omurilik boşluklarını döşiyen zarlardan kalın olanı (= dura mater)
Padus,-i m. İtalya'daki Po nehri
paediatrica,-ae f. çocuk hekimliği, pediatri
p(a)ed(io)- Gr. çocuk, kukla; tk. pedagog
paediophobia,-ae f. bebeklerden, kuklalardan korkma
pala,-ae f. kürek
palaeo- Gr. eski
Palaestina,-ae f. Filistin
palatinus,-a,-um damakta bulunan
palatum,-i n. damak
palatus,-a,-um kürek şeklinde
palea,-ae f. gramine çiçeğinde brakteol
paleaceus,-a,-um küçük, dik, zarımsı pullarla kaplı
palidosus,-a,-um bataklıkta yetişen
pallidus,-a,-um sararmış, benzi atmış; soluk
pallium,-i n. [bir cins manto] beyin kabuğu, palyum

pallor,-oris m. solgunluk, beniz sarılığı; matlık
palma,-ae f. el ayası
palmaris,-e el ayası ile ilgili
palmatum,-a,-um el şeklinde (genellikle beş loblu ve loblarının orta damarları bir noktada birleşen yapıya verilen sıfat)
palpebra,-ae f. üst göz kapağı
palpebralis,-e üst göz kapağı ile ilgili
palpitatio,-onis f. çarpıntı
paludosus,-a,-um bataklıkta yetişen
palus,-udis f. bataklık
palustris,-e bataklıkta yetişen
Pamphylia,-ae f. Antalya - Alanya bölgesi
pamphylicus,-a,-um Pamphylia'da yetişen
pampinus,-i m. tırmanan bitkilerde tutunma filizi
pancreas,-atis n. pankreas
pancreaticus,-a,-um pankreas ile ilgili
panduratus,-a,-um keman şeklinde ve her iki yanı derin körfezli
panduriformis,-e = panduratus

panacula,-ae f. B. bileşik salkım
paniculatus,-a,-um bileşik salkım şek-
 linde
panis,-is m. ekmek
pan(to)- Gr. hep, tam, bütün; tk.
 panteon [bkz. theo-: bütün ilâh-
 ların tapınağı]
pantropicus,-a,-um [her yöne dönen]
 pantropik
papaver,-eris n. haşhaş
Paphlagonia,-ae f. doğuda Kızılıрма-
 ğa kadar Gerede-Kastamonu çevresi
paphlagonicus,-a,-um Paphlagonia'da
 yetişen
papilio,-onis m. kelebek
papilla,-ae f. [memebaşı] A. B. papil,
 sigil
papillaris,-e papil ve (öz. B.) sigil ile
 ilgili
papillosus,-a,-um (çok) papilli veya si-
 gilli
pappus,-i n. B. papus (şemsiye biçimin-
 de kıllar)
papula,-ae f. papül, (deride görülen içi
 su dolu kese şeklinde kabarcık)
papyraceus,-a,-um 1. papirus bitkisine
 benzer, papirus bitkisinden elde
 edilmiş 2. kâğıt gibi ve opak
papyrifer,-a,-um [[kâğıt veren] kâğıt
 imalinde yardımcı
papyrus,-i m. Eski Mısır'da, papirüs
 denilen yazı malzemesinin elde
 edildiği bitki (*Cyperus papyrus*);
 kâğıt
par, paris eşit
-par- bkz. -parus
par(a)- Gr. boyunca, yanında, yakın;
 tk. paralel
parabolicus,-a,-um parabol şeklinde, B.
 şekli ovat ile elips arası, tepesi
 obtus
paracolicus,-a,-um colon'un yanında bu-
 lunan; bkz. colon
paracolpium,-i n. vajenin etrafını saran
 doku
paracorolla,-ae f. [korolla'nın yanında
 bulunan kısım] korollanın eki,
 parakorolla

paracystium,-i n. idrar kesesinin etra-
 fını saran doku
paraduodenalis,-e duodenum'nun yanın-
 da bulunan
parallelus,-a,-um Gr. [birbirinin yanın-
 da] paralel
parare hazırlamak
paratus,-a,-um hazır(lanmış)
parce z. az, nadiren
pardus,-i m. pars, leopar
parenchyma,-atis n. A. belirli bir fonk-
 siyon gösteren doku kısmı veya
 hücreler grubu, B. ince çeperli ve
 birbirinden farklı olmayan izo-
 diametrik hücreler, parankima
parentes,-um m. ebeveyn
paries, parietis m. duvar, A. Fiz. cidar,
 çeper
parietalis,-e duvar, cidar ile ilgili
paripinnatus,-a,-um (pennat yaprağın
 sapı) bir çift yaprakçık ile biten
parotidicus,-a,-um parotis ile ilgili
parotis,-idis f. kulakaltı tükürük bezi,
 parotis
parotitis,-idis f. parotis iltihabı
pars, partis f. kısım
parthenius,-a,-um [parthenos Gr. =
 virgo] kadın hastalıklarında kul-
 lanılan
partim z. kısmen
partitus,-a,-um [bölünmüş] B. hemen he-
 men tabana kadar yarılmış
partus,-us m. doğum
parulis,-idis f. [ulüs Gr. = dişeti] dişeti
 apsisi
parureterius,-a,-um üreter'in yanında bu-
 lunan; bkz. ureter
-parus,-a,-um doğuran
parvus,-a,-um küçük
parvulus,-a,-um çok küçük, küçücük
passerinus,-a,-um [passer = serçe] ser-
 çe ile ilgili
pasta,-ae f. pat, hamur, macun, T.K.
 pasta
pastillus,-i m. † pastil
pastor,-oris m. çoban
patella,-ae f. dizkapağı kemiği
patellaris,-e dizkapağı ile ilgili

patelliformis,-e dizkapağı şeklinde
patens,-ntis [açık bulunan] yayvan, yayılmış
pater, patris m. baba
path(o)- Gr. kötü etki altında bulunma, zarar görme, ıstırap çekme, hasta(lık); tk. psikopat = ruhen hasta olan kimse
pathologia,-ae f. [hastalık bilimi] patoloji
patientia,-ae f. sabır
patria,-ae f. vatan
patulus,-a,-um yayık
pauci,-ae,-a az, az miktarda mevcut
pauci- az
paucidentatus,-a,-um az dişli
pauciflorus,-a,-um az çiçekli
paucifolius,-a,-um az yapraklı
paucispinus,-a,-um az dikenli
paucus,-a,-um az, az miktarda mevcut
paulum, z. az, biraz
pauper,-eris fakir, yoksul
pauxillum,-i n. biraz
pavo,-onis m. tavus kuşu
pavoninus,-a,-um [tavus kuşu ile ilgili] alaca, çok renkli; tavus kuşundaki gibi mavi renkli
pavor,-oris m. korku
pax, pacis f. barış
pecten,-inis m. [tarak] A. tarak
pectinatus,-a,-um tarak biçimine
pectoralis,-e göğüs ile ilgili, göğüs tarafından bulunan, göğüs için yapılan
pectus,-oris n. göğüs
peculiaris,-e özel
pecunia,-ae f. para
pedalis,-e ayak (bkz. pes 2.) uzunluğunda
pedatus,-a,-um [ayaklı] B. palmatus'a kıyasla, en alttaki iki lop tekrar küçük loplara ayrılmış; bkz. palmatus
pedicellatus,-a,-um pedicellus'a sahip, pedicellus'ta bulunan
pedicellus,-i m. sapçık, öz. infloresans-taki bir çiçeğin sapı
pediculus,-i m. Z. bit, B. = pedicellus
pediformis,-e ayak şeklinde

peduncularis,-e pedunculus ile ilgili
pedunculatus,-a,-um saplı
pedunculus,-i m. çiçek durumunun, çiçeğin veya meyvanın sapı, pedonkul, A. sap
pejor,-jus (malus'tan Comp.) daha fena
pel- bkz. per-
pelargonium,-i n. sardunya (bitki)
pelecanus,-i m. kaşıkçı kuşu
pellucidus,-a,-um [per-, lux: ışığı geçiren] ,effaf, saydam
peltatus,-a,-um [kalkanlı] kalkan şeklinde, kalkana benzer, B. yaprak sapı yaprağın ortasında veya ortasına yakın bir yere bağlı
peltum,-i n. kalkan
pelvinus,-a,-um pelvis ile ilgili
pelvis,-is f. leğen (kalça içi boşluğu) pelvis, havsala
pendens,-ntis = dependens
pendere asılı blunmak
pendulinus,-a,-um = pendulus
pendulus,-a,-um (uzunca ve) sarkık
penicillatus,-a,-um fırça şeklinde
penicillinum,-i n. penisilin
penicillus,-i m. fırça
peninsula,-ae f. yarımada
penis,-is m. kamış, erkek üreme organı, penis
penna,-ae f. tüy
pennatus,-a,-um = pinnatus
pent(a)- Gr. beş; tk. pentan
pentagonus,-a,-um beş köşeli
pentagynus,-a,-um beş pistilli
pentandrus,-a,-um beş stamenli
pentanthus,-a,-um beş çiçekli
pentapetalus,-a,-um beş petalli
pentaphyllus,-a,-um beş yapraklı
pentapterus,-a,-um beş kanatlı
pentasepalus,-a,-um beş sepalli
pentaspermus,-a,-um beş tohumlu
pentastachys s. beş başaklı
pentastichus,-a,-um beş sıra üzerine dizilmiş
pente Gr. beş
peps- sindirime
pepsina,-ae f., **pepsinum,-i** n. pepsin
per e. + Acc. sırasında, -den geçerek

per-, l önünde **pel-** 1. arasından, -den geçerek 2. çok 3. sonuna kadar, tamamen

peractus,-a,-um [sonuna kadar yapılmış] bitmiş, bitirilmiş, tamamlanmış

perbrevis,-e çok kısa

percalefactus,-a,-um çok ısınmış

peregrinus,-a,-um yabancı

perennans,-ntis = perennis,-e

perennis,-e çok senelik

perfectus,-a,-um [= peractus] tamamlanmış

perfoliatus,-a,-um (yaprak) laminası gövde tarafından delinmiş

perforatio,-inis f. delme, delinme

perforatus,-a,-um delinmiş, çok delikli

pergamenus,-a,-um Bergama ile ilgili, Bergama yakınlarında yetişen; parşömene (yazı için hazırlanmış hayvan derisine) benzer

Pergamum,-i n. Bergama

pergere devam etmek

peri- Gr. etrafta, etrafında; tk. periskop

periarterialis,-e arterin etrafında bulunan

pericardium,-i n. kalp dış zarı, perikard

pericarpium,-i n. perikarp, meyva kabuğu

pericranium,-i n. kafatasının perios-teum'u (kemik dışzarı)

periculosus,-a,-um tehlikeli

peridium,-i n. [dolap] bir çok mantarın sporoforlarını saran dış duvar

perigynus,-a,-um B. [ovaryumun etrafında bulunan] perigin, respetakulumu (bkz. receptaculum) çukur, ovaryumu serbest ve üst durumda olan

perinaeum,-i n. A. apışarası

perinde z. aynı şekilde

periodontium,-i n. diş kökü zarı

periosteum,-i n. kemik dışzarı, periyost

periphericus,-a,-um çevresel, periferik

peritoneum,-i n. karın zarı, periton

perliiquidus,-a,-um akıcı (alkol, eter gibi)

permanens,-ntis kalıcı, devam eden, devamlı, sürekli

permeabilis,-e geçirgen

pernitias,-ei f. mahvolma

peroneus,-a,-um perone ile ilgili

perone,-es f. kamış kemik, fibula

peroralis,-e ağız yoluyla alınan

perpendicularis,-e = verticalis

perpetuus,-a,-um devamlı, sürekli

persistens,-ntis B. kalıcı

personatus,-a,-um maskeli

pertussis,-is f. boğmaca

pertusus,-a,-um B. yüzeyinde düzensiz boşluklar bulunan

peruvianus,-a,-um Peru'da yetişen Peru'ya özgü

pes,pedis m. 1. ayak 2. İngiliz ölçü sistemine göre 30.5 cm; Fransız sistemine göre 32.5 cm.

pess- = peps-

pessimus,-a,-um (malus'tan Sup.) en fena

pestis,-is f. veba

petaloideus,-a,-um petale benzer

petalum,-i n. B. petal, taç yaprağı (korollayı oluşturan yapraklardan biri)

petiolaris,-e saplı, petiyol üzerine oturmuş

petiolatus,-a,-um saplı

petiolus,-i m. sap, yaprak sapı, petiyol

petrosus,-a,-um kayamsı, kayalı

phaeo- Gr. kahverengi, esmer

phaeophyceae,-arum f. esmer yosunlar

phaeus,-a,-um koyu renkli

phag,- Gr. yemek; tk. polifaji

phalanx,-angis f. parmak kemiği

phallus,-i m. = penis

phaneranthus,-a,-um çiçekleri açıkta bulunan

phaner(o)- Gr. görünebilen, görünür

phanerogamus,-a,-um açık tohumlu, fanerogam

pharmacia,-ae f. eczacılık

pharmaco- Gr. ilaç, ecza

pharmacologia,-ae f. [ecza bilimi] farmakoloji

pharmacophobia,-ae f. ilaçlardan korkma

pharmacopoea,-ae f. ilaç kodeksi

pharyngicus,-a,-um farenks ile ilgili
pharyngitis,-idis f. farenks iltihabı
pharynx,-yngis m. yutak, farenks
phaseolus,-i m. fasulya (bitki)
phenacetinum,-i n. fenasetin, organik bir madde
pheng(o)- Gr. ışık
phengophobia,-ae f. güneş ışığından, ışıktan korkma
phenolum,-i n. fenol
phiala,-ae f. şişe
phil(o)- Gr. sevme, dost; tk. filoloji
philologia,-ae f. [kelimeleri sevme] filoloji
philosophia,-ae f. [bilgeliği sevme] felsefe; tk. filozof
philtrum,-i n. 1. = filtrum 2. burun altı oluğu
phleb- Gr. damar, ven (toplardamar)
phlebitis,-idis f. ven iltihabı, flebit
phlegmona,-ae f. bağ dokusunun cehatlanmış olması, flegmon
phloio- Gr. [kabuk] B. iç kabuk; tk. floem
phlomoideis,-is [phlomis = Kudüs adaçayı, halk arasında şalba, çalba denilen tüylü bir bitki] phlomis'e benzer
phlox, phlogis f. [alev] Kuzey Amerika'da yetişen ateş çiçeği
phob- Gr. korkma, korku
phobia,-ae f. mantıklı olmayan veya hastalık derecesinde her türlü korku veya ürkeklik, fobi; bkz. aero-, agora-, amaxo-, andro-, anemo-, anthropo-, astrapo-, ataxio-, auto-, cancro-, cardio-, carcino-mato-, cerauno-, clastro-, clepto-, clithro-, coito-, cyprido-, dermatosio-, electro-, emeto-, ergasio-, ereutho-, eroto-, gamo-, helmintho-, h(a)emato-, h(a)emo-, hydro-, hygro-, lepro-, lysso-, mono-, necro-, noso-, nycto-, odonto-, p(a)edio-, pharmaco-, phengo-, phomo-, photo-, phtisio-, pono-, pyro-, scabio-, tap-ho-, thalasso-, thanato-, thermo-

toxico-, triscaideca-, venereo-, xeno-, zoo-, v. s.

phoca,-ae f. fok balığı
Phoenicia,-ae f. Finike
phoeniceus,-a,-um = purpureus
phoenicius,-a,-um Finike'de yetişen
phon(o)- Gr. ses, gürültü; tk. telefon (bkz. tele-), megafon, fonetik
phonophobia,-ae f. gürültülü bir şekilde ya da yüksek sesle konuşmaktan korkma
-phor- Gr. taşıyan; tk. fosfor
phos- Gr. ışık
phosphas,-atis m. fosfat
phosphis,-itis m. fosfit
phosphorus,-i m. [ışık taşıyan] fosfor
phot(o)- Gr. = phos-; tk. fotoğraf
photophobia,-ae f. ışıktan korkma
phragm- Gr. çit, perde; tk. diyafram [ayıran perde]
phragmites,-is s. çit ve perde yapmakta kullanılan
phren- Gr. akıl; tk. şizofreni ([akıl bölünmesi] erken bunama denen akıl hatası)
phrenes, phrenum f. diyafram
Phrygia,-ae f. Denizli - Uşak - Kütahya - Eskişehir - Afyon çevresi
phrygius,-a,-um Phrygia'da yetişen
phthiophobia,-ae f. tüberkülozdan korkma
phthisis,-is f. verem, tüberküloz
phy- Gr. gelişme
phyll- Gr. yaprak; tk. klorofil
phyllocladum,-i n. B. yaprak görevi yapan ve laminaya benzer şekilde genişlemiş ve yassılaştırmış olan kısa sürgün, filloklad
phyllophorus,-a,-um yaprak taşıyan
-phyllus,-a,-um yapraklı; bkz. s. 35
phylum,-i n. sistematikte birlik
phys(a)- Gr. kese
physi(o)- Gr. tabiat; tk. fizik
physiologia,-ae f. canlıların normal fonksiyonlarını inceleyen ilim, fizyoloji
physiologicus,-a,-um fizyoloji ile ilgili, fizyolojik

physodes,-is keseye benzer
phyt- Gr. bitki; tk. fitopatoloji
picca,-ae f. ladin (bitki)
piceus,-a,-um katran renginde, kahve-
 rengine bakan siyah
picro- Gr. acı
pictus,-a,-um boyanmış
pigmentum,-i n. [boya] pigment (his-
 toloji ve botanikte) boyar madde
pila,-ae f. top
pilifer,-fera,-ferum kıl taşıyan, B. (yap-
 rağın) tepesi çok ince zayıf bir
 uçla biten
pilosellus,-a,-um küçük kıl taşıyan
pilosus,-a,-um B. kısa, ince, zayıf tüy-
 lerle örtülü
pilula,-ae f. [küçük top] hap, pilül
pilum,-i n. mızraklı kargı; (eczacılıkta)
 havaneli
pilus,-i m. kıl
pimenta,-ae f. Hint biberi (bitki)
pinealis,-e A. çam kozalağına benzer
pineus,-a,-um pinus'a (çama) benzer
pinguiculus,-a,-um oldukça yağlı
pinguis,-e (sabit) yağlı
pinnatus,-a,-um tüylü, tüy şeklinde, B.
 (yaprak sapının) her iki tarafında
 basit yaprakçıklar bulunan, penn-
 nat; **alternatim pinnatus** (pennat
 yaprakta) yaprakçıkları yaprak
 sapı üzerinde alması olarak dizil-
 miş olan; **decescente(r) pinnatus**
 (pennat yaprakta) yaprağın taba-
 nından tepesine doğru yaprak-
 çıkların büyüklüğü azalan; **in-**
terrupte pinnatus (pennat yap-
 rakta) yaprakçıklar bir büyük
 bir küçük olmak üzere alması ola-
 rak sıralanmış; bkz. **digitato-**
pinnatus, didigitato- pinnatus, bi-
 pinnatus vs.
pinoides,-is = pineus
pinus,-i f. çam ağacı
piper,-eris n. biber (bitki ve baharat)
piperitus,-a,-um bibere benzer
piriformis,-e armut biçiminde
pirum,-i n. armut (meyva)
pirus,-i f. armut ağacı

piscis,-is m. balık
Pisidia,-ae f. güneyde Toroslara kadar
 Burdur - Isparta çevresi
pisidicus,-a,-um Pisidia'da yetişen
pistillum,-i n. 1. havaneli 2. B. pistil (gi-
 nekeumu teşkil eden organların
 her biri, bkz. gynaecium)
pituita,-ae f. balgam, A. pitüit bezi
-pit(ys) Gr. çam
pix, picis f. katran
placenta,-ae f. A. plasenta (fetüsü ana
 rahmine bağlayan özel bir yapı),
 (ginekolojide) son, B. tohum tas-
 laklarının ovaryum içinde bağlan-
 dığı doku, plasenta
plaga,-ae f. vuruş, kaza
planta,-ae f. B. bitki, A. ayak tabanı
plantagineus,-a,-um sinirliota benzer
plantago,-inis f. sinirliot
plantare bitki dikmek
plantaris,-e ayak tabanı ile ilgili
planum,-i n. düzlem
planus,-a,-um yassı, düz
plasma,-atis n. plazma, bazı dokuların
 (kan, adele) bileşimine giren sıvı
 kısım; kan plazması (kanın kırmızı
 ve beyaz kürecikleri, mineral
 tuzları proteidleri, kolesterolin ve
 lipidleri taşıyan sıvı kısmı)
platinum,-i n. platin
platy- Gr. yassı; tk. platform
platypetalus,-a,-um petalleri yassı olan
platyphyllus,-a,-um yaprakları yassı olan
platyspermus,-a,-um tohumları yassı olan
plebs, plebis f. avam
pl(e)io- Gr. [daha çok] birkaç, çok sayıda
pleiochasium,-i n. B. dalları vertisillat
 (bkz. verticillatus) uçtaki çiçeğin
 altındaki vertisillat dalları da ay-
 nı şekilde gelişmiş çiçek durumu,
 pleyokasyum
pleiopetalus,-a,-um çok petalli
pleiophyllus,-a,-um çok yapraklı
pleiosepalus,-a,-um çok sepalli
pleiospermus,-a,-um çok tohumlu
plenus,-a,-um dolu
pleura,-ae f. göğüs kafesinin iç yüzü ile
 akciğerlerin üzerini örten zar,
 plevra

pleuralis,-e plevra ile ilgili
 pleuritis,-idis f. plevra iltihabı (çoğunlukla tüberkülotik), zatülcenp, plörezi
 -plex,-plicis -misli, -katlı
 plexus,-us m. A. sinir, ağrı
 plica,-ae f. kıvrım, pli
 plicatus,-a,-um paralel ve birkaç pli halinde katlanmış
 plietesialis,-e [Gr. pleio-, etesi-] birkaç sene geliştikten sonra bir defa çiçek açan ve meyvadan sonra hemen ölen
 Plinius,-i m. Romalı yazar (M. S. I. yüzyıl)
 -ploideus,-a,-um sitolojide (bkz. cytologia) geçen ve kromozom sayısı ile ilgili bir ek, cf. haploideus, diploideus
 pluma,-ae f. kuş tüyü
 plumbago,-inis f. grafit madeni
 plumbeus,-a,-um kurşunî, maviye yakın gri
 plumbum,-i n. kurşun (Pb); plumbum oxydatum bkz. lithargyrum
 plumosus,-a,-um (çok) tüylü
 plumula,-ae f. [tüycük] B. 1. bitki taslağında gövdeyi meydana getirecek olan tomurcuk 2. gövdenin vegetasyon noktası
 plures,-a (multi'den Comp.) daha çok
 plurimi,-ae,-a (multi'den Sup.) en çok
 plus, z. daha çok; plus minus az çok
 pluvialis,-e yağmur ile ilgili
 p. m. = post meridiem (bkz. meridies)
 pneum(ato)- Gr. nefes; tk. pnömoni, dispne
 pneumaticus,-a,-um solunum ile ilgili
 pneumonia,-ae f. akciğer iltihabı, zatürrie, pnömoni
 pneumothorax,-acis m. dahilen akciğerlerin yırtılmasıyla veya haricen enjeksiyonla plevra boşluğuna hava veya gaz gitmesi, pnömotoraks
 pno- Gr. = pneumat-
 pod- Gr. ayak; tk. antipod
 podagra,-ae f. [Gr. pod-, agra- = bağ, köstek: ayak kösteği] T. ayak

başparmağında damla hastalığı, nikris

podagrarius,-a,-um nikriste kullanılan
 podalgia,-ae f. ayak ağrısı
 poet- Gr. yapan, meydana getiren
 poeta,-ae f. şair
 poet(ic)- Gr. yapıcı
 polio- Gr. gri
 poliosis,-is f. saçların ağarması, beyazlaşması
 pollen,-inis n. B. çiçek tozu, polen
 pollex,-icis m. 1. el başparmağı 2. takriben 2.54 cm (başparmağının ilk boğumunun uzunluğu)
 pollicaris,-e pollex (bkz.) uzunluğunda
 pollinatio,-onis f. tozlaşma
 pollinium,-i n. kütle halinde birleşmiş polen taneleri, polinyum
 poly- Gr. çok
 polyacanthus,-a,-um çok dikenli
 polyadelphus,-a,-um [çok kardeşli] B. stamenlerin filamentleri üç veya daha çok demet halinde birleşmiş
 polyandrus,-a,-um B. çok stamenli
 polyanthemus,-a,-um birkaç tane infloresans'ı olan
 polyanthus,-a,-um çok çiçekli
 polycarpicus,-a,-um birkaç defa meyva verebilen
 polycarpus,-a,-um çok meyvaya sahip
 polycaulis,-e B. çok gövdeli
 polycephalus,-a,-um çok başlı, B. çok kapitulumlu; bkz. capitulum
 polychasium,-i n. [Gr. poly-, chas-] çok defa bölünmüş çiçek durumu
 polycladus,-a,-um çok dallı
 polycotyledoneus,-a,-um B. çok kotiledonlu
 polydactylus,-a,-um çok parmaklı
 polyedrus,-a,-um Geom. çok yüzlü
 polygamus,-a,-um B. poligam, hem tek eşeyli hem de hermafrodit çiçekleri bir arada taşıyan
 polygonus,-a,-um çok köşeli; tk. poligon
 polygynus,-a,-um çok pistilli
 polymerus,-a,-um çok kısımlı, K. yapısında esas molekülü çok defa tekrarlanan; tk. polimerizasyon

polymorphus,-a,-um çok şekilli
polypetalus,-a,-um çok petalli
polyphagia,-ae f. hastanın çok yemek yemesi, polifaji
polyphyllus,-a,-um çok yapraklı
polypodium,-i n. [podio- Gr. = ayak-çık]
polyporus,-a,-um çok delikli
polyrrhizus,-a,-um çok köklü
polysepalus,-a,-um çok sepalli
polyspermus,-a,-um çok tohumlu
polysporus,-a,-um çok spor taşıyan
polystachys s. çok başaklı
polystichus,-a,-um çok sıralı
polystilus,-a,-um B. çok stiluslu
polyuria,-ae f. atılan idrar miktarının artması, poliüri
polyvalvis,-e çok kapaklı
pomifer,-fera,-ferum ağaç meyvası taşıyan
pomum,-i n. ağaç meyvası
ponderosus,-a,-um ağır
pondus,-eris n. ağırlık
ponere koymak
pono- Gr. çaba; yorgunluk
pons, pontis m. köprü, A. pons, beyin ile bulbus (soğancık) arasında bulunan santral sinir sistemi parçası
pont- Gr. deniz. öz. Karadeniz
ponticus,-a,-um 1. Karadeniz ile ilgili
 2. eski Pontus'ta yetişen
Pontus,-i m. Bartın - İnebolu arası ile Sinop - Samsun - Amasya - Tokat - Yozgat'ın kuzey kısmı - Erzincan - Gümüşhane'yi içine alan ve Çoruh nehrine kadar uzanan bölge
poples,-itis m. dizin arkasındaki çukur
popliteus,-a,-um poples ile ilgili
populus,-i f. kavak (bitki)
populus,-i m. halk, toplum
porphyreus,-a,-um kırmızıya bakan kahverengi
porta,-ae f. kapı, A. bazı organların giriş yeri
portio,-onis f. [bölüm, kısım]
porus,-i m. delik

positio,-onis f. durum
positus,-a,-um [ponere'den partisip] konmuş
posse yapabilmek
post e. + Acc. -den sonra; post meridiem bkz. meridies
posterior,-ius Comp. daha sonra, daha arkada bulunan
posticus,-a,-um 1. arka tarafta bulunan
 2. = extrorsus
postis,-is m. direk
postremus,-a,-um Sup. en son, en arkada bulunan
postridie z. R. ertesi gün
potabilis,-e içilir
potamo- Gr. dere
potare içmek
potassium,-i n. potasyum, kalium (K)
potens,-ntis kudretli
potentia,-ae f. kudret
potestas,-atis f. kudret
potio,-onis f. [içme] posyon (Gal. gen. şeker içeren ilaçlı su)
potus,-us m. içilecek şey
prae- evvel, önce; önde
praeceptum,-i n. emir, talimat
praecipitare çöktürmek, çökmek
praecipitatio,-onis f. çöktürme, çökme
praecipitatus,-a,-um çöktürülmüş
praecox,-ocis vaktinden erken çıkan, gelişen, olgunlaşan, vuku bulan
praefloratio,-onis f. = aestivatio
praemorsus,-a,-um [ön tarafı ısırılmış]
 B. (trunkat yaprağa kıyasla) kesik ucu düzensiz girintili çıkıntılı
praeparatum,-i n. [önceden hazırlanmış madde] preparat
praeparatus,-a,-um hazırlanmış
praepatellaris,-e dizkapağı önünde bulunan
praeputium,-i n. sünnet derisi
praepyloricus,-a,-um pilor önünde bulunan; bkz. pylorus
praescriptio,-onis f. reçete
praescriptum,-i n. reçete
praeter e. + Acc. -den başka, dışında
prassinus,-a,-um çimen yeşili
pratensis,-e çayırarda yetişen

pratum,-i n. çayır
pridie z. önceki gün
primigravida,-ae f., grävda. I. ilk defa gebe kalan kadın
primipara,-ae f. ilk defa doğuran kadın
primula,-ae f. çuhaççeği
primus,-a,-um ilk, birinci
principalis,-e en mühim, en önemli
prisma,-atis n. Geom. prizma, menşur
pristinus,-a,-um eski
prius z. önceden
pro e. + Abl. için, olarak kullanılan
pro- dışarıya, öne doğru, önüne; önce
proangiosperma,-atis n. angiospermelerin bir fosil şekli
probabiliter z. muhtemelen, olası
procambium,-i n. B. primer floem ve primer ksilemi meydana getiren meristematik doku
procerus,-a,-um = elatus
processus,-us m. çıkıntı
procumbens,-ntis [öne yatık] yere yatık, yerde sürünücü
productus,-a,-um uzanmış
professor,-oris m. profesör
profundus,-a,-um derin
projectio,-onis f. [öne atma]
prolapsus,-us m. [öne kayma] T. öne, dışarıya kayma (örn. prolapsus ani, uteri anus veya uterusun dışarıya kayması)
prolongatus,-a,-um uzatılmış
prominentia,-ae f. çıkıntı
promptus,-a,-um hazır
pronato,-onis f. dönme, öz. el bileğinin içe dönmesi
pronator,-oris m. döndüren kas, öz. el bileğini içe döndüren kas
pronus,-a,-um üst yüzü aşağıya dönmüş şekilde yatkın
prope e. + Acc. -e yakın
prophasis,-is f. mitoz bölünmenin ilk evresi, profaz
prophylacticum,-i n. profilaktik ilaç
prophylacticus,-a,-um önleyici, profilaktik
Propontis,-idis f. Marmara denizi
propositus,-a,-um öne konmuş, öne sürülmüş

proprius,-a,-um ait, özel, özgü
propter e. + Acc. -den dolayı
prorumpens,-ntis dışarıya çıkan
pros- Gr. -e doğru; yanın(d)a, yakın, üstelik, ön (tarafa bulunan)
prosencephalon,-i n. ön beyin, prosansefal
prostata,-ae f. prostat (mesanenin altında ve erkeklerde bulunan bir guddе)
prostaticus,-a,-um prostat ile ilgili
prostatitis,-idis f. prostat iltihabı
prosth- Gr. = proto-
prostratus,-a,-um yatkın
proteïnicus,-a,-um protein içeren
prot(o)- Gr. ilk, birinci; ön tarafta, ön (d)e; ileri
protogynus,-a,-um dişi çiçekleri erkek çiçeklerinden evvel olgunlaşan
protophloema,-atis n. B. primer yapıda floemin gelişen ilk hücreleri
protoplasma,-atis n. hücrenin sitoplazma, çekirdek ve plastidlerden oluşan canlı kısmı
protractus,-a,-um uzatılmış
protuberantia,-ae f. A. kabartı
pro usu externo, R. kıs. pro us. ex. dışarıdan kullanılmak üzere
proximalis,-e merkeze yakın durumda olan (karşıtı distalis)
proximus,-a,-um en yakın
prudens,-ntis zeki
pruina,-ae f. kırağı
pruinosis,-a,-um kırağı düşmüş gibi
prurigo,-inis f. kaşıntılı deri hastalığı, kuru kaşıntı
pruritus,-us m. kaşıntı
pseudanthus,-a,-um [yalancı çiçek]
pseud(o)- Gr. yalancı, yanlış, taklit, benzer; tk. psödoparenkima
pseudoparenchyma,-atis n. [yalancı parenkima]
psych(o)- Gr. ruh; tk. psikopat (bkz. patho-), psikanaliz, psikiyatri
psychologia,-ae f. ruhbilimi, psikoloji
psychro- Gr. soğuk
psyllium [Gr. psil - = çıplak]
ptarmicus,-a,-um aksırtıcı
ptarmus,-i m. aksırma

pteroctarpus,-a,-um meyvesi kanatlı
pter(ygo)- Gr. kanat
pterygoides,-is kanada benzer
ptialismus,-i m. tükürük salgısının artması
ptosis,-is f. [düşme] örn. gözkapagının düşmesi
pubens,-ntis ince tüylenen, ince tüylü
puberulus,-a,-um ince tüylü
pubes,-is f. tüy, A. yetişkinlerde kıllarla kaplanan hipogastrik bölge, B. gövde ve yaprakları örten ince tüyler
pubes, puberis bülüğa ermiş
pubescens,-ntis ince tüylenen, ince tüylü,
 B. çok kısa, zayıf, sık tüylerle kaplı
pubiger,-gera,-gerum tüy taşıyan
puendialis,-e edep yeri ile ilgili
puendum,-i n. edep yeri
puör,-oris m. utanma, ayıp
puella,-ae f. kız
puer,-i m. oğlan
pueritia,-ae f. çocukluk zamanı
puerpera,-ae f. lohusa
puerperium,-i n. loğusalık (loğusanın doğumdan sonraki yatakta kalma günleri)
puena,-ae f. savař
pucher, pulchra, pulchrum güzel
puchritudo,-inis f. güzellik
pulex,-icis m. pire
puillus,-a,-um kuzguni siyah
puimo,-onis m. akciğer
puimonalis,-e akciğer ile ilgili
puimonaria,-ae f. ciğerotu
puimonariodes,-is ciğerotuna benzer
puipa,-ae f. B. etli mezokarp, A. bir organın yumuşak kısmı, pulpa, Gal. lâpa, bulamaç; **puipa dentis** dişin yumuşak iç kısmı
puipitis,-idis f. diş pulpasının iltihabı
puiposus,-a,-um [çok pulpa içeren] pulpa şeklinde, etli
puipus,-us m. nabız
puiformis,-e ezme, macun, lâpa şeklinde
puiveratus,-a,-um pulverize edilmiş, toz haline getirilmiş

puverulentus,-a,-um ince bir toz tabakası ile kaplanmış gibi
puvinar,-aris n. yastık
puvinatus,-a,-um yastık biçiminde
puvis,-eris m. toz
puvex,-icis m. sünger taşı
puvilus,-a,-um = nanus
puvctatus,-a,-um noktalı
puvctum,-i n. nokta
puvngens,-ntis [batıcı] (yapragın) tepesi azar azar keskin bir uç halinde biten
puvilla,-ae f. [bebek] gözbebeđi
puvillaris,-e gözbebeđi ile ilgili
puvgans,-ntis purgatif (dişki yapma (defekasyon) sayısını arttıran ve dişkıyı sulandıran, müshil özelliğinde olan)
puvgans,-ntis n. purgatif ilaç
puvgatio,-onis f. temizleme
puvpura,-ae f. [eski Finike'de erguvanı boya çıkarılan bir sümüklü böcek]
puvpurascens,-ntis erguvanimsi
puvpuratus,-a,-um = purvpureus
puvpureus,-a,-um erguvanı
puvurus,-a,-um temiz, saf, sade
puvurus,-a,-um n. cerahat
puvillus,-a,-um çok küçük
puvustula,-ae f. püstül (derinin altında cerahat ile dolu kabarcık)
puvuteus,-a,-um çürümüş
puvutorius,-a,-um fena kokulu
puvycnanthus,-a,-um sık çiçekli
puvycn(o)- Gr. sık, kesif, yoğun
puvycnometer,-metri m. yoğunluk (kesafet) ölçen, alet, piknometre
puvylitis,-idis f. böbrek kaliksinin ve pelvisinin iltihabı
puvymeus,-a,-um = nanus
puvylorus,-i m. mide kapısı, pilor
puvymidalis,-e piramit şeklinde
puvymenaicus,-a,-um Pirene'lerde yetişen, Pirene'lerle ilgili
puvyrifer,-fera,-ferum armut taşıyan
puvyrifolius,-a,-um yaprakları elma ve armut ağacıninkilere benzer

pyr(o)- Gr. ateş; tk. pirofer (bkz. sphaer-) **pyrolignosus,-a,-um** [Gr. pyr-, Lat. lignum] ateş yardımıyla odundan elde edilmiş **pyromania,-ae** f. yangın çıkarma tutkusu, piromani

pyrophobia,-ae f. ateşten, yangından korkma **pyrum,-i** n. = pirum **pyxidium,-i** n [kutucuk] B. kapaklı kapsula, piksidyum **pyxis,-idis** f. Gr. kutu, öz. hap kutusu

Q

quadragesimus,-a,-um kırkinci **quadragesima** kırk **quadrangularis,-e** dört köşeli **quadratus,-a,-um** kare şeklinde **quadr(i)-** dört; bi- ve tri- örnekleri ile yapılan kelimelere benzer sözcükler, quadr- öneki ile de yapılır. **quadricolor,-oris** dört renkli **quadricostatus,-a,-um** B. dört damarlı **quadridentalis,-e** dört dişli **quadridentatus-pinnatus** bkz. didigitato-pinnatus **quadrifolius,-a,-um** dört yapraklı **quadringenti,-ae,-a** dört yüz **quadru-** = quadri- **quadrupes,-pedis** dört ayaklı **quadruplex,-plicis** dört misli, dört katı **quantitas,-atis** f. miktar **quantum** ne kadar; **quantum satis (est), quantum sufficiat, quantum sufficit,** R. kıs. q. s. yeteri kadar **quantus,-a,-um** ne kadar, ne kadar büyük

quartus,-a,-um dördüncü **quassia,-ae** f. aciağaç (bitki) **quater** dört kez **quat(t)uor** dört **quattuordecim** öndört **-que** ve **quercus-us** f. meşe (bitki) **quercinus,-a,-um** meşe'ye benzer **quies, quietis** f. sükûnet **quindecim** onbeş **quingenti,-ae,-a** beş yüz **quinina,-ae** f., **quininum,-i** n. kinin **quingentesimus,-a,-um** ellinci **quingenta** elli **quinque** beş **quinq(u)e-** beş; bi-, tri- ve quadr- örnekleriyle yapılan kelimelere benzer sözcükler quinq(u)e- önekiyle de yapılır **quinquies** beş defa **quintus,-a,-um** beşinci **quotidie** z. = cottidie q.s. bkz. quantum

R

rabies,-ei f. kuduz hastalığı **racemosus,-a,-um** rasem şeklinde **racemus,-i** m. B. salkım, rasemus **rachitis,-idis** f. raşitizm

radialis,-e merkezden çevreye doğru, ışınsal **radians,-ntis** ışınsal **radicalis,-e** B. kökten çıkan

radicans,-ntis kök meydana getiren
radicatus,-a,-um köklü
radiciger,-gera,-gerum kök taşıyan
radicula,-ae f. kökçük
radicularis,-e [kökçük ile ilgili]
radiculatus,-a,-um küçük köklü
radium,-i n. radyum (Ra)
radius,-i m. ışın, Geom. yarıçap, B. Umbelliferae familyasında şemsiyenin (bkz. umbella) bir kısmı; Compositae familyasının kapitulumunda (bkz. capitulum) dışta bulunan dilsî çiçek
radix,-icis f. kök
raffinatus,-a,-um rafine edilmiş, temizlenmiş
ramealis,-e dal ile ilgili
ramentaceus,-a,-um B. tomurcuğu pul ile örtülmüş, tomurcuğu pullara sahip
ramentum,-i n. B. tomurcuk üstünde (tomurcukta) pul
rameus,-a,-um = ramealis
ramifer,-fera,-ferum dal taşıyan
ramosus,-a,-um (çok) dallı
ramus,-i m. A. B. dal
rana,-ae f. kurbağa
rapa,-ae f. küçük şalgam, kolza
raphanus,-a,-um turp gibi
raphid(o)-,raphis Gr. iğne
rapunculus,-i m. ufak kolza
rarus,-a,-um seyrek, nadir, ender
raucedo,-inis f. sesin kısık olması, ses kısıklığı
raucitas,-atis f. = raucedo
re- geri(ye) arkasına; tekrar
recens,-ntis taze, yeni, körpe
receptaculum,-i n. [kap, depo] B. çiçek tablası, reseptakulum
recessus,-us m. girinti
recipere almak; **recipe**, R. kıs. rp., Rp. al
reclinatus,-a,-um geriye eğilmiş; B. (yaprak) sapa doğru dönmüş
rectalis,-e rektum ile ilgili; bgz. rectum
rectificatus,-a,-um [düzeltilmiş] temizlenmiş
rectum,-i n. rektum (kalın bağırsağın son bölümü)

rectus,-a,-um doğru, düz
recurvatus,-a,-um = reflexus
recurvus,-a,-um bkz. reflexus
referre (geri) getirmek veya götürmek,
retuli (geri) getirdim veya götürdüm
reflexio,-onis f. yansıma
reflexus,-a,-um geriye doğru eğilmiş
refractio,-onis f. ışığın kırılması
refractus,-a,-um = reflexus
refrigerans,-ntis serinletici, dinlendirici
refrigerare serinletmek
regalis,-e [krala ait] B. çok güzel, fevkalade, olağanüstü
regio,-onis f. Cğr. A. bölge
regnum,-i n. [krallık]
regularis,-e kurala uygun, düzenli
reinfectio,-onis f. yeniden bulaşma
relapsus,-us m. [geriye kayma] (iyileşmeden sonra) hastalığın tekrarı, nüküs
relaxatio,-onis f. gevşeme
remedium,-i n. † ilaç
remotus,-a,-um uzak, ayrı, geriye çekilmiş
ren, renis m. böbrek
renalis,-e A. böbrek ile ilgili, B. böbrek şeklinde
reniformis,-e böbrek şeklinde
repandus,-a,-um B. girinti ve çıkıntıları yayık
repens,-ntis sürünen
repentinus,-a,-um anı, birdenbire
repere sürünmek
repetere tekrarlamak
reptans,-ntis sürünücü
res, rei f. şey; **Dr. rer. nat.** bkz. doctor
residuum,-i n. geri kalan kısım, kalıntı, bakiye, artık
resina,-ae f. reçine
resinifer,-fera,-ferum reçine taşıyan
resorcinum,-i n. rezorsin, organik bir madde.
respirare nefes almak
respiratorius,-a,-um nefes alma (hareketi) ile ilgili
restis,-is f. ip
resupinatus,-a,-um sırtta dönmüş

rete,-is n. ağ
 retentio,-onis f. [geri tutma] T. geride tut(ul)ma (örn. idrarın dışarı çıkamayıp içeride kalması)
 reticularis,-e (küçük) ağ ile ilgili, ağ şeklinde
 reticulatus,-a,-um küçük ağ şeklinde
 reticulum,-i n. küçük ağ, ağcık
 retina,-ae f. (gözde) ağ tabaka, retina
 retinaculum,-i n. polinyum (bkz. polinium)'un sapının tabanında bulunan yapışkan bir levhacık
 retinervis,-e B. ağmsı damarlı
 retinitis,-idis f. retina iltihabı
 retro- = re-
 retrocurvus,-a,-um = reflexus
 retroflexus,-a,-um = reflexus
 retroperitonealis,-e karın zarının arkasında bulunan
 retrorsus,-a,-um [retro-, versus] geriye dönmüş
 retuli bkz. referre
 retusus,-a,-um ortada kısaca girik
 revolutus,-a,-um her iki kenarı dışa doğru kıvrılmış
 rex, regis m. kral
 rhabdo- Gr. sopa
 rhach(it)- Gr. omurga
 rhag- Gr. kırmak
 r(h)aphe,-es f. dikiş
 rhe- Gr. akma
 rheum,-i n. ravend (bitki)
 rheuma,-atis n. [akma] romatizma; eklem iltihabı, = rhuma
 rhin- Gr. burun
 rhinitis,-idis f. burunun (mikrop sebebiyle) iltihaplanması
 rhinoceros unicornis [Gr. rhin-, cer-] gergedan
 rhinologicum,-i n. buruna uygulanacak ilaç
 rhinologicus,-a,-um burun hekimliği ile ilgili, burunda kullanılan
 rhiz(o)- Gr. kök
 rhizoma,-atis n. köksap, toprakaltı gövdesi, rizom
 rhizopoda,-orum n. [kök ayaklılar] Z. Protozoa'ların en ilkel sınıfı

rho- Gr. = rhe-
 rhodo- Gr. gül (rengi), kırmızı
 rhododendron,-i n. [gül ağacı] orman gülü (bitki)
 rhodophyceae,-arum f. kırmızı yosunlar
 rhombeus,-a,-um Geom. eşkenar dörtgen (baklava) şeklinde, rombik
 rhombicus,-a,-um = rhombeus
 rhomboides,-is = rhombeus
 rhomboideus,-a,-um = rhombeus
 rhombus,-i m. eşkenar dörtgen (baklava şekli)
 rhus, rhois f. sumak, somak (bitki)
 ricinus,-i f. hintyağı ağacı
 ridere gülmek
 ridibundus,-a,-um gülen
 rigidus,-a,-um = sert
 rigor,-oris m. sertlik, katılık; rigor mortis ölüm sertliği, cesedin katılaşması
 rima,-ae f. yarık, çatlak, aralık
 risorius,-a,-um gülme ile ilgili, gülmekte yardımcı, güldürücü
 risus,-us m. gülme, gülmeye benzer yüz fadesi
 rivalis,-e dereye veya dere kenarında yaşayan
 rivus,-i m. dere
 roborans,-ntis kuvvetlendirici
 roborans,-ntis n. kuvvetlendirici ilaç
 robur,-oris n. kuvvet
 romanus,-a,-um Roma'lı; Roma ve çevresinde yetişen
 rosa,-ae f. gül (bitki)
 rosaceus,-a,-um güle benzer; pembe
 roseus,-a,-um [gül rengi] gül pembesi
 rosmarinus,-i m. biberiye (bitki)
 rostellatus,-a,-um küçük gagalı, B. (yaprağın) ucu azar azar sert, uzun ve hafifçe eğri bir uzantı ile biten
 rostratus,-a,-um gaga şeklinde
 rostrum,-i n. gaga
 rota,-ae f. tekerlek
 rotatio,-onis f. rotasyon yapma (eklemde dönme)
 rotator,-oris m. rotasyon yapan, döndüren kas, çevirici kas
 rotatus,-a,-um tekerlek şeklinde, yuvarlak

rotula,-ae f. [küçük makara] † diz kapağı; bir nevi pastil
rotundatus,-a,-um [yuvarlak olmuş, yuvarlaklaştırılmış] B. rotundat, yuvarlakça
rotundus,-a,-um yuvarlak, B. yuvarlağa yakın oblong
rp., Rp. bkz. recipere
rubellae,-arum f. kızamıkçık (kızamığa benzer bir çocuk hastalığı)
rubens,-ntis kırmızimsı
rubeolae,-arum f. kızamık
ruber, rubra, rubrum kırmızı
rubescens,-ntis = rubens
rubeus,-a,-um = rubens
rubicundus,-a,-um = rubidus
rubidus,-a,-um kıpkırmızı
rubiginosus,-a,-um = ferrugineus
rubor,-oris m. kırmızılık, kızillik
ructus,-us m. geçirti, geçirme
rudens,-ntis m. ip

ruderalis,-e B. süprüntü ve çörcöp arasında yetişen
rudimentum,-i n. (örn. bir organın) dejenere olmuş kalıntı(sı)
rufescens,-ntis kırmızimsı
rufus,-a,-um doru, tilki rengi, kahverengine yakın kırmızı
rugae,-arum f. yüzde buruşukluk
rugosus,-a,-um kırışık, buruşuk
runcinatus,-a,-um B. runsinat, her iki kenarda loplar sivri ve lopların uçları yaprak tabanına doğru yönelmiş
rupes,-is f. kaya, yamaç
rupestre,-is n. taşlık bölge, taşlık arazi
rupestris,-e kayalarda yetişen
ruptura,-ae f. yırtık, ruptür
rus, ruris n. [şehir dışı bölgeler] kır
Russia,-ae f. Rusya
russicus,-a,-um Rusya'da yetişen, Rusya'ya özgü
rusticus,-a,-um kırdan yetişen
ruta,-ae f. sedefotu

S

sabinus,-a,-um Roma'nın güneyinde bulunan Sabinya bölgesinde yetişen
saccharatus,-a,-um şekerlenmiş
saccharinum,-i n. sakarin
saccharum,-i n. şeker kamışı, şeker
sacculus,-i m. torbacık, kesecik
saccus,-i m. torba, kese
sacer, sacra, sacrum kutsal, mübarek
sacralis,-e sakrum ile ilgili (bkz. sacrum)
sacrum,-i n. sağrı, kuyruk sokumu, sakrum; os sacrum kuyruk sokumu kemiği (beş sakral omurun kaynaşmasıyla meydana gelmiş kemik)
saepe z. ekseriya, çoğunlukla
saepe,-is f. çit
saeptum,-i n. = septum
saeta,-ae f. = seta

sagitta,-ae f. ok
sagittatus,-a,-um [ok şeklinde, okcu şeklinde] B. (yaprak tabanındaki) iki lop düz, genişlemiş uzamış, sagitat
sal, salis m. tuz
salacitas,-atis f. cinsel isteğin aşırı olması
salamandra,-ae f. semender
salicarius,-a,-um söğüt'e benzer
salicylas,-atis m. salisilat
salicylatus,-a,-um salisilat içeren
saliva,-ae f. tükürük, salya
salivantium,-i n. = sialagogum
salivaris,-e tükürük ile ilgili
salivatic,-onis f. aşırı tükürük salgısı
salivatorius,-a,-um tükürük ile ilgili
salix,-icis f. söğüt (bitki)
salpinx, salpingis f. boru

salsus,-a,-um tuzlu
 saltem z. en az, hiç olmazsa
 salvia,-ae f. adaçayı (bitki)
 salvus,-a,-um sıhhatli, sağlıklı
 sambucus,-i f. mürver (bitki)
 sanctus,-a,-um mukaddes, kutsal
 sanguineus,-a,-um kan kırmızısı, kah-
 verengine bakan kırmızı
 sanguis,-inis m. kan
 sanitas,-atis f. sıhhat, sağlık
 santonina,-ae f., santonium,-i n. san-
 tonin
 sanus,-a,-um = salvus
 saphenos [lbr. sâfin = saklayan]
 sapiens,-ntis akıllı
 sapientia,-ae f. bilgelik
 sapo,-onis m. sabun
 saponatus,-a,-um sabun içeren
 sarc- Gr. et
 sarcoma,-atis n. T. sarkom (mezanşim
 dokularından köken alan habis
 tümör), bir çeşit kanser
 sartorius,-a,-um [terzi ile ilgili]
 satitas,-atis f. tok olma
 sat(is) z. yeteri kadar, kâfi miktarda; ol-
 dukça
 sativus,-a,-um ekilen, yetiştirilen
 saturatio,-onis f. doymuşluk
 saturninus,-a,-um kurşun ile ilgili
 saxatilis,-e kayalarda yetişen
 saxifragus,-a,-um [saxum, frangere: kaya
 kıran]
 saxum,-i n. kaya
 scaber, scabra, scabrum keskin; düz
 olmayan, pürüzlü; sert, kısa, es-
 nek olmayan çıkıntılarla kaplı
 scabies,-ei f. uyuz
 scabiophobia,-ae f. kaşınmaktan, u-
 yuzdan korkma
 scabridus,-a,-um sertçe kısa çıkıntılarla
 az çok kaplanmış
 scala,-ae f. [merdiven]
 scalen(o)- Gr. eğri
 scalenus,-a,-um üç kenarı da değişik olan
 üçgen şeklinde
 scalpellum,-i n. bisturi, neşter, skalpel
 (operatörün teşrih bıçağı)
 scandens,-ntis B. sarılarak yükselen

scaph(o)- Gr. sandal
 scaphoides,-is sandal şeklinde
 scaphoideus,-a,-um = scaphoides
 scapula,-ae f. kürek kemiği, skapula
 scapularis,-e kürek kemiği ile ilgili
 scapus,-i m. B. skapus, gövdesiz bit-
 kilerde çiçeğin veya çiçek duru-
 munun sapı
 scariosus,-a,-um kuruyarak buruşmuş,
 büzülmüş dokulu; kuru deri gibi
 pulsu dokuyla kaplı
 scarlatina,-ae f. kızıl hastalığı
 scatula,-ae f. kutu
 sceleratus,-a,-um [deni, rezaletli] B.
 zehirli, zehirleyici
 sceletum,-i n. iskelet
 scep- Gr. = scop-
 schistaceus,-a,-um arduvaz rengi
 schiz(o)- Gr. yarma; tk. şizofreni (bkz.
 phren-)
 schizocarpus,-a,-um meyvesi ayrılan
 schoenocaulon,-i n. bitotu (bitki)
 schoenoprasum,-i n. [schoeno- = saz
 hasır; prasmus = sarmısak gib.
 bitkiler]
 scientia,-ae f. bilim
 scilla,-ae f. adasoğanı (bitki)
 scissus,-a,-um yarılmış
 sclareus,-a,-um al renkli
 sclera,-ae f. gözakı, sklera
 sclero- Gr. sert
 sclerodermia,-ae f. [derinin sert olu-
 şu] derinin sertleşmesi, kalınlaş-
 ması ve esnekliğini kaybetmesi
 ile beliren bir hastalık
 sclerosis,-is f. T. kronik, iltinabi kö-
 kenli bir sertleşme
 scop- Gr. bakmak; tk. mikroskop
 scopae,-arum f. [süpürge]
 scoparius,-a,-um fırça olarak kullanı-
 labilen
 scribere yazmak
 scriptor,-oris m. yazar
 scrobiculatus,-a,-um B. çok sayıda kü-
 çük çukurlu
 scrophularia,-ae f. sıracaotu
 scrophulosis,-is f. sıraca, skrofüloz (a-
 denit tüberküloz); bkz. adenitis

scrotalis,-e skrotum ile ilgili
scrotum,-i n. husye torbası, skrotum
scrupulus,-i m. ufacık parça
scutatus,-a,-um kalkan şeklinde
scutelliformis,-e B. küçük kalkan şek-
 linde
scutum,-i n. kalkan
se- [ayrılma belirtir]
sebaceus,-a,-um içyağına benzer, iç-
 yağından yapılmış, içyağlı
sebifer,-fera,-ferum içyağı taşıyan, iç-
 yağlı
sebum,-i n. içyağı
secale,-is n. çavdar (bitki)
secedere ayrılmak
secretum,-i n. salgılanmış madde, salgı,
 sekret
secretus,-a,-um [ayrılmış] salgılanmış
sectio,-onis f. kesme, kesilmiş parça
sectus,-a,-um kesilmiş
secundiflorus,-a,-um (cf. secundus) çi-
 çekleri yalnız bir tarafta bulunan
secundigravida,-ae f. gravida II ikinci
 defa gebe kalan kadın
secundipara,-ae f. ikinci defa doğuran
 kadın
secundum e. + Acc. -e göre
secundus,-a,-um ikinci; izleyen; bütün
 kısımları dönerek aynı tarafta
 toplanmış
securis,-is f. balta
secus e. + Acc. boyunca
sed fakat
sedans,-ntis sedatif, teskin edici, müsek-
 kin, yatıştırıcı
sedativum,-i n. sinir yatıştırıcı ilâç, sedatif
sedativus,-a,-um sinir yatıştırıcı, teskin
 edici, nörosedatif
sedecim onaltı
sedere oturmak
sedile,-is n. sandalya
sedimentum,-i n. sediman, tortu
sedulus,-a,-um çalışkan
seges,-etis m. hububat tarlası
segmentum,-i n. [kesilmiş parça] A.
 B. bölüm, segment
segregatus,-a,-um [se-, gres: sürüden
 ayrılmış] ayrılmış

selectio,-onis f. [seçme]
sella,-ae f. [koltuk] A. eyer
semel bir kez
semen,-inis n. tohum
semi- yarım
semiapertus,-a,-um yarı açık
semicircularis,-e yarım daire biçiminde
semidecandrus,-a,-um beş stameli
semiglobosus,-a,-um yarım küre şeklinde
semihora,-ae f. yarım saat
semilitrum,-i n. yarım litre
semilunaris,-e yarım ay şeklinde
semilunatus,-a,-um = semilunaris
seminalis,-e tohum ile ilgili
seminifer,-fera,-ferum tohum taşıyan
semipollicaris,-e yarım pollex uzunlu-
 ğunda (bkz. pollex)
semireticulatus,-a,-um yarı ağımsı
semiteres,-itis kesiti yarımdaire şeklinde
 olan
semper z. daima, her zaman
semperflorens,-ntis daima çiçekli olan
sempervivus,-a,-um her zaman canlı
 olan, ölümsüz
senectus,-utis f. ihtiyarlık
senecens,-ntis yaşlanan
senex,-enis m. ihtiyar adam
senilis,-e yaşlılıkta görülen, yaşlılık ile
 ilgili
senilitas,-atis f. ihtiyarlık
senium,-i n. = senilitas
senna,-ae f. sinameki
sensim z. tedricen, azar azar
sensitivus,-a,-um duygusal, sensitif
sensorium,-i n. duyguların tümü
sensorius,-a,-um duygulara yardımcı
sensus,-us m. duygu
sepalum,-i n. B. sepal, çanak yaprağı
 (kaliksi oluşturan yapraklardan
 biri)
separare ayırmak
sepes,-is f. = saepes
septalis,-e A. septum ile ilgili
septem(-) yedi
septemtrionalis,-e kuzeyde bulunan
septendecim onyedi
septicidalis,-e [septum = bölme; cae-
 dere = kesmek] B. karpellerin
 birleştiği yerden açılan

septicidus,-a,-um = septicidialis
 septies yedi kez
 septimana,-ae f. hafta
 septimus,-a,-um yedinci
 septingenti,-ae,-a yediyüz
 septuagesimus,-a,-um yetmişinci
 septuaginta yetmiş
 septum,-i n. A. B. bölme
 serialis,-e sıra halinde dizili
 sericeus,-a,-um ipekli, uzun, düz ipek
 gibi tüylü, ipek gibi parlayan
 sericum,-i n. ipek
 series,-ei f. seri, sıra, dizi
 sermo,-onis m. nutuk, söylev
 sero z. geç
 serosus,-a,-um serumca (bkz. serum) zen-
 gin, seröz
 serotinus,-a,-um [geç (görünen)] sene
 sonuna doğru yetişen
 serpens,-ntis yılankavî, yılan gibi kıvrı-
 rılan
 serpere sürünmek
 serpyllum,-i n. [sürünücü]
 serra,-ae f. testere
 serratus,-a,-um testere dişli, B. dişlerin
 uçları apeks'e yönelmiş, serrat
 serum,-i n. serum, fibrinsiz plazma suyu
 sesamoides,-is susama benzer
 sesamum,-i n. susam (bitki)
 sescenti,-ae,-a altıyüz
 sesqui- birbuçuk
 sesquipedalis,-e birbuçuk pes uzunlu-
 ğunda (bkz. pes)
 sessiliflorus,-a,-um çiçekleri sapsız olan
 sessilis,-e oturan, B. sapsız
 seta,-ae f. B. sert, kısa kıl
 setaceus,-a,-um sert, kısaca kılı benzer
 setosus,-a,-um sert kısa kıllar taşıyan;
 (yaprağın) tepesi azar azar çok
 ince ve sivri bir uç halinde biten
 sex alti
 sexagesimus,-a,-um altmışinci
 sexaginta altmış
 sexies altı kez
 sextus,-a,-um altıncı
 si eğer; si opus est R. gerekirse
 sial(o)- Gr. tükürük
 sialagogum,-i n. tükürük salgısını uya-
 ran ilaç

sialagogus,-a,-um tükürük salgısını uya-
 rıcı ya da artırıcı
 sialolithis,-idis f. tükürük bezinde taş
 oluşması
 sialorrh(o)ea,-ae f. tükürük ifrazının
 artması
 sibilans,-ntis ıslık çalar gibi
 sibiricus,-a,-um Sibiry'a da yetişen
 siccare kurutmak
 siccatus,-a,-um kurutulmuş
 siccus,-a,-um kuru
 signare etiketlemek
 signatura,-ae f. 1. imza 2. etiket
 signum,-i n. işaret
 silex,-icis m. kuvars
 silicium,-i n. silisyum
 silicula,-ae f. küçük silikva (bkz. siliqua)
 siliqua,-ae f. B. silikva (hardal tipi mey-
 va şekli)
 silva,-ae f. orman
 silvaticus,-a,-um ormanda yetişen
 silvester, silvestris, silvestre = silva-
 ticus
 similis,-e benzer
 similitudo,-inis f. benzerlik
 simplex,-icis bir katlı, yalınkat; sade,
 basit, B. hemen hemen bölünmemiş
 veya dallanmamış; simplicissi-
 mus B. hiç bölünmemiş veya hiç
 dallanmamış
 simul z. aynı zamanda, beraber
 sinapis,-is f. hardal (bitki)
 sinapisatus,-a,-um hardal içeren
 sinciput, sincipitis n. önkafa, sinsiput
 sine e. + Abl. -siz
 sinensis,-e Çin'de yetişen
 singularis,-e tek
 singultus,-us m. hıçkırık
 sinister, sinistra, sinistrum sol
 sinistrorsus,-a,-um sağdan sola doğru
 dönen
 sinuatus,-a,-um körfezli, B. (yaprağın
 kenarında) almaşık olarak derin
 girintili ve çıkıntılı
 sinus,-us m. körfez, A. oyuk, boşluk
 sinusitis,-idis f. sinus iltihabı, sinüzit
 sirupus,-i m. = syrupus
 sit bkz. esse

sitis,-is f. susama, susuzluk
situs,-us m. durum; *in situ* bulunduğu yerde
smaragdinus,-a,-um = **prasinus**
smilax,-acis f. saparna (bitki)
Smyrna,-ae f. İzmir'in eski ismi
smyrnaeus,-a,-um İzmir yakınlarında yetişen
sodium,-i n. sodyum (Na)
sol, solis m. güneş
solaris,-e güneş ile ilgili
solidus,-a,-um katı, sert
solitarius,-a,-um tek başına
solstitialis,-e yaz ile ilgili
solubilis,-e çözülebilen, çözünebilen
solum,-i n. dip
solum z. yalnız
solus,-a,-um yalnız, tek başına
solutio,-onis f. solüsyon, çözelti, eriyik
solvere eritmek, çözmek
soma,-atis n. vücut
som(ato)- Gr. vücut, cisim; tk. kromozom
somnifer,-fera,-ferum uyku getiren, uyu-tucu
somnium,-i n. rüya
somnolentia,-ae f. uyuklama, her zaman uykuya eğimli oluş
somnus,-i m. uyku
-sophia,-ae f. bilgelik (cf. *philosophia*)
sopor,-oris m. dalgınlık, derin uyku
soporificus,-a,-um derin uyku veren
sordes,-is f. kir
sordidus,-a,-um kirli
soror,-oris f. kız kardeş
sorus,-i m. B. sporangiumların topluluğu
spadiceus,-a,-um 1. (hur.na gibi) koyu kırmızısı - kahverengi 2. spadiks şeklinde, spadiks taşıyan
spadix,-icis f. B. çomak, spadiks (ekseni kalın ve etli olan *spica*)
spano- Gr. az bulunur, nadir, ender
sparsus,-a,-um dağınık
spartium,-i n. katırtırnağı (bitki)
spasmus,-i m. [çekme; büzülme] T. düz kaslarda ve düz kaslı organlarda daralma
spatha,-ae f. B. bir infloresansın tabanında bulunan yaprakçık

spatiosus,-a,-um geniş
spatium,-i n. ara, aralık
spatulatus,-a,-um B. (yaprak) oblong, alt ucu çok fazla uzamış ve spatül şeklini almış, spatulat
species,-ei f. tür, Pl. Gal. enva (T. K.)
specimen,-inis n. numune, örnek
speciosus,-a,-um muhteşem, mükemmel
spectabilis,-e hoş görünüşlü
spectare bakmak
sperma,-atis n. tohum, erkek üreme hücresi
spermatikus,-a,-um sperma ile ilgili
spermatitis,-idis f. T. sperma kanalı (ductus deferens) iltihabı
sperm(ato)- Gr. tohum
spermatogenesis,-is f. spermaların gelişmesi
spermatophyta,-orum n. tohumlu bitkiler
spermatozoon,-i n. erkek tohum hücresi
spes, spei f. umut, ümit
sphaeranthus,-a,-um çiçekleri küremsi olan
sphaericus,-a,-um küre ile ilgili, küremsi
sphaer(o)- Gr. küre
sphaerocarpus,-a,-um meyveleri küremsi olan
sphaeroides,-is küreye benzer
sphenoides,-is kamaya benzer
sphincter,-eris m. büzücü kas, sfinkter (vücuttaki bir boşluk veya kanalın ağzını büzmeğe yarayan kas)
spica,-ae f. başak
spicatus,-a,-um başak şeklinde
spiciger,-gera,-gerum başak taşıyan
spiculatus,-a,-um küçük başak şeklinde; ince, etli, dik çıkıntılarla kaplanmış
spina,-ae f. B. diken, A. dikensi çıkıntı
spinalis,-e diken şeklinde; omur ve omurga ile ilgili
spinatus,-a,-um dikenli
spinosus,-a,-um (çok) dikenli; **processus spinosus** omurda dikensi çıkıntı
spinula,-ae f. dikencik
spinulosus,-a,-um çok dikencikli

spiralis,-e helazon şeklinde, helisel
spirillum,-i n. spiral (helazon) şeklinde bakteri
spirituosus,-a,-um (çok) alkol içeren
spiritus,-us m. 1. alkol 2. ruh
splanchnicus,-a,-um iç organ(lar)la ilgili, splanknik
splen, splenis m. dalak
splendens,-ntis parlıyan , parıltılı
splendidus,-a,-um = luminosus
spondylitis,-idis f. omur iltihabı
spongia,-ae f. sünger
spongiosus,-a,-um süngerimsi
sporangium,-i n. sporangiyum, spor kesesi
spumans,-ntis köpüren, köpüklü
spurius,-a,-um B. yalancı
sputum,-i n. balgam
squama,-ae f. pul
squamalis,-e pul ile ilgili
squamatus,-a,-um pullu
squamella,-ae f. küçük pul, pulcuk
squamosus,-a,-um pullarla kaplanmış; pula benzer
squarrosus,-a,-um kabuklu, kepekli
ssp. bkz. subspecies
stachys Gr. başak
stamen,-inis n. B. stamen, erkek organ
staminodium,-i n. B. verimsiz stamen, staminod
stannatus,-a,-um bkz. charta
stannum,-i n. kalay (Sn)
stapes,-pedis m. özenği, A. iç kulak kemiklerinden biri (özenği kemiği)
staphyl(o)- Gr. üzüm salkımı
staphylococcus,-i m. üzüme benzer şekilde toplanmış bir çeşit bakteri, stafilokok
staphys Gr. üzüm
staphysagrius,-a,-um [Gr. staphys, agr-] karpeller veya meyvalar üzüm çekirdeği gibi şişkin karınlı
stat- Gr. dur(dur)ma; tk. statik
statim z. B. hemen
status,-us m. hal, vaziyet, durum
stearas,-atis m. stéarat
stella,-ae f. yıldız

stellaris,-e yıldız şeklinde
stellatus,-a,-um yıldız biçiminde, yıldızlı; çevrel (B. parçalar verticillatus'a kıyasla dar)
stelliformis,-e yıldız şeklinde
sten(o)- Gr. dar; tk. stenografi
stenopetalus,-a,-um petalleri dar olan, dar petalli
stenophyllus,-a,-um dar yapraklı
sterilis,-e kısır, B. verimsiz, Gal. temiz
sterilisatio,-onis f. [kısırlatma] bütün canlı organizmaların ve sporların tahribi veya ortadan kaldırılması
sterilitas,-atis f. kısırılık, verimsizlik
sternalis,-e sternum ile ilgili
sternum,-i n. göğüs kemiği, sternum
sternutatio,-onis f. aksırma
sternutatorium,-i n. aksırtıcı ilaç
sternutatorius,-a,-um aksırtıcı
steth(o)- Gr. göğüs ; tk. stetoskop [göğüse bakmak üzere kullanılan alet]
sthen(o)- Gr. kuvvet; tk. nevrasteni
stibium,-i n. antimon, antimuan, (Sb)
stigma,-atis n. [işaret] A. B. başçık, stigma, Z. bir kamçılının (flagellatum'un) göz beneği
stilla,-ae f. damla
stillatim z. R. damla olarak
stimulans,-ntis uyarıcı, stimulan
stimulans,-ntis n. stimulan ilaç
stimulatio,-onis f. uyarma
stimulus,-i m. stimulus, uyarı, tembih
stipes, stipitis m. sap, öz. mantar veya yosunlarda talus'un (bkz. thallus) sapı
stipitatus,-a,-um B. pedonkul veya petiyolden değişik özel bir sapı olan
stipula,-ae f. B. yaprak tabanının iki yanında bulunan ekler, kulakçık, stipula
stoma,-atis n. [ağız] B. yapraklarda su ve hava alışverişini sağlayan hücre, gözenek, T. 1. (vücutta) küçük bir delik 2. iki boşluk ya da kanal arasındaki veya bunlarla vücut yüzeyi arasındaki açıklık (ağız)

stomachicum,-i n. iştah açıcı ve sindirim uyarıcı ilâç
stomachicus,-a,-um mide ile ilgili; sto-
 maşik, midevî; iştah açıcı ve sin-
 dirim uyarıcı
stomachus,-i m. mide
stomatitis,-idis f. ağız mukozasının il-
 tihabı
stom(ato)- Gr. ağız
stratum,-i n. tabaka; **stratum corneum**
 derinin ölü hücrelerinden mey-
 dana gelen dış tabakası
strenuus,-a,-um dayanıklı
streph,-strept(o)- Gr. dön(dür)me
streptus,-us m. gürültü
streptococcus,-i m. bir çeşit bakteri,
 streptokok
stria,-ae f. şerit, çizgi
striatus,-a,-um [şeritli] B. yüzeyi bo-
 yuna ince çizgili, A. çizgili
strictura,-ae f. daralma, dar yer
strictus,-a,-um dümdüz
strigosus,-a,-um basık, sert ve esnek
strobilus,-i m. = strobulus
strobulus,-i m. kozalak
stroma,-atis n. A. temel doku
strontium,-i m. stronsiyum (Sr)
stroph- = streph-
structura,-ae f. yapı, bünye
struma,-ae f. guatr
strumarius,-a,-um guatra benzer
strumitis,-idis f. guatr iltihabı
strumosus,-a,-um guatra sahip
strychnina,-ae f., strychninum,-i n. strik-
 nin
strychnos,-i f. kargabüken (bitki)
stylus,-i m. B. stilus, boyuncuk (dışi
 organın bir kısmı)
styrax,-acis f. sığala
suaveolens,-ntis tatlı kokulu
suavis,-e tatlı
sub- c önünde suc-, f önünde suf-, g
 önünde sug- 1. altında, altta bu-
 lunan (örn. subterraneus) 2. he-
 men hemen (örn. subinteger);
 âdeta (örn. subramosus)
subacaulis,-e hemen hemen gövdesiz
subcaeruleus,-a,-um hemen hemen ma-
 vi, mavimsi

subclasis,-is f. (sistematikte) altsınıf
subclavius,-a,-um köprücük kemiğinin
 altında bulunan
subcordatus,-a,-um = B. hemen hemen
 kalp şeklinde
subcostalis,-e kaburganın altında bulu-
 nan
subcutaneus,-a,-um derinin altında bu-
 lunan
subdivisio,-onis f. (sistematikte) alt-
 bölüm
suber,-eris m. mantar (B. odunlu bit-
 kilerde kabuğun dış kısmı)
suberosus,-a,-um dokusu mantar görü-
 nüşünde olan
subfamilia,-ae f. (sistematikte) altfami-
 lyaya
subfuscus,-a,-um hemen hemen kah-
 verengi
subglobosus,-a,-um hemen hemen kü-
 remsi
subinde z. R. sık sık
subinteger, subintegra, subintegrum he-
 men hemen tam
subito z. aniden
subliber,-libera,-liberum hemen hemen
 serbest
sublimatus,-a,-um süblimleşmiş, süb-
 lime edilmiş
sublingualis,-e dilin altında bulunan
subliquis,-a,-um kıvamlı (gliserin, bal
 gibi)
submersus,-a,-um suya gömülmüş, B.
 su altında yetişen
subordo,-inis f. (sistematikte) alttakım
subramosus,-a,-um âdeta dallanmış
subrotundus,-a,-um âdeta yuvarlak
subscriptio,-onis f. reçetede, doktorun
 eczacıya verdiği talimat (ilâcın
 hazırlanma, şekil ve alana iadesi
 hakkında)
subserratus,-a,-um az dişli, küçük dişli
subspecies,-ei f., kıs. ssp., subsp. (sis-
 tematikte) alttür, subspesiyes
substantia,-ae f. madde, cevher, öz;
 ~ **adamantina** = enamelum;
 ~ **compacta** kemiğin tıkrız ve gözeli
 olmayan tabakası; ~ **spongiosa** ke-
 miğin süngerimsi kısmı

subtendineus,-a,-um kirişin altında bulunan

subterraneus,-a,-um toprak altında bulunan

subtilis,-e ince

subula,-ae f. biz

subulatus,-a,-um biz şekline (şerit şeklinde, çok dar ve uca doğru çok incelen)

subulifer,-fera,-ferum biz şeklinde oluşum taşıyan

suc- bkz. sub-

successus,-us m. başarı

succinifer,-fera,-ferum kehribar taşıyan

succinum,-i n. kehribar

succosus,-a,-um usareli, özlü

succubus,-a,-um [sub-, cubare: altta yatan] B. (her yaprak) üstteki tarafından kısmen örtülmüş

succulens,-ntis etli

succulentus,-a,-um [usare taşıyan] B. etli, sukulent (dokusu çok hücreli ve sulu)

succus,-i m. usare, B. meyvanın suyu, T. öz. **succus gastricus** mide suyu

sucus,-i m. = succus

sudor,-oris m. ter

sudorifer(us)-fera,-ferum [ter getiren] terletici

suecicus,-a,-um İsveç ile ilgili

suf- bkz. sub-

sufficere kâfi gelmek, yetmek; **sufficit, sufficiat** bkz. quantum

suffocatio,-onis f. boğulma

suffrutescens,-ntis B. yarıçalı şeklinde olan

suffrutex,-icis m. yarıçalı

suffruticosus,-a,-um yarıçalı şeklinde

sug- bkz. sub-

suggestere [sub-, gerere: alttan çıkarmak] tahmin etmek

suicidium,-i n. intihar

suillus,-a,-um domuzdan gelen; **adeps suillus** domuz yağı

sulcatus,-a,-um B. (boyuna) oluklu, yivli

sulcus,-i m. B. oluk, yiv, A. oluk (sinir veya damarın geçtiği çukur yuva)

sulfas,-atis m. sülfat

sulfis,-itis m. sülfid

sulfur,-uris n. kükürt

sulfuratus,-a,-um kükürt içeren

sulfuricus,-a,-um sülfürik, kükürtlü

sulphur,-uris n. = sulfur (Anglo - Amerikan devletlerde)

sulphureus,-a,-um B. kükürt sarısı

sumere almak; **sumat**, R. kıs. **sum. al** sını; **sume**, R. kıs. **sum. al**

summitates,-um f. B. dal uçları

summus,-a,-um en üst

sunt bkz. esse

super e. + Acc. üstünde

super- üstte, üstünde

superbus,-a,-um gururlu, mağrur

supercilium,-i n. kaş

superficialis,-e yüzeyde bulunan, yüzeyel

superficies,-ei f. [super, facies] yüzey, sath

superior,-ius Comp. (daha) üstte bulunan

superus,-a,-um daha üstte olan

supinator,-oris m. supinasyon yapan, yukarıya döndüren kas

supinatio,-onis f. supinasyon yapma (yukarıya dönme)

suppositorium,-i n. Gal. supozituar

suppuratio,-onis f. cırahatin oluşması

supra e. + Acc. üzerinde, üstünde

supra- = super-

supramarginalis,-e kenarın üstünde bulunan

suprapleuralis,-e plevranın üstünde bulunan

suprarenalis,-e böbreğin üstünde bulunan

supravesicalis,-e idrar kesesinin üstünde bulunan

supremus,-a,-um en üstte bulunan

sura,-ae f. baldır

suralis,-e baldır ile ilgili

surculus,-i m. B. sürgün, fidan

surdus,-a,-um sağır

sus, suis m. f. domuz

suspensio,-onis f. Gal. süspansiyon (sıvı içinde erimeden asılı durma)

suspensorius,-a,-um asmaya yariyan
sustentaculum,-i n. [destek]
sutura,-ae f. B. dikiş yeri, sutur, T. yara kenalarını birleştiren dikiş, sütün, dikiş
syl-, sym-, syn- Gr. beraber, ortak; tk. sentez, simbiyoz, sinkronizasyon
sylvaticus,-a,-um = silvaticus
sym-, syn- beraberlik gösterir
symbiosis,-is f. [ortak yaşama] simbiyoz
sympathicus,-i m. sempatik sistem (organların vejetatif hayatını düzenliyen iki sinir sisteminden biri)
sympetalus,-a,-um petalleri bitişik
symphysis,-is f. yapışıklık, kemik yapışıklığı, simfiz

synanthus,-a,-um beraber çiçeklenen B. aynı zamanda yapraklanan ve çiçek açan
synarthrosis,-is f. oynamaz eklem, sinartroz
syndesmologia,-ae f. eklem bilimi, sindesmoloji
synopsis,-is f. özet, kısaltma, hulâsa, icmal
synovia,-ae f. eklem boşluklarında bulunan ve eklemlerin oynamasını kolaylaştıran sıvı
synthesis,-is f. sentez
syntheticus,-a,-um sentetik
Syria,-ae f. Suriye
syriacus,-a,-um Suriye'de yetişen, Suriye'ye özgü
syrupus,-i m. şurup
systema,-atis n. sistem

T

tabacum,-i n. *Nicotiana tabacum* isimli bitki yapraklarından hazırlanan (içilen) tütün
tabletta,-ae f. tablet
tabula,-ae f. yazma tahta, (hastanın yatağının üstünde) hasta tabelası, cetvel
tabuletta,-ae f. = tabletta
tachy- Gr. çabuk, hızlı
tachycardia,-ae f. [kalbin çabuk hareketi] kalp ritminin normalden hızlı oluşu, taşikardi
tachygenesis,-is f. çabuk gelişme
tactus,-us m. dokunma duygusu
taedium,-i n. nefret
taenia,-ae f. = tenia
taeniasis,-is f. barsakta tenya bulunmasından ötürü hastalıklı hal, tenya hastalığı
taeter, taetra, taetrum çirkin
talcum,-i n. talk
talis,-e böyle, şöyle, bu şekilde
talpa,-ae f. köstebek

talus,-i m. topuk kemiği, talus
tamarindus,-i f. demirhindi (bitki)
tamen z. ona rağmen
tandem z. sonunda, nihayet
tangere dokunmak
tannas,-atis m. tannat
tantus,-a,-um o kadar büyük
tapho- Gr. gömülme, mezar
taraxacum,-i n. karahindiba (bitki)
tardus,-a,-um hantal, ağır hareketli
tarsus,-i m. ayak bileği
tartarus,-i m. şarap tortusu
tartras,-atis m. tartrat
Tauria,-ae f. Kırım
taurus,-i m. boğa
Taurus,-i m. Toros dağları
tauto- Gr. aynı
tautomeria,-ae f. [bölümlerin aynı olması] K. totomeri
tax(i)-,-taxis sıra, düzen
tax(i)onomia,-ae f. [Gr. taxi-, onom-: isimlerin bir düzene göre sıralanması] taksonomi

taxus,-i f. porsuk ağacı
 tazetta,-ae f. [It. fincancık]
 technicus,-a,-um fennî , teknik
 tectorius,-a,-um örtmeye yarıyan, ör-
 ten
 tectum,-i n. çatı
 tectus,-a,-um örtülmüş, kaplanmış
 tegmen,-inis n. örtü
 tegmentum,-i n. tohum örtüsü
 tela,-ae f. dokuma, A. örgü, doku; ~ de-
 purata hidrofil gaz bezi
 tele- Gr. uzak; son; hedef; tk. teleskop,
 telepati = birbirinden uzak kal-
 dığı halde aynı etki altında
 bulunma, uzaduyum
 telencephalon,-i n. beynin uç (son)
 kısmı, telensefal
 Telephios s. [Telephos, Herkül'ün
 oğullarından biri, eski destanlarda
 bir kraldır] Telephos'a ait
 telm(ato)- Gr. bataklık
 temporalis,-e şakak ile ilgili
 temporarius,-a,-um [hava gibi] deği-
 şik
 tempus,-oris n. 1. şakak, 2. vakit, devir
 temulentus,-a,-um [sarhoş] sarhoş edi-
 ci, uyuşturucu, uyutucu
 temulus,-a,-um = temulentus
 tenax,-acis [tutucu] yapışkan, daya-
 nıklı
 tendineus,-a,-um kirişli, kirişi
 tendo,-inis m. kiriş
 tenebra,-ae f. güve
 tener, tenera, tenerum ince, narin
 tenia,-ae f. [şerit] Z. ténia, şerit
 tenuis,-e ince
 tepalum,-i n. B. tepal, perigon yaprağı
 tepidus,-a,-um ılık
 ter üç defa
 terebinthina,-ae f. terementi
 terere sürterek toz haline getirmek
 teres,-etis kesiti yuvarlak olan
 tergum,-i n. sırt
 tergus,-oris n. = tergum
 terminalis,-e uçta, sonda bulunan
 terminus,-i m. 1. [son] B. uç 2. terim
 ternatus,-a,-um B. 1. bir noktadan çık-
 mış üç yaprakçık taşıyan 2.

(yaprak sapının ucunda) aynı
 noktadan üç yaprakçık çıkan (cf.
 binatus)

ternus,-a,-um çevresel olarak üçlü dizil-
 miş
 terra,-ae f. toprak, yer
 terrester, terrestris, terrestre karada ye-
 tişen; toprak üstünde bulunan
 tertius,-a,-um üçüncü
 testa,-ae f. B. tohum kabuğu
 testicularis,-e testikül ile ilgili
 testiculatus,-a,-um testikül şeklinde
 testiculus,-i m. testis, testikül, erkeklik
 bezi, erbezi
 testis,-is m. = testiculus
 testudo,-inis f. kaplumbağa
 tetanus,-i m. tetanos
 tetr(a)- Gr. dört; tk. tetraedr
 tetradynamus,-a,-um [dört kuvveti] B.
 erkek organlardan ikisi kısa,
 dördü uzun
 tetragonolobus,-a,-um lobları dört kö-
 şeli
 tetragonus,-a,-um dört köşeli
 tetragynus,-a,-um dört pistilli
 tetrahit [Gr. tetra-, Lat. itus = tur (?):
 dört yaprağı aynı düzeyde bu-
 lunan]
 tetrandrus,-a,-um dört stamenli
 tetrapetalus,-a,-um dört petalli
 tetraphyllus,-a,-um dört yapraklı
 tetrapterus,-a,-um dört kanatlı
 tetraspermus,-a,-um dört tohumlu
 textilis,-e dokunmuş, örülmüş, dokuma
 için kullanılan
 textus,-a,-um dokunmuş
 thalamus,-i m. [yatak (odası)] B. çiçek
 tablası, A. talamus (orta beyinde
 bulunan, beynin en büyük çekir-
 deği)
 thalass(o)- Gr. deniz
 thalassophobia,-ae f. denizden korkma
 thallus,-i m. B. iletme demetleri oluş-
 mamış ve organ olarak farklılaş-
 mamış hücre topluluğu
 thanato- Gr. ölüm
 thanatophobia,-ae f. ölümden korkma,
 tanatofobi

- thapsus,-a,-um** sarı
- theca,-ae** f. [örten, saran veya içine alan oluşum] B. anterin polen keselerini taşıyan kısmı; tk. diskotek
- thelitis,-idis** f. meme ucu iltihabı
- thenar,-aris** n. el ayasının başparmak hizasındaki kabartısı, tenar
- theo-** Gr. ilâh, Allah, tanrı
- theologia,-ae** f. ilâhiyat, teoloji
- therap(eu)-** Gr. tedavi; tk. terapi
- therapeuticus,-a,-um** tedavi ile ilgili, terapötik
- therapia,-ae** f. tedavi; tk. fizikoterapi
- therm(o)-** Gr. sıcak(lık), ılık(lık); tk. termofor
- thermometer,-metri** m. sıcak ölçer, termometre
- thermophobia,-ae** f. sıcaktan korkma
- thoracalis,-e** toraks (göğüs kafesi) ile ilgili
- thorax,-acis** m. toraks (göğüs kafesi)
- thorium,-i** n. toryum (Th)
- thrombosis,-is** f. 1. tromboz, bir trombus (bkz. thrombus)'un oluşması 2. bir trombus'un varlığı
- thrombus,-i** m. T. kanın doku içinde pıhtılaşması veya damarı kısmen ya da hemen hemen tamamen kapatan tıkaç, trombus
- thymolum,-i** n. timol (organik bir madde)
- thymus,-i** m. B. kekik, A. timüs (akciğerlerin üstünde, tiroit bezinin altında ve çocuklarda bulunan, yaşlılarda küçülen bir iç salgı bezi)
- tibia,-ae** f. kaval kemiği, tıbya (bacak kemiklerinden dıştaki, öndeki)
- tibialis,-e** tıbya ile ilgili
- tilia,-ae** f. ihlamur (bitki)
- timor,-orus** m. korku
- tinctor,-oris** m. kumaş boyacısı
- tinctorius,-a,-um** boya veren, kumaş boyamakta kullanılan
- tinctura,-ae** f. Gal. tentür
- titanium,-i** n. titan(yum) (Ti)
- titabatio,-onis** f. sendeleme
- tmoleus,-a,-um** Manisa ve Boz dağlarında yetişen
- Tmolus,-i** m. Manisa ve Boz dağları
- tom-** Gr. kesme, ayırma; tk. mikrotom, anatomi, atom
- tomentosus,-a,-um** (çok) keçeli
- tomentum,-i** n. keçe
- ton-** [gerilim] kuvvet
- tonicum,-i** n. kuvvetlendirici ilâç
- tonicus,-a,-um** kuvvetlendirici, tonik
- tonsilla,-ae** f. A. tonsil, bademcik, amigdala
- tonsillaris,-e** A. bademcik(ler) ile ilgili
- tonus,-i** m. [gerilmiş durum, gerilim] gerginlik hali
- topo-** Gr. yer
- tormen,-inis** n. ıstırap, Pl. gen. sancı
- tormentum,-i** n. sancı
- torminalis,-e** kolik dindirici
- torsio,-onis** f. [dön(dür)me]
- tortus,-a,-um** çevrilmiş, bükülmüş
- torus,-i** m. [yatak, yastık] 1. çiçek tablası 2. hücreler arasındaki kenarlı geçidin ortasında bulunan kalınlaşmış kısım, yastıkçık
- tostus,-a,-um** ateş yardımıyla kurutulmuş, kavrulmuş
- tot** o kadar çok
- totus,-a,-um** tam, bütün
- tox(ico)-** Gr. zehir
- toxicophobia,-ae** f. zehirlenmekten korkma
- toxicum,-i** n. zehir
- toxicus,-a,-um** zehirli
- trabs, trabis** f. direk
- trabecula,-ae** f. [küçük direk] A. uzantı
- trachea,-ae** f. A. trakea, nefes borusu B. trake, odun borusu
- trachealis,-e** A. nefes borusu ile ilgili B. trake ile ilgili
- tractus,-us** m. A. çizgi, şerit, demet, kordon
- trag-** Gr. erkek keçi
- tragacantha,-ae** f. kitre, kitre zamkı
- tragi,-orum** m. dış kulak yolundaki kıllar (= barbula tragi)
- tragus,-i** m. erkek keçi, A. kulak kepçesindeki çıkıntı

tranquillus,-a,-um sakin
trans- -den geçerek, karşı taraf(t)a, başka yere
transferre taşımak, nakletmek
transfusio,-onis f. [başka yere dökme] kan nakli, kan verme
transitivus,-a,-um [geç(ir)meye yarıyan]
transplantatio,-onis f. [bir bitkiyi başka bir yere dikme] transplantasyon (bir doku veya organı, aynı veya başka bir canlıya nakletme, ekleme)
transpositio,-onis f. [başka yerde bulundurma] A. şekil, durum değişmesi
transversalis-e enine
transversus,-a,-um kat'eden, enine
trapeziformis,-e yamuk şeklinde (yalnız karşılıklı iki kenarı paralel olan dörtgen şeklinde), levha şeklinde
trapez(o)- Gr. masa, levha, Geom. yamuk
trapezius,-a,-um = trapeziformis
trapezoides,-is = trapeziformis
trauma,-atis n. vurma yarası, yara
traum(ato)- Gr. yara
trecenti,-ae,-a üç yüz
tredecim onüç
tremor,-oris m. titreme
tremuius,-a,-um titrek
trepidus,-a,-um = tremulus
tres (m. f.), **tria** (n). üç (bkz. s. 51)
tri- Lat. Gr. üç, üç defa; tk. trigonometri
triacanthus,-a,-um üç dikenli
triadelphus,-a,-um [üç kardeşli] B. stamenlerin filamentleri üç grup halinde birleşmiş
trialatus,-a,-um üç kanatlı
triandrus,-a,-um üç stamenli
triangularis,-e üç köşeli, üçgen şeklinde
triangulum,-i n. üçgen
triangulus,-a,-um = triangularis
trianthus,-a,-um üç çiçekli
tribasicus,-a,-um üç bazlı
tribus,-us f. (sistemikte) bir birlik
triceps,-cipitis üç başlı
tricesimus,-a,-um otuzuncu

trichanthus,-a,-um kıl gibi çiçekli
trichinosis,-is f. trişin hastalığı
tri(cho)- Gr. üç
tricho- Gr. kıl, saç; tk. trişin
trichocarpus,-a,-um B. meyvası kıllarla kaplı
trichocephalus,-a,-um [başı kıllı] B. kapitulum'ları kıllı; bkz. capitulum
trichocladus,-a,-um B. dalları kıllı
trichoideus,-a,-um kıla benzer
trichophorus,-a,-um kıl taşıyan
trichophyllus,-a,-um B. yaprakları kıllı olan
trichostylus,-a,-um stilus'u tüylü
trichotomus,-a,-um üç parçaya kesilmiş
tircolor,-oris üç renkli
tricornis,-e üç boynuzlu
tricuspidatus,-a,-um bkz. cuspidatus
tridactylites,-is [üç parmaklı]
tridentatus,-a,-um üç dişli
tridigitato-pinnatus,-a,-um cf. digitatopinnatus; (basit yaprak sapının ucunda aynı noktadan üç yaprakçık çıkan; quadrifolius, quinquefolius vs. aynı şekilde yapılır.
triduum,-i n. üç günlük süre
triduus,-a,-um üç günlük
triennis,-e üç senelik
triennium,-i n. üç senelik süre
trifariam z. bkz. bifariam
trifarius,-a,-um üç sıra üzerine dizilmiş
trifidus,-a,-um B. hemen hemen yüzeyin yarısına kadar üç parçaya ayrılmış; bkz. fissus
triflorus,-a,-um üç çiçekli
trifolius,-a,-um üç yapraklı
trifolium,-i n. [üç yapraklı] yonca
trifolius,-a,-um = trifolius
triformis,-e üç şekilde olan
trifurcatus,-a,-um üç kez çatallanmış
trifurcus,-a,-um üç çatallı
trigeminatus,-a,-um üç çift olarak
trigeminus,-a,-um üç misli, üç kez var olan
triginta otuz
trigonus,-a,-um üç köşeli

trigynus,-a,-um üç pistilli
 trijugus,-a,-um bkz: bijugus
 trilobatus,-a,-um üç loblu
 trilobus,-a,-um = trilobatus
 trilocularis,-e üç gözlü
 trimestris,-e üç ay yaşayan (süren)
 trimorphus,-a,-um üç şekilde
 trinatus,-a,-um = trifolius
 trinervus,-a,-um B. üç damarlı
 triornithophorus,-a,-um B. taşıdığı üç
 çiçek kuş şeklinde olan
 tripartitus,-a,-um üçe bölünmüş
 tripetalus,-a,-um üç petalli
 triphyllus,-a,-um üç yapraklı
 tripinnatus,-a,-um bkz. bipinnatus
 triplex,-plicis üç misli, üç katı
 triplo- Gr. üç misli, üç katı
 tripterus,-a,-um üç kanatlı
 triquetrus,-a,-um üç köşeli
 triscaidecaphobia,-ae on üç kişi bir
 arada olmaktan korkma
 trisepalus,-a,-um üç sepalli
 triserialis,-e bkz. biserialis
 trispermus,-a,-um üç tohumlu
 tristichus,-a,-um üç sıra üzerine dizilmiş
 trisule(at)us,-a,-um üç oluklu
 triternatus,-a,-um bkz. biternatus
 triticeus,-a,-um buğday tanesine ben-
 zer
 triticoideus,-a,-um buğdaya benzer
 triticum,-i n. buğday (bitki)
 trituratio,-onis f. toz haline getirme,
 toz haline getirilmiş madde
 trivalvis,-e üç kapaklı
 trivialis,-e adı
 trochiscus,-i m. [tekerlekçik] hap, tab-
 let, pastil
 trochlea,-ae f. [makara]
 trocho- Gr. tekerlek
 trochoideus,-a,-um tekerleğe benzer
 Troia,-ae f. = Troja
 Troja,-ae f. Truva
 trojanus,-a,-um eski Truva yakınlarında
 yetişen
 trop- Gr. dönme; tk. fototropizma =
 ışığa yönelme
 troph- Gr. besle(n)me; tk. hipotrofi
 tropicus,-a,-um tropiklerde yetişen, tro-
 piklere özgü

truncatus,-a,-um [kesilmiş ağaç gövdesi
 (kütük) şeklinde] B. kesik küt
 truncus,-i m. B. ağaç gövdesi, A. göv-
 de
 tuba,-ae f. borozan
 tubaeformis,-e borozan şeklinde
 tubalis,-e tuba ile ilgili
 tubarius,-a,-um = tubalis
 tuber,-eris n. B. yumru, tüber, A. tüm-
 sek
 tuberalis,-e A. tümsek ile ilgili
 tuberculatus,-a,-um küçük çıkıntı veya
 sigillerle kaplı
 tuberculosis,-is f. tüberküloz, verem
 tuberculosus,-a,-um B. = tuberculatus
 tuberculum,-i n. B. küçük yumru, yum-
 rucuk, A. küçük kabartı, tüm-
 sekçik, tüberkül
 tuberositas,-atis f. pürüz
 tuberosus,-a,-um (çok) yumrulu, yumru-
 lar taşıyan veya meydana getiren;
 yumruya benzer
 tubiformis,-e boru şeklinde; borozan şek-
 linde
 tubuliflorus,-a,-um çiçekleri küçük tüp
 şeklinde olan
 tubulosus,-a,-um (küçük) tübe benzer
 tubulus,-i m. A. küçük boru şeklinde
 yapı
 tubus,-i m. [boru, kaval] B. tüp
 tulipa,-ae f. lüle (bitki)
 tumere şişmek
 tumidus,-a,-um şişmiş
 tumor,-oris m. şişme, tümör
 tumulus,-i m. Cgr. A. B. tepecik
 tunica,-ae f. [gömlek] A. doku taba-
 kası B. çeşitli zar
 turbinalis,-e kıvrık, helisel kıvrılmış
 turbinatus,-a,-um (ters) koni şeklinde
 turbo,-onis m. kasırga
 Turcia,-ae f. Türkiye
 turcicus,-a,-um Türkiye ile ilgili, Tür-
 kiye'de yetişen
 turio,-onis m. yeni açılmış tomurcuk
 turris,-is m. kule
 tussilago,-inis f. öksürükotu, deveta-
 banı (bitki)
 tussis,-is f. öksürük

tutus,-a,-um sağlam
tympanicus,-a,-um kulakzarı ile ilgili
tympanium,-i n. [davul] A. timpan, kulak zarı
typhomania,-ae f. T. şiddetli mani (bkz. mania) belirtileriyle birlikte görülen ve koma ile sonuçlanan bir çeşit meningoensefalit
typh(o)- Gr. kör
typhlitis,-idis f. kör barsağın iltihabı

typho- Gr. buhar
typhus,-i m. 1. **typhus exanthematicus** [Gr. exanthein = çiçeklenmek; tifüs, lekeli humma; 2. **typhus abdominalis** tifo, kara humma (bir bağırsak hastalığı)
typ(o)- Gr. cins, çeşit, tip
typologia,-ae f. [tipler bilimi] tipoloji
typus,-i m. [örnek] tip

U

ubi nerede
ulceratio,-onis f. ülser; ülserleşme
ulcus,-eris n. ülser, mukoza (bkz. mucosa) tabakasında oyulma sonucu oluşan yara
ule,-es f. yara izi, nedbe
uliginosus,-a,-um bataklıkta yetişen
uligo,-inis f. toprağın nemi; bataklık
ulmaricus,-a,-um karaağaç'a benzer
ulmarius,-a,-um = ulmaricus
ulmus,-i f. karaağaç
ulna,-ae f. dirsek kemiği
ultimus,-a,-um son (s.)
umbella,-ae f. şemsiye
umbellatus,-a,-um [şemsiye şeklinde] B. infloresansı şemsiye şeklinde olan
umbellifer,-fera,-ferum şemsiye taşıyan
umbellula,-ae f. küçük şemsiye
umbilicatus,-a,-um [göbekli] B. = pel-tatus
umbilicus,-i m. göbek
umbo,-onis m. [göbek; kalkanın ortasındaki kabarık yer]
umbra,-ae f. gölge
umbrosus,-a,-um çok gölgeli
umerus,-i m. = humerus
umor,-oris m. = humor
uncia,-ae f. B. = pollex
uncialis,-e B. = pollicaris

uncinatus,-a,-um çengelli, (yaprağın) ucu birdenbire geriye kıvrılmış
unctio,-onis f. yağ ve merhem sürülmesi
uncus,-i m. A. B. kanca, çengel biçimindeki yapı, öz. hippocampus'un çengel şeklindeki kısmı (uncus hippocampis; bkz. hippocampus)
unda,-ae f. dalga
undatus,-a,-um dalgalı
undecim onbir
undecimus,-a,-um onbirinci
undeviginti ondokuz
undula,-ae f. küçük dalga
undulatus,-a,-um [küçük dalgalı] B. yüzeyi düz değil, alması olarak konveks ve konkav
unedo [Plinius'a göre: (meyvanın tadı kötü olduğu için) «yalnız bir tane yenir»]
unguentum,-i n. pomat, merhem
unguicularis,-e (küçük) tırnak biçiminde, tırnaksı
unguiculus,-i m. küçük tırnak, B. küçük tırnak gibi çıkıntı
unguis,-is m. tırnak, tırnaksı oluşum, A. 1. tırnak 2. tırnağa benzer küçük bir kafa kemiği
unicapsularis,-e bir kapsüllü
unicolor,-oris tek renkli

unicornis,-e tek boynuzlu
unidentatus,-a,-um tek dişli
uniflorus,-a,-um tek çiçekli
unifolius,-a,-um tek yapraklı
uniformis,-e tek şekilli
uniglumis,-e tek glumalı; bkz. gluma
unijugatus,-a,-um = conjugatus
unijugus,-a,-um 1. = bifolius 2. = conjugatus
unilabiatus,-a,-um tek dudaklı
unilateralis,-e tek tarafta bulunan
unilobatus,-a,-um tek loblu
unilocularis,-e tek gözlü
uninervis,-e B. tek damarlı
uniserialis,-e tek sıralı
unisexualis,-e tek cinsli
univalvis,-e B. tek kapaklı
univalvus,-a,-um = univalvis
universalis,-e umumî, genel
univittatus,-a,-um tek şeritli
unus,-a,-um bir (tek) (bkz. s. 51)
uraemia,-ae f. üremi (üre'nin kanda yükselmesi)
uralensis,-e Ural dağlarında yetişen
uranium,-i n. uranyum (U)
urbanus,-a,-um şehirlere özgü, şehir(ler)-de yetişen, bulunan
urbicus,-a,-um = urbanus
urbs, urbis f. şehir
urceolatus,-a,-um testi şeklinde
urceolus,-i m. küçük testi
urea,-ae f. üre
urens,-ntis [yanan] B. ısırıcı; dokunulduğunda muharriş bir su çıkaran ve esnek olmayan sivri tüylerle kaplı
ureter,-eris n. üreter, böbrekten idrar kesesine (bkz. vesica) kadar idrar yolu

uretericus,-a,-um üreter ile ilgili
urethra,-ae f. üretra, idrar kesesinden sonra idrar yolu
urethralis,-e üretra ile ilgili
urethritis,-idis f. üretra iltihabı
urgens,-ntis âcil, ivedili
urina,-ae f. idrar, ürün
urinalis,-e idrar ile ilgili
urinarius,-a,-um = urinalis
urogenitalis,-e cinsiyet ve idrar organları ile ilgili
urologicus,-a,-um idrar yollarına dair
urophobia,-ae f. uygun olmayan zamanda işemeden korkma
uropoeticus,-a,-um idrar yapıcı
ursinus,-a,-um ayı ile ilgili, aylara uygun veya özgü
ursus,-i m. ayı
urtica,-ae f. ısırğanotu
urticaria,-ae f. kurdeşen, ürtiker
usque ad -e kadar
ustus,-a,-um yanmış
usurpare kullanmak
usus,-us m. kullanılış, örf, adet; **usus externus**, R. kıs. **us. ex**, [dışardaki kullanılış] dışarıdan (haricen) kullanılan
ut 1. nasıl 2. için, öyleki (amaç gösteren cümlede)
uterinus,-a,-um uterus'a ait, uterusunda bulunan
uterus,-i m. rahim, uterus, döl yatağı
utilis,-e faydalı yararlı, fayda ile kullanılabilen
utilitas,-atis f. fayda, yarar, menfaat
utriculus,-i m. [kırbaçık]
uva,-ae f. üzüm
uvula,-ae f. [üzümcük] A. küçük dil şeklinde oluşum

V

vacca,-ae f. inek
vaccinum,-i n. aşı, aşı maddesi
vacuus,-a,-um boş
vagina,-ae f. B. kın, vagina, A. vajen

vaginalis,-e vajen ile ilgili
vaginans,-ntis B. (örn. gramine yapraklarında) sapı kın gibi saran, kın, oluşturan

vaginatus,-a,-um kınılı
vagus,-a,-um [seri, sebatsız] B. belli bir yönü olmayan
vagus,-i m. A. onuncu kafa çifti (pnö-mogastrik sinir), vagus siniri
vaginervus,-a,-um B. düzensiz damarlı
valens,-ntis kuvvetli
valeriana,-ae f. kediotu bitkisi (valer-yan)
valetudo,-inis f. sıhhat, sağlık
vallecula,-ae f. [vadıcık]
vallis,-is f. vadi, dere
valva,-ae f. [kapı] B. kapak, valf
valvaris,-e kapak ile ilgili
valvatus,-a,-um 1. kapaklı, valflı 2. (yaprakların) ancak kenarlar(i) bir-birine değen
valvula,-ae f. [küçük kapı] A. küçük kapak şeklinde oluşum valvül
vanadium,-i n. vanadyum (V)
vanilla,-ae f. vanilya (bitki)
vapor,-oris m. buhar
var. bkz. varietas
variabilis,-e [değişebilen] çeşitli
varicella,-ae f. T. suçiçeği hastalığı
varices,-um f. bkz. varix
variegatus,-a,-um çeşitli renklerde be-nekli, alaca
varietas,-atis f., kıs. var. çeşitlilik B. varyete
variola,-ae f. T. çiçek hastalığı
varius,-a,-um çeşitli
varix,-icis f. (gen. Pl. varices kullanılır) toplardamar genişlemesi, varis
vas, vasis n. [kap] A. B. damar
vascularis,-e [küçük kap ile ilgili] A. damarla ilgili, B. saksı, şeklinde
vasculosus,-a,-um çok damarlı
vaselinum,-i n. vazelin
vasodilatatorius,-a,-um T. damar geniş-letici (ve sonuç olarak tansiyon düşürücü)
vastus,-a,-um iri; تنها, ıssız
vegetabilis,-e nebati, bitkisel, bir bitki ile ilgili
vegetalis,-e bitkisel
vehemens,-ntis şiddetli
vehiculum,-i n. vasita , araç

vel veyahut, ya da
velle istemek
velox,-ocis süratli, hızlı
velum,-i n. [yelken] B. perde gibi bölme zarı, (mantarda) peçe, A. ve-lum palatinum yumuşak damak
velutinus,-a,-um kadife tüylü
vena,-ae f. toplardamar, karadamar, ven;
vena basilica kol venası
venalis,-e piyasada bulunan, ticari, ti-carette bulunan
venenatus,-a,-um zehirli
venenosus,-a,-um = venenatus
venenum,-i n. zehir
venereophobia,-ae f. zührevî hastalıklardan korkma
venosus,-a,-um [çok damarlı] B. yan dallar tekrar bölünmüş, A. ven ile ilgili, venleri çok olan
venter,-tris m. karın
ventralis,-e karın ve karın organları ile ilgili, karın tarafında bulunan
ventriculus,-i m. [karıncık] 1. mide (örn. ulcus ventriculi mide ülseri) 2. kalpteki alt boşluklardan biri 3. beyindeki küçük boşluklardan biri
ventus,-i m. rüzgâr
venula,-ae f. küçük ven
Venus,-eris f. Roma devrinde güzellik ve aşk ilâhesi; Grekçe ismi: Aphrodite
ver, veris n. ilkbahar
veratrum,-i n. çöpleme (bitki)
verbascum,-i n. sığır kuyruğu (bitki)
verbum,-i n. söz, kelime, sözcük; (gra-merde) fiil
verecundus,-a,-um utangaç, çekingen
verisimilis,-e muhtemel, olası
vermicularis,-e solucana benzer
vermiculus,-i m. küçük solucan
vermiformis,-e solucan şeklinde olan
vermis,-is m. solucan
vernalis,-e ilkbahar ile ilgili, ilkbaharda çiçek açan
vernatio,-onis f. tomurcukta yaprakların durumu
vernicosus,-a,-um vernik gibi parlıyan, vernikli gibi parlak

vernix,-icis f. vernik, A. fetüsün, cildini örten yağlı tabaka
verruca,-ae f. T. siğil, B. siğil biçiminde çıkıntı
verrucosus,-a,-um siğillerle (siğilimsi çıkıntılarla) kaplı
versatilis,-e [dönebilen] B. versatil (örn. filament anterin sırtına hafifçe bağlı olduğundan hareketli)
versicolor,-oris şanjanlı
versus e. + Acc. (bir yere) doğru
versus,-a,-um dönmüş
vertebra,-ae f. omur
vertebralis,-e omur ile ilgili
vertebratus,-a,-um B. (yaprakta) aralıklı olarak daralmalar ve her daralmadan sonra kulak şeklinde çıkıntılar gösteren
vertere döndürmek
vertex,-icis m. (kafada), tepe
verticalis,-e bir doğru veya düzleme göre dik, dikey
verticillatus,-a,-um çevrel
vertigo,-inis f. [vertere] baş dönmesi
verus,-a,-um doğru gerçek, doğal
vescus,-a,-um zayıf
vesica,-ae f. (her çeşit) kese, A. torba, kese, öz. idrar kesesi; vesica fellis safra kesesi
vesicalis,-e kese (öz. idrar kesesi) ile ilgili
vesicarius,-a,-um havayla şişmiş, keseler ile dolu
vesicula,-ae f. kesecik
vesiculosus,-a,-um küçük keseler ile dolu
vesper, vesperi m. akşam
vespere R. akşam üzeri
vesperinus,-a,-um akşama özgü, akşamleyin görünen
vestibulum,-i n. A. dehliz
vestigium,-i n. iz
vestmentum,-i n. elbise
vestis,-is f. = vestimentum
veterinarius,-a,-um baytarlık ile ilgili
veterinarius,-i m. veteriner, baytar
vetus,-eris s. ihtiyar
vetustus,-a,-um ihtiyar, eski
vexillaris,-e 1. bayrak şeklinde 2. çiçek tomurcuğunda petallerin hepsi bayrakçık tarafından sarılmış

vexillum,-i n. B. bayrakçık
via,-ae f. yol
vibrio,-onis f. virgül şeklinde bakteri
vibrissae,-arum f. burun kılları
viburnum,-i n. kartopu (bitki)
vicies yirmi kez
vicus,-i m. köy
videlicet (kıs. viz. yalnız İngilizce'de kullanılır) yani
videri görünmek; **vide(n)tur** görünüyor(lar)
vigil,-ilis dikkatli, gözü açık
viginti yirmi
villi,-orum m. ince uzun kıllar
villosus,-a,-um uzun, ince, yumuşak tüylerle örtülü, ipek gibi tüylü
vimen,-inis n. ince uzun dal, öz söğüt dalı
viminalis,-e dalları uzun, silindirik şeklinde olan
vincere yenmek
vincetoxicus,-a,-um zehir tesirini giderici
vinicolor,-oris şarap renginde (koyu kırmızı)
vinifer,-fera,-ferum [şarap taşıyan]
vinolentus,-a,-um sarhoş ; şarap içeren
vinosus,-a,-um (çok) şarap içeren B. = vinicolor
vinum,-i n. şarap
viola,-ae f. menekşe
violaceus,-a,-um menekşe renginde
vipera,-ae f. yılan
vir, viri m. erkek
vires bkz. vis
virescens,-ntis yeşilimsi
virga,-ae f. ince, uzun çubuk
virgatus,-a,-um çubuk gibi ince ve uzun, çubuk şeklinde
virgo,-inis f. evlenmemiş kız, genç bakire
viridis,-e yeşil
virilis,-e erkek (s.)
virosus,-a,-um [zehirli] fena kokan, usaresi veya salgısı zehirli olan; virüs içeren
virulens,-ntis aktif, etkin, etkili, virülan
virus,-i n. [(fena kokan) zehir] virüs

vis f. (Acc. vim, Abl. vi; diğer Sg. halleri kullanılmaz; Pl. vires, virum vs., kuvvet
 viscera,-um n. iç organlar
 visceralis,-e iç organlar ile ilgili
 viscidus,-a,-um zamlı, yapışkan
 viscosus,-a,-um = viscidus
 viscum,-i n. ökseotu
 visus,-us m. görme, görme yeteneği, görme duygusu
 vita,-ae f. hayat
 vitaceus,-a,-um asmaya benzer
 vitalba,-ae f. [bkz. vitis, albus]
 vitamina,-ae f. vitamin
 vitellinus,-a,-um yumurta sarısı rengi, kırmızıya bakan sarı
 vitellus,-i m. yumurta sarısı
 viticella,-ae f. küçük bağ
 vitiligo,-inis f. pigmenti bozulmuş, pigmentsiz kalmış deri bölgesi
 vitis,-is f. bir asma (bitki) türü
 vitium,-i n. hata, yanlış
 vitreus,-a,-um camdan yapılmış, cama benzer
 vitrum,-i n. cam, camdan yapılmış kap;
 in vitro [cam kapta]
 vitta,-ae f. şerit
 vitulinus,-a,-um danaya benzer
 viviparus,-a,-um doğuran
 vivus,-a,-um canlı; in vivo [canlıda]

vix z. hemen hemen, ancak, hemen hemen değil
 viz. bkz. videlicet
 vocabulum,-i n. söz, kelime, sözcük
 vocalis,-e sesi olan
 vola,-ae f. [iç bükey yüzey] el ayası, ayak tabanı
 volaris,-e el ayası veya ayak tabanı ile ilgili
 volatilis,-e uçan, uçucu, gaz haline gelen
 volubilis,-e sarılıcı
 volumen,-inis n. hacim
 voluptas,-atis f. eğlence
 vomer,-eris m. [sapan demiri] A. (burunda) sapan kemiği
 vomitio,-onis f. kusma
 vomitivus,-a,-um kusturucu
 vomitorius,-a,-um kusturucu; kusan
 vomitus,-us m. kusma, kusmuk; ~ gravidarum gebelik kusması; ~ marinus deniz tutması
 -vorus,-a,-um yiyen; cf. carnivorus
 vox, vocis f. ses, terim
 vulgaris,-e adı
 vulgus,-i n. halk, avam
 vulnerarius,-a,-um [yara ile ilgili] öz. yara kapatıcı
 vulneratus,-a,-um yaralanmış
 vulnus,-eris n. yara
 vulpes,-is f. tilki
 vulva,-ae f. vulva, dışide genital organ

X

xantho- Gr. sarı
 xeno- Gr. yabancı
 xiph(o)- Gr. kılıç
 xyl(o)- odun; tk. ksilofon, ksi!em

xylosis,-is f. odun şekeri, ksiloz
 xylosteus,-a,-um odunu kemik gibi sert olan
 xyph(o)- Gr. xipho-

Y

yucca,-ae f. avize ağacı (bitki)

REM YÜCESOY

Z

zincum,-i n. çinko (Zn)
zingiber,-eris n. zencefil
zona,-ae f. kuşak
zonalis,-e kuşak şeklinde
zonatus,-a,-um kuşaklı
zo(o)- Gr. canlı, hayvan
zoologia,-ae f. [hayvan bilimi] zooloji
zoophagus,-a,-um [hayvan yiyen] et
yiyen

zoophobia,-ae f. hayvanlardan korkma,
zoofobi
zoothetapia,-ae f. [hayvan tedavisi]
zootetapi
zyg(o)- Gr. [boyunduruk] B. iki eşit
parça ile ilgili
zygomorphus,-a,-um [iki eşit parça ha-
linde bulunan] bir eksene göre
simetrik olan, zigomorf

REM YÜCESOY

Z

zincum,-i n. çinko (Zn)
zingiber,-eris n. zencefil
zona,-ae f. kuşak
zonalis,-e kuşak şeklinde
zonatus,-a,-um kuşaklı
zo(o)- Gr. canlı, hayvan
zoologia,-ae f. [hayvan bilimi] zooloji
zoophagus,-a,-um [hayvan yiyen] et
yiyen

zoophobia,-ae f. hayvanlardan korkma,
zoofobi
zoothepia,-ae f. [hayvan tedavisi]
zooterapi
zyg(o)- Gr. [boyunduruk] B. iki eşit
parça ile ilgili
zygomorphus,-a,-um [iki eşit parça ha-
linde bulunan] bir eksene göre
simetrik olan, zigomorf